תאריך חתימת המסמך: 2.7.2023

בית המשפט המחוזי **חדל"ת 22-10-9467**
בתל אביב-יפו **בפני כב' סגן הנשיא השופט חגי ברנר**
בקשה מס'_____

בעניין: **חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018** **"החוק";**

ובעניין:
1. **גיבוי אחזקות בע"מ ח.צ. 520039314**
2. **גיבוי איתן בע"מ ח.פ. 514875962**
3. **גיבוי פלוס בע"מ ח.פ. 516062650**
4. **חוסן סליקה בע"מ ח.פ. 516242740**
5. **גיבוי מימון נדל"ן, שותפות מוגבלת מס' 540311610**

עו"ד רענן קליר ו/או רו"ח יצחק (איציק) עידן בתפקידם כנאמנים לקבוצת גיבוי **"קבוצת גיבוי" ו - "הנאמנים";**
ע"י ב"כ ממשרד ארדינסט, בן נתן, טולידאנו ושות', עם המבורגר עברון, עורכי דין
מרח' ברקוביץ 4, מגדל המוזיאון תל אביב 6423806
טל': 03-7770111; פקס': 03-7770101

ובעניין: **הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי - תל אביב-יפו**
רח' השלושה 2, תל אביב-יפו

"הממונה";

דו"ח מטעם הנאמנים

בעניין נסיבות קריסתה של קבוצת גיבוי

הנאמנים מתכבדים להגיש בזאת דוח בנוגע לנסיבות קריסתה של קבוצת גיבוי. הדוח מתייחס לגיבוי אחזקות בע"מ ("**החברה**" או "**גיבוי אחזקות**"), ואל התאגידים בהחזקתה (יחד: "**קבוצת גיבוי**" או "**גיבוי**" או "**הקבוצה**").

יחד עם הדוח מוגשים הכרכים הבאים של אסמכתאות עליהם, בין היתר, מבוסס הדוח:

1. **כרך א'**, הוא כרך הנוהלים.
2. **כרך ב'**, הכולל את הדוחות הרבעוניים והשנתיים של החברה, כפי שפורסמו במאי"ה, בשנים 2020-2022, כאשר הם מסודרים לפי סדר כרונולוגי.
3. **כרך ג'**, המכיל תמלולים של חקירות פרונטליות שניהלו הנאמנים, שהקלטותיהן תומללו, מסודר לפי סדר א' ב' של שמות משפחה של הנחקרים (הנאמנים ערכו חקירות פרונטליות נוספות שהקלטותיהן לא תומללו, והן מצויות בידי הנאמנים ויוגשו לבית המשפט הנכבד אם יורה על כך או אם יהיה בכך צורך).
4. **כרך ד'**, הכולל פרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר אליהן מתייחס הדוח, כאשר הם מסודרים לפי סדר כרונולוגי.
5. **כרך ה'**, הכולל את דיווחיה המיידים של החברה כפי שפורסמו במאי"ה, אשר אליהם מתייחס הדוח, כאשר הם מסודרים לפי סדר כרונולוגי.

6. **כרך ו'**, ובו תעבורה של קבוצות ה"ווטסאפ" הנזכרות בדוח, אשר כפי שיפורט להלן הקבוצה התנהלה, בין היתר, ובאופן מהותי, באמצעותן.

7. **כרך ז'**, הכולל את המסמכים שאליהם יש הפניה ישירה בדוח, על פי מספרם בדוח.

רענן קליר, עו"ד ונאמן	אלון בנימיני, עו"ד	ניר נורדן, עו"ד	אפרת רוזנר, עו"ד	תומר שקד, עו"ד

ארדינסט, בן נתן, טולידאנו ושות'
עם המבורגר עברון
ב"כ הנאמנים

I **עיקרי הדברים**.....1

II **אבני דרך עיקריות במהלך חייה של קבוצת גיבוי**.....9

II.א. יציקת פעילות האשראי החוץ בנקאי לחברה בתחילת 2019.....9

II.ב. הקמת סניף צפון עם איל רוזן ויורם איליאב במחצית השנייה של 2020 ועסקת המשך במאי 2021.....10

II.ג. מכירת השליטה מאת האחים פרדו ליהונתן כהן ויוסי לוי בחודש יוני 2021.....11

II.ד. נושאי המשרה בהנהלת הקבוצה ובדירקטוריון החברה.....11

II.ה. גיוסי הון וחוב באמצעות הנפקת מניות ואגרות חוב.....12

II.ו. היקף תיק האשראי של הקבוצה וצמיחתו המהירה בשנת 2021.....13

II.ז. שינוי מהותי בתמהיל לקוחות הקבוצה.....14

II.ח. קריסת הקבוצה, החל מיום 30.6.2022 ועד מינוי הנאמנים בסוף אוקטובר 2022.....14

III **התיאור (המטעה) בדוחות הקבוצה על התנהלותה המצוינת ומצבה המצוין**.....15

III.א. התיאור בדוחות של נוהלים ותהליכי בקרה וחיתום קפדניים בטרם הענקת אשראי.....15

III.ב. דיווחי הקבוצה שמתפארים בקיומו של נוהל סדור ומובנה לטיפול בכשלי פירעון; ושמסתירים הן פרקטיקה של גלגול אשראי, והן היקפים עצומים של שיקים חוזרים ושיקים שלא נפרעו במועד והושבו ללקוח.....16

III.ג. דיווחים נוספים המתארים את מצבה המצוין של הקבוצה ואת אפשרותה לגבות את האשראי שהעמידה ללא קושי.....17

III.ד. נתונים כמותיים בדוחות שקשורים בהתעלמות הקבוצה מהאשראי הרע שהעמידה וצברה.....18

III.ד.1.i הנתונים בדוחות על כך שאין אשראי בפיגור.....18

III.ד.1.ii הנתונים בדוחות על כך ששיעור החובות שבסיכון שואף לאפס.....19

III.ה. התיאור בדוחות לגבי מערכת המיחשוב והנתונים של החברה.....19

IV **התקופה שמיוני 2022 עד למינוי הנאמנים בסוף אוקטובר 2022**.....20

IV.א. החשיפה הראשונה לציבור כי קיימים ליקויים – ביום 30.6.2022.....20

IV.ב. דיווחי החברה מיום 30.6.2022 ועד מינוי הנאמנים; דוח אלקלעי; דוח אסיאג; הניסיון להגיע להסדר.....21

IV.ג. התקופה מיום 30.6.2022 ועד למינוי הנאמנים – מאחורי הקלעים: כשהבנקים לא מסכימים לשחרר את השיקים שבידיהם, או להעניק אשראי חדש, הקבוצה לא יכולה להמשיך לגלגל את האשראי הגרוע שהעניקה ללקוחותיה, כפי שנהגה לעשות; לכן, אחיזת העיניים על אשראי איכותי באה אל סופה; הקבוצה מנסה להתעלם מכך ולייצר הסדרי פריסה בלתי אפשריים; הקופה האדומה.....26

V **תמונת המצב הכספית כפי שהתגלתה לנאמנים וכפי שהיא נכון למועד הדוח**.....28

VI **הכשלים והליקויים החמורים בכל הקשור להתנהלות הקבוצה**.....29

VI.א. סניף צפון ואיל רוזן התנהלו באופן נפרד ועצמאי, ללא פיקוח ובקרה, כ"אוטונומיה" ב"דלתות סגורות".....29

VI.ב. התנהלות הקבוצה ללא נוהלים כתובים ומתבקשים לעניין חיתום; אישור עסקאות; טיפול בכשלי פירעון ועוד.....33

VI.ב.1. הצורך הברור בקיומם של נוהלים.....33

VI.ב.2. דיווחי הקבוצה שמתפארים בקיומם של נוהל ותהליך חיתום סדורים וקפדניים.....34

VI.ב.3. דיווחי הקבוצה שמתאפרים בקיומו של נוהל סדור ומובנה לטיפול בכשלי פירעון.....35

VI.ב.4. במציאות – הקבוצה לא פעלה על פי נוהלים כתובים כלשהם (וממילא לא על פי נוהלים קפדניים או סדורים או מובנים).....35

VI.ג. המציאות לעניין אופן אישור עסקאות – התנהלות תמוהה באמצעות קבוצות ווטסאפ, לאחר שהסוכן מזין את העסקה לישות ומקים ללקוח יתרת זכות ללא קבלת אישור.....40

VI.ד. ועדת אשראי שדיוניה לא מתועדים, סמכויותיה לא ידועות והחלטותיה לא מיושמות.....43

VI.ה. המציאות לעניין חיתום – כללי: העדר תהליך חיתום; והעדר חיתום של ממש.....47

VI.ו. אי בדיקת אותנטיות עסקאות "ניכיון"; היעדר חשבונית והסכם; אי ביצוע שיחות אישורי תמורה..48

VI.ו.1. תיאור הכשל.....48

VI.ו.2. הדגמת הכשל והזיהוי שלו בכרטסות הלקוחות.....50

VI.ו.3. עמדת הנחקרים על הכשל.....52

VI.ו.4. ההשלכות החמורות של הכשל: הזמנה לכל דכפין לקבל אשראי סתם כך, ללא בסיס, והפיכתה של גיבוי לטרף קל; הקלות בה ניתן היה לזהות את הכשל ולמנעו או להפסיקו; לאור הכשל מובן שדוחות הקבוצה מטעים באופן חמור.....55

VI.ז. אי בדיקת מסמכים יסודיים גם לגבי אשראי שהעניקה קבוצת גיבוי בגין קבלת המחאות זכות, או כנגד בטוחות.....57

VI.ח. היקף עצום של אשראי הועמד "כמקדמה" מבלי שקבוצת גיבוי קיבלה בגינו שיקים במועד העמדת האשראי.....61

VI.ט. הענקת אשראי בסכומים ניכרים במזומן ללא תיעוד; פעילות בסכומים ניכרים במזומן באופן שמעלה חשש לניסיון להלבין הון.....66

VI.י. השורה התחתונה – הקבוצה העניקה אשראי רע בהיקפים עצומים.....67

VI.יא. היקף עצום של שיקים חוזרים ושל שיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח, שאין להם זכר בדוחות; פרקטיקה חוזרת של "גלגול" אשראי, שמנעה טיפול בכשלי פירעון, והסוותה אותם, את הפיגור בהחזר האשראי ובעיקר – את האשראי הרע שהלך ונאגר בקבוצה.....68

VI.יא.1. דוגמאות לפרקטיקת גלגול האשראי.....70

VI.יא.2. על הקלות (הבלתי נסבלת) של הגלגול, שבוצע באופן שגרתי כאילו הוא פעולה טכנית, שגרה שמתעלמת מכך שמדובר בעסקת אשראי חדשה, ועוד במצב של כשל פרעון שדורש זהירות יתר.....83

VI.יא.3. העדר דיון בדירקטוריון ובוועדת הביקורת בנוגע לשיקים החוזרים או לשיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח.....90

VI.יא.4. הסוואת כשל הפירעון והפיגור באמצעות הגלגול והתייחסות נושאי המשרה ורואי החשבון אליה....90

VI.יא.5. רעות חולות נוספות הקשורות בתופעת הגלגול הנרחבת.....96

VI.יא.6. קבלת שיקים "סולו" מסוכנים; ובטוחות קלוקלות; גם כחלק מפרקטיקת הגלגול.....97

VI.יא.7. ההשלכה של פרקטיקת הגלגול על דוחות הקבוצה.....100

VI.יב. העברת יתרת זכות בין לקוחות קבוצת גיבוי באופן פסול ומזיק.....100

VI.יג. שיקים בעשרות מיליוני ₪ לתכלית לא ברורה שהוגדרו "פיקדון".....104

VI.יד. כשלים חמורים בהתנהלות הקבוצה עם מערכת הישות – מערכת המידע והנתונים היחידה עליה הסתמכה הקבוצה.....106

VI.יד.1. הרשאה גורפת לכל המשתמשים לביצוע פעולות מהותיות; שימוש קבוצתי באותו משתמש (user); העדר נוהל לגבי אופן השימוש בישות.....106

VI.יד.2. הבעייתיות המוכרת של הישות; העדרם של ניהול, שליטה ובקרה; עבודה מקבילה עם קבצי אקסל נקודתיים; אי הזנת/סריקת מסמכים לישות.....108

VI.טו. קשרים חריגים בין נושאי משרה בקבוצה באופן שסותר משטר תאגידי תקין.....113

VI.טו.1. רן קאירי היה שותף של איל רוזן בחברות הקנאביס ועבד תחתיו.....113

VI.טו.1.i ההתקשרות בין איל רוזן לרן קאירי ותפקידו של רן קאירי בחברות הקנאביס.....114

VI.טו.1.ii הקשר בנוגע לחברות הקנאביס התחיל עוד לפני ההתקשרות של קבוצת גיבוי עם איל רוזן ויורם איליאב.....116

VI.טו.1.iii השותפות בין רן קאירי לאיל רוזן והעובדה שרן קאירי עבד אצל איל רוזן לא דווחה לציבור אך אנשי הקבוצה ידעו מכך.....117

VI.טו.2. מכירת פעילות הקנאביס ושימוש בתמורה להשקעה משותפת של איל רוזן ורן קאירי בדובאי.....122

VI.טו.3. אשראי שהעניקה קבוצת גיבוי לחברות הקנאביס ישירות וכן בעקיפין דרך לקוחות.....122

VI.טו.4. עסקים משותפים של איל רוזן ורן קאירי בנוגע לדאונטאון חיפה כ.ח.נ. בע"מ.....124

VI.טו.5. רכישה משותפת של איל רוזן ורן קאירי של נכס בדובאי.....125

VI.טו.6. קצין הציות של הקבוצה לשעבר הוא בעלים של חברה שמעניקה אשראי; ואריאל פרדו ורן קאירי שימשו דירקטורים בחברה שלו.....127

VI.טו.7. החברה בבעלות קצין הציות לשעבר נטלה אשראי בקבוצת גיבוי.....129

VI.טו.8. חברת מאגר סימפל בע"מ – חברה שהוקמה במאי 2022 בבעלות ג'ולי שאמה, איל רוזן, ויוצאי הקבוצה רן קאירי, אמנון ברנר ומשה בן יעקב.....129

VI.טו.9. העסקת נדב רוזן (אחיו של איל רוזן) על מנת שיהיה איש הקשר בין סניף תל אביב לסניף צפון....130

VI.טו.10. חברת הארלן טק בע"מ בבעלות איל רוזן ויורם איליאב והלקוח של קבוצת גיבוי איתן אלהרר.....131

VII **כשלים חמורים בעבודת דירקטוריון החברה וועדת הביקורת; ובעבודת נושאי המשרה**.....131

VIII **הסרת ערבות של אריאל פרדו ללא קבלת אישורים כדין**.....148

IX **כשלים חמורים בעבודת דלויט, רואה החשבון המבקר**.....150

IX.א. לפי הצגת הדברים של דלויט היא לא הכירה במידה הנדרשת, וגם לא במידה הקרובה לנדרשת, את הקבוצה ואת התנהלותה; והתעלמה באופן מופגן מכשלים ברורים הנוגעים להתנהלות הקבוצה; דלויט התחילה לפעול לשם הכרת הקבוצה רק לאחר 30.6.2022.....152

IX.ב. דלויט, שלפי הצגת הדברים שלה, לא ערה לתהליך הקלוקל של הענקת האשראי, ולכך שהוא מזמין אשראי רע, נותנת גושפנקא ולמצער לא הבחינה בכך שהקבוצה מסווה ומסתירה את האשראי הרע באמצעות גלגול.....162

IX.ג. רשלנות נוספת של דלויט בביצוע עבודת הביקורת והסקירה.....170

IX.ד. דלויט התרשלה, הפרה את חובותיה על פי הדין, הפסיקה ותקני החשבונאות והביקורת.....174

I עיקרי הדברים

1. הדוח להלן מתאר את נסיבות קריסתה של קבוצת גיבוי, כפי שעולות מחקירות הנאמנים, שמונו לתפקידם לפני כשמונה חודשים.

2. קבוצת גיבוי, עסקה, החל משנת 2019, בהעמדת **אשראי חוץ בנקאי**, בעיקר במסגרת **עסקאות ניכיון שיקים**, בגדרן ניתן **אשראי לזמן קצר**.

3. קבוצת גיבוי העניקה, לפי דיווחיה, אשראי בהיקף של **מיליארדי** ₪ **בשנה**, כאשר היקף תיק האשראי שלה הגיע **ליותר מ - 400 מיליון** ₪.

4. דיווחי קבוצת גיבוי מתארים, בעקביות, התנהלות **מוקפדת**, **מובנית**, **סדורה וזהירה**, באמצעות **נוהלים** של הקבוצה, בכל הקשור הן **לאופן העמדת האשראי** והן לאופן **הניהול והפיקוח השוטפים** על תיק האשראי, לרבות **טיפול בכשלי פירעון**.

5. דיווחי קבוצת גיבוי גם מתארים, בעקביות, כי מצבה **מצוין** וכי תיק האשראי שלה הוא תיק **איכותי** לעילא ולעילא, **חסר סיכון כמעט**, עם פיגורים **מזעריים**, וכי **אין לה קושי** לגבות את האשראי שהעניקה.

6. קבוצת גיבוי הציגה שקריסתה נובעת מפרשת מעילה שנחשפה בחודש יוני 2022.

7. אלא שהצגת דברים זו **אינה נכונה**.

8. כפי שיעלה מן הדוח להלן, אין מנוס מן המסקנה שקבוצת גיבוי, התנהלה באופן **מופקר, פרוץ ורשלני** לחלוטין, לאורך כל הדרך, הרבה לפני חודש יוני, 2022. הדרך הקלוקלת בה התנהלה קבוצת גיבוי מקבלת ביטוי על כל צעד ושעל, ובעיקר בכל הנוגע **לליבת עסקיה של קבוצת גיבוי**, קרי, בנוגע ל – (א) **אופן הענקת האשראי**; (ב) **טיפול בכשלי פירעון**.

9. בניגוד להצגת הדברים בדוחות הקבוצה, היא **לא פעלה על פי נוהלים** כלשהם. בכלל זה, הקבוצה **לא פעלה על פי נוהל חיתום**, וגם **לא על פי נוהל לטיפול בכשלי פירעון**. גם לא היה נוהל או אפילו קביעות ברורות, **מי בקבוצה רשאי לאשר הענקת אשראי או כל פעולה אחרת**. ההתנהלות בקבוצת גיבוי בוצעה, באופן תמוה לחלוטין, **בעיקר באמצעות קבוצות ווטסאפ**, שם, נתבקשו מורשי החתימה בקבוצה לבצע את העברות הבנקאיות נשוא עסקאות העמדת אשראי (לאחר שאלה הוזנו למערכות הקבוצה מבלי שיש צורך לקבל כל אישור לכך), כאילו מדובר בעניין טכני. שם גם התנהל, באופן טכני ותפעולי, **ללא כל אישור**, גלגול האשראי אליו נתייחס מיד.

10. **אופן העמדת האשראי היה קלוקל לחלוטין**. תהליך חיתום של ממש **לא היה קיים**. האשראי הועמד **ללא בדיקות בסיסיות נדרשות ומתחייבות**, באופן פרוץ כל כך, עד שקבוצת גיבוי כמו קראה בקול, לכל מי שירצה ליטול אשראי: "**בואו וקחו**". זאת, מבלי לייחס משקל של ממש לשאלה האם נוטל האשראי מתכוון או יוכל להחזירו. כך הפכה קבוצת גיבוי לטרף קל עבור מי שבא לקבל אשראי אבל לא חלם להחזירו.

11. קבוצת גיבוי, שפעילות האשראי שלה הושתתה **בעיקר** על **עסקאות ניכיון שיקים**, לא ערכה, ברוב מוחלט של המקרים, בדיקות **בסיסיות נדרשות ומתחייבות**, בטרם העמדת אשראי בגדר עסקת ניכיון. כך, היא לא ביקשה לברר שאכן קיימת **עסקת יסוד** בין הלקוח ובין המושך של השיקים, שאותם הלקוח מסר לה לניכיון. היא לא ביקשה מסמכים תומכים לעניין עסקת היסוד, אפילו לא את החשבונית שהנפיק הלקוח למושך, מכוח אותה עסקת יסוד, שלא לדבר על הסכם ביניהם. היא גם לא וידאה עם המושך כי אכן מסר את השיקים כנגד תמורה. ממילא, כל מי שרצה לקבל אשראי מקבוצת גיבוי במסגרת "עסקת ניכיון" היה רק צריך להצטייד בשיקים, בלי כל קשר לשאלה כיצד הושגו, אם ניתנה כנגדם תמורה ומה או מי עומד מאחוריהם.

12. העדר בדיקות בסיסיות נדרשות ומתחייבות אפיין גם הענקת אשראי בכל מסגרת אחרת, שאינה עסקאות ניכיון, כגון הענקת אשראי כנגד המחאות זכויות או כנגד בטוחות וכיו"ב. כך **לא נבדקו מסמכי בסיס כגון הסכמת החייב שהלקוח טוען שהוא חייב לו כספים**, שאותם המחה הלקוח לקבוצת גיבוי, כדי לקבל אשראי.

13. לכל אלו הצטרפו עוד **שלל כשלים חמורים** בנוגע להענקת אשראי, לרבות **אי בדיקה בסיסית של הלקוח או המושך** (למשל כי אינם תחת צו חדלות פירעון או שהם אינם בעלי עבר פלילי שילמד על קושי בגביה); **הענקת** סכומים מהותיים, כך סתם, ללא קבלת שיקים, כמעין "מקדמה" עבור הלקוחות; הענקת אשראי **במזומן ללא קבלת אישור מהלקוח על קבלתו**; ועוד.

14. **התוצאה** של אופן הענקת האשראי הקלוקל אינה מפתיעה: קבוצת גיבוי העניקה, בעקביות, אשראי, בהיקפים ניכרים, שהיה סיכון גבוה מאד שלא יוחזר, קרי, **אשראי רע בהיקפים עצומים**.

15. אשראי רע זה **גרר כמובן כשלי פירעון**, שיקים **שחוללו** (**שיקים חוזרים**) ושיקים שלא נפרעו (שמיד נראה שהושבו ללקוחות, במסגרת גלגול אשראי), בהיקפים עצומים, **שאין להם זכר בדוחות הקבוצה**.

16. כאן נכנס לתמונה, כשל חמור נוסף, **<u>בכל הקשור לטיפול בכשלי לפירעון</u>**.

17. כך, מסתבר שבמקום לטפל בכשלי פירעון בחרה הקבוצה, בעקביות, **להדחיק** את כשלי הפירעון ולהסוות (**להסתיר**) אותם באמצעות פרקטיקה חוזרת של "**<u>גלגול</u>**" האשראי.

18. בתמצית (ולהלן נרחיב ונביא דוגמאות להמחשה), ברוב המקרים, כאשר הציג הלקוח שהשיק שמסר לניכיון לא ייפרע או כאשר השיק חולל, "זכה" הלקוח או המושך לדחיית מועד הפירעון של השיק או לקבל לידיו את השיק המקורי, שבגינו ניתן האשראי (בין אם הוא חולל ובין אם לאו), "בתמורה" למסירת שיקים אחרים, **למועד פירעון מאוחר יותר**, הכל באופן ש -

19. **<u>ראשית</u>**, **מתעלם מכך** שאותו גלגול / פריסה **מהווה הענקת אשראי נוסף, חדש**, כאשר הגלגול / פריסה בוצעו כלאחר יד, באופן אוטומטי כמעט, **מבלי לבצע חיתום ומבלי שניתנו אישורים להענקת האשראי החדש** (שני נושאים שכאמור - ויורחב להלן - הקבוצה ממילא לקתה בהם).

20. **<u>שנית</u>**, **מתעלם מכך** שמדובר **במקרה של כשל פירעון** ולכן, החיתום (שכלל לא נעשה) והאישורים (שכלל לא נתבקשו), צריכים היו להתחשב בכך שיש לפנינו לקוח / מושך **בעייתי**.

21. **<u>שלישית</u>**, **מוחק <u>כלא היתה</u> את העובדה שהשיק/ים המדובר/ים חוללו או לא נפרעו במועדם**, וכך **<u>מסווה</u>**, **<u>באופן מלאכותי</u>**, **את כשל הפירעון, את הפיגור בתשלום ואת היותו של האשראי החדש אשראי רע, <u>בסיכון גבוה מאד</u>** .

22. הנה כי כן, הקבוצה לא רק העניקה אשראי רע. ב"זכות" אותה פרקטיקה של גלגול, היא גם **צברה ואגרה**, בעקביות, בתיק האשראי שלה, **עוד ועוד שיקים מתגלגלים, בבחינת <u>אשראי רע הולך ומתעצם</u>**.

23. בדוחות הקבוצה **אין ולו רמז על פרקטיקת הגלגול הקלוקלת**.

24. בדוחות הקבוצה גם אין ולו רמז על ההיקף האדיר, **במימדים מבהילים**, של **שיקים חוזרים ושיקים שלא נפרעו ושהושבו ללקוחות, הכל תוצאה של פרטיקת הגלגול הפסולה**:

24.1. <u>בשנת 2020</u> - **מעל 170 מיליון** ₪ שיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח; באותה שנה **מעל 60 מיליון** ₪ שיקים שחוללו (ישנה חפיפה בין שתי קבוצות השיקים);

24.2. <u>בשנת 2021</u> - **מעל 280 מיליון** ₪ שיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח; באותה שנה **כ - 80 מיליון** ₪ שיקים שחוללו (כאמור, ישנה חפיפה בין שתי הקבוצות);

24.3. במחצית הראשונה של שנת 2022 - **מעל 250 מיליון** ₪ שיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח; באותה תקופה **כ - 80 מיליון** ₪ שיקים שחוללו (כאמור, ישנה חפיפה בין שתי הקבוצות).

25. נתונים אלו, שהדוחות מסתירים, מלמדים כמובן גם כמה אשראי רע צברה הקבוצה, אם כי "בזכות" פרקטיקת הגלגול, היא המשיכה לשדר עסקים כרגיל ואפילו מצב מצוין.

26. עוד נציין (ונרחיב להלן) כי בתופעת הגלגול היו קשורות **תופעות חמורות אחרות**, וכי היא יצרה כר פורה למעשים בלתי כשרים. בין היתר, בגדר תופעת הגלגול, במקרים של כשלי פירעון, וכנגד השבת שיקים של מושך, קיבלה הקבוצה שיק חסר נפקות של הלקוח עצמו (**שיק "סולו"**), והעניקה פריסות ארוכות, תוך שהיא מבקשת להסוות אשראי זה כאשראי "טוב" ובטוח, באמצעות קבלת בטוחה, כאשר בפועל מדובר בגלגול אשראי רע והבטוחה אינה תואמת את היקף החוב או לא ניתנת לרישום.

27. בהתנהלות הקבוצה נפלו **כשלים חמורים נוספים** שיפורטו להלן, ובין היתר: (א) בנוגע להתנהלותה עם מערכת המידע והנתונים שלה, ששמה "ישות" (**"מערכת הישות"** או **"ישות"**) עד כדי כך שהקבוצה שהעמידה אשראי במיליארדי ₪ התנהלה באמצעות קבצי "אקסל" נקודתיים; (ב) בנוגע להתנהלות הקשורה בקבלת שיקים ל – "פיקדון"; (ג) בנוגע להעברה בלתי ראויה של יתרות בין כרטסות הלקוחות; ו- (ד) בנוגע לשחרור שלא כדין של בעל השליטה לשעבר מר אריאל פרדו (**"אריאל פרדו"**) מערבותו לחובות הקבוצה לבנקים בהיקף ניכר.

28. **שורה של כשלים חמורים נפלו בנוגע לסניף הצפון**, אותו הקימה הקבוצה במחצית השניה של שנת 2020, כאשר התקשרה בהסכם עם מר איל רוזן (מנהל סניף הצפון) ומר יורם איליאב (**"איל רוזן"**, **"יורם איליאב"** ו -**"עסקת סניף צפון"**).

29. **ראשית**, מסתבר שמר רן קאירי, מנכ"ל הקבוצה לשעבר (**"רן קאירי"**), היה שותף עסקי של איל רוזן ועבד תחתיו בשתי חברות שעיסוקן בתחום הקנאביס, עובדה שהיתה ידועה לבעל השליטה דאז אריאל פרדו (ששימש, בין היתר כדירקטור ויו"ר הדירקטוריון), אך לא דווחה לציבור, וכנראה שלא לשאר חברי הדירקטוריון.

30. עובדה זו עומדת כמובן בסתירה גמורה לכללי משטר תאגידי תקין. הרי לא יתכן שקאירי מנכ"ל הקבוצה, וככזה מי שאמור לנהל ולפקח על איל רוזן, מנהל סניף צפון, יהיה שותף של רוזן ומי שעובד תחתיו בחברות המשותפות שלהם.

31. יתר על כן, הקשר העסקי בין רן קאירי ואיל רוזן החל עוד לפני שקבוצת גיבוי התקשרה בעסקת סניף צפון עם איל רוזן ויורם איליאב, עסקה אותה הובילו רן קאירי ואריאל פרדו מבלי שהם מדווחים על הקשר העסקי בין רן קאירי לאיל רוזן, לא לדירקטוריון ולא לציבור.

32. זאת ועוד, כפי שנראה להלן עסקיהם המשותפים של איל רוזן ורן קאירי נמשכו גם לאחר שבמחצית השניה של 2021 נמכרו עסקי הקנאביס. בכל זאת רן קאירי המשיך לנהל גם באותה תקופה את איל רוזן (עד שעזב רן קאירי את תפקידו כמנכ"ל במרץ 2022), קרי, בתקופה בה בעל השליטה ויו"ר הדירקטוריון היה מר יהונתן כהן ("**יהונתן כהן**"), שגם הוא היה ער לקשרים בין השניים.

33. לעובדות תמוהות אלו מצטרפות עובדות תמוהות נוספות, על קשרים נוספים בין נושאי המשרה בקבוצה, שאינן קשורות דווקא בסניף צפון. גם על אלו נפרט להלן.

34. **שנית**, מסתבר שעסקת סניף צפון היתה עסקה תמוהה שלא נבדקה ועל פניה לא שירתה את טובת הקבוצה. העסקה נעשתה על סמך "רקורד" שהיה לקבוצה עם חברה בבעלות איל רוזן, בשם אימפריה, שהיתה לקוחה של הקבוצה וקיבלה ממנה אשראי. אלא שבחינת אותו "רקורד", אותו שיבח רן קאירי בפני הדירקטוריון, מבלי שנתן ומבלי שנתבקש לתת פרטים כלשהם, מגלה כי אימפריה זכתה בכבוד המפוקפק של להיות שיאנית השיקים החוזרים, מבין כל לקוחות הקבוצה, ובפער רב לעומת שאר הלקוחות, בשני הרבעונים שקדמו לאישור העסקה בדירקטוריון.

35. **שלישית**, מסתבר שסניף צפון פעל כאוטונומיה נפרדת מן הקבוצה, ללא פיקוח, שליטה ובקרה, לפי כללים וחוקים משלו, בכל היבט, וגם כאן בראש ובראשונה בנוגע להיבטי הליבה של הקבוצה – העמדת אשראי, וטיפול בכשלי פירעון שכבר למדנו שמשמעו בקבוצת גיבוי, גלגול אשראי.

36. <u>**הנה כי כן**</u>, קבוצת גיבוי התנהלה באופן **בלתי אחראי לחלוטין**, מצבה היה **בכי רע**, אך כלפי חוץ הציגה כי מצבה **מצוין**.

37. אלא שבחודש יוני 2022, עלו חשדות ממשיים למעשי מעילה בקבוצה. קבוצת גיבוי נתנה לכך ביטוי פומבי, כאשר דיווחה ביום 30.6.2022, על החלטת הדירקטוריון למנות בודק חיצוני "מחמת הזהירות" ומתוך חשש להתנהלות לקויה בסניף צפון "**בקשר עם נהלי החברה**" (נהלים **שלא היו קיימים**), וכן "**לאור האטה בקצב פירעון השיקים שבסניף צפון וגידול בבקשות לפריסות תשלומים בסניף זה**" (ליקויים ותחלואות שהיו ידועים עוד קודם לכן).

38. מאותו מועד **כבר לא הסכימו** הבנקים להמשיך להעמיד לקבוצה אשראי נוסף. הם גם **לא הסכימו להמשיך בפרקטיקה של שליפת שיקים מחשבון הבנק** והחזרתם לקבוצה, שליפה **שנדרשה לשם גלגול האשראי**, שמהותו היתה כאמור לעיל החזרת השיק ללקוח כנגד קבלת שיקים דחויים.

39. או אז עמדה למבחן **איכות האשראי האמיתית** שהיתה לקבוצה. אכן, אז עמדה למבחן, בין היתר, הצהרתה המפורשת של הקבוצה בדוחותיה לפיה **לא יהיה לה קושי לחסל את עסקי האשראי תוך גביית כל המגיע לה** בשים לב למח"מ **הקצר**, ולמדיניות הסיכונים **הקפדנית** שלה שבזכותם היא (כביכול) נתקלת בקשיי גבייה לעיתים רחוקות.

40. **אלא שאז באה אחיזת העיניים אל קיצה**. הקבוצה לא יכולה היתה לגבות את **האשראי הרע** שהעמידה.

41. מתוך תיק אשראי של מעט מעל **400 מיליון** ₪, וחרף כך שרובו אמור היה להיות ניתן לגביה מהירה, הצליחה הקבוצה לגבות כ – **100 מיליון** ₪ בלבד, משך ארבעת החודשים מיולי ועד סוף אוקטובר 2022 אז מונו הנאמנים.

42. במקביל, באותם החודשים, ניסו קברניטי הקבוצה, להמשיך בדרך גלגול האשראי, תוך שהם מנסים לייצר עוד ועוד הסדרי פריסה, הכל באופן בלתי אפשרי, גם מבלי שהבנקים משיבים את השיקים המקוריים לשם השבתם ללקוח. הם פעלו כך כנראה מתוך משאלת לב, שהקבוצה תוכל בכל זאת להמשיך ולהתקיים. התנהלות זו רק הזיקה לקבוצה ואף תרמה תרומה נוספת לאנדרלמוסיה ששררה בקבוצה, ויצרה תופעות תמוהות כמו תופעת "הקופה האדומה" (עליה נפרט להלן).

43. **התוצאה** היא שהנאמנים, יחד עם כונסי הנכסים שמונו על ידי בית המשפט הנכבד, קיבלו לידיהם תיק אשראי של כ – **300 מיליון** ₪, שממנו נגבו בשמונת החודשים האחרונים, מאז המינוי, כ – **50 מיליון** ₪, וכאשר היתרה בסך של **250 מיליון** ₪, מהווה, רובה ככולה, אשראי רע שגבייתו קשה.

44. **ויודגש – מצב דברים חמור** נבע מהתנהלותה הקלוקלת והבלתי מתקבלת על הדעת, של קבוצת גיבוי ושל הקשורים בה, כפי שתפורט בדוח זה, ובמיוחד בכל הקשור להענקת אשראי ולגלגול אשראי. לולא התנהלות זו לא היה מועמד אשראי לגופים שאופיים, פעילותם ויכולותיהם לא הצדיקו זאת, לא היה נאגר ונצבר אשראי רע באמתחתה של קבוצת גיבוי, ולא היו מתרחשות עוד הרבה רעות חולות שיפורטו להלן. אכן, התנהלות זו גם פתחה פתח לביצוע מעשי תרמית וזדון, שנחקרים על ידי הרשויות וכן על ידי הנאמנים. ואולם לא ניתן לראות במעשי התרמית משום הסיבה לקריסת הקבוצה.

45. מצב דברים חמור זה, בגדרו **התפוגגו להם סכומי עתק** (שלא לדבר על ההוצאות והמאמצים שידרשו לשם ניסיונות הגביה שלהם), **יכול היה להימנע לגמרי**. הוא **נגרם ונמשך** רק משום שכל מנגנוני הבקרה הקשורים בקבוצה כשלו לגמרי וכל מי שאחראי על הפעלתם וחטאו לתפקידם.

46. כך, כל נושאי המשרה. כך, כל הדירקטורים. כך, רואה החשבון המבקר של הקבוצה, בריטמן אלמגור זהר ושות', רואי חשבון – Deloitte ("**דלויט**"). את המצב החמור שנוצר ניתן היה למנוע לו, בקלות, לו כל אחד מהם היה מבצע את מלאכתו.

47. **יו"ר הדירקטוריון שהיה פעיל, ונושאי המשרה בקבוצה**, שאינם הדירקטורים, הם שניהלו אותה בפועל וממילא הם אלו שלקחו חלק פעיל בהתנהלות הקלוקלת שלה תוך התעלמות חמורה מן הכשלים הרבים.

48. **הדירקטורים** לא היו ערים להתנהלות הקלוקלת ולכשלים הרבים, משום **שלא טרחו לנסות להכיר**, ולו הכרות בסיסית, את הקבוצה והתנהלותה.

49. לו היו מבקשים לעשות כן היו **מגלים, על נקלה, את הכשלים החמורים שיפורטו בדוח זה**, וגם לא היו מעזים לאשר (פעם אחר פעם) דוחות, רצופי סיסמאות כלליות וסתמיות, שבינם לבין המציאות אין כל קשר, ושכוללים נתונים כספיים מדומיינים שמסווים את האשראי הרע שהקבוצה אוגרת ומגדילה עם הזמן.

50. לשם המחשה, כבר אם היו שואלים **שאלות ספורות, בנוגע לליבת עסקיה של הקבוצה** (ועומדים על קבלת תשובות) היתה נגלית להם ההתנהלות הקלוקלת והחמורה.

51. כך, אם היו שואלים **מה בעצם כולל תהליך החיתום שמתואר בדוחות שאישרו כתהליך "קפדני"** היה מסתבר להם שאין מאחורי התפארות זו **ולא כלום**. יתר על כן, נראה להלן שהם ידעו היטב כי נוהל חיתום לא קיים (למרות שהדבר נכתב בדוחות שהם אישרו). זאת, משום שהמבקר הפנימי הציג זאת כפגם, יחד עם פגמים נוספים ובין היתר של העדר נוהל אישור עסקאות. אלא שהם לא טרחו לבדוק כי הקבוצה אכן מתקנת פגם זה.

52. כך, אם היו שואלים **אילו בדיקות נעשות ואילו מסמכים מתבקשים במסגרת עסקת ניכיון**, אותה עסקה שעליה מבוססת הקבוצה, **שמכוחה היא מעניקה אשראי במיליארדי** ₪ (!), היה מסתבר להם שאפילו מסמך יסוד של חשבונית מאת הלקוח למושך לא מתבקש וכי אפילו שיחת אימות תמורה עם המושך לא נעשית. כמה מצער **שעובדות שלו הסתברו להם לראשונה, במסגרת חקירת הנאמנים, תוך שהם עצמם מופתעים מכך ומבהירים שאם אלו הם פני הדברים אזי הקבוצה התנהלה באופן בלתי תקין**.

53. כך, אם היו שואלים **כמה שיקים חוזרים או שיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח יש לקבוצה מדי רבעון**, היו לומדים מיד שהצגת הדברים כאילו מצבה של הקבוצה הוא מצוין ותיק האשראי שלה איכותי היא מופרכת. או אז גם היו למדים על פרטיקת הגלגול הפסולה והרחבה. **כמה מצער שגם עובדות אלו הסתברו להם לראשונה בחקירת הנאמנים, להפתעתם**. כמה מצער ותמוה שנושא שיקים חוזרים ושלא נפרעים **לא נדון בישיבות הדירקטוריון וועדת הביקורת כאשר עיסוקה של הקבוצה הוא העמדת אשראי, בהיקפים עצומים, כנגד שיקים**.

54. ואולם משלא נשאלו שאלות אלו (ושאלות אחרות שראוי היה לשאול) **לא היו ערים הדירקטורים למצבה החמור של הקבוצה**, וממילא לא היו יכולים למלא את תפקידם וחובותיהם ובכלל זה לפקח על הקבוצה והתנהלותה.

55. כמובן שכאשר הדירקטורים **כל כך מנותקים מהתנהלות הקבוצה** הם גם לא מסוגלים להתייחס לנושאים מהותיים נוספים שחובה עליהם להתייחס אליהם. למשל, לכך שהקבוצה עברה שינוי אסטרטגי לענין תמהיל הלקוחות. במהלך השנים 2020 ו – 2021, הפכה הקבוצה את תמהיל הלקוחות שלה על ראשו. בתחילת שנת 2020 רובו הורכב מנש"מים (נש"מ הינם ראשי תיבות שהשתמשו בהם בחברה על מנת לתאר לקוחות שהם נותני שירותי מטבע בעצמם וקבוצת גיבוי היתה מעמידה להם אשראי) ("**נש"מ**"), ומיעוטו מלקוחות קצה. בסוף שנת 2021 המצב היה הפוך. תהליך שכזה דורש כמובן התייחסות, היערכות, התאמה, ובקרה. הרי אין זה דבר של מה בכך להעניק אשראי במיליארדי ₪ ללקוחות קצה רבים. אלא ששינוי מדיניות זה והנובע ממנו אפילו לא נדונו בדירקטוריון שמדי פעם קיבל דיווח על כך שהוא מתרחש, תוך שנמסרים לו הסברים סותרים להשפעה של הסיכון של התהליך על הקבוצה. באופן תמוה יו"ר ועדת הביקורת גם התעקשה לטעון בחקירתה שתהליך זה, שמקבל ביטוי בדוחות הקבוצה, שהדירקטוריון אישר פעם אחר פעם, מעולם לא התרחש. להלן במסגרת הפרק המוקדש לכשלי הדירקטוריון נביא דוגמאות נוספות ונתייחס לעניינים נוספים.

56. **<u>גם דלויט</u>** חטאה **באי הכרת הקבוצה והתנהלותה, והתעלמה באופן מופגן מן הכשלים בהתנהלותה**. דלויט, שמלווה את הקבוצה לאורך כל הדרך, התחילה לפעול לשם הכרת הקבוצה רק **לאחר יוני 2022**.

57. לשם המחשה (וישנן עוד דוגמאות רבות בפרק שנקדיש לכשלים בהם חטאה דלויט), נציין כאן את הדברים הבאים: **דלויט לא הכירה ולא ניסתה להכיר את תהליך החיתום בקבוצה** (ואם היתה טורחת לבררו היה מסתבר לה שאין כזה). דלויט **גם לא הכירה ולא ניסתה להכיר את שרשרת האישורים הפנימית בקבוצה שנדרשת לשם מתן אשראי** (ואם היתה טורחת לברר היה מסתבר לה שכלל לא ברור מי מוסמך לאשר הענקת אשראי). **דלויט התעלמה התעלמות מופגנת מכך שלקבוצה לא היו נוהלים** לעניין חיתום ולעניין אישור עסקאות, ומכך שהמבקר הפנימי ציין כשל זה **בדוחות שלו ובישיבות שסקרו אותן, באופן חוזר, שמלמד שהכשלים חוזרים על עצמם** (והיו כשלים נוספים שציין המבקר הפנימי וגם מהם התעלמה דלויט). דלויט **נמנעה מלהתקרב אל הישות**, ולא טרחה לבדוק **ולו כרטסת אחת יחידה של לקוח**. היא בדקה לראשונה כרטסות של לקוחות **רק ביולי 2022**.

58. לאור כל אלו מובן שדלויט **חסמה עצמה מלהכיר ולהבין עד כמה תהליך האשראי בקבוצה הוא קלוקל**, עובדה קריטית להבנה עבור רואה חשבון מבקר של קבוצה, שכל עיסוקה הוא בהעמדת אשראי, ושעליו לחוות דעת האם התיאור בדוחות של האשראי **כאיכותי לעילא ולעילא** משקף נאמנה את המציאות.

59. **מעבר לכל אלו – דלויט נתנה גושפנקא ולמצער לא הבחינה בכך <u>שהקבוצה מסווה ומסתירה את האשראי הרע באמצעות פרקטיקת גלגול האשראי הפסולה</u>**.

60. גם כאן, כדי למנוע את ההתנהלות החמורה ואת ההסוואה של מצבה החמור של הקבוצה, לא נדרשה דלויט **אלא לנקוט פעולות בסיסיות מתבקשות**.

61. כך, **היה עליה לבקש מן הקבוצה פירוט וסיכום של רשימת השיקים החוזרים והשיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח**. נתונים אלו ניתנים לחילוץ, בלחיצת כפתור, ממערכת הישות, אך **דלויט הודתה בכך שמעולם לא ביקשה פירוט וסיכום זה.**

62. זהו לבדו כשל בלתי מתקבל על הדעת. אם רואה חשבון מבקר של קבוצה ,שמעניקה **אשראי במיליארדי ₪**, **על בסיס עסקאות ניכיון של שיקים**, לא בודק את **כמות השיקים החוזרים ושלא נפרעו, <u>מה הוא כן בודק</u>**? (ועוד נראה שדלויט שיתפה את הנאמנים באופן מוגבל בבדיקות ספציפיות שעשתה למסמכים כאלו ואחרים וגם בבדיקה זו כשלה לחלוטין).

63. ואכן, רו"ח רן פלדבוי ("**רו"ח פלדבוי**"), שותף בדלויט, ומי שניהל את הביקורת על הקבוצה, נאלץ להודות בחקירתו **שאם** היה ער להיקף השיקים החוזרים ושלא נפרעו, כפי שהוצג לו על ידי הנאמנים בדיעבד, "אולי" הוא היה שואל "קצת" יותר.

64. אלא שאין צורך, בכל הכבוד, בהודאתו של רו"ח פלדבוי כדי להסיק **שאם דלויט היתה יודעת על ההיקפים <u>המבהילים</u> של שיקים חוזרים ושלא נפרעו <u>במאות מיליוני ₪ מדי שנה</u>, כמצוין לעיל, היא לא היתה מחווה דעתה כי הדוחות של הקבוצה, שמתארים מצב מצוין <u>ואשראי איכותי</u>, משקפים את מצבה האמיתי**.

65. יתר על כן, לו היתה דלויט מבקשת את המידע בזמן אמת ומקבלת אותו, **היא היתה בוודאי טורחת לבדוק ולו <u>מספר כרטסות</u> של אותם לקוחות, שמופיעים ככאלו שיש להם היקף גבוה של שיקים חוזרים או שיקים שלא נפרעו והושבו להם** (וזאת מבלי לגרוע מכך שחובה היה עליה לבחון ולדגום מספר כרטסות של לקוחות גם אם לא היו מוצגים לה הנתונים המבהילים, בענין חזרת והשבת שיקים).

66. או אז **היה מסתבר לה, באחת, כיצד האשראי מתגלגל** (השיק/ים מוחזר/ים ללקוח וכנגדו מתקבל/ים שיק/ים דחוי/ים) **פעם אחר פעם אחר פעם**, והיא לא היתה מעלה על דעתה לראות בכך משום התנהלות במהלך העסקים הרגיל.

67. או אז **בוודאי שהיא לא היתה מרשה לעצמה לחוות דעה כי הדוחות שמתארים אשראי <u>איכותי</u>, <u>ללא פיגורים</u>, <u>וללא קושי בגביה</u>, משקפים נכונה את מצבה של הקבוצה**. קשה לקבל שמאן דהוא, לא כל שכן רואה חשבון מבקר (ובוודאי דלויט, אחת מפירמות רואי החשבון הגדולות) יסבור ששיק שנדחה פעם אחר פעם לא בא בגדר אשראי בסיכון.

68. אין מנוס מלציין בהקשר זה כי הדברים שהשמיע, לפחות בתחילת חקירתו, רו"ח רן פלדבוי, שכמו ביקשו **לגונן על פרטיקת הגלגול הפסולה**, הותירו תמיהה רבתי, ואינם מתיישבים עם ההיגיון הבריא. אכן, גם רו"ח פלדבוי לא הצליח להסביר מתי בעצם נראה באשראי כאשראי ב"פיגור", אם המועד של השיק נדחה, כאשר הוא מגולגל, ואם רואה החשבון המבקר סבור, שבכך נעלם כלא היה הפיגור לעומת מועד התשלום המקורי.

69. יתר על כן, גם מדבריו של רו"ח פלדבוי עלה שהוא ער היטב לכך שאותו גלגול **נעשה על רקע כשלי פירעון** לרבות, למשל, **כברירה להליכי הוצאה לפועל**. משכך מובן שאותו אשראי חייב להיחשב כאשראי **מסוכן**. אלא שבדוחות הקבוצה, בזכות פרקטיקת הגלגול, הוא מוצג **כאשראי איכותי ללא רבב**.

70. גם דבריו של רו"ח פלדבוי שביקשו פעם אחר פעם להעביר את הנושא **ממגרשו אל מגרש הקבוצה או אל המבקר הפנימי** הותירו תמיהה רבתי. פעם אחר פעם הוא הסביר שהנושא של שיקים חוזרים ושלא נפרעו והושבו ללקוח צריך להיות מנותח, **אבל על ידי הקבוצה ולא על ידיו**. כך לגבי ניתוח כללי וכך לגבי מקרים של גלגול חוזר אצל לקוח מסוים. ועל השאלה **מדוע אם כך לא דרש את אותו ניתוח שחייב להיות מבוצע גם לשיטתו** הוא השיב, שאם הניתוח (שמעולם לא נעשה!) היה מעורר קושי או תקלה, הוא מצפה היה שהקבוצה היא זו שתציף זאת בפניו. **אלא שדברים אלו עומדים בסתירה גמורה לגישה החקרנית בה רואה החשבון מחויב לפעול וגם למשמעות הטבעית של המילים ביקורת ובקרה**.

71. מעבר לכל אלו וכפי שנרחיב להלן דלויט חטאה לתפקידה בעוד שלל היבטים. בין היתר כאשר הונחו בפניה מסמכי עסקאות פגומים מכל וכל לביקורת, היא **אפילו לא זיהתה את הפגמים הבולטים**.

72. עד כאן עיקרי הדברים ולהלן בדוח נפרט בהרחבה.

73. לפני כן נעיר מספר הערות.

74. **ראשית**, הדוח עוסק בנסיבות העיקריות שהביאו לקריסתה של הקבוצה. הדוח לא נועד למצות את זכויותיה של קבוצת גיבוי, הן בקשר עם הנושאים המוזכרים בדוח והן בקשר עם נושאים שאינם מוזכרים בו, הן כלפי מי שמוזכר בדוח והן כלפי מי שלא מוזכר בו, בכלל זה הנאמנים שומרים על זכותם להמשיך ולבצע חקירות. מובן שאין לראות בדוח או בחסר בו משום ויתור על זכויות או טענות של קבוצת גיבוי כלפי מאן דהוא. בכלל זה לקבוצת גיבוי עילות תביעה גם בשל מעשי תרמית ומעשים בזדון כלפיה, כנגד גורמים שונים, לרבות בנוגע לנושאים שנחקרים על ידי הרשויות. מובן שאין בדוח כדי לוותר על טענות או זכויות אלו. כמו כן אין לראות בנתונים ובטענות המופיעים בדוח משום ויתור או הודאה או הסכמה כלשהם כלפי לקוחות קבוצת גיבוי או חייביה.

75. **שנית**, כפי שיעלה מן הדוח, במסגרתם חקירותיהם ערכו הנאמנים עשרות חקירות פרונטליות ובין היתר לנושאי משרה, דירקטורים, רואי חשבון, עובדים, ולקוחות של קבוצת גיבוי. בנוגע לכך ראוי לציין כי אריאל פרדו, מי שהיה בעל שליטה ויו"ר קבוצת גיבוי סירב להיחקר על ידי הנאמנים והתמחק מכך. תכתובת עם בא כוחו מצ"ב **כנספח 1**. כפי שעולה ממנה, לאחר שתואם עם אריאל פרדו מועד לחקירה מראש, ולאחר שהמועד נדחה לבקשתו (למועד לפי בקשתו, למרות אילוצי הנאמנים), הוא הודיע פתאום שהוא מסרב להיחקר, על סמך טענות סרק. כמובן שהנאמנים שומרים את כל זכויותיהם בעניין זה.

76. **שלישית**, הדוח אמנם מונה שורה ארוכה של כשלים מהותיים, וכפי שיעלה ממנו הוא מסתמך על שלל מסמכים, התכתבויות, פרוטוקולים, נתונים ממערכת המידע והנתונים של הקבוצה, וגם מפנה לשלל דוגמאות לתופעות החמורות ולכשלים המוזכרים בו. יחד עם זאת, גם האמור בדוח אינו ממצה. ישנם עוד כשלים נקודתיים רבים, ועוד שלל דוגמאות ומסמכים תומכים לכשלים המופיעים בדוח.

77. **רביעית**, אורכו של הדוח נובע, בין היתר, מכך שהוא כולל הדגמות שונות ממערכת המידע והנתונים של הקבוצה, כגון כרטסות וצילומי מסך ממערכת הישות, כמו גם ציטוטים רבים מן החקירות, מתוך שאיפה לאפשר לקורא קריאה רציפה, ללא צורך לפנות תוך כדי הקריאה לנספחים.

II אבני דרך עיקריות במהלך חייה של קבוצת גיבוי

78. אלא אם נציין אחרת, האמור בפרק זה להלן נסמך על דיווחיה של גיבוי אחזקות שמתייחסים אליה ואל קבוצת גיבוי.

II.א. יציקת פעילות האשראי החוץ בנקאי לחברה בתחילת 2019

79. ביום 7.1.2019 הושלמה עסקה להכנסת פעילות חברת גיבוי איתן בע"מ ("**גיבוי איתן**"), שעסקה במתן אשראי חוץ בנקאי, לשלד בורסאי בשם אולטרה אקוויטי השקעות בע"מ (שם קודם של החברה). על פי דוחותיה ויתר דיווחיה החל מאותו מועד פועלת הקבוצה בתחום המימון החוץ בנקאי בעיקר למגזר העסקי, על ידי מתן אשראי, **בעיקר לתקופות קצרות**, **בעיקר באמצעות עסקאות ניכיון שיקים** והלוואות לעסקים קטנים ובינונים כנגד בטוחות מסוגים שונים, לרבות שעבודים של נכסי נדל"ן וציוד, המחאות זכות מוניציפאליות, לצד פתרונות אשראי שונים. החל מחודש ינואר 2022, עסקה הקבוצה גם במתן אשראי למטרות מימון נדל"ן למגורים, ללקוחות פרטיים, באמצעות שותפות שהקימה. פעילות הקבוצה התבצעה ממשרדי החברה בתל אביב, מסניף שנפתח במהלך שנת 2020 בקיבוץ מזרע שבצפון (סניף צפון) ומסניף באזור השרון שנפתח במהלך הרבעון הראשון לשנת 2022.

80. בנוגע לפעילותה מפרטת הקבוצה בדיווחיה כי אשראי חוץ בנקאי, לרבות מסחר בממסרים דחויים ("**ממ"ד**"), "פותח בפני בעלי עסקים אפיק אשראי נוסף ומשמש להם כמנוע צמיחה המשלים את השירותים המסורתיים המוענקים על ידי הבנקים המסחריים. במסגרת המסחר בממ"ד רוכשת החברה מהלקוח ממ"ד שקיבל מצדדים שלישיים וכנגדם מקבל הלקוח את ערכו הכספי של הממ"ד, בניכויי ריביות ו/או עמלות שהוסכמו בין הצדדים. תמורת הניכיון משולמת באמצעות העברה בנקאית ישירות לחשבון הלקוח (ולעיתים בשיק או בכסף מזומן לפקודתו)" [סעיף 7.1 לדוח התקופתי לשנת 2021].

81. עד להחלפת השליטה (שתתואר בקצרה להלן), בעלי השליטה בקבוצה היו אריאל פרדו, יחד עם אחיו, מר אביטל פרדו ("**האחים פרדו**").

II.ב. הקמת סניף צפון עם איל רוזן ויורם איליאב במחצית השניה של 2020 ועסקת המשך במאי 2021

82. ביום 14 באוקטובר 2020, נחתם הסכם בגדרו הוקם סניף צפון של קבוצת גיבוי, באמצעות התקשרות גיבוי עם איל רוזן ויורם איליאב, כך שהאחרונים יחזיקו (יחד) בחברת גיבוי פלוס בע"מ (סניף מזרע) 35% ואילו גיבוי תחזיק בו 65%, בתמורה לכך שרוזן ואיליאב יעבירו את לקוחותיהם (לקוחות שנטלו מהם אשראי במסגרת פעילות עסקית קודמת של רוזן ואיליאב באמצעות חברת א.פ אימפריה בע"מ ("**אימפריה**")) אל גיבוי פלוס. פרט למניות גיבוי פלוס, קיבלו רוזן ואיליאב גם תשלום של כ – 1 מיליון ₪.

83. עוד נראה להלן כי עסקה זו כלל לא נבדקה על ידי הדירקטוריון וכי אימפריה, אשר את פעילותה הכניסו לקבוצת גיבוי, אחזה בתואר (מפוקפק ביותר) שיאנית השיקים החוזרים והשיקים המושבים ללקוח (שני פרמטרים שליליים מובהקים בקשר עם פעילות מתן אשראי), בשני הרבעונים שקדמו לאישור העסקה בדירקטוריון, ביום 17.8.2020.

84. ביום 27 במאי 2021, נחתם בין גיבוי אחזקות לבין רוזן ואיליאב, הסכם הקצאה לפיו ויתרו איליאב ורוזן על זכותם ל-35% ממניות חברת גיבוי פלוס, בתמורה לכ-5% מהמניות של גיבוי אחזקות ולמחילה על חוב שרוזן ואיליאב חבו לקבוצת גיבוי בסך של 800,000 ש"ח.

85. נציין כי הסכם זה תימרץ את איל רוזן ואת יורם איליאב להגדיל את מחזור ההכנסות של הקבוצה, גידול שהם היו זכאים למניות כנגדו, באופן שחייב פיקוח הדוק עוד יותר על דרך הפעולה שלהם ושל סניף צפון.

86. להלן מבנה החזקות קבוצת גיבוי בעקבות הפעולות והעסקאות דלעיל:

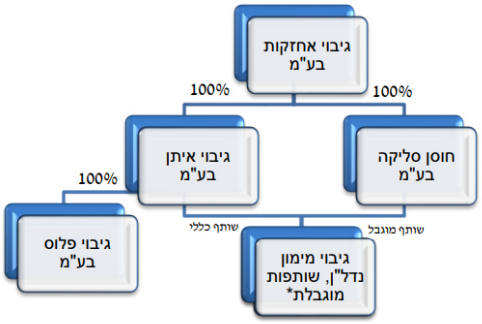

* שותפות מוגבלת אשר הוקמה בחודש אוקטובר 2021, והחלה את פעילותה בחודש ינואר 2022, אשר חוסן סליקה בע"מ הינה השותף המוגבל בה וגיבוי איתן בע"מ הינה השותף הכללי בה (להלן: "**השותפות**").

II.ג. מכירת השליטה מאת האחים פרדו ליהונתן כהן ויוסי לוי בחודש יוני 2021

87. ביום 10 ביוני 2021, התקשרו האחים פרדו בהסכם למכירת מרבית החזקותיהם בגיבוי אחזקות לחברת אינפין ייעוץ בע"מ, שבשליטת יהונתן כהן ומר יוסף לוי ("**יוסף לוי**"). ביום 26 באוגוסט 2021 הושלמה העסקה, והחל מאותו מועד יהונתן כהן הינו בעל השליטה בגיבוי אחזקות וממילא בקבוצת גיבוי.[1] ביום 29 באוגוסט 2021 חדלו אריאל פרדו ודורון אדירי מלכהן כדירקטורים בגיבוי אחזקות. באותו מועד, מונו יהונתן כהן ויוסף לוי כדירקטורים בגיבוי אחזקות ויהונתן כהן מונה כיו"ר הדירקטוריון. נטעים כי יהונתן כהן ויוסף לוי פעלו עבור הקבוצה, עוד טרם שרכשו את השליטה בה, באמצעות אינפין קפיטל בע"מ, המצויה בבעלותם, ושתחום מומחיותה יעוץ וליווי בנוגע למהלכי גיוס כספים משוק ההון בישראל באמצעות הבורסה. בהתאם, בזיקה להחלפת השליטה, החל מחודש אוגוסט 2021, הוגברו, כמפורט להלן, גיוסי הכספים של הקבוצה בבורסה, כך שלקבוצה עמדו יותר מקורות להעמיד כאשראי.

II.ד. נושאי המשרה בהנהלת הקבוצה ובדירקטוריון החברה

88. על פי דיווחי החברה, לאורך שנות פעילותה כיהנו בגיבוי נושאי המשרה הבאים, כאשר ככל שלא נכתב אחרת הם נותרו כנושאי משרה בקבוצת גיבוי עד למינוי הנאמנים:

89. מר אבי בזורה ("**אבי בזורה**"), כיהן כמנכ"ל החברה מינואר 2019 עד מרץ 2020 וכיו"ר הדירקטוריון החל ממרץ 2020 ועד אוקטובר 2020.

90. רן קאירי שימש כמנכ"ל קבוצת גיבוי החל מיום 12 במרץ 2020, לאחר שקודם לכן היה יועץ פיתוח עסקי של קבוצת גיבוי. ביום 6 בדצמבר 2021, החליטה החברה על סיום כהונתו של רן קאירי כמנכ"ל הקבוצה החל מיום 1 במרץ 2022. כמו כן, במועד זה אישר דירקטוריון החברה את מינויו של מר דוד טל ("**דוד טל**") לתפקיד מנכ"ל הקבוצה, החל מיום 1 במרץ 2022.[2]

91. דוד טל שימש כמנכ"ל קבוצת גיבוי החל מיום 1 במרץ 2022 ועד למינוי הנאמנים.

92. מר אמנון ברנר (שהינו בעל מומחיות חשבונאית פיננסית) ("**אמנון ברנר**"), כיהן כסמנכ"ל הכספים בקבוצה החל מיום 19 במאי 2019, ועד לסיום תפקידו ביום 31 באוקטובר 2021.

93. מר רן גולדשטיין ("**רן גולדשטיין**"), כיהן כמשנה למנכ"ל ומנהל הסיכונים של החברה החל מאוגוסט 2021, ועד למועד מינוי הנאמנים (והוא ממשיך בעבודה עבור הנאמנים וכונסי הנכסים).

94. מר משה בן יעקב ("**משה בן יעקב**"), כיהן כקצין ציות בחברת גיבוי מסוף שנת 2019 ועד תחילת שנת 2021.

95. גברת ג'ולי שאמה ("**ג'ולי שאמה**"), כיהנה כיועצת המשפטית וכקצינת הציות של הקבוצה, החל מאוקטובר 2021 ועד להתפטרותה ביוני 2022.

---

[1] דיווח מיידי מיום 26.8.2021.
[2] דיווח מיידי מיום 1.3.2022.

96. אריאל פרדו (שהינו בעל מומחיות חשבונאית פיננסית), כיהן כיו"ר הדירקטוריון החל מיום 24 בדצמבר 2020 וחדל לכהן בתפקיד זה ביום 29 באוגוסט 2021. עוד קודם לכן, החל מיום 7 בינואר 2019 (בו הושלמה העסקה המתוארת לעיל), שימש אריאל כמנהל עסקים ראשי ודירקטור בקבוצה.

97. יהונתן כהן כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה החל מאוגוסט 2021 ועד למועד מינוי הנאמנים.

98. מר דורון אדירי ("**דורון אדירי**"), כיהן כדירקטור בחברה החל מיום 7 בינואר 2019 וחדל לכהן ביום 29 באוגוסט 2021.

99. יוסף לוי כיהן כדירקטור בחברה החל מאוגוסט 2021 ועד למועד מינוי הנאמנים.

100. גברת יפעת אדורם זק (שהינה בעלת מומחיות חשבונאית פיננסית) ("**יפעת אדורם זק**"), כיהנה כדירקטורית חיצונית לאורך שנות פעילות החברה;

101. גברת שלומית פן (שהינה בעלת מומחיות חשבונאית פיננסית) ("**שלומית פן**"), כיהנה כדירקטורית חיצונית לאורך שנות פעילות החברה;

102. מר ערן מזור (שהינו בעל מומחיות חשבונאית פיננסית) ("**ערן מזור**"), כיהן כדירקטור בחברה לאורך שנות פעילות החברה;

103. בנוסף שימשו בגיבוי כנושאי משרה כל מי שנכלל בהגדרת "נושא משרה" בחוק החברות, תשנ"ט-1999 ("**חוק החברות**"), לרבות שכבת המנהלים הכפופה למנכ"ל ובכלל זה איל רוזן, בהיותו מנהל סניף צפון.

II.ה. <u>גיוסי הון וחוב באמצעות הנפקת מניות ואגרות חוב</u>

104. החברה גייסה סכומים מהותיים באמצעות הנפקת אגרות חוב ומניות בבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ, כמפורט להלן.

105. ביום 21 באפריל 2019 נרשמו למסחר 51,607,000 ₪ ע.נ. אגרות חוב של החברה מסדרה א'. התמורה הכוללת של ההנפקה הסתכמה בסך של 51,607 אלפי ₪.

106. ביום 16 בינואר 2020 הוקצו לחברות בשליטת י.ד. מור השקעות בע"מ ואינפין בקפיטל בע"מ סך כולל של 644,628 מניות רגילות של החברה, בתמורה כוללת בסך של 6,667 אלפי ₪ (וכן הקצאת אופציות).

107. ביום 18 במרץ 2021 הנפיקה החברה 776,900 מניות של החברה בתמורה כוללת (ברוטו) בסך של כ-8,119 אלפי ₪.

108. ביום 17 ביוני 2021 הקצתה החברה 20,000,000 ₪ ע.נ. אגרות חוב (סדרה א') של החברה, בדרך של הרחבת הסדרה, בתמורה כוללת (ברוטו) של 20.2 מיליון ₪.

109. ביום 15 באוגוסט 2021 נרשמו למסחר 69,065,000 ₪ ע.נ. אגרות חוב מסדרה ב' של החברה. התמורה הכוללת בגין ההנפקה הסתכמה בסך של 60,065 אלפי ₪.

110. מיום 13 בספטמבר 2021 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, הנפיקה החברה סך כולל של 2,134,956 מניות בתמורה כוללת בסך של כ-20,496 אלפי ₪.

111. ביום 27 באוקטובר 2021 הקצתה החברה 20,000,000 ₪ ע.נ. אגרות חוב (סדרה ב') של החברה, בדרך של הרחבת סדרה, בתמורה כוללת (ברוטו) של 20.16 מיליון ₪.

112. ביום 24 בנובמבר 2021 הקצתה החברה 11,000,000 ₪ ע.נ. אגרות חוב (סדרה ב') של החברה, בדרך של הרחבת סדרה, בתמורה כוללת (ברוטו) בסך של 11.09 מיליון ₪.

113. מיום 16 בדצמבר 2021 ועד ליום 29 בדצמבר 2021, הנפיקה החברה סך כולל של 973,795 מניות של החברה, בתמורה כוללת בסך של כ-9,738 אלפי ₪.

114. גיוסי חוב אלו איפשרו את הגדלת תיק האשראי באופן מהותי ומהיר כמפורט להלן.

II.ו. היקף תיק האשראי של הקבוצה וצמיחתו המהירה בשנת 2021

115. להלן מפורט היקף תיק האשראי של גיבוי לרבעון הראשון לשנת 2020, ובכל רבעון לאחר מכן, עד לרבעון הראשון לשנת 2022, הוא הרבעון האחרון בגינו פרסמה גיבוי דוחות כספיים, כפי שהופיע בדוחותיה של קבוצת גיבוי.

116. יתרת תיק הלקוחות, נטו, ליום 31 במרץ 2020 עמדה על סך של כ- **133,329 אלפי** ₪.[3]

117. יתרת תיק הלקוחות, נטו, ליום 30 ביוני 2020 עמדה על סך של כ- **128,078 אלפי** ₪.[4]

118. יתרת תיק הלקוחות, נטו, ליום 30 בספטמבר 2020 עמדה על סך של כ- **149,243 אלפי** ₪[5].

119. יתרת תיק הלקוחות, נטו, ליום 31 בדצמבר 2020 עמדה על סך כל כ – **188,897 אלפי** ₪.[6]

120. יתרת תיק הלקוחות, נטו, ליום 31 במרץ 2021 עמדה על סך של כ- **224,083 אלפי** ₪.[7]

121. יתרת תיק הלקוחות, נטו, ליום 30 ביוני 2021 עמדה על סך של כ – **242,789 אלפי** ₪.[8]

122. יתרת תיק הלקוחות, נטו, נכון ליום 31 ביולי 2021 עמדה על סך של כ– **261 מיליון** ₪.[9]

123. יתרת תיק הלקוחות, נטו, ליום 30 בספטמבר 2021, עמדה על סך של כ – **320,565 אלפי** ₪.[10]

124. יתרת תיק אשראי ללקוחות, נטו, ליום 31 בדצמבר 2021 עמדה על סך של כ- **378 מיליון** ₪.[11]

125. יתרת תיק אשראי ללקוחות, נטו, ליום 31 במרץ 2022 עמד על סך של כ – **409 מיליון** ₪.[12]

126. הנתונים דלעיל מלמדים על גידול ניכר בתיק האשראי ללקוחות, לגביו דיווחה הקבוצה כי הוא נבע מגידול בפעילותה של הקבוצה, לרבות הקמת הסניף בצפון הארץ וגיוס סוכנים נוספים.[13]

---

[3] סעיף 2.7 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ליום 31 במרץ 2020.
[4] סעיף 2.13 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ליום 30 ביוני 2020.
[5] סעיף 2.18 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ליום 30 בספטמבר 2020.
[6] סעיף 2.20 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020.
[7] סעיף 2.9 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ליום 31 במרץ 2021.
[8] סעיף 2.12 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ליום 30 ביוני 2021.
[9] סעיף 2.12 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ליום 30 ביוני 2021.
[10] סעיף 2.15 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ליום 30 בספטמבר 2021.
[11] סעיף 2.21 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021.
[12] סעיף 2.9 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ליום 31 במרץ 2022.
[13] סעיף 2.21 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021; סעיף 2.9 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ליום 31 במרץ 2022.

II.ז. שינוי מהותי בתמהיל לקוחות הקבוצה

127. לאורך שנות פעילותה ביצעה הקבוצה שינוי מהותי בתמהיל הלקוחות שלה.

128. כך, בישיבת הדירקטוריון שנערכה ביום 8.3.2020 ציין המנכ"ל דאז, אבי בזורה, שתמהיל לקוחות של 30% לקוחות קצה ו-70% נש"מים, הוא תמהיל נכון לקבוצה. אולם, למן תחילת כהונתו של רן קאירי כמנכ"ל הקבוצה במרץ 2020, החל להשתנות תמהיל לקוחות הקבוצה, באופן שבו שיעור לקוחות הקצה גדל ואילו שיעור הלקוחות שהם נש"מים קטן.

129. כפי שניתן לראות מהשקף להלן אשר פורסם במסגרת מצגת הקבוצה לשוק ההון בתום הרבעון הראשון לשנת 2022, בעוד שברבעון השלישי לשנת 2020 שיעור לקוחות הקצה בקבוצה עמד על 42% לעומת 58% נש"מים, הרי שבתום הרבעון הראשון לשנת 2022, **שיעור לקוחות הקצה בקבוצה עמד על 88% לעומת 12% בלבד לקוחות שהינם נש"מים**.

II.ח. קריסת הקבוצה, החל מיום 30.6.2022 ועד מינוי הנאמנים בסוף אוקטובר 2022

130. ביום 30.6.2022 פרסמה החברה דיווח שנתן ביטוי פומבי לראשונה לכך שמצבה אינו מצוין כפי שהיא דיווחה עד אותו מועד (כפי שנראה להלן).

131. החברה החליטה לדווח את הדיווח נוכח חשדות למעשי מעילה בסניף הצפון של הקבוצה.

132. הדיווח דיבר על חשש להתנהלות לקויה בסניף צפון "**בקשר עם נהלי החברה**" (למרות שנראה להלן שהקבוצה לא פעלה כלל לפי נוהלים), וכן "**לאור האטה בקצב פירעון השיקים שבסניף צפון וגידול בבקשות לפריסות תשלומים בסניף זה**" (ליקויים ותחלואות שנראה להלן שהיו ידועים עוד קודם לכן).

133. בעקבות פרסום זה הפסיקו הבנקים להעמיד לקבוצה אשראי וגם לא הסכימו להשיב לקבוצה שיקים שהופקדו אצלם. משכך נחסמה לקבוצה האפשרות לבצע גלגול אשראי, אותו היתה רגילה לעשות, כדי להסוות (להסתיר) את האשראי הרע שבאמתחתה ואת קשיי הגבייה שלה, הכל כפי שיפורט להלן.

134. בסוף חודש אוקטובר 2022 מונו לקבוצה כונסי הנכסים, עו"ד רונן מטרי ועו"ד ישראל שפלר, והנאמנים (תחילה באופן זמני ואז קבוע).

III התיאור (המטעה) בדוחות הקבוצה על התנהלותה המצוינת ומצבה המצוין

135. בדוח להלן נתאר בהרחבה, כשלים רבים וחמורים, גם אם בלתי ממצים, שאין להם זכר בדוחות של הקבוצה, ושמלמדים שהצגת הפרטים המהותיים בדוחות הקבוצה ובעיקר לגבי האשראי שנתנה, מאפייניו, מאפייני הלקוחות, אופן הענקתו, פיקוח לגביו, היכולת לגבותו, הם שגויים ומטעים, בין אם הדוחות חסרים בפרטים מהותיים ובין אם הם מציגים תמונה בלתי נכונה. בפרק זה להלן נתאר מקצת אותם פרטים מטעים, באופן בלתי ממצה.

III.א. התיאור בדוחות של נוהלים ותהליכי בקרה וחיתום קפדניים בטרם הענקת האשראי

136. הקורא את דוחותיה של קבוצת גיבוי לא יכול שלא להתפעל מהאופן בו קבוצת גיבוי מעניקה אשראי בכלל, ומניהול הסיכונים והחיתום העסקי שהיא מבצעת בקשר עם העמדת האשראי שלה בפרט.

137. קבוצת גיבוי מתארת בדוחותיה, פעם אחר פעם, בשלל מקומות ובשלל אופנים, כי מלאכת עבודת החיתום שלה כוללת **נוהלים ותהליכי חיתום קפדניים**.

138. **לגבי נוהל החיתום לבדיקת, בין היתר, סיכוני אשראי, לגבי כל עסקה ולגבי כל ממסר (שיק)** נכתב בדוח השנתי לשנת 2021, בעמוד א-16, בסעיף 7.1 כי:

> **"לצורך הבטחת פירעון הממ"ד, מקפידה החברה להתקשר בעסקאות בעיקר עם לקוחות אשר החברה ערכה לגביהם בדיקה מקיפה טרם קבלתם לשורות לקוחותיה. כמו כן, נקבע בחברה נוהל מקיף, טרם אישור עסקאות, הכולל ביצוע בדיקות סיכוני אשראי שונות במסגרת אישור כל עסקה וכל ממסר באופן פרטני, בדיקות בנושא איסור הלבנת הון, קבלת נתונים מחברות למידע עסקי, קבלת נתונים מהלקוחות עצמם, החתמה על הסכמי מסגרת וכתבי ערבויות וכן שימוש במערכות המידע הפנימיות שברשות החברה."**

139. **לגבי הליך החיתום הקפדני לגבי כל עסקה ולגבי כל מושך שיק, ולגבי השיקים המתקבלים בעסקה** נכתב בדוח השנתי לשנת 2021 כי:

> **"לצרכי צמצום סיכוני האשראי, מבוצעת בדיקה אודות הלקוח הפוטנציאלי באמצעות אמצעים גלויים ופורמאליים, כגון: שימוש במנועי חיפוש אינטרנטיים, מספרי טלפון, נתוני בנק ישראל, חברות מידע עסקי (דן אנד ברדסטריט ו- BDI), בדיקה על קיומם של אישומים הקשורים לרשות המיסים, תיקים המתנהלים ברשויות האכיפה, תיקים הקשורים לעבירות של הלבנת הון, דוח רשם החברות (לרבות לשם בדיקת שעבודים), חקירות יכולת וכיוצא באלו; וכן באמצעות אמצעים בלתי פורמאליים, כגון: יצירת קשר עם גורמים פעילים אחרים בענף המימון או מענפים מתחום הפעילות של הלקוח הפוטנציאלי"**[14];

ובהמשך אותו סעיף:

> **"יובהר כי, מעבר לבדיקות המתוארות לעיל, החברה מבצעת הליך חיתום עסקה קפדני הן ברמת העסקה והן ברמת מושך השיק. כל עסקה, בין אם של לקוח ותיק או לקוח חדש, עוברת תהליך בדיקה של השיקים המתקבלים בה, הן במערכות המידע של החברה והן במידע המופק מחברות מידע עסקי שונות כמפורט לעיל".**[15]

---

[14] סעיף 9.1 לדוח השנתי לשנת 2021.

[15] שם.

140. למרבה הצער, כפי שנראה להלן, מדובר בתיאורים **חסרי שחר**. כך, **הקבוצה לא פעלה על פי נוהל חיתום כלשהו**. כך, **תהליך החיתום היה דל, פרוץ**, כאשר אפילו מסמכי בסיס יסודיים לא נדרשו, לא בעסקאות ניכיון (רוב עסקאות הקבוצה) ולא בעסקאות אחרות.

141. יתר על כן, כמפורט להלן, גם כאשר נעשתה עסקת שכונתה עסקת "ניכיון", קבוצת גיבוי **לא בדקה ולא בחנה** שהשיקים שנמסרים לה הם אכן שיקים שמהווים תמורה **בגין עסקת יסוד בגדרה מסר הלקוח למושך שירות או מוצר** (והסכימה לקבל שיקים **סתם כך**). לפיכך, נראה שאפילו התיאור הבסיסי בדוחות הקבוצה כי היא עוסקת (רק או בעיקר, תלוי באיזו תקופה) במתן אשראי **על סמך עסקאות ניכיון**, הוא **מטעה ושגוי**. מתן אשראי כנגד שיקים, סתם כך, אינה מתן אשראי במסגרת עסקת ניכיון.

III.ב. <u>דיווחי הקבוצה שמתפארים בקיומו של נוהל סדור ומובנה לטיפול בכשלי פירעון; ושמסתירים הן פרקטיקה של גלגול אשראי, והן היקפים עצומים של שיקים חוזרים ושיקים שלא נפרעו במועד והושבו ללקוח</u>

142. גם לעניין טיפול בכשלי פירעון התפארה קבוצת גיבוי בקיומו של נוהל סדור ומובנה:

> **"במקרים של חובות בפיגור, החברה פועלת על פי <u>נוהל סדור ומובנה</u> של טיפול בכשלי פירעון".**[16]

143. למרבה הצער, גם לכך **אין שחר**. הקבוצה **לא פעלה על פי נוהל כלשהו לטיפול בכשלי פירעון**.

144. כאמור בפרק הראשון לדוח זה וכפי שעוד יורחב להלן, ה"טיפול" של הקבוצה בכשלי פירעון היה באמצעות פרקטיקה פסולה וחוזרת של "**גלגול**" האשראי, באופן שהקבוצה אגרה בתיק האשראי שלה, **יותר ויותר שיקים מתגלגלים, בבחינת <u>אשראי רע</u>, שלא ניתן או שיהיה קושי רב לפרעו, אשראי רע <u>שהגיע לממדים אדירים</u>**.

145. אלא שהקורא את הדוחות **לא ימצא ולו רמז על פרקטיקת הגלגול הקלוקלת**.

146. ממילא הוא לא ימצא ולו רמז על ההיקף האדיר, **במימדים מבהילים**, של **שיקים חוזרים ושיקים שלא נפרעו ושהושבו ללקוחות**, מדי רבעון, כבר החל משנת 2020 (גם אם ההיקף הולך וגדל כמובן עם הזמן וגם גידול תיק האשראי). נתונים אלו, **שהדוחות מסתירים**, מלמדים גם הם כמה אשראי רע צברה הקבוצה בעוד שבזכות פרקטיקת הגלגול, המשיכה לשדר עסקים כרגיל ואפילו מצב מצוין.

147. נקדים ונציין (ולהלן נרחיב) כי הדירקטורים שאישרו את הדוחות, טענו בפני הנאמנים שהם לא היו מודעים לפרקטיקת הגלגול, לקיומם של שיקים חוזרים ושיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח (בוודאי במימדים שהיו), וניכר שלא היו מעלים על דעתם לאשר דוחות כפי שפורסמו לו ידעו על כך (ושאלה נפרדת היא הכיצד ומדוע לא ידעו על כך; וגם על כך נרחיב). רואי החשבון לעומתם הכירו את הפרקטיקה לדבריהם, אך גם לפי דבריהם לא היו ערים למימדיה (וגם על כך להלן).

---

[16] סעיף 9.2 לדוח השנתי לשנת 2021.

III.ג. <u>דיווחים נוספים המתארים את מצבה המצוין של הקבוצה ואת אפשרותה לגבות את האשראי שהעמידה ללא כל קושי</u>

148. קבוצת גיבוי לא הסתפקה בלפאר את נוהלי ותהליכי החיתום והטיפול בכשלי פירעון (על אף שתיאורים אלו הפוכים למציאות).

149. היא גם הבהירה לקורא הדוחות כי בזכות אלו אין חשש שהיא לא תוכל לגבות את האשראי.

150. כך, היא ביקשה להניח את דעתו של קורא הדוחות כי אל לו לחשוש מ – "סיכון גבייה" שכן היא פועלת "**בהתאם <u>למדיניות סיכונים וחיתום סדורה וקפדנית</u>, אשר מטרתה להפחית את הסיכון האשראי ובפועל את סיכון הגבייה**" וכי – "במצב של חילול ו/או אי כיבודו של ממסר שנמסר לחברה, **יכולה החברה להיפרע לרוב ממספר גורמים**: מהלקוח (שהינו לעיתים קרובות מנכה משנה, עמו לחברה קשר מסחרי הדוק), מבעלי המניות של הלקוח באופן אישי (ככל שהלקוח הינו חברה), ממושך הממסר ומהערבים אישית החתומים בגב הממסר.[17]

151. כך מציינת קבוצת גיבוי תחת כותרת המשנה "**ניהול סיכוני אשראי יעיל ואיכותי**", כי היא מקיימת "**ניהול סיכונים על ידי <u>בחינה וסינון לקוחות</u>; שמירה על צוות מנוסה ומיומן שמקפיד על ניהול מערך סיכונים באופן מקצועי ובטוח; הקפדה על פיזור סיכונים בתיק האשראי; <u>ביצוע ניתוח אשראי מקצועי</u>; הטמעת <u>נהלי קליטת לקוחות</u>; <u>בחינת עסקאות בצורה מעמיקה</u> וביצוע <u>בקרות שוטפות</u> על תיק האשראי של החברה**".[18]

152. כך, הדוח השנתי כולל גם הצהרה לפיה הקבוצה **אינה רואה קושי לצאת מתחום עיסוקה**, ולצורך כך **לסיים חיש קל את גביית החזרי האשראי המגיעים לה** מן הלקוחות וזאת "**בשל מח"מ הקצר <u>ובשל מדיניות הסיכונים הקפדנית של החברה</u> <u>אשר בזכותה נתקלת החברה בקשיי גביה לעיתים רחוקות</u>**".[19]

153. למרבה הצער, **אין שחר גם לדברים אלו**.

154. אדרבא, כמפורט להלן, באמצע שנת 2022 עלו חשדות למקרי מעילה בקבוצה, ומשהדבר פורסם (על ידה) הפסיקו הבנקים להעמיד לה אשראי וגם סירבו להשיב לה מחשבון הבנק שיקים, כפי שהיו עושים עד אותו מועד, כדי לאפשר את פרקטיקת ה"גלגול".

155. או אז עמדה למבחן **איכות האשראי האמיתית** שהיתה לקבוצה. או אז, עמדה למבחן הצהרתה הנ"ל **כי לא יהיה לה קושי לחסל את עסקי האשראי תוך גביית כל המגיע לה, על סמך מדיניות הסיכונים הקפדנית שלה**.

156. אלא שאז הסתבר כי **אין ממש** בהצהרה זו (וגם לא בשאר הצהרות הקבוצה) וכי ההפך הוא הנכון. הקבוצה אגרה **אשראי רע בהיקפים אדירים**. הצהרתה כי היא לא נתקלה בקשיי גביה היתה בסך הכל **אחיזת עיניים**, שכן כאשר היא נתקלה בקשיי גביה, היא פשוט **דחתה את מועד התשלום**, **וגלגלה** את האשראי. והנה, **כאשר לא ניתן לגלגל עוד, את האשראי לא היה ניתן לגבות**.

---

[17] סעיף 22(ג)(9), חלק א' לדוח השנתי לשנת 2020.
[18] סעיף 7.4, חלק א' לדוח השנתי לשנת 2021.
[19] סעיף 7.7 לדוח השנתי לשנת 2021.

III.ד. נתונים כמותיים בדוחות שקשורים בהתעלמות הקבוצה מהאשראי הרע שהעמידה וצברה

157. לאור האמור לעיל (שייתמך באמור להלן), מובן כי כל התיאורים הכספיים והנתונים בדוחות של הקבוצה הם שגויים ומטעים, ובראש ובראשונה ההתייחסות לנכס המרכזי שלה שהוא בעל ערך נמוך הרבה יותר מזה שהופיע בדוחות הכספיים. נצביע להלן על היבטים ספורים נוספים.

III.ד.1. הנתונים בדוחות על כך שאין אשראי בפיגור

158. נתון מהותי ביותר בכל הנוגע לאיכות תיק האשראי הוא היקף האשראי בפיגור. על פי דוחותיה של קבוצת גיבוי כמעט ולא היה קיים אצלה אשראי בפיגור.

159. כך, על פי דוחותיה של קבוצת גיבוי, ביום 31 בדצמבר 2020 היתרה של החובות **שאינם בפיגור** עמדה על 198,174 אלפי ₪ מתוך סך של כ – 201,808 אלפי ₪.

160. כך, על פי דוחותיה של קבוצת גיבוי, ביום 31 בדצמבר 2021 היתרה של חובות שאינם בפיגור עמדה על **406,115 אלפי** ₪ מתוך סך של כ – **408,228 אלפי** ₪.[20] ראו להלן את הטבלה הרלבנטית מתוך הדוח האמור:

	ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2020		
	שנרשמה בגינם ירידת ערך			שנרשמה בגינם ירידת ערך		
	יתרה ברוטו אלפי ש"ח	ירידת ערך אלפי ש"ח	ממוצע משוקלל ב-%	יתרה ברוטו אלפי ש"ח	ירידת ערך אלפי ש"ח	ממוצע משוקלל ב-%
אינם בפיגור	406,115	1,381	0.3	198,174	501	0.3
פיגור של 0-30 יום	105	1	1.0	768	7	0.9
פיגור של 31-60 יום	593	2	0.3	381	7	1.8
פיגור של 61-120 יום	69	8	11.6	228	55	24.1
פיגור של 120 יום עד שנה	480	304	63.3	1,989	749	37.7
פיגור מעל שנה	866	639	73.8	268	79	29.5
	408,228	2,335		201,808	1,398	

(*) סכומים קטנים מ- 1 אלפי ש"ח.
לעניין החשיפה לסיכוני אשראי, ראה גם ביאור 21ג'.

161. קרי, דוחותיה של קבוצת גיבוי הציגו היקף פיגור **מזערי**, גם לאחר שתיק האשראי יותר מהוכפל במהלך שנת 2020 (גדל מ כ – 201 מיליון ₪ ל – 408 מיליון ₪).

162. אלא שכפי שנרחיב להלן קבוצת גיבוי "טיפלה" בכשלי פירעון (שיקים שחוללו ושיקים שלא נפרעו והלקוח ביקש את השבתם) **באמצעות גלגולם**. קרי, בתמצית: באמצעות **דחיית מועד פירעון האשראי בכל מקום של כשל פירעון**, דחיה שקבוצת גיבוי הרשתה לעצמה להציג **כאילו היא שמחסלת את הפיגור כלא היה, כבמטה קסם**. רק נוכח אחיזת עיניים זו פורסמו נתונים מטעים אלו על העדר פיגור כביכול. אלא שהמציאות היא אחרת לחלוטין. הנתונים דלעיל לגבי העדרו של פיגור באשראי הם מופרכים לגמרי ורחוקים (מאוד) מלשקף את תמונת המצב האמיתית בכל הנוגע לתיק האשראי של קבוצת גיבוי.

---

[20] ביאור 5 לדוחות הכספיים השנתי לשנת 2021.

III.ד.2. <u>הנתונים בדוחות על כך ששיעור החובות שבסיכון שואף לאפס</u>

163. מדד מהותי נוסף בכל הנוגע לאיכות תיק האשראי עליו דיווחה קבוצת גיבוי הינו היקף החובות שפירעונם מצוי בסיכון. לפי דיווחיה של קבוצת גיבוי, שיעור החובות האמור שואף לאפס.

164. ההפרשה לחובות מסופקים שמבצעת קבוצת גיבוי מתבססת, על פי דוחותיה,[21] על כך שהחברה מבצעת, מדי תקופה, בחינה למצבת החייבים ואומדת את ההסתברות לכשל אשראי עבור החובות הנ"ל. לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בין היתר, נבחנים איכות החייב (לקוח), איכות המושך והיסטוריית ההתקשרות של הלקוח עם החברה. יתרה מכך, החברה מבצעת גם הפרשה להפסדי אשראי גם לגבי ממסרים שלא הוכרו בגינם הפרשה ספציפית, וזאת בין היתר בהתבסס על מידע שמושג על ידי החברה, הערכת הנהלת החברה ונתוני גבייה היסטוריים של החברה.

165. נכון ליום 31 בדצמבר 2020, ההוצאה להפסדי אשראי חזויים הועמדה על סך של כ – **1,398 אלפי** ₪, מתוכה הפרשה ספציפית בסך של כ – 898 אלפי ₪ והפרשה כללית בסך של כ – 500 אלפי ₪.[22]

166. נכון ליום 31 בדצמבר 2021, ההוצאה להפסדי אשראי חזויים הועמדה על סך של 2,335 אלפי ₪, מתוכה הפרשה ספציפית בסף של כ – 1,350 אלפי ₪ והפרשה כללית בסך של כ – 985 אלפי ₪.[23]

167. כלומר, מדוחותיה של קבוצת גיבוי ברור כי היקף האשראי שלא קיימים לגביו סיכויי גביה הינו **מזערי ביותר**, ועומד על כ – 0.5% מהיקף תיק האשראי.

168. מדובר בנתון מופרך שמתעלם מכך שדרך העמדת האשראי על ידי קבוצת גיבוי היתה קלוקלת ומופקרת ממש, וכן מכך שהיא צברה אשראי רע תוך שימוש בפרקטיקת הגלגול שבאמצעות היא ביקשה להסוות את האשראי הרע, ואת קשיי הגביה שלה.

III.ה. <u>התיאור בדוחות לגבי מערכת המיחשוב והנתונים של החברה</u>

169. אחד הסיכונים אשר הקבוצה מתייחסת אליהם בדוחותיה, הוא סיכון תפעולי בדמות סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים הנוגעים להעמדת מימון ללקוחות, כשל בטיפול מטעם בעלי התפקיד בחברה וכשל במערכת מידע וניטור של החברה.[24]

170. בדוחות הקבוצה צוין כי החברה אימצה "שימוש במערכת מחשוב, באמצעותה מנוהלות, מתועדות ונשמרות כלל העסקאות בחברה, לרבות אסמכתאות, מסמכי העסקה ומסמכי זיהוי לקוחות".[25] עוד צוין בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה כי "החברה פועלת לצמצום כלל הסיכונים הטמונים בפעילותה ע"י נהלי עבודה סדורים, הדרכה, **כלים טכנולוגיים המסייעים בבקרה השוטפת** וגיוס עובדים בעלי הידע והניסיון המתאים".[26]

---

[21] ביאור 3(ב) לדוח השנתי לשנת 2021.
[22] סעיף 12.2 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020.
[23] סעיף 12.2 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021.
[24] עמוד א-42, פסקה ג(11) לדוח השנתי לשנת 2021.
[25] סעיף 7.3(א)(1) לדוח השנתי לשנת 2021.
[26] ביאור 21(ב) לדוח הכספי לשנת 2021.

171. אלא שכפי שיפורט להלן מערכת הישות שעליה מתבססת הקבוצה, היא מערכת שהקבוצה חווה כמערכת בעייתית, קשה ומגבילה עד שהיא מנעה מאת היו"ר וההנהלה שליטה ובקרה על הנעשה בקבוצה. יוצא שהאמור לעיל מן הדוחות הוא מטעה. יתר על כן, הדוחות מטעים גם משום שאינם מתארים לקורא את הכשלים החמורים במערכת הישות כפי שראתה אותם הקבוצה שיפורטו להלן.

IV <u>התקופה שמיוני 2022 עד למינוי הנאמנים בסוף אוקטובר 2022</u>

IV.א. <u>החשיפה הראשונה לציבור כי קיימים ליקויים - ביום 30.6.2022</u>

172. נרחיב להלן על כך שהתנהלותה של הקבוצה כולה היתה קלוקלת ובלתי מתקבלת על הדעת, בכל מובן שהוא, **משך שנים**, באופן שגרם לכך שהיא העניקה אשראי באופן קלוקל, לגורמים שלא ראוי להעניק להם אשראי, ואגרה, והמשיכה ואגרה, אשראי רע, בין היתר באמצעות גלגול אשראי, תוך שהיא מחליפה שיקים שחוללו או שלא נפרעו והוחזרו ללקוח בשיקים חדשים ודחויים, אשר יכולים להיות משוכים מחשבונו של כל אחד..

173. עוד נראה להלן שהנהלת הקבוצה והיו"ר, הן לפני החלפת השליטה והן לאחר החלפת השליטה הכירו היטב ששיטות העבודה בקבוצת ובמיוחד בסניף צפון היו קלוקלות. עוד נראה שיהונתן כהן פעל לסגור לסניף צפון את "הברזים" (קרי, את מקורות הכספים לאשראי) כבר בתחילת שנת 2022 וכפועל יוצא היקף העסקאות בסניף הצפון ירד באופן משמעותי כבר בחודש ינואר, 2022.

174. בישיבת הדירקטוריון שנערכה ביום 17.5.2022, אמר דוד טל כי הנהלת הקבוצה קיבלה החלטה "**להקטין בצורה משמעותית את הפעילות בסניף הצפון**". זאת בין היתר, משום שלאחר בחינה של אופי הפעילות של הסניף, **רמת השיקים החוזרים ואופן ההתנהלות של גלגול התיק**, הגיעה הנהלת הקבוצה למסקנה כי הסיכון מהפעילות בסניף הצפון גדול יותר ביחס לסיכון מפעילות הקבוצה במקומות אחרים.

175. אלא שהקבוצה **הסוותה** (הסתירה) מצב דברים חמור זה. הנהלתה, וכל הנוגעים בדבר, העדיפו להתעלם ממנו, ואפילו לא לנתחו או להבינו, חרף העובדה שדי בביצוע ניתוחים בסיסיים, אותם ניתן לייצר ממש בלחיצת כפתור, על מנת להיווכח עד כמה חמור היה מצבה.

176. ואכן, הקורא את דיווחי החברה עד ליום 30.6.2022, לא יבחין בליקוי כלשהו בנוגע להתנהלותה או בכך שקיים אצלה אשראי בסיכון או בפיגור (אלא בהיקף זניח ביותר). כך, ביום 27.6.2022 פורסמו דוחות נאמני האג"ח לסדרה א' ו-ב' שמציינים ש - "**בתקופת הדוח לא נודע לנאמן על אירוע חריג אשר יש להביאו לידיעת מחזיקי אגרות החוב...**".

177. בפועל, לפי הנחקרים, כבר בתחילת יוני 2022 (וליתר דיוק ביום 9.6.2022), התקבלה במשרדי קבוצת גיבוי שיחת טלפון מצד ג' שטענה שאיל רוזן מבצע מעשי תרמית, ואז עלה לראשונה החשד, שבקבוצה נעשו מעשי תרמית, ובדיעבד יתכן שיש קשר בין המקרים הנקודתיים, מעוררי השאלות, שארעו ולא דווחו, בדבר היעלמות של סכום מזומן בסניף צפון (אירוע שנדון בישיבת דירקטוריון ביום 17.5.2022) ויריות על סניף הקבוצה בכפר סבא.

178. לאחר שעלו החשדות כאמור, התקיימו מספר ישיבות דירקטוריון, וביום 30.6.2022 דיווחה גיבוי אחזקות על החלטת הדירקטוריון למנות בודק חיצוני, בלתי תלוי לבחינת פעילות קבוצת גיבוי בכלל ובפרט של סניף הצפון. במסגרת דיווח זה, ציינה גיבוי אחזקות כי המינוי נעשה "מחמת הזהירות" ומתוך חשש להתנהלות לקויה בסניף צפון "**בקשר עם נהלי החברה**" (נהלים שעוד נראה שמשך שנים **לא היו קיימים**), וכן "**לאור האטה בקצב פירעון השיקים שבסניף צפון וגידול בבקשות לפריסות תשלומים בסניף זה**" (ליקויים ותחלואות שנראה להלן שהיו ידועים והביאו עוד קודם לכן בתחילת 2022 לסגירת הברזים של סניף צפון).

IV.ב. <u>דיווחי החברה מיום 30.6.2022 ועד מינוי הנאמנים; דוח אלקלעי; דוח אסיאג; הניסיון להגיע להסדר</u>

179. הודעת גיבוי אחזקות בדבר מינוי בודק חיצוני הובילה את הבורסה להשעות את המסחר בניירות הערך של גיבוי אחזקות, ובהמשך להודיע על גריעתה של גיבוי אחזקות מהמדדים "ת"א-פיננסים, ת"א-ביטוח ושירותים פיננסים, ת"א- AllShare ות"א-צמיחה" וכן תיגרע מהמדדים "All-Bond כללי, All-Bond שקלי, תל בונד-מאגר, ותל בונד-מאגר ותל בונד תשואות שקלי", ופתיחת מסחר נפרד לאגרות האג"ח ביום 4.7.2022.

180. התוצאה המידית של אירועים אלו היתה סגירת "הברזים" מצד הבנקים לקבוצה, הגבלה לגבי ניצול מסגרות האשראי של הבנקים ודרישה, שהקבוצה הסכימה לה, להקטין את המסגרות. ראו נא: שני דיווחים של החברה מיום 4.7.2022.

181. גיבוי אחזקות דיווחה ביום 4.7.2022 דיווח שנועד לתאר את התהליכים שבוצעו והחשיפה הקיימת לפי הערכות ראשוניות של הקבוצה, בשים לב לסיבות שהביאו למינוי בודק כמפורט בדיווח מיום 30.6.2022.

182. בדיווח זה ציינה החברה כי נכון ליום 31.3.2022 עמד תיק האשראי של קבוצת גיבוי על כ -409 מיליון ₪ והונה העצמי נכון ליום 31.3.2021 עמד על כ-90 מיליון ₪. בדיווח זה הוצגה הערכה כי החוב שהוא בעל סיכון גביה גבוה הוא בסך של כ-38 מיליון ₪, כאשר מתוך חשיפה זו כ-24 מיליון ₪ הינם חוב עתידי שטרם הגיע מועד פירעונו ("**החוב שבסיכון**"). כמו כן נרשם שהערכת החברה היא כי "**חלק לא מבוטל מהחוב בסיכון יגבה באמצעות הליכי גבייה, הסדרים ופריסות תשלומים אשר מבצעת החברה כאמור**". קרי, החברה ביקשה לשדר כי החשיפה קטנה בהרבה מן ההון העצמי שלה.

183. באותו היום (4.7.2022), פורסם גם דיווח מיידי מטעם חברת מידרוג ובו מודיעה מידרוג כי דירוג האשראי של גיבוי אחזקות נמצא תחת בחינה עם השלכות שליליות לאגרות החוב סדרות א' ו-ב', זאת בעקבות דיווחי החברה בדבר חשש להתנהלות לקויה בקבוצה, בקשר עם נהליה, וכן לאור האטה בקצב פירעון השיקים שבסניף צפון.

184. ביום 6.7.2022 זימנה גיבוי אחזקות את אסיפת מחזיקי אג"ח סדרות א' ו-ב' לצורך עדכון בדבר מצבה. עוד דיווחה החברה כי בהמשך לדיווח מיום 4.7.2022 בדבר הערכות החברה להיקף החוב שבסיכון, ערך הדירקטוריון דיון ובו הנהלת החברה סקרה בפניו את המתודולוגיה שיושמה על ידה לצורך חישוב החוב שבסיכון, והניח את דעתו כי המתודולוגיה שיושמה על ידי ההנהלה הינה סבירה והולמת בנסיבות העניין הידועות לחברה. לאור כך הורה דירקטוריון החברה לפעול לחידוש המסחר בניירות הערך של החברה. למחרת, ביום 7.7.2022 הודיעה הבורסה על חידוש המסחר בנירות הערך של גיבוי אחזקות בעקבות דיווחיה מיום 4.7.2022 ו-6.7.2022.

185. נציין כי החל מיום 17.7.2022 לא קיימים פרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון וועדת הביקורת (וגם לא טיוטות שלהם).

186. ביום 7.7.2022 דיווחה החברה על בקשה שהוגשה לבית המשפט על ידי בעל מניות בחברה למתן צו גילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת.

187. ביום 11.7.2022 דיווחה החברה כי הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית כנגד החברה, חברי דירקטוריון החברה, מנכ"לי הקבוצה, סמנכ"לי הכספים ונושא המשרה הבכירה בתחום הכספים, אשר כיהנו בחברה בחודש מרץ 2019 ועד למועד הדיווח, וכן, כנגד משרד רו"ח המבקר של החברה, וזאת בעקבות דיווחיה המיידיים של החברה מיום 30.6.2022 ו-4.7.2022.

188. ביום 12.7.2022 דיווחה החברה כי **בנוסף לחוב שבסיכון**, התגלה שבחודש ספטמבר 2021 העמידה גיבוי לאיל רוזן הלוואות בסך כולל של כ-2.5 מיליון ₪ באמצעות העמדת מימון לשני לקוחות של הקבוצה, ואשר הועברו לרוזן, לטענתו "לצרכיו האישיים, לרבות, לטענתו, לרכישת מניות של החברה באותה עת". כמו כן נמסר מאיל רוזן, שמימון ההלוואות בוצע באמצעות העמדת שתי הלוואות ללקוחות על ידי הקבוצה. בנוסף, כפי שנמסר לגיבוי אחזקות מאיל רוזן, הלקוחות הללו דורשים מאת קבוצת גיבוי ויתור על הלוואות אלו כתנאי לפירעון יתרת חובם לקבוצת גיבוי בסך של כ-2.7 מיליון ₪. בעקבות גילוי זה השעתה החברה את איל רוזן באופן מיידי מתפקידו בקבוצת גיבוי.

189. ביום 25.7.2022 דיווחה החברה כי במסגרת בירוריה גילתה לראשונה שבחודשים ספטמבר-אוקטובר 2021 הועמדו לשני צדדים שלישיים, הקשורים לאיל רוזן, מאת קבוצת גיבוי, שתי הלוואות בהיקף כולל של כ-2.2 מיליון ₪: הלוואה לאביו של איל רוזן, ניר רוזן, בהיקף של כ-1.1 מיליון ₪ וכן הלוואה לצד ג' שלמיטב ידיעת החברה הוא בעל קשרים נוספים עם איל רוזן בהיקף של כ-1.1 מיליון ₪. החברה הוסיפה וציינה כי להערכתה "**ההלוואות יגבו באמצעות הליכי גביה אשר מבצעת החברה**".

190. ביום 14.8.2022 פרסמה גיבוי אחזקות טיוטה של דוח הבודק החיצוני, רו"ח עופר אלקלעי ("**אלקלעי**") באופן מושחר חלקית ("**דוח אלקלעי**").

מאוחר יותר פורסם דוח אלקלעי במלואו, ללא השחרות וכך הוא מצ"ב **כנספח 2**.

191. נציין כי לפי בדיקת הנאמנים דוח אלקלעי היה שגוי, באופן מהותי, בכל הקשור להיקף השיקים החוזרים בקבוצה, ותיאר תמונת מצב **טובה הרבה יותר מן המציאות** (קרי היקף השיקים החוזרים המצויים בדוח אלקלעי הוא **קטן** עשרות מונים מהיקף השיקים החוזרים במציאות).

192. ביום 16.8.2022 פרסמה גיבוי אחזקות כי תאגיד בנקאי ד' ביטל את מסגרת האשראי של "תאגיד בשליטת החברה". בעקבות דיווחים אלה, זימנה החברה את אסיפות האג"ח סדרות א' ו-ב' לצורך עדכון בדבר מצבה של קבוצת גיבוי.

193. ביום 21.8.2022 פרסמה חברת מידרוג כי בעקבות הדיווחים האחרונים, היא מורידה את דירוג האשראי של סדרות אג"ח א' ו-ב' מדירוג Baa1.il ל-Ba1.il ומותירה דירוג זה תחת בחינה עם השלכות שליליות. זאת לאור התנהלות לקויה של ניהול הסיכונים כפי שבא לידי ביטוי, בין היתר, בעסקאות אשראי שנעשו בסניף הצפון וכן מאירועים נוספים, כפי שעלו בדוח הבודק החיצוני.

194. ביום 21.8.2022 פרסמה קבוצת גיבוי כי היקף מסגרות האשראי המנוצלות שלה בבנקים עומד על כ-129,891 אלפי ₪ לעומת ניצול של 219,624 אלפי ₪ בסוף חודש מרץ 2022.

195. ביום 22.8.2022 פרסמה גיבוי אחזקות התייחסות לכתבה שפורסמה ב - "כלכליסט" והודיעה כי בעל השליטה בקבוצה והיו"ר, יהונתן כהן, **לא אמר** כי החברה לא תעמוד בתשלומי החוב למחזיקי האג"ח בחודש דצמבר 2022. לפי הדיווח יהונתן כהן אמר כי "התשלום במועד זה מותנה ביכולתה של החברה להגיע להבנות מול הגופים הבנקאיים, שהעמידו אשראי לחברה". לפי הדיווח, החוב של הקבוצה כלפי התאגידים הבנקאיים הסתכם באותה העת בכ-130 מיליון ₪ כאשר כנגדו משועבדות לטובת התאגידים הבנקאיים המחאות בהיקף כולל של כ-224 מיליון ₪, מתוכן הלוואות בעלות מועד פירעון קצר (עד - 30.11.2022) בסך של כ-115 מיליון ₪. עוד לטענת גיבוי אחזקות, ההמחאות הקצרות המשועבדות לבנקים הינן ברובן המוחלט סך של ההמחאות עד נובמבר 2022 שבידי הקבוצה וזאת בשל הסדרים עם לקוחות ופריסת תשלומים לתקופות ארוכות יותר. לקראת סוף הדיווח צוין כי: "**החברה פועלת מול התאגידים הבנקאיים הנ"ל על מנת שאלו יאפשרו לחברה לחזור למהלך עסקים וכן לאפשר לחברה לפרוע את אגרות החוב במועדם**".

196. ביום 22.8.2022 פרסמה החברה כי הגיע לידיה מידע מאת שניים מלקוחות החברה המעלה חשד ממשי למעילות שבוצעו בחברה בהיקף כולל של כ-6 מיליון ₪. לפי המידע שנמסר לגיבוי אחזקות, המעילות בוצעו על ידי חבר הנהלת סניף הצפון לשעבר ולאחת מן המעילות היה שותף גם תאגיד בבעלות מנכ"ל החברה לשעבר.

197. ביום 25.8.2022 פרסמה גיבוי אחזקות כי חידשה את פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה בגבולות אחריות של 10 מיליון דולר ארה"ב.

198. ביום 28.8.2022 פרסמה גיבוי אחזקות שאינה יכולה לפרסם את דוחותיה הכספיים לרבעון השני לשנת 2022, כנדרש על פי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, וכי דירקטוריון החברה הנחה את הנהלת החברה לפעול כמיטב יכולתה לפרסם את הדוחות הכספיים עד לתאריך 21.9.2022, וכן לפעול כמיטב יכולתה לפרסם עד לסוף אוגוסט 2022 את היקף ההפרשה החזויה להפסדי אשראי בדוחותיה הכספיים. עוד ציינה החברה בדיווח זה כי ייתכן ותידרש הצגה מחדש (Restatement) של דוחותיה הכספיים ליום 31.12.2021. בעקבות דיווח זה פרסמה חברת מידרוג דיווח על הורדת דירוג האשראי של אגרות החוב של החברה מ-Ba1.il ל-Ca.il וכי שינתה את כיוון הבחינה מ-"בחינה עם השלכות שליליות" ל-"בחינת דירוג ללא כיוון וודאי".

199. ביום 28.8.2022 פרסמה גיבוי אחזקות כתב התחייבות (Stand Still) כלפי מחזיקי אגרות החוב של החברה (סדרות א' ו-ב'), במסגרתו התחייבה בהתחייבויות שונות. לאור פרסום כתב התחייבות זה, פרסם נאמן מחזיקי אגרות החוב של החברה כי הוסר מסדר יום האסיפה שזומנה ביום 25.8.2022 נושא 1.4, שעניינו נקיטת הליכים להגנה על זכויות מחזיקי אגרות החוב של החברה.

200. בעקבות הורדת הדירוג של אגרות החוב של החברה ל-Ca.il, דיווחה החברה ביום 29.8.2022 כי ממועד הודעת חברת מדרוג על הורדת דירוג האשראי אגרות החוב של החברה (סדרות א' ו-ב'), יגדלו תשלומי הריבית למחזיקי אגרות החוב בהתאם לתנאי שטר הנאמנות של כל סדרה. עוד באותו היום פירסם נאמן מחזיקי אגרות החוב את תוצאות ההצבעה של אסיפות סדרות א' ו-ב', לפיהן החליטו מחזיקי אגרות החוב שלא לכנס אסיפת מחזיקים שעל סדר יומה העמדת אגרות החוב לפירעון מיידי.

201. ביום 31.8.2022 הודיעה הבורסה כי לאור הודעת גיבוי אחזקות בדבר כוונתה לפרסם דיווח בדבר אירוע מהותי, הופסק המסחר בניירות הערך של החברה. מאוחר יותר באותו היום (בשעה 23:40), פרסמה גיבוי אחזקות דיווח בדבר הפרשה חזויה להפסדי אשראי וצפי לאי-עמידה באמות מידה פיננסיות. לפי דיווח זה, **ההפרשה להפסדי אשראי** נכון ליום 30.6.2022 **תעמוד על טווח שבין 80 ל-100 מיליוני** ₪, כאשר **לפי החשד** של הנהלת החברה, חלק משמעותי מסכום זה **נובע מהשפעות ישירות ו/או עקיפות של המעילות הרבות שנעשו בכספי החברה**.

202. לפי המידע שנמסר לנאמנים, ההערכות שקיבלו ביטוי בדיווח זה התבססו על טיוטת דוח שערך רואה חשבון חיים אסיאג ("**אסיאג**" ו- "**דוח אסיאג**").

דוח אסיאג מצ"ב **כנספח 3**.

203. נקדים ונציין כי בפועל החשיפה והפסדי האשראי הנ"ל **התממשו ואף בהיקף גדול הרבה יותר מ – 100 מיליון** ₪. אלא שלאור אשר יפורט בדוח זה בדבר התנהלותה הקלוקלת של הקבוצה, ובכלל זאת התכחשותה המוחלטת והסוואת כשלי פירעון בסכומים מהותיים ביותר אשר חוותה הקבוצה זמן רב קודם לכן, **לא ניתן להסכים כי הם נובעים מ -"השפעות ישירות ו/או עקיפות" (מונח מעומעם כשלעצמו) בגין "המעילות רבות" שבוצעו כביכול**. הפסדי האשראי של הקבוצה נבעו מהתנהלותה הקלוקלת והבלתי מתקבלת על הדעת, כפי שתפורט בדוח זה, ובמיוחד בכל הקשור להענקת אשראי ולגלגול אשראי רע בהיקפים עצומים של מאות מיליוני ₪. זו גרמה לכך שהקבוצה אגרה והמשיכה ואגרה אשראי רע, עד אשר קרסה (כאשר הבנקים חדלו מלאפשר לה להמשיך ולגלגל את האשראי הרע). לולא התנהלות זו, לא היה מועמד אשראי לגופים שברור שבמועד קבלת האשראי פעילותם לא הצדיקה קבלת אשראי, ולא היו מתרחשות עוד הרבה רעות חולות שיפורטו להלן. לולא התנהלות זו גם לא היה נפתח פתח לביצוע מעשי תרמית וזדון.

204. למחרת, ביום 1.9.2022, פרסמה החברה כי הגישה תביעה ובקשה לעיקול נכסים נגד נושאי משרה לשעבר בחברה וביניהם - איל רוזן, יורם איליאב, רן קאירי וג'ולי שאמה.

205. ביום 11.9.2022 פרסמה גיבוי אחזקות כי בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו אישר את בקשת הנאמן למחזיקי אגרות החוב של החברה (סדרות א' ו-ב') למנות את רו"ח יצחק (איציק) עידן כמומחה לבחינת הסדר חוב, בהתאם להוראות סעיף 329 לחוק, זאת לאור משא ומתן שהתנהל בין הנאמן, הנציגות והחברה ביחס לאפשרות של הסדר חוב, לרבות בדרך של הכנסת משקיע.

206. ביום 13.9.2022 פרסמה גיבוי אחזקות הודעה לפיה רשות ניירות ערך פתחה בחקירה בנוגע לחברה וכי חוקרים של רשות ניירות ערך ערכו חיפוש במשרדי החברה.

207. ביום 20.9.2022 פרסמה גיבוי אחזקות כי אין ביכולתה לפרסם את דוחותיה הכספיים לרבעון השני לשנת 2022 וכי החברה **פועלת כמיטב יכולתה על מנת לפרסם את הדוחות בהקדם האפשרי במהלך חודש אוקטובר**. בעקבות דיווח זה, פרסמה הבורסה לניירות ערך ביום 21.9.2022 כי לאור הודעת גיבוי אחזקות, אם זו לא תפרסם את דוחותיה הכספיים עד ליום 3.10.2022 יושעה המסחר בניירות הערך של גיבוי אחזקות.

208. בעקבות דיווחים אלו, ביום 29.9.2022 פרסם נאמן אגרות החוב של החברה (סדרות א' ו-ב') הודעה בדבר כינוס אסיפות מחזיקים לצורך הצבעה על העמדת אגרות החוב של החברה לפירעון מיידי ונקיטה בהליכים משפטיים.

209. ביום 2.10.2022 פרסם נאמן אגרות החוב של החברה (סדרות א' ו-ב') התכתבות עם בא כוח החברה, עוה"ד אמיר בר-טוב, בעניין הצעת גיבוי אחזקות לנאמן למחזיקי אגרות החוב שעניינה "מבנה מוצע להסדר", ובקשת בא כוח החברה לדחות את ההצבעה בעניין העמדת אגרות החוב לפירעון מיידי. מאוחר יותר באותו היום פרסם רו"ח יצחק עידן בתפקידו כמומחה מטעם בית המשפט, התייחסות קצרה להצעת עקרונות להסדר חוב בחברה, ובה הטיל ספק באפשרות שיתממשו התנאים המתלים שבהצעה וכן ציין כי לגישתו ההצעה כלל אינה יכולה להוות נקודת פתיחה למשא ומתן.

210. באותו היום (2.10.2022), ולאחר דיווח המומחה, פרסמה גיבוי אחזקות דיווח מיידי ובו טענה כי דיווח נאמן אגרות החוב של החברה (סדרות א' ו-ב') נעשה שלא בתיאום איתה וכי נוסח טיוטת ההסדר שפרסם הנאמן שונה מהצעת ההסדר המצורפת לדיווח של גיבוי אחזקות, וביקשה ממחזיקי אגרות החוב (סדרות א' ו-ב') להתעלם מנוסח הטיוטה שפורסם על ידי הנאמן לאגרות החוב (סדרות א' ו-ב').

211. ביום 3.10.2022 פרסמה הבורסה לניירות ערך כי המסחר בניירות הערך של גיבוי אחזקות הושעה מאחר וגיבוי אחזקות לא פרסמה את דוחותיה הכספיים לרבעון השני של שנת 2022.

212. ביום 6.10.2022 פרסם נאמן אגרות החוב של החברה (סדרות א' ו-ב') את תוצאות אסיפות המחזיקים, לפיהן סדרה א' אישרה פה אחד וסדרה ב' אישרה ברוב של 62.46% את העמדת אגרות החוב לפירעון מיידי. מאוחר יותר באותו היום פרסמה גיבוי אחזקות דיווח מיידי בדבר תוצאות אסיפות מחזיקי אגרות החוב של החברה.

213. ביום 7.10.2022, ובעקבות תוצאות אסיפת מחזיקי אגרות החוב של החברה (סדרות א' ו-ב'), פרסמה החברה כי הוגשה בקשה דחופה מטעם מחזיקי אגרות החוב של החברה למתן סעדים זמניים עד להכרעה בבקשה למתן צו.

214. החל ממועד זה הוגשו בקשות למינוי כונסים זמניים על ידי בנק דיסקונט בע"מ ובנק לאומי לישראל בע"מ וביום 20.10.2022 ניתן צו זמני על ידי בית המשפט, מונו כונסים זמניים לטובת התאגידים הבנקאיים וכן מונו הח"מ כנאמנים זמניים לחברה. אחר כך הפכו המינויים לקבועים.

IV.ג. <u>התקופה מיום 30.6.22 ועד למינוי הנאמנים – מאחורי הקלעים</u>: כשהבנקים לא מסכימים לשחרר את השיקים שבידיהם, או להעניק אשראי חדש, <u>הקבוצה לא יכולה להמשיך ולגלגל את האשראי הגרוע שהעניקה ללקוחותיה, כפי שנהגה לעשות; לכן, אחיזת העיניים על אשראי איכותי באה אל סופה</u>; הקבוצה מנסה להתעלם מכך ולייצר הסדרי פריסה בלתי אפשריים; <u>הקופה האדומה</u>

215. ניכר מן הדיווחים דלעיל שגם בתקופה שלאחר 30.6.2022 ניסתה הקבוצה, ככל שניתן, להציג שהיא תתגבר על הקשיים עליהם דיווחה.

216. כך, היא הקפידה לדווח, עד לחודש אוקטובר 2022, שהיא תוכל להתמודד עם קשיים אלו וכי החשיפה אינה עולה על ההון העצמי (כך שנכסיה עולים על התחייבויותיה ונושיה יוכלו לקבל החזר מלא של החוב כלפיהם). כך, היא הציעה למחזיקי אגרות החוב הסדר.

217. כך, גם מאחורי הקלעים, היא ביקשה לנסות ולהמשיך את עסקיה.

218. **אלא שללא אשראי מן הבנקים וכאשר הבנקים לא מסכימים לשחרר את השיקים שבידיהם, אפילו תמורת קבלת שיקים אחרים במקומם, היא לא יכולה היתה להמשיך ולגלגל את האשראי כפי שנהגה לעשות עד אותו מועד, באמצעות פריסות אשראי והעמדת אשראי חדש לאותו לקוח, בכל מקום של כשל פירעון, באופן ש"חיסל" כביכול את כשל הפירעון** (ועל כך נפרט להלן בהרחבה בדוח זה). משהבנקים לא הסכימו להעמיד אשראי או למסור את השיק שכבר הופקד בידיהם (כפי שהיו מסכימים עד ליום 30.6.2022), כדי שזה ימסר ללקוח והאחרון ימסור במקומו שיקים אחרים, גלגול האשראי **נפסק** באופן שחייב התמודדות עם כשלי הפירעון העצומים שהיו בקבוצת גיבוי וחשיפתם.

219. או אז עמדה למבחן **איכות האשראי האמיתית** שהיתה לקבוצה. אכן, אז עמדה למבחן הצהרתה הבאה של הקבוצה בדוחותיה לפיה **לא יהיה לה קושי לחסל את עסקי האשראי תוך גביית כל המגיע לה** בשים לב לכך - למח"מ **הקצר**, למדיניות הסיכונים **הקפדנית** שלה שבזכותם היא (כביכול) נתקלת בקשיי גבייה לעיתים רחוקות (חרף כך שכפי שנראה להלן, "העדר" קשיי הגביה נבע מכך שהאשראי גולגל, ומי שהתקשה לשלם קיבל אשראי חדש באמצעות פריסה, ועוד פריסה, באופן שמסווה את כשל הפירעון אותו...):

> **"בשל המח"מ הקצר ובשל מדיניות הסיכונים הקפדנית של החברה אשר בזכותה החברה נתקלת בקשיי גבייה לעתים רחוקות, חסם היציאה לסיום גביית החזרי האשראי מהלקוחות אינו בעל השפעה מהותית על פעילותה של החברה".**[27]

220. למרות זאת, ונוכח כך שאי אפשר היה באמת לגבות את האשראי, קברניטי הקבוצה ניסו לקדם הסדרי פריסה עם הלקוחות, ולפחות חלק מן הלקוחות הסכימו למסור שיקים חדשים גם בלי שקיבלו את השיק/ים המקורי/ים שמסרו ושמצוי בבנק (התנהלות שגם היא מלמדת עד כמה חסר ערך הוא השיק בעיני אותם הלקוחות).

221. משכך, החלו להצטבר אצל הקבוצה שיקים חדשים, אותם מסרו הלקוחות, מעין מסירה על תנאי, שהשיק/ים המקוריים ימשכו מן הבנקים ולא יוצגו לפירעון.

---

[27] סעיף 7.7(1) לפרק א', דו"ח שנתי לשנת 2021.

222. שיקים אלו הושמו על ידי הנהלת הקבוצה בקופסת מתכת בצבע אדום שזכתה לפיכך לכינוי "הקופה האדומה".

223. עד למינוי הנאמנים הצטברו בקופה האדומה שיקים **בעשרות מיליוני** ₪ **רבים**.

224. מעבר לכך שמדובר בהתנהלות לקויה, הרי שלא היתה בה תועלת. אדרבא, היא גרמה נזק ובתקופה הראשונה להפעלת הקבוצה ספגו הנהלת הקבוצה וכן הנאמנים וגם הכונסים, קיתונות של רותחין מלקוחות זועמים שטענו כי לא יתכן שהגיעו להסדרים עם הקבוצה אך הבנקים מציגים את השיקים (המקוריים) שלהם לפירעון.

225. הנה כי כן, המסקנה היא בתקופה שמיום 30.6.2022 ועד למינוי הנאמנים, הקבוצה פעלה באופן מזיק, ללא תכלית, למעט ניסיון לדחות את הקץ עד למתן צו שיהפוך את חדלות הפירעון לידועה ופורמאלית.

226. בקשר לכך איש מן הנחקרים לא הצליח להסביר מה היתה תכלית ההסדר שעקרונותיו הוצגו על ידי הקבוצה, שלא לדבר על כך שברור שלא מדובר בהסדר ישים, נוכח האשראי הרע שצברה הקבוצה שהביא אותה לחדלות פירעון.

227. כמו כן, לא ברור מה היתה התכלית של המשך התנהלות הקבוצה בתקופה זו, ונראה שלא ננקטו צעדים כלשהם לצמצום חדלות הפירעון. באותה תקופה הדירקטורים אפילו לא דאגו לכך שיהיו פרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון וועדת הביקורת.

228. כמו כן איש מן הנחקרים לא הצביע על מקרי תרמית קונקרטיים, למעט אותם מקרים עליהם דווח באופן ספציפי בדיווחים מיידיים דלעיל והמקרים המפורטים בדו"ח אלקלעי. ראו נא למשל את דברי רו"ח פלדבוי מדלויט, אשר שימשה כרואה חשבון המבקר של הקבוצה:

> **"נאמן, רענן קליר: ההבדל הזה הוא ברור, זה לא משהו. לא, עכשיו אני רק אומר האם אתה היום יודע להצביע על מקרים מהסוג הראשון של התרמית, של הזדון מעבר לאותם מקרים שהחברה דיווחה עליהם.**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: לא אני לא...**
>
> **נאמן, רענן קליר: על זה—**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: אין לי מידע נוסף."**[28]

229. גם דוח אסיאג לא מלמד כי בוצעו מקרי מעילה ספציפיים, אלא רק מניח, על סמך דברים שמסרה לו הנהלת הקבוצה כי מקרים בהם הועמד אשראי לגופים שפעילותם העסקית אינה מצדיקה את הענקתו, הם מקרים שעשויים להיות קשורים למעילה. יתכן שיש בכך ממש. ויתכן שלא.

230. ואולם המסקנה המתבקשת לענייננו היא אחרת: הפסדי האשראי של הקבוצה נבעו מהתנהלותה הקלוקלת והבלתי מתקבלת על הדעת, כפי שתפורט בדוח זה, ובמיוחד בכל הקשור להענקת אשראי ולגלגול אשראי. זו גרמה לכך שהקבוצה אגרה והמשיכה ואגרה אשראי רע, עד אשר קרסה. לולא התנהלות זו לא היו מועמד אשראי לגופים שפעילותם לא היתה מצדיקה זאת, ולא היו מתרחשות עוד הרבה רעות חולות שיפורטו. לולא התנהלות זו גם לא היה נפתח פתח לביצוע מעשי תרמית וזדון.

---

[28] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 61 ש' 17-22.

V תמונת המצב הכספית כפי שהתגלתה לנאמנים וכפי שהיא נכון למועד הדוח

231. תמונת המצב הכספית כפי שהתגלתה לנאמנים וכפי שהיא נכון למועד הדוח.

232. נתאר להלן את תמונת המצב העסקית במועד מינוי הנאמנים וכיום, בערכים נומינליים, ובלתי מדויקים.

233. באופן כללי הנתונים (העגומים) הם אלו: מתוך תיק אשראי, נטו במועד המינוי של כ – 306 מיליון ₪, הצליחו בעלי התפקיד (כונסי הנכסים והנאמנים) לגבות עד כה סכום של כ – 51 מיליון ₪, כאשר הוצאות הגביה (שאינן כוללות תשלום שכר טרחה כלשהו, עד היום, לבעלי התפקיד), עומדות על כ – 3.5 מיליון ₪. קרי נותר לגביה אשראי של כ – 255 מיליון ₪ (נטו – לפני צבירת ריבית) שכפי שיפורט להלן רובו ככולו הוא אשראי רע.

234. היקף החובות כלפי קבוצת גיבוי נכון למועד דוח זה עומד על כ – 300 מיליון ₪ (כולל ריבית צבורה). רוב החוב (כ – 174 מיליון ₪) מצוי בהפרה לרבות ובעיקר משיקים שחוללו לפני ואחרי מינוי הנאמנים. היתרה (כ – 126 מיליון ₪) מורכבת ברובה משיקים שמשוכים מחשבונות מוגבלים (כ – 52 מיליון ₪) או משיקים/חובות אחרים שיש לגבי עיקרם אינדיקציה כי מדובר באשראי רע.

235. בשמונת החודשים שחלפו ממועד מינוי הנאמנים, הוצגו לפירעון ממסרים שמועד פירעונם הגיע במהלך התקופה האמורה, בסכום מצטבר של כ – 135 מיליוני ₪, מתוכם נפרעו ממסרים בסכום של כ – 42 מיליון ₪, כאשר שיקים בגין היתרה (כ – 93 מיליון ₪) חוללו לאחר הפקדתם, בעיקר בשל אי כיסוי מספיק בחשבון המושך או ביטול השיק על ידי המושך. בנוסף, בוצעה גבייה ישירה על ידי בעלי התפקיד בהיקף של כ – 9 מיליוני ₪.

236. נזכיר כי כבר עם המינוי של הנאמנים וכונסי הנכסים (בתחילה באופן זמני), מצב הדברים היה ששיקים רבים בעשרות מיליוני ש"ח רבים (אז ההערכה היתה כי מדובר בקרוב ל – 100 מיליון ₪) כבר חוללו. כבר אז פעלו באופן אינטנסיבי שלושה משרדי עורכי דין שגייסה הקבוצה לטובת גביה. מאז מינוי הנאמנים פועלים בתחום הגביה גם משרדי עורכי הדין של עו"ד רונן מטרי (כונס הנכסים שמונה לבקשת בנק לאומי), משרד עורכי הדין של עו"ד ישראל שפלר (כונס הנכסים שמונה לבקשת בנק דיסקונט), וכן משרד עורכי הדין של הנאמן עו"ד רענן קליר, בפעולות גביה והליכים משפטיים שונים (חלקם בפני בית משפט נכבד זה), הכל בניהול ובפיקוח משותף של כל בעלי התפקיד, כונסי הנכסים והנאמנים. פעולות הגביה צפויות להימשך שנים ארוכות ובשלב זה אין דרך לאמוד את הסכומים שהן יניבו.

237. יוצא שתמונת המצב היא זו: תיק האשראי של הקבוצה עמד לפי דיווחיה על כ – 409 מיליון ₪, נכון לתחילת יולי 2022. מאז ועד מועד מינוי הנאמנים נגבה סך של כ – 100 מיליון ₪ , קצב ממוצע של כ – 25 מיליון ₪ בחודש. לאחר מינוי הנאמנים קצב הגביה הואט באופן מהותי, ועמד בממוצע על פחות מ – 7 מיליון ₪ בחודש, גם הוא בפעולות של גביה קשה, תוך האטה חריפה בתקופה האחרונה, כך שנראה שבשלב זה נותר בעיקר לגבות את יתר האשראי הרע שהקבוצה צברה משך השנים.

VI הכשלים והליקויים החמורים בכל הקשור להתנהלות הקבוצה

VI.א. סניף צפון ואיל רוזן התנהלו באופן נפרד ועצמאי, ללא פיקוח ובקרה, כ"אוטונומיה" ב"דלתות סגורות"

238. עוד לפני שנתייחס לכשלים בכל הנוגע להעמדת אשראי ולגלגולו נתייחס לסניף הצפון הואיל ופעילותו היתה פעילות עיקרית מתוך פעילות הקבוצה.

239. מהחקירות והבדיקות שבוצעו על ידי הנאמנים התברר **שסניף צפון של הקבוצה ואיל רוזן התנהלו באופן נפרד ועצמאי, ללא פיקוח ובקרה, וכהגדרת יו"ר הדירקטוריון יהונתן כהן ומנכ"ל הקבוצה דוד טל עצמם כ – "אוטונומיה" וב – "דלתות סגורות"**, וזאת **לאורך כל הדרך, קרי גם בתקופת היו"ר אריאל פרדו והמנכ"ל רן קאירי**. זאת, חרף העובדה שהיה לו חלק מרכזי מאד בפעילות הקבוצה.

240. כך למשל בישיבת דירקטוריון הקבוצה מיום 14.6.2022 תיאר יהונתן כהן כי כאשר הוא הגיע לקבוצה (אמצע שנת 2021), "...**הייתה לסניף הצפון אוטונומיה יחסית מוחלטת בדרך הניהול**, אם זה בקבלת החלטות, העברת מידע, רמת הזהירות, הליכי הגבייה והתנהלות מול לקוחות". כמו כן, בישיבת הדירקטוריון מיום 22.6.2022 אמר יהונתן כהן כי "**האוטונומיה של סניף הצפון היתה עובדה נתונה**" וכי איל רוזן "**התנהל עצמאית**".

241. אוטונומיה זו והעדר פיקוח ובקרה על סניף צפון ואיל רוזן מתיישבים היטב עם העובדה, עליה נרחיב להלן, שרן קאירי, מנכ"ל הקבוצה, הוא **שותף של איל רוזן** בחברות הקנאביס, ולמעשה **עובד אצל איל רוזן** באותן חברות. מערכת יחסים זו, שאותה הכיר היו"ר אריאל פרדו, **שוללת מכל וכל אפשרות שהנהלת הקבוצה ורן קאירי בראשה תפקח, תבקר ותנהל את איל רוזן**.

242. נציין גם כי לאותה אוטונומיה אין זכר בדוחות שפרסמה הקבוצה.

243. מחקירות הנאמנים עולה ש - "אוטונומיה" זו בגדרה פעל הסניף לפי "חוקי הצפון", קיבלה ביטוי בכל היבט אפשרי, לרבות בנוגע להיבטים ולתהליכים שעוד נרחיב עליהם בפרקים הבאים של הענקת האשראי, "חיתום", דרישה ובחינה של מסמכים רלבנטיים להענקת אשראי, גלגול והחלפת שיקים ועוד.

244. **<u>ראשית</u>**, מסתבר שלפי "חוקי הצפון" **כאשר מוענק אשראי**, במסגרת **עסקת ניכיון, אין כל צורך לערוך חיתום למושך השיק** וה"חיתום" בסניף צפון הושתת על היכרותו של רוזן (או מי מאנשי סניף צפון) עם הלקוח (שביקש אשראי כנגד השיקים שמסר לו המושך, כביכול נוכח עסקה בין הלקוח למושך) [כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 151 ש' 1-5 ; טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 15 ש' 5-11]. מחקירותיהם עולה שהנהלת הקבוצה והיו"ר השלימו עם אופן פעולה בלתי הגיוני זה, שאין לו זכר בדוחות הקבוצה ושסותר את האמור בהם (ובין היתר את האמור בסעיף 9.1 סיפא לדוח השנתי לשנת 2021 כי "**החברה מבצעת הליך חיתום עסקה קפדני הן ברמת העסקה והן ברמת מושך השיק**"). יתר על כן, כפי שנראה להלן רואי החשבון של הקבוצה טענו שבכל הקשור להענקת אשראי במגזר הערבי שבה התמקד סניף צפון, הוצג להם, שה"חיתום" מתבסס על כך שבמגזר הערבי יש כנראה אספקט תרבותי שמעניק מידת ודאות גדולה לפירעון של שיק סולו (קרי שיק של הלקוח עצמו, כך שהוא חסר נפקות למעט שהוא משמש אמצעי גביה). לפי תיזה תמוהה זו, שאין לה זכר בדוחות הקבוצה, כאשר לקוח מן המגזר הערבי מוסר שיק שלו עצמו הוא "לוקח אחריות" (שהפרתה אינה

מתיישבת עם אותו "אספקט תרבותי"), שהופכת את השיק ל – "חזק" [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023 עמ' 77 ש' 11-13 ; עמ' 35 ש' 14-17]. דברים תמוהים וחמורים אלו השתלבו היטב עם המציאות החמורה והכללית בקבוצה, עליה נפרט להלן, בגדרה הענקת האשראי בוצעה ללא נוהלים, ללא ביצוע בדיקות עסקיות בסיסיות, באופן פרוץ ובלתי מתקבל על הדעת.

245. **שנית**, "חוקי הצפון" הצטיינו **בהתעלמות מהיבטים פורמליים כלשהם, ואפילו מן הצורך הבסיסי לקבל את המסמכים הבסיסיים ביותר שנוגעים להענקת האשראי, ולסרקם למערכת הישות**. קצינת הציות ג'ולי שאמה תיארה מציאות עקבית של אי קבלת מסמכים בנוגע לעסקאות של סניף צפון, רדיפה חוזרת ונשנית אחר קבלתם, וזאת ללא הועיל, וגם על ביקורת שהיתה סופגת בשל דרישותיה לאסמכתאות [שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 11 ש' 19-22 ; עמ' 12 ש' 17 עד עמ' 14 ש' 3]. גם מנכ"ל הקבוצה דוד טל אישר את הטענה על הצורך "לרדוף" אחר סניף הצפון, כמו גם את המציאות של אי סריקת מסמכים למערכת הישות [טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 15 ש' 12 עד עמ' 16 ש' 7]. להלן יובאו דוגמאות למציאות חמורה זו אך נציין כבר כאן כי מציאות זו השתלבה היטב עם המציאות החמורה והכללית בקבוצה, עליה נפרט להלן, בגדרה הענקת האשראי בוצעה ללא דרישת וללא קבלת מסמכים בסיסיים ומהותיים.

246. **שלישית**, ניכר היטב כי רוזן פעל **באופן עצמאי לגמרי גם בכל הקשור לגלגול ופריסת חובות של סניף צפון** (נושא **מהותי ופרוץ** בהתייחס לכל הקבוצה, שעוד נרחיב עליו להלן). המחשה יפה לכך מצויה בתכתובת הווטסאפ הבאה, בה מבקשת להודיע ולריה גניץ, רכזת עסקאות בקבוצה, בחודש אוקטובר 2021 שמאותו מועד כל אפשרות גלגול ופריסה דורשת נימוק **ואישור**. תשובתו של רוזן היא שאין לו שום כוונה לחכות לאישור כדי לבצע גלגול ופריסה או בלשונו: "**התבלבלתם, הפעולה תתבצע בכל מקרה לפי בקשתנו**"[29]:

[26/10/2021, 8:53:23] 🤍 Valeria 🤍: בוקר אור , מהיום כל פעולת משיכה של שיק/שינוי פרעון, לציין סיבה.

[26/10/2021, 8:54:34] 🤍 Valeria 🤍: הפעולה תעבור אישור , ונעדכן אם הפעולה התבצעה .

[26/10/2021, 8:56:22] א.פ אימפריה – אייל רוזן: בוקר טוב,
התבלבלתם,
הפעולה תתבצע בכל מקרה לפי בקשתנו.
ואם יש שאלות נענה תשובות!!!

247. המחשה נוספת לאוטונומיה של סניף צפון ואיל רוזן בכל הקשור לגלגולים ופריסות היא העובדה שלסניף הצפון הייתה קבוצת "ווטסאפ" ייעודית, משלו, שעסקה במשיכות ו"שליפות" שיקים של חייבים, אשר בוצעו לצורך אותם גלגולים ופריסות. בקבוצה זו ניתנו על ידי סניף צפון הוראות לשלוף שיקים או לבצע לגביהם "הזזה" כלשון יהונתן כהן (והכוונה לדחיית מועד הפירעון כמובן), כאשר ההשקפה היא כאילו מדובר בענין טכני או תפעולי (למרות שכפי שנפרט להלן אותם גלגולים הם הענקת אשראי לכל דבר ויתר על כן- הענקת אשראי נוסף למי שכבר מצוי בכשל פרעון) [כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 94 ש' 4 עד עמ' 95 ש' 9 ; עמ' 256 ש' 12 עד עמ' 257 ש' 14 ; דוד טל, פרוטוקול חקירה

---

[29] מתוך קבוצת הוואטסאפ "גיבוי פלוס".

מיום 29.5.2023, עמ' 112 ש' 7 עד עמ' 113 ש' 12]. לפי יהונתן כהן, רק בשלב מאוחר (לדבריו במרץ – אפריל 2022) הוא הבין שאותם גלגולים הם פעולה מהותית שדורשת אישור, וגם דוד טל מתאר שהוא צורף לקבוצה בשלב מאוחר ואז גם היה צריך לקבל את אישורו לפעולות.

248. **רביעית**, הרושם הכללי הוא שהנהלת הקבוצה חששה להתעמת עם איל רוזן שכל עימות או מחלוקת איתו כללו מכבש לחצים מצדו וצעקות חוזרות [שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 14 ש' 15 עד עמ' 17 ש' 8; ויהונתן כהן בפגישתו הראשונה עם ב"כ הנאמנים תיאר שמהרגע בו נהיה מעורב לא לוקח הרבה זמן עד שהוא מתחיל לריב עם איל רוזן וכי כשאיל רוזן רוצה משהו הוא לא ינוח, יתקשר בלי סוף, לא ירפה ו"יטריף" אותך]. זאת, גם בשלב מאוחר בו היה ברור שיש להצר את צעדיו (שלב שכמפורט להלן הגיע עוד לפני גילוי מקרי המעילה). כך, קצינת הציות ג'ולי שאמה תיארה כיצד באחד המקרים הנהלת הקבוצה ביקשה להסתתר מאחוריה כדי לסרב לעסקה שהציע רוזן וציינה כי אירעו אירועים נוספים מסוג זה [שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023 עמ' 21 ש' 4 עד עמ' 24 ש' 1]. המחשה לכך מצויה גם בתכתובת הווטסאפ שצוטטה לעיל, שם נשלחה ולריה גניץ, שאינה נמנית על ההנהלה, להודיע על ההחלטה (שלא ברור מן ההודעה של מי היא) שמאותו מועד (אוקטובר 2021) יש צורך באישור לביצוע גלגולים ופריסות (ועל כך שלא יעלה על הדעת כי החלטות שכאלו שכמו מבקשות לעגן נוהל עבודה ישלחו בקבוצת ווטסאפ ויאבדו בתוך שלל התעבורה שם – נפרט להלן).

249. **מעבר לכל אלו** יש להדגיש כי **ההתנהלות האוטונומית והבעייתית של סניף צפון ואיל רוזן היתה ידועה ומוכרת לפני** שהתגלו מקרי המעילה **ולפני** שעלו החשדות לגביהם, וזאת גם ליהונתן כהן ולמי שגויסו לקבוצה לאחר רכישת השליטה על ידו.

250. לפי דברי יהונתן כהן בחקירתו, **כבר במהלך החודשים נובמבר-דצמבר בשנת 2021**, הוא פנה למנכ"ל הקבוצה אז רן קאירי ואמר לו שברצונו להגביר את רמת הבקרות בצפון. ברקע לדרישה זו, העובדה שכ-70% מפעילות הקבוצה בוצעה בסניף הצפון בעוד שמטה הקבוצה נמצא במרכז, כמו גם תלונות שהתקבלו אצל יהונתן כהן על קשיים בקבלת חומרים ומסמכים מסניף הצפון וההבנה שבסניף הצפון לא מוקדש די זמן לבירוקרטיה ולסדר [כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 65 ש' 10-23]. באופן תמוה, הדרך לענות על הצורך בבקרות היתה לגייס את מר נדב רוזן, אחיו של איל רוזן ("**נדב רוזן**"), לתפקיד אדמיניסטרטיבי בסניף הצפון, על אף שברור שבתור אחיו של איל רוזן הוא האחרון שיכול לקדם ביצוען של בקרות אפקטיביות בסניף.

251. מן החקירות עולה שבין יהונתן כהן לבין איל רוזן שרר מתח רב ונוצרו חיכוכים רבים, על רקע הניסיון של יהונתן כהן לפגוע באותה אוטונומיה של רוזן. ערן מזור שכיהן כדירקטור, שניכר שהיה פעיל בענייני הקבוצה, ושגם תיווך את עסקת מכירת השליטה בין אריאל פרדו ליהונתן כהן, תיאר שהוא נקרא מספר פעמים לפשר בין יהונתן כהן לאיל רוזן [מזור, פרוטוקול חקירה מיום 7.5.2023, עמ' 47 ש' 21-11].

252. נראה שהחלטתו של יהונתן כהן להחליף את המנכ"ל רן קאירי בדוד טל באה גם היא על רקע חוסר היכולת לנהל את סניף צפון. יהונתן כהן הסביר כי הביא את דוד טל בין היתר בשביל "לעשות סדר", ואילו דוד טל אמר כי סיכם עם יהונתן כהן שבמסגרת תפקידו הוא יתרכז קודם כל בתפעול הקבוצה, בהסדרת התהליכים המתרחשים בה ובייצור נהלי עבודה [כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 45 ש' 19 עד עמ' 46 ש' 5; טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 7 ש' 3-9].

253. מתחים חריפים גם שררו בין איל רוזן לבין רן גולדשטיין, המשנה למנכ"ל ומנהל הסיכונים של הקבוצה שגויס על ידי יהונתן כהן. לדברי דב הרשקוביץ, עובד בסניף הצפון (אשר נחקר ביום 29.12.2022), נוכח המריבות ביניהם סוכם בשלב מסוים כי איל רוזן יעבוד ישירות מול דוד טל.

254. דוד טל תיאר שאיל רוזן לא שיתף פעולה עם בקשותיו לקבל נתונים ודוחות, כמו גם להיפגש עם לקוחות סניף הצפון [טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 15 ש' 17 עד עמ' 16 ש' 7; עמ' 50 ש' 12-15]. מדבריו עלה שאיל רוזן ביקש ליצור חיץ של ממש בין הנהלת הקבוצה ללקוחות סניף צפון והמידע בנוגע לפעילות הסניף [טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 50 ש' 12-15]. הוא תיאר שאיל רוזן סירב לבקשתו להיפגש עם לקוחותיו העיקריים של הסניף בנימוק שהלקוחות מכירים רק את איל רוזן ופגישות עם מי שיוצג כ"בר סמכא" מעל רוזן עשויות "למוטט" אותם [טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 52 ש' 20 עד עמ' 55 ש' 19]. לדבריו בחודש מאי 2022 הסכים איל רוזן להיפגש איתו והוכנו דוחות המסכמים אילו פעולות יש לבצע מול לקוחות שונים של הסניף, אולם גם לאחר ארכה שניתנה לו, איל רוזן לא עשה דבר על מנת לצמצם את הסיכון מאותם לקוחות [טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 49 ש' 20 עד עמ' 51 ש' 17].

255. המציאות החמורה דלעיל גם הביאה את יהונתן כהן ואת דוד טל לנקוט צעדים מהותיים ברמה העסקית. דוד טל תיאר שנוכח חוסר השליטה והבקרה על סניף צפון נסגרו לסניף "הברזים" כך שההקצאה של כספים אליו צומצמה [טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 52 ש' 20 עד עמ' 55 ש' 13]. יהונתן כהן תיאר שבפברואר 2022 הוא ראה צורך בהקטנת היקף האשראי ללקוחות הגדולים (שמצויים בסניף צפון) [כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023 עמ' 147 ש' 15 עד עמ' 148 ש' 4].

256. בדיקות הנאמנים מלמדות שבפועל ברבעון הראשון של שנת 2022, כבר החל מחודש ינואר, סגרו יהונתן כהן והנהלת הקבוצה את הברזים לסניף צפון באופן מהותי: היקף העסקאות צנח מהיקף של כ-347.5 מיליון ₪ ברבעון האחרון לשנת 2021, עד לסך של כ-73.5 מיליון ₪ ברבעון הראשון לשנת 2022 (וזאת בניגוד למצג שהוצג למשקיעי הקבוצה בדוח השנתי לשנת 2021 ובדוח הרבעון הראשון לשנת 2022, לפיו תיק האשראי של הלקוחות נמצא במגמת גידול, הנובעת בין היתר מהקמת הסניף בצפון).

257. בישיבת הדירקטוריון שנערכה ביום 17.5.2022, דוד טל דיווח לדירקטוריון כי הנהלת החברה קיבלה החלטה "**להקטין בצורה משמעותית את הפעילות בסניף הצפון**" וזאת בין היתר, משום שלאחר בחינה של אופי הפעילות של הסניף, **רמת השיקים החוזרים ואופן ההתנהלות של גלגול התיק**, הגיעה הנהלת החברה למסקנה כי הסיכון מהפעילות בסניף הצפון גדול יותר ביחס לסיכון מפעילות החברה במקומות אחרים.

258. ראוי לציין כבר כאן כי אותה הודעה, שהיא לא פחות מדרמטית, שכן היא מספרת על החלטה להקטין באופן משמעותי את מנוע הצמיחה של הקבוצה, וגם – על תופעות של "שיקים חוזרים" ושל "גלגול", שלא נדונו בדירקטוריון, זכתה להתעלמות מופגנת מצד הדירקטורים, שבאותה ישיבה ממש אישרו את הדוחות לרבעון הראשון לשנת 2022, דוחות שמתארים חברה צומחת שמצויה במצב מצוין.

259. ושוב נדגיש – המציאות החמורה דלעיל לגבי סניף צפון עד כדי הצורך להקטין משמעותית את פעילותו (על אף היותו מנוע הצמיחה של הקבוצה) היתה מוכרת היטב, לכל הפחות ליו"ר ולכל ההנהלה, עוד לפני שעלה החשש ממקרי המעילה.

260. חרף כך מציאות זו לא דווחה לציבור ולא קיבלה ביטוי ואין לה זכר בדוחות הקבוצה.

261. יתרה מכך, באפריל 2022 הקבוצה גייסה סך של מעל ל – **34 מיליון** ₪, באמצעות הנפקת אגרות חוב מסדרה ב' (באמצעות הרחבת הסדרה), מבלי שדיווחה ולו ברמז על נורות האזהרה שנדלקו אצלה ביחס להתנהלות סניף הצפון.

262. **לסיום** פרק זה, הרבה למעלה מן הצורך, נעיר כי מקצת הרעות החולות שתוארו לעיל **משתקפות גם בדוח שערך המבקר הפנימי של הקבוצה**, רו"ח דניאל שפירא ("**דניאל שפירא**"), בנושא "בקרה על פעילות הסניף", מיולי 2022 (שלפי הדוח נערך במחצית הראשונה של שנת 2022; עוד לפני גילוי מקרי המעילה). בכלל זה הוא עומד על כך שסניף הצפון פועל באופן עצמאי בכל הנוגע להסדרים ופריסות, ללא עדכון ואישור, וכן כי העסקאות שבוצעו על ידו נבדקות רק בדיעבד (הדוח מסביר זאת בלחצים שהופעלו לביצוע העסקאות). ראוי גם לציין שהמידע שנמסר למבקר הפנימי כאילו כל עסקה נבדקת על ידי קצינת הציות אינו מתיישב עם הדברים שאמרה בחקירתה לפיה היא ביצעה רק בדיקה מדגמית של עסקאות, וכי היא התריעה בפני יהונתן כהן שאין ביכולתה לבחון את כל העסקאות המבוצעות בקבוצה [שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 113 ש' 1-9].

VI.ב. התנהלות הקבוצה ללא נוהלים כתובים ומתבקשים לעניין חיתום; אישור עסקאות; טיפול בכשלי פירעון ועוד

VI.ב.1. הצורך הברור בקיומם של נוהלים

263. הואיל וקבוצת גיבוי מעניקה אשראי **במיליארדי** ₪, מצופה ונדרש היה שהתנהלותה, לפחות בכל הנוגע לתהליכי הליבה של הענקת אשראי, וטיפול בכשל פרעון (בין באמצעות פריסה שמשמעותה היא הענקת אשראי נוסף, חדש, ללקוח שהאשראי שהועמד לו מצוי בכשל פירעון, ובין בכל דרך אחרת), תעוגן **בנוהלים כתובים וברורים**.

264. כך, מצופה ונדרש היה **שנוהל חיתום** יקבע, לכל הפחות, **מהן הבדיקות** שיערכו לצורך הענקת אשראי, **מהם הקריטריונים** שיבדקו, כיצד לשקלל את תוצאות הבדיקות לכדי החלטה, וכמובן - **מה הם המסמכים** שיש חובה לקבלם כדי להשתכנע שעסקת האשראי היא ראויה.

265. למשל, בכל הקשור לעסקת ניכיון, שביצועה היוותה לאורך כל הדרך עיקר (ובחלק מן הזמן כל) פעילות הקבוצה, מצופה ונדרש היה שנוהל שכזה **יחייב** לקבל מסמכי בסיס, שילמדו שאכן בוצעה וקיימת עסקת יסוד בין הלקוח, לבין המושך, בגינה מסר המושך ללקוח את השיקים, אותן מתבקשת גיבוי לנכות.

266. כפי שנרחיב להלן על הנוהל היה לחייב את מבצע העסקה לקבל לכל הפחות את מסמכי הבסיס הבאים: חשבונית שהוציא הלקוח למושך בגין עסקת היסוד; הסכם בכתב אם קיים בין המושך ללקוח בגין עסקת היסוד. אחרת, אין כל בסיס לכך שהשיקים קשורים בעסקת כלשהי. כמו כן מצופה היה שנוהל זה **יחייב** יצירת קשר עם המושך כדי לוודא שזה אכן מסר את השיקים, מאשר כי קיימת עסקת יסוד בינו לבין הלקוח, וכי קיבל בגין השיקים תמורה. אלו הם תנאים מינימאליים להענקת אשראי ובמקרים בהם מדובר בעסקאות בסכום גבוה מצופה היה שיקבעו תנאים נוספים כגון ביקור באתר העבודה שבוצעה ובגינה נמסרו השיקים וכיו"ב.

267. כך, מצופה ונדרש היה שנוהל **אישור עסקאות** יקבע מי בקבוצה **רשאי לאשר** את עסקת האשראי (ולמשל יקבע גורמים מאשרים שונים לעסקאות מסוגים שונים בשים לב לחשיפה שטמונה בכל אחת מהן), יקבע **חובה לתעד** את האישור ואת **אופן התיעוד** של אותו אישור וכיו"ב.

268. כך, מצופה היה שנוהל **טיפול בכשלי פרעון** יקבע גם הוא מתי בעקבות כשל פרעון תיאות הקבוצה לבצע ללקוח פריסה, **אילו בדיקות** יעשו, **אילו תנאים** יבחנו ומי בקבוצה **רשאי לאשר** פריסה שכזו, שמהווה כמובן העמדת אשראי נוסף, חדש, לאותו לקוח, והפעם כאשר הסתבר כי קיים סיכון רב שנלמד כמובן משכל הפירעון.

269. כפי שנראה להלן הקבוצה עצמה עמדה על הצורך הברור בנוהלים אלו והתפארה בקיומם, חרף כך שהמציאות היתה אחרת לחלוטין.

VI.ב.2. <u>דיווחי הקבוצה שמתפארים בקיומם של נוהל ותהליך חיתום סדורים וקפדניים</u>

270. על החשיבות של נוהל החיתום ושל תהליך החיתום עמדה קבוצת גיבוי עצמה. כך, הדוחות שפרסמה כוללים תיאורים והצהרות רבים (בשלל סעיפים שונים) הנוגעים לנוהל החיתום שיש לקבוצה ולתהליך החיתום ה - "**<u>קפדני</u>**", כלשון הדוח, שמבצעת הקבוצה בטרם כל עסקה (בין אם של לקוח ותיק או לקוח חדש), הן לגבי הלקוח והן לגבי מושך השיקים שנמסרו בגדר אותה עסקה.

271. בין היתר נכתב בדוח השנתי לשנת 2021, בעמוד א-16, בסעיף 7.1 כי: "לצורך הבטחת פירעון הממ"ד, מקפידה החברה להתקשר בעסקאות בעיקר עם לקוחות אשר החברה ערכה לגביהם בדיקה מקיפה טרם קבלתם לשורות לקוחותיה. כמו כן, **<u>נקבע בחברה נוהל מקיף</u>**, טרם אישור עסקאות, **<u>הכולל ביצוע בדיקות סיכוני אשראי שונות במסגרת אישור כל עסקה וכל ממסר באופן פרטני</u>**, בדיקות בנושא איסור הלבנת הון, **קבלת נתונים מחברות למידע עסקי**, **קבלת נתונים מהלקוחות עצמם**, החתמה על הסכמי מסגרת וכתבי ערבויות וכן **שימוש במערכות המידע הפנימיות שברשות החברה**.".

272. עוד נכתב בדוח השנתי לשנת 2021 כי "**לצרכי צמצום סיכוני האשראי, מבוצעת בדיקה אודות הלקוח הפוטנציאלי באמצעות אמצעים גלויים ופורמאליים, כגון: שימוש במנועי חיפוש אינטרנטיים, מספרי טלפון, נתוני בנק ישראל, חברות מידע עסקי (דן אנד ברדסטריט ו- BDI), בדיקה על קיומם של אישומים הקשורים לרשות המיסים, תיקים המתנהלים ברשויות האכיפה, תיקים הקשורים לעבירות של הלבנת הון, דוח רשם החברות (לרבות לשם בדיקת שעבודים), חקירות יכולת וכיוצא באלו; וכן באמצעות אמצעים בלתי פורמאליים, כגון: יצירת קשר עם גורמים פעילים אחרים בענף המימון או מענפים מתחום הפעילות של הלקוח הפוטנציאלי**"[30]; ובהמשך אותו סעיף: "**יובהר כי, מעבר לבדיקות המתוארות לעיל, החברה מבצעת <u>הליך חיתום עסקה קפדני</u> <u>הן ברמת העסקה</u> <u>והן ברמת מושך השיק</u>. <u>כל</u> עסקה, <u>בין אם של לקוח ותיק או לקוח חדש</u>, עוברת תהליך <u>בדיקה של השיקים המתקבלים בה</u>, הן במערכות המידע של החברה והן במידע המופק מחברות מידע עסקי שונות כמפורט לעיל**"[31]. לדוגמאות נוספות ראו ס' 7.1, 22.ג(9) לפרק הראשון לדוח השנתי וכן סעיף 2.22 לדוח הדירקטוריון וביאור 23 לדוח הכספי בדוח השנתי.

---

[30] ס' 9.1 לדוח השנתי לשנת 2021.
[31] שם.

273. הדוח השנתי כולל גם הצהרה לפיה הקבוצה אינה רואה קושי לצאת מתחום עיסוקה, ולצורך כך לסיים חיש קל את גביית החזרי האשראי המגיעים לה לקוחות וזאת "**בשל מח"מ הקצר ובשל מדיניות הסיכונים הקפדנית של החברה אשר בזכותה נתקלת החברה בקשיי גביה לעיתים רחוקות**"[32].

VI.ב.3. דיווחי הקבוצה שמתפארים בקיומו של נוהל סדור ומובנה לטיפול בכשלי פירעון

274. בסעיף 9.2 לדוח השנתי לשנת 2021 עמדה הקבוצה עצמה על הצורך החשוב בנוהל "סדור ומובנה" לטיפול במקרים של כשלי פירעון, וכך נכתב: "במקרים של חובות בפיגור, **החברה פועלת על פי נוהל סדור ומובנה של טיפול בכשלי פירעון**".

VI.ב.4. במציאות – הקבוצה לא פעלה על פי נוהלים כתובים כלשהם (וממילא לא על פי נוהלים קפדניים או סדורים או מובנים)

275. מחקירות הנאמנים עולה כי במציאות הקבוצה לא פעלה על פי נוהלים כתובים כלשהם (וממילא לא על פי נוהלים קפדניים או סדורים או מובנים).

276. רשימת הנוהלים שנמצאו על ידי הנאמנים והנוהלים עצמם מצ"ב **בכרך הנוהלים** ("**הנוהלים שנמצאו**"). הנחקרים השונים הוזמנו לפרט ולמסור אם יש בידיהם נוהלים נוספים על אלו, אך דבר לא נמסר.

277. את הנוהלים שנמצאו ניתן לחלק לשתי קבוצות עיקריות: **(א)** נוהלים 1 עד 10: נוהלים שנערכו כנראה לצורך בקשת רישיון לעסוק במתן אשראי מרשות שוק ההון. מדובר בנוהלים ישנים מן השנים 2019-2018, שרוב ההוראות שבהם קשורות **לנושא הציות בלבד** (קרי ההוראות שנועדו לבדוק שלא נעשית עבירה על דיני איסור הלבנת הון; ולא הוראות שקשורות בשאלה העסקית מהם התנאים והמסמכים שנדרשים כדי להשתכנע כי מוצעת לקבוצה עסקת ראויה להענקת אשראי, או מהם התנאים לביצוע פריסה). כמפורט להלן ניכר מן החקירות של הנאמנים כי המעורבים **לא עשו שימוש בנוהלים אלו ולא הכירו אותם**; **(ב)** נוהלים 12 עד 15 שנערכו בחודשים מרץ ואפריל 2022 ביוזמתו של המנכ"ל החדש אז דוד טל. גם נוהלים אלו לא עוסקים בשאלת החיתום באופן ממשי, אלא מתמקדים **בנושאים טכניים**.

278. מעבר לאלו נמצאו עוד שני נוהלים: **(א)** נוהל 16 שנושא את התאריך 20.6.2022, קרי הוא הוצא בשלב מאוחר מאד (לאחר שעלה החשש למקרי המעילה וימים ספורים בלבד לפני שהקבוצה חדלה מלהעמיד אשראי). הוראותיו יכולות לשמש המחשה יפה לחלק מן ההוראות שהיה מצופה שיעוגנו בנוהל חיתום, לפיו תפעל הקבוצה בפועל לאורך כל הדרך. למשל, בסעיף 9 תחת הכותרת "ניהול סיכוני אשראי לציות שוטפים" נקבע כי חובה לבצע שיחות מוקלטות עם מושכי השיקים כדי לוודא שהמושך משך את השיק וקיבל תמורה בגינו, וזאת בכל עסקה מעל 25,000 ₪. בסעיף 5 שם נקבע כי יש לקבל חשבונית שהוציא הלקוח (למושך), לתחקר את הלקוח על העסקה (עם המושך), וזאת לגבי עסקאות בסך (כולל) של מעל 300,000 ₪. בסעיף 6 גם נקבע כי יש לבקר באתר בו לדברי הלקוח בוצעה העבודה בגינה קיבל את השיקים; **(ב)** נוהל 11 מינואר 2022 שמנסה לעשות, לראשונה, בשלב מאוחר זה, סדר (גם אם רק מעט סדר), ובין היתר בשאלה מי רשאי לאשר עסקאות אשראי, ולמשל קובע מתי נדרש אישור ועדת אשראי (אישור מסגרת "**מושך**" מעל 750,000 ₪ ועוד מקרים כמפורט באמצע העמוד הראשון). כמפורט להלן גם מעמדו של נוהל מאוחר זה אינו ברור ונראה שהוא לא היה מוכר.

---

[32] ס' 7.7 לדוח השנתי לשנת 2021.

279. מן החקירות השונות וכן מבחינת התהליכים שהתרחשו בקבוצה עלה באופן ברור כי איש מן המעורבים לא הכיר וממילא לא מילא אחר האמור בנוהלים בכל הקשור לתהליך חיתום הלקוח והמושך, ובכל הקשור לתהליך התמודדות עם כשל פירעון, לרבות ביצוע דחיות / גלגולים / פריסת אשראי לאחר כשל פרעון.

280. ראו נא למשל דבריו של דוד טל שסיפר כי יהונתן כהן הביא אותו לקבוצה כדי לייצר נוהלים וכי לפני זה לא היו נוהלים:

> **"דודו טל: סידרנו שם את כל המערכות. ובעצם עברנו איתו תהליך תהליך, גולדשטיין היה שותף פעיל איתי בזה, ובעצם ניתחנו וניטרנו את כל התהליכים הקריטיים בחברה, <u>והתחלנו לבנות נהלי עבודה</u>.**
>
> **[...]**
>
> **עו"ד קליר: ו... ואני רוצה לשאול, כשאני קורא את הנהלים הללו אני מחפש לראות מה היה קודם, אתה, <u>אתה ער לאיזשהם נהלים שהיו קודם</u>?**
>
> **דודו טל: <u>הנוהל היחיד שאני נתקלתי בו שהיה קודם זה נוהל וועדת אשראי, שבעצם בנה אותו רן גולדשטיין</u>,**
>
> **עו"ד קליר: אוקי,**
>
> **דודו טל: שהגיע לפני, <u>כמה חודשים לפני</u>,**
>
> **עו"ד קליר: שהוא גם, להבנתי, לא היה בפורמט כזה אלא באיזה סוג של אימייל כזה או משהו כזה,**
>
> **דודו טל: <u>הוא לא היה בפורמט מסודר</u>, הוא היה בסוג של מסמך וורד,**
>
> **עו"ד קליר: אוקי.**
>
> **דודו טל: פשוט, שמפרט צעדי עבודה,**
>
> **עו"ד קליר: אוקי.**
>
> **דודו טל: וגם את הנוהל הזה חידשנו בעצם, עשינו עליו קצת תיוב,**
>
> **עו"ד קליר: אוקי, אז אני באמת רוצה רגע להתמקד בתקופה עוד לפני, מה מצאת, בסדר, כשהגעת, אז אתה אומר, מצאת חברה שהנוהל היחיד שיש לה זה הנוהל של וועדת האשראי, כמו שכרגע תיארת, ואיך החברה הזאת שמצאת כשהגעת, איך היא עבדת? זאת אומרת, מבחינת ה, נקרא לזה הflow, של מישהו שבא ורוצה לקבל אשראי, עד שהוא מקבל בבנק כסף מגיבוי, מה היה התהליך? אם היה תהליך סדור,**
>
> **דודו טל: <u>תהליך סדור לא היה</u>. היה שבעצם <u>החתמים</u>, מה שנקרא לזה, <u>במירכאות</u> היו הסוכנים, הם היו מכניסים צ'קים למערכת. מי ...**
>
> **רו"ח עידן: סוכנים אתה מתכוון ל...**
>
> **דודו טל: סוכנים זה היה מאייל, היה כל מיני, כמה סוכנים,**
>
> **רו"ח עידן: אוקי".**[33]

281. **גם מחקירתו של רן קאירי עלה שהקבוצה לא פעלה לפי נוהלים כלשהם:**

> **"נאמן, רענן קליר: אוקי. איזה נהלים היו של עבודה כשאתה נכנסת לתפקיד? יש איזה נהלים כתובים שהכרת שעבדת לפיהם? שהחברה עבדה לפיהם הכוונה?**
>
> **נחקר, רני קהירי: אני מאמין ש... מאמין שכן. אני לא.. יש את ה... החלק (לא ברור)**

---

[33] טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 8 ש' 13-22, עמ' 9 ש' 21, עד עמ' 10 ש' 22.

נאמן, רענן קליר: אנחנו ניסינו למצוא אני אראה לך כמה נוהלים תגיד אם אתה מכיר אותם.

נחקר, רני קהירי: אוקי.

נאמן, רענן קליר: יש כאן כל מיני מסמכים שלפי התאריך של חלק מהם הם מ-2018.

נחקר, רני קהירי: אוקי.

נאמן, רענן קליר: הראשון זה מסמך מדיניות איסור הלבנת והון ומימון, טרור וניהול סיכונים.

נחקר, רני קהירי: אוקי.

נאמן, רענן קליר: תראה אם זה מסמך שאתה מכיר אותו.

[..]

נאמן, רענן קליר: נכתב לצורך קבלת רישיון כוונתך?

נחקר, רני קהירי: יכול להיות שיש מסמכים שהם, לא יכול להיות יש המון דברים סייבר, זה.

...

נאמן, רענן קליר: אני, אני שואל תכלס,

נחקר, רני קהירי: אם אני מכיר את זה?

נאמן, רענן קליר: האם—כן. אם אתה מכיר את זה? אם אתה יודע מישהו היה בחברה, היה אומר אני עובד לפי זה. או שאתה אומר לי עזוב, אני לא מכיר את זה, אולי מישהו עבד, אולי כן. אני מראה לך גם.

נחקר, רני קהירי: <u>ספציפית את זה אני לא מכיר.</u>

נאמן, רענן קליר: אוקי אז אני מראה לך עוד, יש מדיניות החברה ליישום חובות הרגולציה. זה גם כן נושא תאריך של 18.

נחקר, רני קהירי: זה אבל יותר ... דירקטוריון מינוי קצין ציות זה... עמידה בחובות הרישוי זה לא משהו שלעבודה. וזה..

נאמן, רענן קליר: כן.

נחקר, רני קהירי: וזה ..

נאמן, רענן קליר: (לא ברור) גם לעבודה של מי. יש למשל נוהל ביצוע פעולה. גם כן אני מסב את תשומת ליבך שכאן אין—לא מצאנו תאריך על זה. אבל לפי הלוגו ואיך שזה נראה, אנחנו ככל שאנחנו יכולים לשער, זה כנראה מאותה התקופה.

נחקר, רני קהירי: <u>אני לא מכיר את המסמכים. את המסמכים האלה אני לא... לא כל כך. לא מכיר.</u>

נאמן, רענן קליר: תסתכל על זה נוהל טיפול בכשלים.

נחקר, רני קהירי: הנה כתוב לך פה.

נאמן, רענן קליר: כן?

נחקר, רני קהירי: אני אעזור לך. שיש עדכון אחרון לנוהל ב-3.6.2019.

נאמן, רענן קליר: מצוין. תודה רבה. תשאיר רגע אצלך זה יהיה לי יותר לעשות הכל. יש כאן נוהל טיפול בכשלים וחובות בסיכון,

נחקר, רני קהירי: אוקי.

נאמן, רענן קליר: <u>תגיד אם אתה מכיר אותו.</u>

נחקר, רני קהירי: <u>לא.</u>

נאמן, רענן קליר: נוהל כשלים ופירעון.

נחקר, רני קהירי: לא לא מכיר את זה.

נאמן, רענן קליר: יש כאן נוהל אמות מידה והתניות פיננסיות.

נחקר, רני קהירי: זה אני מכיר אמות מידה פיננסיות לא מהמסמך.

נאמן, רענן קליר: לא.

נחקר, רני קהירי: זה מהיחס הון למאזן.

נאמן, רענן קליר: ואני יודע מה זה,

נחקר, רני קהירי: לא, בסדר.

נאמן, רענן קליר: קורא את זה אבל...

נחקר, רני קהירי: זה משהו שהוא... עסקנו בו ברמה היומית. זה לא.

נאמן, רענן קליר: לא. אבל, אבל זה בדיוק מה שאני שואל, אם אתה כשעסקת ברמה היומית הנוהל הזה לנגד עיניך? או שאתה אומר לי לא, אנחנו עבדנו לפי דברים אחרים שתיכף נדבר עליהם?

נחקר, רני קהירי: אני עבדתי לפי מה שאמנון לימד אותי.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רני קהירי: כל ההתניות, כל הדברים".[34]

282. עיון בנוהל היחיד הקשור בחיתום הוא נוהל 6 ("נוהל ביצוע פעולה") ילמד כי הקבוצה לא פעלה לפי הוראות סעיף 10 שחלקן קשורות בהליך החיתום ולא ביצעה את הבדיקות שרשומות שם לגבי המושך. כמו כן בניגוד לאמור בסעיף 4 לנוהל הוא לא אושר כל שנה בדירקטוריון. אדרבא, חברי הדירקטוריון לא הכירו את הנוהל.

283. ערן מזור העיד לעניין זה בחקירתו כי היו "נוהגים" ו – "עבודה אנושית", וכי לא ראה נוהל כתוב:

"עו"ד תומר שקד: אתה יודע אם היו נוהלים כתובים לדברים האלה, לבדיקות ומה שעושים או לא עושים?

ערן מזור: אני יודע שהיה נוהגים, אני יודע שהיו תהליכים, לדוגמא הייתה להם וועדת אשראי ונתנו דוגמא של חוב משמעותי שהגיע לאישור וועדת אשראי והוציאה סיכום והיו ממסמכים אותו באיזו מערכת מידע שלהם ועוקבים... סה"כ הייתה פה הרבה עבודה אנושית

עו"ד רענן קליר: מה זה "נוהגים"? אמרת, לא הבנתי

ערן מזור: אני לא ראיתי נהלים כתובים. ראיתי תהליכים שהם חזרתיים.

עו"ד רענן קליר: איך ראית את "התהליכים"?

ערן מזור: ראיתי לדוגמא את דוח ועדת ביקורת ויכולתי לקרוא אותו, לראות שזה דברים שבדקו אותם והתייחסו אליהם.

עו"ד רענן קליר: דו"ח ועדת ביקורת..?

ערן מזור: הדו"ח של המבקר פנים.

עו"ד רענן קליר: אה דו"ח מבקר הפנים של החברה, הבנתי. לא ועדת הביקורת.

ערן מזור: בתוך ישיבת וועדת ביקורת ישבנו על זה המבקר פנים הוציא את זה, הוא גם הסביר שזה הניח את דעתו שהתהליך תקין והכול קורה אבל הסביר שחסר ממש נהלים כתובים."[35]

---

[34] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 84 ש' 12 עד עמ' 87 ש' 14.

[35] מזור, תמלול חופשי מהקלטת חקירתו מיום 20.4.2023, דקות 26:05 – 27:09.

284. **אף לא אחד מן הנחקרים ידע להצביע על נוהל חיתום** שילמד מה יש לבדוק ועל פי מה יוחלט האם הקבוצה תעניק אשראי אם לאו כאשר עומדת על הפרק אפשרות להעניק אשראי, לרבות לא לנוהל ביצוע פעולה עליו פרטנו לעיל.

285. בחקירת דוד טל נמסר לעניין זה כי– "**לא היה נוהל מסודר שצריך להחתים על הסכם, [ש]בהסכם צריך להיות א',ב,ג', לבדוק, לא היה דבר כזה, לא.**" [טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 8 ש' 15-16].

286. **אף לא אחד מן הנחקרים ידע להצביע על נוהל אישור עסקאות** שיקבע מי בקבוצה הוא בעל הסמכות לאשר הענקת אשראי, בין אם מבחינה עסקית ובין אם מבחינה תהליכית.

287. רובם רק זכרו שיש סכום מסוים של חשיפה כלפי הקבוצה אליו ניתן להגיע ביחס למושך או לקוח מסוים (לפי יהונתן כהן, סכום של 750,000 ₪), שמעליו נדרש אישור ועדת אשראי. אלא שאותו סכום נקבע לראשונה בנוהל 11 הנ"ל בשלב מאוחר בחודש ינואר 2022, וממילא כפי שנתאר להלן, גם התנהלות ועדת האשראי לא עוגנה בנוהל כפי שנדרש ומתחייב, וכל התנהלותה היתה קלוקלת וחסרת תועלת.

288. **אף לא אחד מן הנחקרים ידע להצביע על נוהל טיפול בכשלי פירעון באמצעות דחית מועד פירעון / גלגול שיק / פריסת חובות או באמצעות התמודדות אחרת כלשהי עם כשל פירעון**.

289. נדמה שזה המקום לציין כי ג'ולי שאמה, מי שהייתה היועצת המשפטית וקצינת הציות של הקבוצה החל ממרץ 2021 ועד יוני 2022, ראתה עצמה, באופן תמוה, כמי שאינה קשורה כלל לנוהלים שעניינם אינו ציות להוראות דיני איסור הלבנת הון.

290. העובדה כי הקבוצה לא פעלה לפי נוהל חיתום וגם לא לפי נוהל לגבי אישור עסקאות נלמדת גם מכך שהמבקר הפנימי חזר ודיווח, בדוחות שלו וכן לדירקטוריון ולוועדת הביקורת, על כשל בדמות העדר נוהל חיתום כתוב והעדר נוהל אישור עסקאות כתוב. המבקר הפנימי עמד על העדרם של שני נוהלים בדוח מחודש פברואר 2021 שנדון בישיבת ועדת ביקורת מיום 25.2.2021. תשובת הקבוצה היתה כי היא מקבלת את ההמלצה לייסד נוהל כתוב אך למרבה הצער איש לא פעל לכתוב את אותו הנוהל ואיש לא טרח לפקח על כך שהוא אכן ייכתב, ואין זה פלא שהמבקר הפנימי חזר בדיוק על אותו דיווח בדבר אותם הכשלים בדוח שלו לחודש יולי 2022.

291. כך, הנהלת הקבוצה, הדירקטוריון וועדת הביקורת השלימו, למרות שאין זה מתקבל על הדעת, ולמרות שהדבר סותר את המלצת המבקר הפנימי שהתקבלה כאמור, עם המציאות בגדרה הקבוצה פועלת ללא נוהלים כתובים. זאת, על סמך הסבר מופרך על פניו כי קיימים בקבוצה "נוהגים" בעל פה, מונח מוקשה, שקשה אפילו להבין מה הוא אומר. וכי ניתן לחשוב ברצינות שגוף שמעניק אשראי במיליארדי ₪ יעשה זאת על סמך תורה שבעל פה, כאשר כל סוכן בשטח יוכל לאמץ לו פרשנות משלו לאותה תורה שממילא אינה כתובה? התשובה השלילית מתבקשת והיא רק מתחזקת לאור תחומי הפעילות המאתגרים בדמות במתן אשראי ליחידים, במגזר ובתחומים בעלי סיכון, באמצעות מספר סניפים, לא כל שכן במציאות המורכבת של הקבוצה.

VI.ג. המציאות לעניין אופן אישור עסקאות – התנהלות תמוהה באמצעות קבוצות ווטסאפ, לאחר שהסוכן מזין את העסקה לישות ומקים ללקוח יתרת זכות ללא קבלת אישור

292. בהעדר נוהל ברור לגבי האישורים הנדרשים, בתוך הקבוצה, להענקת אשראי, הרי שבפועל, תהליך העמדת האשראי היה פרוץ לחלוטין, וכלל התנהלות בלתי מתקבלת על הדעת, שרחוקה מלהלום גוף שמעניק אשראי במיליארדי ₪.

293. מחקירות הנאמנים עולה כי בפועל איש המכירות (הסוכן) ב"שטח" ("**הסוכן**") הוא זה שהיה מזין למערכת הישות את העסקה עם הלקוח, באופן שכבר הוא מקים ללקוח יתרת זכות במערכת הישות. הסוכן היה עושה כן מבלי שהוא נדרש לקבל כל אישור, מבלי שיש בקרה מה היא מהותה של אותה "עסקה" ובכלל זה בקרה או בדיקה של המסמכים או השיקים שהוזנו בקשר איתה, אם הוזנו כאלו.

294. נציין שהנהלת קבוצת גיבוי וכל הנוגעים בדבר התעלמו מכך שיצירת יתרת זכות שכזו כמוה כהענקת אשראי / ביצוע תשלום לכל דבר וענין. כמו כן נציין כי כל גורם בעל גישה לישות (והיו רבים כאלו) יכולים היו לייצר יתרת זכות שכזו, ללא שום פיקוח ובקרה כאמור. יתר על כן, ההתנהלות בסניף צפון היתה כזו שכמעט כל אותן עסקאות הוזנו דרך אותו משתמש (user) ששמו "דובי 2", בין אם המזין היה דב הרשקוביץ (שעל שמו כנראה שם המשתמש) או כל אחד אחר. לפיכך, לא ניתן להתחקות אחר השאלה מי הזין את העסקה ויצר את יתרת הזכות ללקוח. מובן שמדובר בכשלים שיצרו קרקע פוריה לפעולות מזיקות.

295. ברוב המקרים, מיד לאחר יצירת אותה יתרת זכות, היה צורך להעביר ללקוח את האשראי באמצעות העברה בנקאית (להעברה במזומן נתייחס בהמשך). במקרים אלו, כורח המציאות (ולא נוהל סדור) הביא לכך שנדרשה חתימה של בעלי הזכויות החתימה בבנק.

296. או אז נכנסו לפעולה קבוצות הווטסאפ, שמסתבר, תמוה ככל שהדבר ישמע, שקבוצת גיבוי התנהלה בעיקר באמצעותן. בחינה של התעבורה באותן קבוצות תלמד שלאחר הזנת העסקה לישות על ידי הסוכן פעל הלה, ובלחץ, שתבוצע ההעברה ומורשי החתימה של הקבוצה בבנקים, שחברים בקבוצות, נעתרים לבקשה ומבצעים את ההעברה ללקוח, כענין טכני למדי. קרי, האשראי ניתן ללא אישורים של ממש, שלא לדבר על אישורים סדורים או בכתב, ובוודאי שאין לדבר על תיעוד של זהות המאשר.

297. ראו נא לדוגמא תעבורה מתוך קבוצת הוואטסאפ "א.פ. גיבוי איתן" ששמה התחלף ל"גיבוי פלוס" (מקום שיש להלן הפניה לתמונה מדובר בדרך כלל בשיק שבגינו מבוקש שמורשה החתימה יאשר לבנק ביצוע ההעברה בגין יתרת הזכות שיצר הסוכן עבור הלקוח):

[11/09/2020, 9:41:01] א.פ אימפריה - אייל רוזן: <attached: 00008545-PHOTO-2020-09-11-09-41-02.jpg>

[11/09/2020, 9:41:17] א.פ אימפריה - אייל רוזן: לבצע בבקשה את שתי ההעברות האלו

[11/09/2020, 9:44:59] Rani: אני עושה

[11/09/2020, 9:49:48] משה בן יעקב קצין ציות גיבוי: 👍

...

[11/09/2020, 11:42:01] דובי א פ אימפריה: <attached: 00008578-PHOTO-2020-09-11-11-42-02.jpg>

[11/09/2020, 11:42:01] דובי א פ אימפריה: <attached: 00008579-PHOTO-2020-09-11-11-42-02.jpg>

[11/09/2020, 11:42:04] Rani: חתמתי

[11/09/2020, 11:50:31] Ariel Gibui: מאושרים

[11/09/2020, 11:55:22] משה בן יעקב קצין ציות גיבוי: 👍

[11/09/2020, 11:55:29] משה בן יעקב קצין ציות גיבוי: 👍

<u>ראו נא גם מתוך קבוצת הוואטסאפ "גיבוי תפעול איתן":</u>

[18/06/2021, 8:43:19] רני קאירי גיבוי: לחתום על העברה של פלוס

[18/06/2021, 8:45:19] אמנון גיבוי: חתמתי צריך עוד אחד

[18/06/2021, 8:45:46] רני קאירי גיבוי: עמי יפתח

[18/06/2021, 8:52:30] רני קאירי גיבוי: גולי את יכולה לחתום

[18/06/2021, 9:07:52] יפתח מוטעי גיבוי: שניה חותם

...

[20/06/2021, 15:01:15] ולריה גיבוי : 3 חותמים בבקשה על שליפת שיק

[20/06/2021, 17:25:38] עמי גיבוי: 2 חותמים דחוף לבן ארי צנרת

[20/06/2021, 17:25:53] עמי גיבוי: חסר חותם מבקש לחתום

[20/06/2021, 17:26:08] רני קאירי גיבוי: חותם

[20/06/2021, 17:26:45] אמנון גיבוי: חתמתי

[20/06/2021, 17:26:57] עמי גיבוי: תוגה

[20/06/2021, 17:27:00] עמי גיבוי: תודה

...

[03/01/2022, 13:11:52] חותמים לאדם אזברגה 2 :+972 52-225-9646 בבקשה

[03/01/2022, 13:13:00] דובי גיבוי סניף צפון: תחתמו כבר על העל בבקשה

[03/01/2022, 14:27:50] ולריה גיבוי : 2חותמים בקשה על העברה לדיסקונט

[03/01/2022, 14:29:23] אייל סניף הצפון גיבוי: תדבר בנימוס בבקשה

[03/01/2022, 14:29:52] Yehonatan Cohen: ולריה אם את צריכה אותי לחתימות תתקשרי

[03/01/2022, 14:30:03] ולריה גיבוי : אין בעיה תודה

[03/01/2022, 14:30:52] אייל סניף הצפון גיבוי: אני גם זמין לחתימות.

[03/01/2022, 14:32:02] ולריה גיבוי : אז בבקשה לחתום על העברה לדיסקונט

[03/01/2022, 14:33:13] Yehonatan Cohen: דקה

[03/01/2022, 14:33:39] רן גולדשטיין: כבר נחתם

[03/01/2022, 14:34:44] אייל סניף הצפון גיבוי: אני לא יכול לחתום דיסקונט,

פעם הבאה

298. כך גם בקבוצת הוואטסאפ "גיבוי תפעול איתן חברה" קיימות דוגמאות רבות נוספות משלל מועדים לבקשות מאת פקידות סניף ת"א לחתום על העברת כספים בבנק על לאחר שהעסקה הוזנה באופן עצמאי לישות (וראו נא בסוף את הגערה מצד איל רוזן: "**לא הגיוני שבמקום לתת לנו לעבוד אתם נותנים לנו להילחם בכם בהעברות. תבצעו כבר את ההעברות. חלק מהעברות שלוש שעות מחכות. זה מבייש**.").

[16/03/2020, 12:45:09] נועה טוויטו: צריכה 2 חותמים לאיבלינו [*לקוח שעד היום לא שילם את חובות לקבוצה גיבוי, הח"מ*]

[16/03/2020, 12:46:02] אמנון גיבוי: פנוי

[16/03/2020, 12:46:06] אמנון גיבוי: תודה

[16/03/2020, 12:46:08] Shiran Gibui: חותמת

[...]

[23/03/2020, 10:42:26] נועה טוויטו: אני צריכה 2 חותמים

[23/03/2020, 10:42:29] נועה טוויטו: לגוש סלע

[23/03/2020, 10:48:37] נועה טוויטו: ?

[23/03/2020, 11:01:30] Rani: אמנון אריאל

[23/03/2020, 11:01:33] Rani: שירן

[23/03/2020, 11:01:35] Rani: לח וס

[23/03/2020, 11:01:39] Rani: לחתום

[23/03/2020, 11:07:24] אמנון גיבוי: חותם

[23/03/2020, 11:09:19] אמנון גיבוי: חסרה עוד חתימה

[23/03/2020, 11:20:16] Shiran Gibui: אני חותמת

[...]

[01/04/2020, 12:30:03] Sofia Gibui: אפשר לחתום לא.ת אלעוברה לקוח של ש.י , 2 חותמים דחוופף דו מאוד

[01/04/2020, 12:30:14] Sofia Gibui: 941854 ש"ח

[01/04/2020, 12:31:32] נועה טוויטו: חץ הצפון העבירו כסף על כל החוזרים

[01/04/2020, 12:31:34] נועה טוויטו: עושה קבלה

[01/04/2020, 12:33:35] Sofia Gibui: חותמים?

[01/04/2020, 12:33:44] Sofia Gibui: עוז לא מספיק להתקשר

[01/04/2020, 12:34:52] נועה טוויטו: פולאריס עושים העברה עכשיו

[01/04/2020, 12:38:25] Ariel Gibui: חסרה עוד חתימה

[01/04/2020, 12:41:15] אמנון גיבוי: אני חותם

[...]

[01/03/2022, 13:18:06] נוי דנן: 2 חותמים לא.ר צורף אלומיניום באובליגו בבקשה

[01/03/2022, 14:15:51] א.פ אימפריה - אייל רוזן: לא הגיוני שבמקום לתת לנו לעבוד אתם נותנים לנו להילחם בכם בהעברות.

תבצעו כבר את ההעברות,

חלק מהעברות שלוש שעות מחכות.

זה מבייש.

VI.ד. <u>ועדת אשראי שדיוניה לא מתועדים, סמכויותיה לא ידועות והחלטותיה לא מיושמות</u>

299. בדיווחי הקבוצה צוין כי פועלת בקבוצה ועדת אשראי. ראו נא למשל עמוד א-23, לדוח התקופתי לשנת 2021, בסעיף 9.1 תחת הכותרת "הליך קליטת לקוח חדש", שם צוין כי: "**לאחר תחקור הלקוח ובדיקת המסמכים והמידע לגביו, מתקבלת החלטה על ידי ועדת האשראי של החברה, בהמלצת מנהלי התיקים בחברה בדבר קבלתו או דחייתו**.". הקורא גם מופנה שם להערת שוליים 28 שם נאמר: "יובהר כי, **קבלת החלטה על ידי ועדת אשראי נעשית על פי צורך, בהתקיימות קריטריונים פנימיים שנקבעו על ידי החברה**" (אם כי כבר ראינו כי קריטריון שכזה נקבע לראשונה בשלב מאוחר בחודש ינואר 2022).

300. ועדת האשראי מוזכרת גם בפרוטוקולים של הדירקטוריון וועדותיו וגם הנחקרים על ידי הנאמנים מסרו על קיומה. קיומה גם מתבקש ונדרש כמובן נוכח פעילות קבוצת גיבוי בתור גוף המעמיד אשראי במיליארדי ₪. אלא שגם בנוגע לוועדת האשראי לקתה ההתנהלות של הקבוצה בליקויים מהותיים מאד.

301. <u>**ראשית**</u>, באופן בלתי מתקבל על הדעת **אין כל תיעוד** לדיונים ולהחלטות שערכה וקיבלה ועדת האשראי עד לשלב מאוחר של חודש ינואר, 2022.

302. גם התיעוד שמצוי לאחר ינואר 2022 לגבי דיוני והחלטות ועדת האשראי **חסר** ורחוק מלהיות פרוטוקול סדור, שמלמד על דיון או שיקולי הענקת אשראי / קביעת מגבלות. מדובר במסמך שמרכז "שורות תחתונות" הנוגעות ללקוחות מסוימים.

303. <u>**שנית**</u>, גם ועדת האשראי **פעלה ללא נוהל סדור ומתבקש, שיקבע, לכל הפחות** מה הן **סמכויותיה**, את **הרכב החברים** שלה, את **תדירות הכינוס** שלה, את **אופן היישום והמעקב אחר החלטותיה** ואת **האחראיים לכך**.

304. ואכן, אין זה ברור אפילו **מי היו חבריה** של ועדת האשראי (לפי דברי הנחקרים נדמה היה כי כוללת את כל חברי ההנהלה והסוכנים בבחינת מי שיכול שישתתף), **ומתי התכנסה בפועל** או מה היתה תדירות התכנסותה. עלה מדברי הנחקרים שהיא עשויה להתכנס אד-הוק לצורך הענקת אשראי בהול. יהונתן כהן תיאר כי השאיפה היתה שתתכנס פעם בשבוע אך הדבר לא קרה.

305. זאת ועוד, לפי יהונתן כהן וגם לפי שלומית פן היתה לקבוצת גיבוי גם ועדת גביה שאמורה היתה לדון בכשלי פירעון **אך בפועל, דיוני אותן ועדות נערכו יחדיו ללא הבחנה** (מה גם שכפי שעוד נראה, הקבוצה התכחשה למעשה לבעיות הגביה של החובות כלפיה, והכירה רק במקרים מינוריים כבעיית גביה, כך שכנראה שידיה של ועדת הגביה היו כמעט ריקות...).

306. <u>**המבקר הפנימי**</u> עמד (גם) על שני ליקויים אלו (העדר נוהל סדור לעניין ועדת האשראי והעדר תיעוד לישיבותיה).

307. בישיבת ועדת הביקורת מיום 25.2.2021, המבקר הפנימי גם הוסיף והדגיש שמהיכרות שלו מחברות אחרות בתחום "**ועדת האשראי היא <u>קריטית</u> <u>וצריכה לפעול על פי נהלים סדורים</u> וכן <u>יש לערוך פרוטוקולים של ישיבות הועדה</u>, על מנת שבמידה וידרשו לספק אינפורמציה ביחס לדיונים קודמים שהתקיימו ולהחלטות שהתקבלו, המידע יהיה זמין וקיים ולא יינתן על סמך זיכרון**".

308. קבוצת גיבוי מסרה שהדבר יתוקן, אך הוא לא תוקן ולפיכך המבקר הפנימי חזר על אותה הערה בדיוק בחודש נובמבר 2021. כך אמר דניאל שפירא בישיבת ועדת הביקורת מיום 16.11.2021: "**לגבי ועדת האשראי, נמצא כי ישיבות וועדת האשראי <u>אינן מתועדות</u> בפרוטוקול. זו <u>ועדה חשובה מאוד</u> בתחום הפעילות של החברה <u>ולמעשה לב ליבו של העסק</u>. <u>אין פרוטוקולים</u> <u>ונראה שאין מעקב אחרי החלטות</u>. החלטות אולי מתועדות במייל אך אני לא יודע אם יש מעקב אחרי הביצוע**". גם דברים אלו לא הביאו לתיקון הפגם החמור.

309. כבר מכאן ברור **שלא היתה תועלת של ממש במוסד ועדת האשראי**. בקשר לכך ומעבר לאמור לעיל נדגיש בהקשר זה גם את ההיבטים הבאים.

310. **<u>שלישית</u>**, התנהלות תקינה היתה צריכה גם להביא לכך שסכום המקסימום שנקבע בינואר 2022 (750,000 ₪ שניתן להעניקם כאשראי למושך ללא אישור ועדת האשראי, אם כי לא ברור באישור של מי), יקבע לאחר דיון סדור, במסגרת ד1ירקטוריון החברה או לכל הפחות תוך עדכונו.

311. יתר על כן, ברור שקביעת מגבלה רק לגבי מושך (ואי קביעת מגבלה ללקוח), **היא בלתי מתקבלת על הדעת**. כמו כן ברור שסכום המגבלה הוא **גבוה ביותר**. יוצא שהמגבלה אינה מתחשבת בכך שהעמדת מאות אלפי ₪ רבים למושך יחיד והעמדת אשראי ללא מגבלה ללקוח, ללא אישור ועדת האשראי, יוצרת את האפשרות של העמדת אשראי בעשרות מיליוני ₪ ללקוח יחיד ללא אישור ועדת האשראי. כך במיוחד נוכח הכשל המהותי שאליו נתייחס להלן, בקשר לכך שכלל לא נבדק שהשיקים שנמסרים אכן באו לעולם מכוח עסקה בין הלקוח למושך. בהעדר בדיקה שכזו מובן שלקוח יכול לחלק את סכום האשראי שהוא מבקש לקבל בין מספר מושכים, ולקבלו מבלי שהדבר ידרוש אישור של ועדת האשראי. עמד על כך בחקירתו יהונתן כהן:

> **"מר. כהן: כן כן. ההגבלה היא דרך המושך. אנחנו בשלב מאוד מוקדם תקרא לזה, אוקטובר נובמבר, כבר הבנתי או... ראיתי שיש פה איזושהי פרצה. שאתה קצת מאבד מהכוח של הערבות של הלקוח כמו שהוא—כמו שאלון אומר. כי הוא, לקוח אחד יכול להיות עם 20 מושכים ולהגיע להיקפים מאוד גדולים ואתה גם לא רוצה".**[36]

312. ואכן, בנוהל 16 הנ"ל נקבע (סעיף 5 תחת הכותרת "ניהול סיכוני אשראי") – כי "ביצוע עסקאות (פר לקוח) העולות על סך כולל של **300,000 ש"ח חייב** באישור של מנהל הסיכונים וקצין הציות[...]", אלא שנוהל זה, שספק רק אם נאכף, נקבע בשלב מאוחר מאד, כאשר עד קביעתו **בוצעו רבבות רבות של עסקאות**, בסכומים גבוהים (רובם גבוהים הרבה יותר) מ – 300,000 ₪.

313. **<u>רביעית</u>**, החלטות ועדת האשראי התמקדו בקביעת תקרת אובליגו אך לא היה להן ערך של ממש והן לא יושמו, בין היתר מן הטעמים הבאים.

314. **הטעם הראשון** הוא שעד למועד מאוחר ביותר (במהלך שנת 2022) כלל לא נקבע אובליגו ללקוח אלא רק למושך (בישות מוזנת תקרת אובליגו למושכים בלבד וגם רן קאירי הסביר שלגבי לקוחות, להבדיל ממושכים, לא נקבעה כלל תקרת אובליגו), וגם לאחר מכן, במהלך שנת 2022 הוזן אובליגו רק כלפי חלק קטן מן הלקוחות. גם מכאן התוצאה היא שגם לו היו מיושמות החלטות ועדות האשראי הרי שהדבר לא היה מונע הענקת אשראי בעשרות מיליוני ₪ ללקוח.

---

[36] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 119 ש' 11-15.

315. **הטעם השני** הוא שלא היתה תועלת בהזנת תקרת אובליגו למושך בישות שכן הישות אינה חוסמת ביצוע פעולה נוכח הזנת תקרת אובליגו שכזו, ואפילו אינה מתריעה מפני פעולה שסותרת את תקרת האובליגו (אף כי אריאל פרדו מסר את ההפך – כאילו הישות מוסרת התרעות במצב שכזה בישיבת דירקטוריון מיום 27.11.2019). ראו נא לענין זה דבריו של רן קאירי בחקירתו:

> **"נחקר, רני קהירי: נכון. יכול לקבוע איזשהו משהו של האובליגו, בשלב מסוים לקראת הסוף אפילו הצלחנו לשים איזשהו אובליגו במערכת אבל הוא לא חוסם את הפעולות, הוא לא מייצר מצב שבו אתה יכול, יכול, זה לא שולח לך מייל, זה לא מקפיץ לך, זה לא מייצר לך משהו שאתה".**[37]

316. יתר על כן, בחינת הכרטסת של מושך או של לקוח בישות אינה מלמדת כלל וכלל מה היא החשיפה שלו מול קבוצת גיבוי, שכן הישות מצביעה על יתרה מתוך הנחה שכל השיקים העתידיים שהפקיד אותו לקוח **יפרעו**.

317. בנסיבות אלו, ונוכח מגבלות נוספות של הישות, ניסו אנשי ההנהלה להתנהל **עם קבצי אקסל** שהם היו יוצרים ומעדכנים, אך התנהלות זו לא הצליחה כמובן לייצר מסד ראוי, לא כל שכן כזה שיאפשר שליטה ובקרה. ראו נא בעניין זה הדברים של קאירי להלן שסיפר שבכדי להתגבר על הקשיים של מערכת הישות, התנהלו בקבוצת גיבוי עם "אקסל נושם" שאותו ניהלו סמנכ"לי הכספים בקבוצה (אמנון ברנר ואחר כך רן גולדשטיין), תוך שהוא עומד על המגבלות בעבודה עם מערכת הישות ועל כך שהדבר מנע שליטה ובקרה:

> **"נחקר, רני קהירי: אז אתה מעדכן באקסל.**
>
> **נאמן, רענן קליר: מעדכן באקסל?**
>
> **נחקר, רני קהירי: כן.**
>
> **נאמן, רענן קליר: זאת אומרת זה היה מן אקסל נושם כזה עם האובליגו?**
>
> **נחקר, רני קהירי: נכון.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי. אז למה לא הזינו את זה בישות?**
>
> **נחקר, רני קהירי: אני לא חושב שיש אפשרות שמה להזין.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי.**
>
> **נחקר, רני קהירי: הישות מערכת מאוד מאוד... קשה. בוא נקרא לזה, מבחינת הלק—הבעלים של הישות מי ש..**
>
> **[...]**
>
> **נחקר, רני קהירי: רציתי לדעת הכל. רציתי לדעת אם יש לי... רציתי בכל זמן נתון לדעת כמה התיק שלי? סיפור לדעת מה התיק שלך.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אמ הממ.**
>
> **נחקר, רני קהירי: צריך לבקש מאמנון, שיחשב שיראה, שיוציא את הפלט שזה, להפחית לשים. אתה לא יודע מה התיק שלך. אתה רוצה לדעת,**
>
> **נאמן, רענן קליר: רגע. סליחה שנבין, שנדבר באותה שפה.**
>
> **נחקר, רני קהירי: כן.**
>
> **נאמן, רענן קליר: מה התיק שלך הכוונה...**

---

[37] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 114 ש' 1-4.

נחקר, רני קהירי: תיק האשראי של החברה.

נאמן, רענן קליר: מה היקף האשראי,

נחקר, רני קהירי: כן.

נאמן, רענן קליר: מה הנכס העיקרי שלך במילים אחרות?

נחקר, רני קהירי: כן.

נאמן, רענן קליר: אוקי".[38]

318. ואכן, בדיקה של הנאמנים העלתה עד כמה אותה עבודה עם אקסל "נושם" היתה בלתי רצינית. לשם המחשה ראו נא את האקסל מיום 29.4.2021 ששלח ביום 2.5.2021 אריאל פרדו בקבוצת וואטסאפ "צ'קים פלוס" (מצ"ב **כנספח 4**). עיון בקובץ זה ילמד שביחס לחלק ניכר מן המושכים האשראי שניתן להם בפועל (סך החשיפה של המושך כלפי הקבוצה נכון לאותה עת) גבוה יותר מהאובליגו המאושר לאותו מושך, באופן שברור שהאובליגו (אשר כמפורט לעיל נקבע בעיקר ביחס לחלק מן המושכים) הופר. למשל, ללקוח תאופיק זידאן בע"מ נרשם אובליגו בסך 1,500,000 ₪ ואילו באותו המועד יתרת החובה שלו עומדת על סך של כ – 2,575,985,80 ₪. מקרה דומה הוא המקרה של הלקוח עדנאן טאטור בע"מ שיתרת החובה שלו עומדת על סך של כ – 2,262,556 ₪ והאובליגו שלו הוא בסך 1,750,000 ₪.

319. גם יהונתן כהן תיאר כי האובליגו שנקבע לא היה מוזן בישות וחלקו עודכן בטבלאות אקסל נפרדות, וכן הוא תיאר תהליך שנעשה בתקופתו לעדכון אובליגו במערכת הישות: "**...גילינו שזה מעודכן חלק באקסל, לא חלק בישות. ואז התחילו לעשות תהליך כולל של לעדכן את האובליגו במערכות של הישות זה גם לקח לא מעט זמן. זה לא 20 לקוחות, זה יותר, מאות ולפעמים יש חריגות מעבר לאובליגו. לפעמים צריך להגדיל צריך להקטין. זה בגדול**".[39] בהמשך הוא סיפר כי תהליך הזנת האובליגו בישות החל רק לאחר העסקתו של רן גולדשטיין בקבוצה (בסוף שנת 2021).[40]

320. מתכתובות הווטסאפ נראה שגם במסגרת תהליך הזנת האובליגו לישות, בשלב מאוחר, עליו סיפר יהונתן כהן, שרר אי סדר כאשר כל אחד ממשתמשי הישות ראה לעצמו אפשרות להזין נתונים לענין האובליגו. המחשה יפה לכך מצויה בהודעה הבאה ששלח רן גולדשטיין בקבוצת הווטסאפ "גיבוי תפעול איתן" –

[27/01/2022, 17:25:15] רן גולדשטיין: ערב טוב,

אבקש כי אף אחד לא יזין ביישות אובליגו על דעת עצמו.

321. גם מן הדברים שנמסרו על ידי הנחקרים (למשל רן קאירי ונדב רוזן) עלה כי הלכה למעשה לא היתה התחשבות במגבלת האובליגו. ראו נא למשל את דבריו של רן קאירי על כך שאם יש הזדמנות אז האשראי יוענק מתוך הנחה שהאובליגו יתוקן מאוחר יותר:

> **"זאת אומרת זה מאוד זה, יש עסקה, אתה רואה את העסקה, אתה גם יכול, אתה רואה מושכים מאוד חזקים כמו שבז'רגון הזה, שיש מושך מאוד חזק, שהוא טוב, אז אתה אומר, <u>גם אם האובליגו הוא של מיליון שקל, החברה החליטה לקחת את הצ'ק ולעדכן את האובילגו</u> כי, כי לפני זה יכול להיות שנקבע אובליגו של מיליון שקל, כי לא היה לנו שום אפשרות להגיע ללקוח הזה. זאת אומרת לא נקבע אובליגו מקסימלי שאומר עכשיו, מהלקוח הזה, לא משנה מה יהיה, לא ניקח עוד שקל...**

---

[38] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 93 ש' 19 עד עמ' 96 ש' 8; ואותם דברים אמר יהונתן כהן, בפרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 43 ש' 15-23, כפי שנרחיב להלן.

[39] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 120 ש' 2-6.

[40] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 121 ש' 3-20.

זאת אומרת, יש גם מצב שבו אתה לא יכול להגיע לצ'קים מאוד מאוד טובים, אבל אם פתאום אתה מגיע לצ'קים של מושכים מאוד טובים... החברה תשמח לטפל בצ'קים שלהם."[41]

322. למעלה מן הצורך נעיר כי גם המבקר הפנימי עמד בדוח שלו מיום 12.7.2022 על כך שגם אם נקבעת מגבלה היא לא מונעת העמדת אשראי מעבר לה.

323. **חמישית**, כפי שנפרט להלן, הנהלת הקבוצה ניהלה אותה תוך התעלמות מופגנת מניתוחים בסיסיים, בלעדיהם אין, כדי להבחין במצב האמיתי שלה, וכאשר אופן העמדת האשראי היה פרוץ לחלוטין כמתואר לעיל. על רקע זה לא ברור איזה ערך יש כלל לדיונים בוועדת האשראי שנראה שהתמקדו, לכל היותר, בשאלות נקודתיות מבלי להכיר ולהסתכל על התמונה הגדולה.

324. **שישית**, מן החקירות עלה כי גם הדיונים הנקודתיים נערכו **ללא תשתית של ממש**. כך, בחקירת יהונתן כהן נמסר כי ביחס לעסקאות סולו שניתנו בגין קבלת בטוחות, **לא** היו מוצגות בוועדות האשראי הבטוחות והנתונים הבסיסיים לגביהן:

"עו"ד קליר: בטוחה זה תמיד ועדת אשראי?

מר. כהן: כן.

דובר: שלה כבר מציגים את הבטוחה עם השמאות והכל ומחליטים אם העסקה כדאית או לא כדאית?

מר. כהן: הלוואי שזה - ... הלוואי, הלוואי שזה היה ככה. [ז]ככה זה היה אמור להיות".[42]

VI.ה. המציאות לענין חיתום - כללי: העדר תהליך חיתום; והעדר חיתום של ממש

325. אין זה פלא שבהעדר נוהל חיתום כתוב הרי שבפועל, לא בוצע ברוב המקרים "חיתום" של ממש, לא לשם הענקת אשראי וגם לא במקרה בו חל כשל פירעון והוענק אשראי מחדש באמצעות דחיית מועד הפירעון שלו, גלגול השיק נשוא עסקת הניכיון או פריסת החזר האשראי.

326. מחקירות הנאמנים, לרבות בדיקת מערכת הישות, תהליך ה"חיתום" היה מסתכם ברוב המכריע של המקרים בבדיקה בסיסית ושטחית של דירוג הלקוח באתר Dun & Bradstreet ("**דאנס**"), בעת תחילת העבודה מול הלקוח (ולא בכל ביצוע עסקה מחדש), מבלי שלמושך נערכה אפילו בדיקה בסיסית זו.

327. תשובות הנחקרים השונים לגבי השאלה מה כלל תהליך החיתום לימדו גם הן על תהליך דל והסתירות בין אותן תשובות גם לימדו עד כמה לא דובר ב"תהליך" סדור, שכן לכל אחד מהם היתה "דעה" משלו על מרכיבי התהליך.

328. נדב רוזן, עובד בסניף צפון (אחיו של איל רוזן), מסר בחקירתו כי בטרם הענקת אשראי "בודקים את המושך במרשמים" ורק לעיתים מבקשים הסכם בין מושך השיק ללקוח.

---

[41] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 108 ש' 17 עד עמ' 109 ש' 7.
[42] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 164 ש' 10-16.

329. דב הרשקוביץ, עובד בסניף צפון, מסר בחקירתו כי עבור לקוח שמבקש לקבל אשראי "סולו", היתה מבוצעת בדיקה בסיסית בדאנס או ב – BDI יחד עם ההיסטוריה בישות בלבד, יחד עם שליחת צילום של השיק על מנת לבדוק האם מושך השיק נוכה בעבר בקבוצת גיבוי. דב הרשקוביץ מסר כי ברוב הפעמים לא היו מבוצעות שיחות טלפוניות למושך השיק על מנת לאשר שמסר את השיק וקיבל תמורה בגינו.

330. בחקירתה של ג'ולי שאמה, נמסר כי טרם אישור עסקה (או לאחריה) לא בוצעה בדיקה בנוגע לחדלות הפירעון של הלקוח / מושך (למשל באתר הממונה על חדלות הפירעון), וכן לא בוצעה בדיקה באתר רשות המיסים אודותיו או בדיקה במאגרים משפטיים על מנת לבדוק קיומם של הליכים משפטיים בעניינו (לרבות הרשעות פליליות). זאת, למרות התיאור הרחב שצוטט לעיל בדוח השנתי לגבי בדיקות שנעשו כביכול שכללו (גם) בדיקות "**על קיומם של אישומים הקשורים לרשות המיסים, תיקים המתנהלים ברשויות האכיפה, תיקים הקשורים לעבירות של הלבנת הון**". זה המקום לציין כי ג'ולי שאמה, היועצת המשפטית (שהיתה גם קצינת הציות), טענה כי היא כלל לא קראה את הדוחות שפרסמה הקבוצה (אלא רק פסקאות ספורות הקשורות לנושא הציות), טענה שנראית תמוהה [שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 78 ש' 12 עד עמ' 79 ש' 10]. הרושם הברור הוא שהיא ניסתה לגמד את תפקידה ואת תחומי אחריותה.

331. בחקירת רן קאירי (מנכ"ל קבוצת גיבוי), נמסר כי פעילות החיתום מבוססת על "מנהלי התיקים" (הכוונה לסוכנים בשטח ובאשר לפעילות בסניף הצפון – בעיקר אם לא רק איל רוזן) וכי לקוחות קבוצת גיבוי לא נתבקשו למסור חשבוניות ו/או הסכם המעיד על התקשרות בין הלקוח של קבוצת גיבוי למושך השיק. רן קאירי מסר כי עיקר החיתום נעשה מול המושך ולא מול הלקוח.

332. בחקירתו של יהונתן כהן (בעל השליטה ויו"ר דירקטוריון החברה), נמסר כי הבדיקה היא "ציותית" בעיקרה וכוללת בדיקה של קצינת הציות האם מבחינה רגולטורית ניתן להעניק אשראי לגורם המסוים וככל שזו תקינה אז אפשר להתחיל לעבוד מול הלקוח. עוד נמסר בחקירתו, בסתירה לדברים שמסר רן קאירי, כי איל רוזן עבד "מול לקוחות" ולא מול המושכים. לדבריו השיק פחות עניין את איל רוזן כי הוא ראה לעצמו יכולת לגבות מן הלקוח (וגם לדברי יהונתן כהן דרך פעולה זו היא חריגה לעומת דרך הפעולה של הקבוצה, קרי של סניף המרכז).

333. כפי שעוד נרחיב להלן, בנוגע להענקת אשראי מחדש, באמצעות גלגולים ו/או פריסות, המצב היה עוד יותר גרוע (עד כמה שהדבר ניתן). כך, עד שלב מאוחר מאד הקבוצה לא השכילה להתנהל באופן שמכיר, במובן מאליו - כי דחיה של מועדי פירעון, גלגול, פריסה וכיו"ב הן פעולות של הענקת אשראי נוסף, מחדש, שדורשות חיתום, וביתר שאת - שכן מדובר במצב של כשל פירעון, תוך שנדרש כמובן לאשרן בהליך סדור.

VI.1. <u>אי בדיקת אותנטיות עסקאות "ניכיון"; היעדר חשבונית והסכם; אי ביצוע שיחות אישורי תמורה</u>

VI.1.1. <u>תיאור הכשל</u>

334. כמפורט לעיל, על פי דיווחיה של קבוצת גיבוי, פעילותה העיקרית הינה העמדת אשראי במסגרת **עסקאות ניכיון שיקים** (מסחר בממסרים דחויים), לצרכי הון חוזר של לקוחותיה.

335. ככלל, עסקאות ניכיון שיקים הינן עסקאות בגדרן לקוח של קבוצת גיבוי מוסר לקבוצה שיקים דחויים אשר נמשכו על ידי צד ג' המושך, לטובת הלקוח, **בגין עבודה או שירות שניתן למושך מאת הלקוח**, מכוח התקשרות ביניהם, היא עסקת היסוד בין הלקוח למושך.

336. לפיכך, נדבך חשוב בביצוע עסקאות הניכיון הינו **בדיקה בדבר קיומה של עסקת יסוד בין המושך ללקוח ובכלל זה כי השיקים לניכיון אכן נמסרו על ידי המושך ללקוח, כנגד תמורה, בגין עסקת היסוד**. הבדיקה האמורה היא בעלת חשיבות (1) - בהיבט ה"ציותי", על מנת למנוע קנוניות שעשויות להוביל להלבנת הון; ו – (2) בהיבט העסקי, שכן על קבוצת גיבוי לוודא כי השיק שנוכה אצלה הוא אכן אותנטי וכי נמשך ונמסר במסגרת עסקה אותנטית ולגיטימית בין הלקוח למושך השיק, באופן שילמד שיש סיכוי טוב לפירעון שלו; בעוד שמנגד, אם לא קיימת עסקת יסוד בין הלקוח למושך, קיים סיכון רב שהשיק לא יפרע.

337. בגדר בדיקה זו ניתן לצפות שיבדקו, לכל הפחות, העניינים הבאים:

337.1. דרישת וקבלת חשבונית שמסר הלקוח למושך בגין עסקת היסוד;

337.2. דרישה וקבלת הסכם, שיש לצפות שיהיה קיים בעסקאות בהיקף שאינו זניח, בין הלקוח למושך;

337.3. יצירת קשר עם המושך כדי לוודא שאכן משך את השיק/ים שגיבוי קיבלה לידיה לניכיון וכי קיבל את החשבונית הנ"ל / כי הוא מחזיק בהסכם הנ"ל;

337.4. כאשר האשראי אינו בהיקף זניח וכתלות בהיקף העסקה – בדיקה של הפרויקט / העניין נשוא עסקת היסוד, כגון ביקור בשטח כאשר מדובר בפרויקט בניה; וכיו"ב.

338. אלא שמסתבר שבקבוצת גיבוי בדיקה בסיסית זו לא נערכה, בחלק גדול מאד של המקרים.

339. כך, בדיקה פשוטה של כרטסות הלקוחות של קבוצת גיבוי מעלה כי לא התקבלו אצל גיבוי מסמכים בסיסיים בגין עסקת הניכיון. למעשה לא התקבלו אצל גיבוי מסמכים כלשהם בקשר עם עסקת הניכיון, עד אשר קשה לראות בה עסקת ניכיון.

340. כך, היקף עצום של לפחות מאות מיליוני ₪ שהעניקה קבוצת גיבוי כאשראי ללקוחותיה במסגרת עסקאות "ניכיון", הוענקו מבלי שהלקוח של קבוצת גיבוי מסר לקבוצת גיבוי חשבונית לעניין עסקת היסוד שלו עם מושך השיק/ים שנמסר/ו לניכיון;

341. כך, היקף עצום של לפחות מאות מיליוני ₪ שהעניקה קבוצת גיבוי כאשראי ללקוחותיה במסגרת עסקאות "ניכיון", הוענקו מבלי שהלקוח של קבוצת גיבוי מסר לקבוצת גיבוי הסכם לעניין עסקת היסוד שלו עם מושך השיק/ים שנמסרו לניכיון;

342. כך, היקף עצום לפחות של מאות מיליוני ₪ שהעניקה קבוצת גיבוי כאשראי ללקוחותיה במסגרת עסקאות "ניכיון", הוענקו מבלי שקבוצת גיבוי מבצעת שיחות "אישור תמורה" כדי לאשר מול המושך את פרטי השיק שנמסר, את עסקת היסוד.

343. כמו כן, לא בוצעו על ידי קבוצת גיבוי בדיקות נוספות שניתן לבצען על מנת לבחון את האותנטיות ואת טיב עסקת הניכיון כגון ביקורים באתרים בהן פועל הלקוח לכאורה עבור מושך השיק ו/או קבלת תמונות מהעבודות אותן ביצע לכאורה הלקוח עבור מושך השיק.

344. שלושת הבדיקות האמורות הינן בדיקות אלמנטריות ובסיסיות שנדרשות בעת העמדת אשראי, אשר בלעדיהן לא ניתן בכלל לראות בעסקה כ"עסקת ניכיון".

VI.ו.2. <u>הדגמת הכשל והזיהוי שלו בכרטסות הלקוחות</u>

345. להלן יובאו דוגמאות של חלקים מכרטסות. בדוגמא הראשונה של הלקוח ת.ג.ח עבודות עפר בע"מ, נדגים כרטסת "יוצאת דופן" שמלמדת שלקבוצת גיבוי נמסרה חשבונית לעניין עסקת היסוד בין הלקוח למושך בקשר לרוב העסקאות באותה כרטסת. אחריה תובאנה דגימות של מספר כרטסות מהן ברור שניתן אשראי בעסקאות "ניכיון" בהיקף רב מאוד, מבלי שקיים כל מסמך בקשר לעסקת היסוד בין הלקוח למושך. השורות הרלבנטיות בכרטסות המצורפות הן אלו בשם "**סכום לתשלום**" שכל אחת מהן מלמדת כי ללקוח נוצרה יתרת זכות שהמקור שלה אמור להיות ניכיון שיקים שמסר הלקוח.

346. בכרטסת להלן של ת.ג.ח עבודות עפר בע"מ ניתן לראות בנקל שבמרבית השורות "סכום לתשלום" מופיעה נקודה כחולה שמסמנת כי נמסר לקבוצת גיבוי מסמך (לרוב חשבונית), בקשר עם עסקת הניכיון.

חשבון עו"ש — 500 - ת.ג.ח עבודות עפר בע"מ

מס'	ת.פעולה	אסמכתא	ת.ערך	פרטים	חובה	זכות	יתרה
1	31/08/2020	14865	31/08/2020	סכום לתשלום		170,145.00	170,145.00
2	31/08/2020	14865	31/08/2020	תשלום בגין עסקת ניכיון	170,145.00		0
3	03/09/2020	14921	03/09/2020	סכום לתשלום		181,875.00	181,875.00
4	03/09/2020	14921	03/09/2020	תשלום בגין עסקת ניכיון	181,875.00		0
5	07/09/2020	14951	07/09/2020	סכום לתשלום		14,837.00	14,837.00
6	07/09/2020	14951	07/09/2020	תשלום בגין עסקת ניכיון	14,837.00		0
7	23/09/2020	15152	23/09/2020	סכום לתשלום		245,632.00	245,632.00
8	23/09/2020	15152	23/09/2020	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		245,632.00
9	23/09/2020	9582	23/09/2020	תשלום העברה בנקאית	245,632.00		0
10	21/10/2020	15412	21/10/2020	סכום לתשלום		287,771.00	287,771.00
11	21/10/2020	15412	21/10/2020	תשלום בגין עסקת ניכיון	287,771.00		0
12	22/10/2020	15426	22/10/2020	סכום לתשלום		57,070.00	57,070.00
13	22/10/2020	15426	22/10/2020	תשלום בגין עסקת ניכיון	57,070.00		0
14	22/10/2020	3791	22/10/2020	נתקבל על חשבון		57,070.00	57,070.00
15	22/10/2020	68395	22/10/2020	העברה מעמלות ח/ז		80.00	57,150.00
16	22/10/2020	148	22/10/2020	ביטול עיסקה 148 עמלה -		3,924.55	61,074.55
17	22/10/2020	148	22/10/2020	ביטול עיסקה 148	61,074.55		0
18	22/10/2020	15427	22/10/2020	סכום לתשלום		57,591.00	57,591.00
19	22/10/2020	15427	22/10/2020	תשלום בגין עסקת ניכיון	57,591.00		0
20	15/12/2020	16090	15/12/2020	סכום לתשלום		321,264.00	321,264.00
21	15/12/2020	16090	15/12/2020	תשלום בגין עסקת ניכיון	320,264.00		1,000.00
22	15/12/2020	16093	15/12/2020	סכום לתשלום		230,000.00	231,000.00
23	15/12/2020	16093	15/12/2020	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		231,000.00
24	15/12/2020	16106	15/12/2020	סכום לתשלום		466,090.00	697,090.00
25	15/12/2020	16106	15/12/2020	תשלום בגין עסקת ניכיון	466,090.00		231,000.00
26	16/12/2020	71350	15/12/2020	קיזוז ע"ח עמלות ח/ז	1,000.00		230,000.00
27	17/12/2020	10315	15/12/2020	תשלום העברה בנקאית	50,000.00		180,000.00
28	17/12/2020	10315	17/12/2020	עמלה	80.00		179,920.00
29	21/12/2020	10335	17/12/2020	תשלום העברה בנקאית	179,920.00		0
30	14/01/2021	4051	13/01/2021	נתקבל על חשבון		306,895.75	306,895.75
31	14/01/2021	72830	13/01/2021	קיזוז עם שיק מספר 2000178,שם מושך אגרגטים ואבן ניה	259,425.75		47,470.00
32	14/01/2021	72832	13/01/2021	קיזוז עם שיק מספר 2000133,שם מושך אגרגטים ואבן ניה	47,470.00		0
33	25/02/2021	16842	25/02/2021	סכום לתשלום		136,047.00	136,047.00
34	25/02/2021	16842	25/02/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	135,047.00		1,000.00
35	03/03/2021	74627	25/02/2021	קיזוז ע"ח עמלות ח/ז	1,000.00		0
36	03/03/2021	16893	03/03/2021	סכום לתשלום		105,642.00	105,642.00
#Name?	פיקדון שקים		פ. תנועות	1046232	21,610,028.68	21,610,028.68	0.00

347. לעומת זאת, להלן חלק מכרטסת אופיינית של "רוסביק לבניין בע"מ", לפיה בגין עסקאות ניכיון בסך כולל של מעל 2,500,000 ₪ (סכימת יתרות הזכות שנוצרו בחלק זה של הכרטסת בשורות "סכום לתשלום"), לא נמסרו חשבוניות (או כל מסמך אחר), למעט ביחס לסכום של 407,321 ₪, שבשורה מספר 145 בלבד, שלגביו נמסרה חשבונית בקשר עם העסקה.

פירוט כרטיס

חשבון עו"ש 63 - רוסביק לבניין בע"מ

מס'	ת.פעולה	אסמכתא	ת.ערך	פרטים	חובה	זכות	יתרה
135	26/04/2021	455	26/04/2021	נתקבל על חשבון		147,786.00	147,786.00
136	26/04/2021	207	26/04/2021	הלוואה		150,000.00	297,786.00
137	26/04/2021	814	26/04/2021	תשלום העברה בנקאית	297,666.00		120.00
138	26/04/2021	814	26/04/2021	עמלה	120.00		0
139	28/04/2021	1688	28/04/2021	סכום לתשלום		150,117.00	150,117.00
140	28/04/2021	1688	28/04/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		150,117.00
141	28/04/2021	2366	28/04/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 207	150,117.00		0
142	06/05/2021	1783	06/05/2021	סכום לתשלום		444,344.00	444,344.00
143	06/05/2021	1783	06/05/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	439,344.00		5,000.00
144	06/05/2021	870	06/05/2021	תשלום במזומן	5,000.00		0
145	19/05/2021	1892	19/05/2021	סכום לתשלום		407,321.00	407,321.00
146	19/05/2021	1892	19/05/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		407,321.00
147	19/05/2021	2637	19/05/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000228,שם מושך רוסביק לבניין בע	151,943.62		255,377.38
148	19/05/2021	924	19/05/2021	תשלום העברה בנקאית	255,137.00		240.38
149	19/05/2021	924	19/05/2021	עמלה	120.00		120.38
150	26/05/2021	230	26/05/2021	הלוואה		100,000.00	100,120.38
151	26/05/2021	950	26/05/2021	תשלום העברה בנקאית	100,000.00		120.38
152	26/05/2021	950	26/05/2021	עמלה	120.00		.38
153	30/05/2021	235	30/05/2021	הלוואה		300,000.00	300,000.38
154	30/05/2021	968	30/05/2021	תשלום העברה בנקאית	300,000.00		.38
155	01/06/2021	1996	01/06/2021	סכום לתשלום		567,179.00	567,179.38
156	01/06/2021	1996	01/06/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		567,179.38
157	15/06/2021	258	15/06/2021	הלוואה		500,000.00	1,067,179.38
158	15/06/2021	1061	15/06/2021	תשלום העברה בנקאית	500,000.00		567,179.38
159	15/06/2021	1061	15/06/2021	עמלה	120.00		567,059.38
160	15/06/2021	2084	15/06/2021	סכום לתשלום		530,845.00	1,097,904.38
161	15/06/2021	2084	15/06/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		1,097,904.38
162	15/06/2021	3148	15/06/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 258	500,000.00		597,904.38
163	15/06/2021	3150	15/06/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 235	301,872.00		296,032.38
164	16/06/2021	1079	15/06/2021	תשלום במזומן	100,000.00		196,032.38
165	16/06/2021	1079	16/06/2021	עמלה	500.00		195,532.38
166	23/06/2021	3466	16/06/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 230	100,000.00		95,532.38
167	24/06/2021	2210	24/06/2021	סכום לתשלום		414,689.00	510,221.38
168	24/06/2021	2210	24/06/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		510,221.38
169	24/06/2021	1131	24/06/2021	תשלום העברה בנקאית	300,000.00		210,221.38
170	24/06/2021	1131	24/06/2021	עמלה	120.00		210,101.38
#Name?	פיקדון שקים		פ. תנועות	48740	39,877,266.56	39,877,266.56	0.00

348. כמו כן, ראו להלן חלק מכרטסת של ר.מ.פ ראמי מורה פרויקטיים בע"מ, לפיה כנגד יתרות זכות שנוצרו בגין עסקאות ניכיון בסך כולל של **כ – 8 מיליון** ₪ (סכימת יתרות הזכות בשורות "סכום לתשלום" שמעידות על עסקאות ניכיון שבוצעו), **לא נמסר כל מסמך** (חשבונית או אחר) בקשר עם העסקה.

פירוט כרטיס

חשבון עו"ש 447 - ר.מ.פ. ראמי מורה פרוייקטים בע"מ

מס'	ת.פעולה	אסמכתא	ת.ערך	פרטים	חובה	זכות	יתרה
101	23/11/2021	9130	22/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 13955,שם מושך א. אדם עבודות עפר	156,550.00		3,271,412.00
102	25/11/2021	4257	25/11/2021	סכום לתשלום		2,204,548.00	5,475,960.00
103	25/11/2021	4257	25/11/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		5,475,960.00
104	28/11/2021	9350	25/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 10008,שם מושך ת.ב. התותחים לבניי	83,000.00		5,392,960.00
105	28/11/2021	2696	28/11/2021	העברה מפרימיום אחזקות ש.א בע"מ		70,352.00	5,463,312.00
106	28/11/2021	4298	28/11/2021	סכום לתשלום		1,083,032.00	6,546,344.00
107	28/11/2021	4298	28/11/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		6,546,344.00
108	30/11/2021	2725	28/11/2021	תשלום העברה בנקאית	500,000.00		6,046,344.00
109	30/11/2021	2725	30/11/2021	עמלה	120.00		6,046,224.00
110	30/11/2021	2735	30/11/2021	תשלום העברה בנקאית	2,200,000.00		3,846,224.00
111	30/11/2021	2735	30/11/2021	עמלה	120.00		3,846,104.00
112	02/12/2021	9629	30/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000159,שם מושך א.מ.ס עיצובים בע	110,050.00		3,736,054.00
113	02/12/2021	9631	30/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000160,שם מושך א.מ.ס עיצובים בע	139,850.00		3,596,204.00
114	05/12/2021	4373	05/12/2021	סכום לתשלום		1,637,040.00	5,233,244.00
115	05/12/2021	4373	05/12/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		5,233,244.00
116	10/12/2021	2814	05/12/2021	תשלום העברה בנקאית	500,000.00		4,733,244.00
117	10/12/2021	2814	10/12/2021	עמלה	120.00		4,733,124.00
118	13/12/2021	9928	10/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 14126,שם מושך א. אדם עבודות עפר	170,000.00		4,563,124.00
119	14/12/2021	9959	10/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 760639,שם מושך א. אדם עבודות עפר	156,550.00		4,406,574.00
120	15/12/2021	2853	10/12/2021	תשלום העברה בנקאית	200,000.00		4,206,574.00
121	15/12/2021	2853	15/12/2021	עמלה	120.00		4,206,454.00
122	20/12/2021	10146	15/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 760727,שם מושך א. אדם עבודות עפר	76,768.00		4,129,686.00
123	20/12/2021	10148	15/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 14131,שם מושך א. אדם עבודות עפר	77,728.00		4,051,958.00
124	20/12/2021	10150	15/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 14129,שם מושך א. אדם עבודות עפר	78,656.00		3,973,302.00
125	20/12/2021	10152	15/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 14127,שם מושך א. אדם עבודות עפר	79,648.00		3,893,654.00
126	20/12/2021	10154	15/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 13958,שם מושך א. אדם עבודות עפר	139,941.20		3,753,712.80
127	20/12/2021	10156	15/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 760640,שם מושך א. אדם עבודות עפר	142,179.80		3,611,533.00
128	20/12/2021	10158	15/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 760641,שם מושך א. אדם עבודות עפר	153,119.60		3,458,413.40
129	20/12/2021	10160	15/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 13957,שם מושך א. אדם עבודות עפר	154,559.40		3,303,854.00
130	20/12/2021	10162	15/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 760726,שם מושך א. אדם עבודות עפר	164,220.00		3,139,634.00
131	20/12/2021	10164	15/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 14130,שם מושך א. אדם עבודות עפר	166,124.00		2,973,510.00
132	20/12/2021	10166	15/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 14128,שם מושך א. אדם עבודות עפר	168,232.00		2,805,278.00
133	30/12/2021	4516	30/12/2021	סכום לתשלום		2,947,049.00	5,752,327.00
134	30/12/2021	4616	30/12/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		5,752,327.00
135	30/12/2021	3001	30/12/2021	תשלום העברה בנקאית	2,500,000.00		3,252,327.00
136	30/12/2021	3001	30/12/2021	עמלה	120.00		3,252,207.00
#Name?	פיקדון שקים		פ. תנועות	126902	48,528,559.10	48,528,559.10	0.00

VI.ו.3. עמדת הנחקרים על הכשל

349. מחקירות פרונטליות שביצעו הנאמנים עולה כי קיים פער משמעותי ביותר בכל הנוגע לתפיסה האם יש לדרוש מסמכים אלו והאם כך בוצע בפועל (אם כי לא יכולה להיות מחלוקת כי בפועל הדבר לא בוצע).

350. ג'ולי שאמה סיפרה בחקירתה שחייבת להימצא חשבונית בכל עסקת ניכיון:

"חוקר עו"ד ר. קלר: אני מניח שהיית רוצה לראות קודם כל אם נתן שירות או מוצר הוא הוציא חשבונית על ה—חשבונית היית דורשת לראות נכון?

נחקרת, ג. שאמה: נכון.

חוקר עו"ד ר. קלר: נכון. הסכם בין שני—

נחקרת, ג. שאמה: <u>זה, זה הייתה דרישה שכאילו כל הזמן היינו דורשים, חשבונית</u>.

חוקר עו"ד ר. קלר: הייתה דרישה, אוקי.

נחקרת, ג. שאמה: כן.

חוקר עו"ד ר. קלר: ו... היית דורשת אני מניח גם את ההסכם שמכוחו נעשית העסקה בין הלקוח לבין המושך נכון?

נחקרת, ג. שאמה: נכון".[43]

---

[43] שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 43 ש' 22 עד עמ' 44 ש' 5.

351. עוד לפני כן היא הבהירה היטב כי עיסקת ניכיון צריכה להיות ברורה; יש להבין מי קיבל את השירות; ושיש קשר רציף בין כל האירועים עד התשלום:

> **"נחקרת, ג. שאמה: עסקת ניכיון צריכה להיות ברורה, אתה צריך להבין מי מקבל את השירות? שהוא מגיע מהתחום שהחברה, שיש קשר רציף בין כל ה-, במחזור של האירועים עד לתשלום ..."**[44]

352. אלא שהמציאות, כאמור, אחרת. רן קאירי סיפר בחקירתו כי מסמכים בכלל וחשבונית או הסכם בין הלקוח למושך בפרט הם אינם בגדר "ייהרג ובל יעבור", אבל ניסה בכל זאת לייפות את המציאות ואמר ש"הרבה פעמים גם ביקשו חשבונית" (ביקשו, משמע, כמובן, בקבוצת הווטסאפ; מכל מקום המציאות היא שברוב מוחלט של המקרים חשבונית לא התקבלה).

> **"נאמן, רענן קליר: אוקי ואם הם עשו ביניהם עסקה, אז מטבע הדברים תהיה חשבונית גם שהוצעה על העסקה הזאת?**
>
> **נחקר, רני קהירי: הרבה פעמים גם ביקשו חשבוניות.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי.**
>
> **נחקר, רני קהירי: אומרים בקבוצה לשלוח חשבונית.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי.**
>
> **נחקר, רני קהירי: לשלוח זה.**
>
> **נאמן, רענן קליר: חשבונית זה לא משהו בעינייך מה שנקרא, דרישה בסיסית. יהרג ובעל יעבור, אתה אומר הרבה פעמים ביקשו בקבוצה....**
>
> **נחקר, רני קהירי: לא."**[45]

353. כאשר נשאל אודות החשש הברור כי בהיעדר מסמכים ייתכן ויוזנו עסקאות "ניכיון" פיקטיביות, תשובתו של קאירי היתה כי אם היה דורש חשבונית אז גם לא היתה להם [ללקוחות] בעיה להוציא חשבונית (כאשר הכוונה לחשבונית פיקטיבית). אם יש ממש בתשובה מפתיעה זו הרי שלשיטתו של רן קאירי לקוחות הקבוצה הם, ככלל, עבריינים, הנחה שאינה מלמדת כמובן על סיכויי פירעון גבוהים בכל מקרה:

> **"נאמן, רענן קליר: אבל מעבר לפגישה, מעניין למשל יבוא ישבו שני אדונים אחד קוראים לו אתמנע, והשני קוראים לו רמי מורה,**
>
> **נחקר, רני קהירי: אוקי.**
>
> **נאמן, רענן קליר: ויגידו, בוא נלך להוציא כסף מגיבוי. ישלוף אחד מהם פנקס צ'קים. ייתן לשני ויגיד לו לך לגיבוי תוציא הנה צ'קים. אין בינינו שום עסקה. אין חשבונית אין הסכם. כאילו חשש כזה עלה אצלכם שזה כך יקרה?**
>
> **נחקר, רני קהירי: לא. אבל נגיד והיית מבקש חשבונית הייתה לו בעיה להביא חשבונית? לא הייתה לו בעיה להביא חשבונית.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אני לא יודע. יכול—**
>
> **נחקר, רני קהירי: לא נכנס לתחלואות מדינת ישראל עכשיו. אבל..**
>
> **נאמן, רענן קליר: לא אבל אתה עובד במדינת ישראל.**
>
> **נחקר, רני קהירי: בסדר. מה זה..."**[46]

---

[44] שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 16, ש' 16-19.

[45] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 75 ש' 14-23.

[46] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 76 ש' 14 עד עמ' 77 ש' 6.

354. דוד טל, הסכים גם הוא שברוב המקרים לא התקבלה חשבונית כאמור וטען שהאחראית לבחינת קיומה של חשבונית, כי החשבונית אינה פיקטיבית, כי העבודה שביצע הלקוח עבור המושך בוצעה בפועל, וכי בוצעה שיחת אישור תמורה, היא קצינת הציות. ואולם מסוף דבריו עולה שהבדיקה בוצעה בדיעבד, מה שמעלה תמיהה כמובן, שהרי את הבדיקה צריך לבצע כדי להחליט האם להעמיד את האשראי:

"עו"ד קליר: מה לגבי חשבונית? הרי הוא נתן לי את הצ'ק, אני, אם אני הלקוח ...

דודו טל: <u>יש שיחות תמורה</u>, שהיו צריכים לבצע שיחות תמורה,

עו"ד קליר: אוקי,

דודו טל: ג'ולי היתה אחראית הממונה על זה, היתה אמורה לוודא שכל עסקה מבוצעת שיחת תמורה,

עו"ד קליר: אה-המ.

דודו טל: <u>שהיא צריכה לבדוק שיש חשבונית</u>, שזה לא חשבונית פיקטיבית,

עו"ד קליר: רגע, נעבור רגע שיחות ומסמכים בנפרד,

דודו טל: לא, אבל גם תוך כדי שיחה,

עו"ד קליר: אוקי,

דודו טל: <u>היא צריכה לראות גם בחשבונית שהיא לא פיקטיבית</u>, שמקור הכסף ידוע, <u>שזה בוצע על עבודה אמיתית</u>, היא מאמתת איתו, עם המושך,

רו"ח עידן: היא היתה אמורה לבצע את השיחות או?

דודו טל: לא, היא היתה אמורה לוודא שמבצעות שיחות, הבנות, <u>והיא היתה אמורה לקבל אישור על כל עסקה כדי לאשר אותה בסוף</u>. העסקה.

עו"ד קליר: היא היתה אמורה לקבל אישור על כל עסקה?

דודו טל: לקבל אישור מהבנות שביצעתי אישור תמורה, ואז מבחינתה העסקה הזאת תקינה. <u>אפילו אם היא בודקת את זה בדיעבד</u>. היא היתה עושה <u>הרבה בדיקות בדיעבד</u> ג'ולי."[47]

355. שאר המעורבים בכלל לא ידעו מה קרה בפועל.

356. כפי שעוד נפרט בפרק המתייחס לדירקטורים ערן מזור לא ידע להגיד מה נדרש מן הלקוחות והמושכים בפועל אך הציג שהוא מופתע לשמוע שהנאמנים מצאו מקרים רבים שבהם אין מסמכים בסיסיים המעידים על עסקת הניכיון, דוגמת ההסכם המשפטי בין מושך השיק ללקוח, **ואף הבהיר שבלי הסכם בין הלקוח למושך, מעבר לחשבונית, הוא לא היה מעניק אשראי**.

357. גם שלומית פן סיפרה בחקירתה כי לא ידוע לה האם התבקשה חשבונית או מסמכים כלשהם בקשר עם עסקת הניכיון:

"נאמן, רענן קליר: אוקי עכשיו אני שואל כדי שבדוגמא שלי הלקוח רמי מורה, יקבל מעטמנה צ'קים על מיליון שקל, יש ביניהם עסקה.

שלומית פן: כן.

---

[47] טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 124 ש' 12 עד עמ' 125 ש' 7.

נאמן, רענן קליר: זה לא, זה לא סתם. הוא לא יכול לבוא לגיבוי ולהגיד, יש לי צ'קים של מישהו הוא לא באמת חייב לי את הכסף או אין לי עסקים איתם הוא צריך להראות שיש לו עסקה. ככה בהבנה שלי נכון?

שלומית פן: אמ הממ.

נאמן, רענן קליר: אני פה אומר הנהנון הוא לא מספיק.

שלומית פן: כן.

נאמן, רענן קליר: את צריכה להגיד כן. אז, האם באותו צ'ק ליסט שאת מדברת אם את זוכרת, אם את יודעת ביקשו לקבל 1. חשבונית שהוציא בדוגמא שלי רמי מורה לעטמנה על 100 אלף כפול 10. ואם ביקשו לקבל את ההסכם בין רמי מורה לעטמנה שמכוחו הוא עושה לו עבודות שכנגדו קיבל מיליון שקל.

שלומית פן: אני לא ישבתי בוועדת השקעות אז אני לא יודעת. אני מתוקף תפקידי.

נאמן, רענן קליר: וועדת השקעות הכוונה וועדת האשראי?

שלומית פן: וועדת אשראי סליחה.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

שלומית פן: וועדת האשראי. ומתוקף תפקידי בדירקטוריון, אני... התפקיד שלי לא היה לבדוק את העסקה כמו שתיארת אותה לפרטי הפרטים מעולם לא נכנסו לדבר הזה. התפקיד שלי היה מלמעלה. מגבוה. לוודא שלחברה יש נוהל, סליחה, תהליך סדור שהוא מבוצע. וש... ואנחנו ממש מגבוה, לא ברור שלא... לא הייתי בפרטי העסקה, פר אשראי ואשראי שניתן.

נאמן, רענן קליר: אני לא, אבל אני לא שאלתי על אשראי—

שלומית פן: ולא—

נאמן, רענן קליר: אשראי שניתן, אני שואל באופן כללי.

שלומית פן: באופן כללי—

נאמן, רענן קליר: לכל עסקאות ניכיון שנתנו. אותו התהליך.

עו"ד מאיה צברי: יודעת אם היה או לא?

שלומית פן: אני לא יודעת".[48]

358. בפרק להלן בעניין רואה החשבון המבקר של הקבוצה נראה שגם רו"ח פלדבוי מדלויט הציג בחקירתו כי הוא לא יודע האם התבקשה חשבונית או מסמכים כלשהם בקשר עם עסקת הניכיון.

VI.4.ו. ההשלכות החמורות של הכשל: הזמנה לכל דכפין לקבל אשראי סתם כך, ללא בסיס, והפיכתה של גיבוי לטרף קל; הקלות בה ניתן היה לזהות את הכשל ולמנעו או להפסיקו; לאור הכשל מובן שדוחות הקבוצה מטעים באופן חמור

359. מצב דברים זה, לבדו, יצר כר פורה של אפשרויות למשיכת כספים מגיבוי כעסקאות ניכיון, כביכול, למרות שבפועל אין מדובר בעסקת ניכיון כלל וכלל.

360. הוא אפשר, למשל, לפלוני ואלמוני שחפצו בכך, להפקיד שיקים של אחד מהם (שהוצג כמושך, בלי שיש בין השניים כל התקשרות), כדי לחלץ מגיבוי סכומי כסף בהיקף הנקוב בשיקים (פחות העמלה של גיבוי ששיקפה את הריבית). ואכן חקירות הנאמנים העלו שכך כנראה נעשה במקרים שונים.

---

[48] פן, פרוטוקול חקירה מיום 22.6.2023, עמ' 7 ש' 19 עד עמ' 9 ש' 4.

361. כך, נראה ששני לקוחות מהותיים נוספים של קבוצת גיבוי (רמי מורה, שקבוצת חברות שהוא פעל בשמן חייבות מעל 20 מיליוני ₪ לקבוצת גיבוי ומוחמד עתאמנה, שחברה שלו בשם ג.עתאמנה בע"מ חייבת כ – 7 מליוני ₪), פעלו במשותף ו"ניכו" אצל קבוצת גיבוי שיקים האחד של השני, שהם החליפו ביניהם, מבלי שהיתה קיימת ביניהם עסקת יסוד. כך מסר מוחמד עתאמנה בפגישה עם הנאמנים וכונסי הנכסים.

362. גם חייב נוסף של קבוצת גיבוי, אורי וכטל, מסר בראיון שנערך עימו כי היה מעניק לגורם הקשור אליו שיקים המשוכים מחשבונו על מנת שהאחרון "ינכה" אותם בקבוצת גיבוי ויקבל בגינם אשראי, מבלי שקיימת ביניהם עסקת יסוד, כאשר אורי וכטל גם זוכה לתמורה על כך שהעמיד שיקים, ששימשו להשגת המימון מאת גיבוי .

363. מצב דברים זה אפשר גם לכל מי שמחזיק בשיקים של פלוני (בין אם גנב אותם, ובין אם קיבל אותם בהסכמה, בדרך זו או אחרת), לקבל אשראי כנגד אותם שיקים, כאילו מדובר בעסקת ניכיון, למרות שאין זה המקרה, ופתח פתח לשלל מהלכים בלתי כשרים שכולם מבוססים על יצירת יתרות זכות כנגד שיקים מבלי שאיש בודק שאלו שיקים שמקורם בעסקת יסוד בין מושך ללקוח.

364. כך, קיימים מקרים רבים בהם מושכי שיקים שנמסרו לגיבוי מתכחשים לכך שעליהם לפרוע אותם בטענה כי השיקים הללו נגנבו ו/או הוצאו מהם בדרך לא דרך ונמסרו לקבוצת גיבוי ללא ידיעתם. פירוט דוגמאות של פניות כתובות ו/או הליכים משפטיים בנוגע לטענות שכאלו מצ"ב **כנספח 5**.

365. כך, סמיר עלוש, לקוח מהותי של קבוצת גיבוי (באמצעות חברה הנקראת סוללה בר הנדסה בע"מ, שסך חובותיה כלפי קבוצת גיבוי גבוהה מ – 10 מיליון ₪) סיפר בחקירתו כי הוא מסר לאיל רוזן שיקים המשוכים מחשבונו, מבלי שקיבל בגינם תמורה, לדבריו תוך שאיל רוזן מסר לו שהשיקים הללו לא ייפרעו. אותם השיקים הופקדו במסגרת עסקאות "ניכיון" אצל קבוצת גיבוי, באמצעות לקוחות שונים, אשר קיבלו בגינם אשראי.

366. **יודגש** כי כשל מהותי זה לבדו מלמד שתיאור עסקי הקבוצה בדוחותיה הוא מטעה לחלוטין, כבר משום שבניגוד לתיאורים בדוחות, עסקאות מימון רבות של גיבוי לא היו עסקאות ניכיון אותנטיות, בגדרן הופקדו שיקים שניתנו כנגד תמורה בדמות שירות או מוצר מצד הלקוח למושך.

367. תחת זאת, נמסרו שיקים חסרי פשר, מנותקים מכל עסקה אותנטית או כלכלית, באופן שמעלה חשש חמור כי הם חסרי ערך, וממילא באופן שמעלה חשש חמור שהנכס העיקרי של גיבוי, כפי שמופיע בדוחותיה, הלא הוא חובות הלקוחות כלפיה, מורכב באופן נרחב משיקים חסרי ערך, וממילא ערכו נמוך עשרות מונים לעומת המתואר בדוחות. כמובן גם שהדוחות אינם מתארים את הכשל המהותי דלעיל וגם משום כך הם כוללים פרט מטעה.

368. **כמו כן נדגיש** : כשל מהותי זה לא היה בא לעולם אם היו ננקטים ולו הצעדים הבסיסיים הנדרשים בטרם הענקת אשראי במסגרת עסקת ניכיון ובכללם קבלת החשבונית המדוברת, ניהול שיחת תמורה, ועוד פעולות מתבקשות, בוודאי כאשר הענקת אשראי במסגרת עסקאות ניכיון מהווה פעולת הליבה של גיבוי.

369. מובן גם שפעולות מתבקשות אלו חייבות היו להופיע בגדר נוהל כתוב וסדור לעניין הענקת אשראי במסגרת עסקת ניכיון, נוהל שחייב היה להיאכף, אך כאמור נוהל שכזה (ונוהלים מתבקשים אחרים), לא היו קיימים ואיש לא פעל לפי נוהל כלשהו.

370. יתר על כן, משפעולות מתבקשות אלו לא ננקטו, ובוודאי כאשר עם הזמן התברר לרבים, כי אצל גיבוי ניתן לקבל סכומי כסף מהותיים, ללא בדיקות בסיסיות, **הפכה גיבוי לטרף קל**. הוזרמו אליה עוד ועוד עסקאות "ניכיון" שאינן עסקאות ניכיון כדי ליהנות מכספיה, כאשר רק מעטים מן הלקוחות העלו על דעתם להשיב את האשראי...

371. **לבסוף נדגיש**: כדי לזהות כשל מהותי זה בזמן אמת, ולהביא להפסקתו, די היה לשאול את השאלות הנכונות, כדי להכיר את תהליך העמדת האשראי במסגרת עסקת ניכיון (ולהיווכח שהוא לקוי באופן מוחלט שדורש תיקון ושינוי מידי), או להציץ במערכת הישות של גיבוי ולדגום מספר לקוחות, בוודאי את הגדולים שבהם (ולהיווכח שאין בנמצא ולו חשבונית של עסקת יסוד, ולהסיק שאין כל אפשרות להמשיך ולהעניק אשראי בדרך זו).

VI.ז. <u>אי בדיקת מסמכים יסודיים גם לגבי אשראי שהעניקה קבוצת גיבוי בגין קבלת המחאות זכות, או כנגד בטוחות</u>

372. בנוסף להענקת אשראי בדרך של נכיון שיקים והעמדת הלוואות, העמידה קבוצת גיבוי אשראי כנגד המחאת זכויות, לפיה ממחה הלקוח את הכספים המגיעים מחייב שלו (לקוח שלו), לקבוצת גיבוי (הנמחית). אשראי בגין המחאות אלו ניתן, בדרך כלל, **במיליוני** ₪ בגין כל מקרה.

373. גם בעניין זה לא פעלו בקבוצת גיבוי על פי נוהלים (לא כל שכן נוהלים סדורים) והעניקו אשראי באופן פרוץ לחלוטין. כל שאיתרו הנאמנים לעניין זה (לאחר שהזמינו את הנחקרים השונים להעביר אליהם מסמכים נוספים) הוא מסמך (בן עמוד אחד בלבד) שנמצא במשרדי הקבוצה וככל הנראה שימש להדרכת עובדי הקבוצה (מצ"ב <u>**כנספח 6**</u>) ("**דף ההסבר**"). בדף האמור העבודה באמצעות המחאות זכות הוסברה כ - "**חלק מפורמט עסקי של הקדמת תשלומים לחברות ועוסקים המתנהלים מול רשויות מקומיות, עיריות, מועצות מקומיות וגופים ממשלתיים ("הרשות") בהם סדרי לוח התשלומים לרוב רחוקים, מתקיים כלי עסקי של הלוואות כנגד המחאת זכות התשלום בגין העבודה ישירות למלווה**".

374. לפיכך, לא היה בקבוצת גיבוי נוהל שאומר כי כדי להעניק בגין המחאת זכות יש לקבל מסמכים בסיסיים וביניהם, לכל הפחות- (א) **הסכם** בין הלקוח לחייב שילמד על קיומה של עסקת יסוד ביניהם; (ב) **חשבונית** שהוציא הלקוח לחייב; (ג) **הסכמה בכתב** של החייב שהוא אכן חייב לשלם ללקוח וכי מעתה ישלם את הכספים, לפי המחאת זכות, לקבוצת גיבוי; **ובנוסף לכל אלו – יצירת קשר עם החייב כדי לוודא את כל אלו**.

375. כפועל יוצא של התנהלות פרוצה זו, קבוצת גיבוי העניקה אשראי בהיקף של מיליוני ₪ על סמך מסמכים שאמורים להיות "המחאת זכות", בעוד שהם אינם כאלו כלל וכלל. יתר על כן, במקרים מסוימים העמידה קבוצת גיבוי אשראי ללקוח ש"המחה" לה זכות שניתנה לו **בהסכם מסגרת כללי**, זכות ערטילאית עתידית לקבלת כספים אשר עשויים להתקבל **בגין שירות עתידי שהלקוח (אולי) יספק לצד ג' (ואולי לא; למשל אם הלקוח יסיים את ההתקשרות ביניהם)**. גם אותו "דף הסבר" ממנו עולה שקבוצת גיבוי עשויה להעמיד אשראי בגין המחאות זכות **שהחייבת בהן היא רשות מקומית או גוף ממשלתי** בלבד לא קוים, וקבוצת גיבוי העמידה אשראי גם על סמך "המחאות זכות" מאת גופים עסקיים פרטיים.

376. **לשם המחשה נפנה למקרה של העמדת אשראי ללקוח סוללה בר כנגד "המחאת זכות" שלה מול "הלקוח" שלה (כביכול) – מועצה מקומית עין מאהל.**

377. קבוצת גיבוי העמידה לסוללה בר אשראי בסך כולל של 4,200,000 ₪ כנגד מסמך קצר (של עמוד) שנחזה להיות כתב "המחאת זכויות" נושא מועד 3.1.2022 (מצ"ב **כנספח 7**).

378. אלא ש"המחאת הזכות" האמורה **כלל לא חתומה על ידי החייבת, המועצה המקומית עין מאהל**, ואין כל ראיה לכך שהחייבת היתה שותפה לו או בכלל ידעה על קיומו. לא נמצא כל תיעוד לכך שבוצע בירור כלשהו (אפילו לא ביצוע שיחת טלפון אל החייבת על פי המחאת הזכות) מצד קבוצת גיבוי בקשר עם המחאת הזכות האמורה, **שנתנה בגינה אשראי במיליוני** ₪. כל שנמסר לקבוצת גיבוי בקשר עם המחאת זכות זו הינה צילום דהוי של מה שנחזה להיות העתק חשבונית אותה הוציאה (כביכול) סוללה בר למועצה המקומית עין מאהל בגין ביצוע עבודה זו.

379. מכיוון שקבוצת גיבוי לא קיבלה תקבולים בגין המחאת הזכות האמורה, פנו הנאמנים אל המועצה המקומית עין מאהל, אך זו טענה **כי היא כלל לא מכירה את סוללה בר, ולא קיבלה ממנו שירות מעולם,** ושגם את מסמך המחאת הזכות לא הכירה.

380. הנה כי כן, לא נערכה כל בדיקה לגבי המחאת הזכות, ואם לקבל את עמדת המועצה המקומית עין מאהל, קבוצת גיבוי העניקה אשראי בסכום עתק כנגד כלום ושום דבר.

381. והנה, עיון בקבוצות הווטסאפ "גיבוי פלוס" מעלה כיצד "בדקה" קבוצת גיבוי את המחאת הזכות לפני שהעבירה ללקוח מיליוני ₪. כפי שתראו להלן קצינת הציות ג'ולי שאמה עומדת על כך שמדובר בסכומי כסף גבוהים ועל כן דורשת מסמכים – חשבונית על העסקה ואת הסכם העסקה. התשובה היא שישיגו אותם, ואחר כך – ובכן אחר כך, איש לא טורח לראות שהמסמך אכן מושג... אבל את האשראי כמובן שהעניקו כבר:

> **[11.1.2022, 16:52:03] ג'ולי גיבוי: הי תקבלו חשבונית על העסקה לפני העברת הכסף ותבקשו הסכם לעסקה הסכום מאוד גבוה.**
>
> **[11.1.2022, 16:52:22] דובי גיבוי: ביקשתי כבר גולי אל דאגה**
>
> **[11.1.2022, 16:52:36] ג'ולי גיבוי: אלוופוופ**

382. בחקירתה, עמדתה (התמוהה מאד) של ג'ולי שאמה היתה שאינה אחראית לוודא שהמסמך אכן התקבל ותפקידה מתמצה בלבקש אותו:

> **"חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי אז אני אומר, נגיד שאני בא ואומר אני לקוח, אני רוצה להגיד, אני רוצה להעביר לכם המחאת זכות. יש לי זכות לקבל מצד ג' כספים. אבקש להעביר את זה אליכם. מה אז היית בודקת כדי לתת ללקוח את האשראי?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: הייתי מבקשת את ההסכם.**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: אמ הממ.**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: למעשה את כל הבסיס של העסקה שכאילו על סמך העסקה הזו כביכול.**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: את הבסיס של הלקוח לקבל כסף מהצד ג' נכון?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: בדיוק. את ההסכם שלו עם צד ג'.**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי.**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: אם יש תמונות סליחה מהפרויקט,**

חוקר עו"ד ר. קלר: תמונות מהפרויקט,

נחקרת, ג. שאמה: נגיד אם זה סלילת...

חוקר עו"ד ר. קלר: חשבונית במקרה הזה,

נחקרת, ג. שאמה: כן.

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי. עכשיו כאן אני אתן לך דוגמא. שתואמת את מה שאמרת. זה גם כן מקבוצת הווטסאפ. זה... שיח ווטסאפ בינך לבין דובי ש... הוא צרפתי גם את התמונה שהוא העביר שזה המחאת הזכות שהיא ממוענת למועצה מקומית עין מאהל. הוא, הוא העביר לך את התמונה את רואה ב-11 לינואר 16:49 ואז את אומרת לו "היי תקבלו חשבונית על העסקה לפני העברת הכסף ותבקשו הסכם לעסקה הסכום מאוד גבוה"

נחקרת, ג. שאמה: נכון. כאילו אני רואה את זה.

חוקר עו"ד ר. קלר: כן. הסכום מאוד גבוה. זה... כי כתוב כאן ב... את מתכוונת ל-4,200 את רואה במשהו שהוא העביר? את זוכרת את הדבר הזה?

נחקרת, ג. שאמה: זה ספציפית אני לא זוכרת. אבל אני כל הזמן הייתי מבקשת מהם כאילו בהקשר של המחאת זכות, וכנראה גם פה ספציפית, הייתי מבקשת מהם שיבקשו חשבונית.

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי.

נחקרת, ג. שאמה: והסברתי להם גם.

חוקר עו"ד ר. קלר: לא חשבונית. גם את ההסכם את אומרת?

נחקרת, ג. שאמה: ברור. חוץ מההסכם גם חשבונית.

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי.

נחקרת, ג. שאמה: שלא יקרה מצב שכאילו תקבול שהם היו צריכים לקבל ישירות עובר דרכנו ומגיע אליהם בלי שהם הוציאו על התקבול הזה כסף ייקלט אצלם כהלוואה לצורך העניין.

חוקר עו"ד ר. קלר: לא בטוח שהבנתי את כל המשפט האחרון. אם הבנתי—אבל...

נחקרת, ג. שאמה: אני אסביר לך.

חוקר עו"ד ר. קלר: לפי מה שאני מבין את רוצה לדעת שיש הסכם כדי לדעת שבאמת הלקוח זכאי לקבלת כספים.

נחקרת, ג. שאמה: בדיוק.

חוקר עו"ד ר. קלר: והם יגיעו לגיבוי?

נחקרת, ג. שאמה: בדיוק.

חוקר עו"ד ר. קלר: עכשיו, קיבלת את ההסכם הזה?

נחקרת, ג. שאמה: אני לא זוכרת, את זה ספציפית אני רק זוכרת אבל שהייתי—

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי.

נחקרת, ג. שאמה: רודפת אחריהם ממש ממש.

חוקר עו"ד ר. קלר: אני אומר לך שאין כזה... אין כזה הסכם וש... המועצה המקומית עין מאהל אומרת שהיא מעולם לא שמעה על הדבר הזה. על המחאת הזכות הזאת. היא גם לא חתומה אגב על המחאת הזכות

במקרים אחרים... יש מה שנראה לנו שנדרש שהיא... שהיא תחתום. שהיא באמת יודעת שהיא מעבירה את הכסף לגיבוי ולא ל—ל...".[49]

ובהמשך:

"נחקרת, ג. שאמה: אה הנה זה גם בקבוצה. זאת אומרת, זה אפילו לא זה... כאילו כל הזמן הייתי מבקשת.

חוקר עו"ד ר. קלר: בקבוצת הווטסאפ כוונתך?

נחקרת, ג. שאמה: כן.

חוקר עו"ד ר. קלר: כן כן.

נחקרת, ג. שאמה: זאת אומרת..

חוקר עו"ד ר. קלר: אנחנו הדפסנו את זה מקבוצת הווטסאפ.

נחקרת, ג. שאמה: לא. הכוונה כולם כאן כאילו זה משהו שכל הזמן הייתי מבקשת וכל מי שהיה הם ידעו את זה אם חסר לי הם ידעו והייתי גם מתריעה ואומרת חסר לי ככה וככה.

חוקר עו"ד ר. קלר: אבל את אומרת זה בקבוצה כי את אומרת, יש כאן מישהו שתפקידו היה... שזה לא את להביא את ההסכם הזה?

נחקרת, ג. שאמה: אני בכל מקרה לא הייתי צריכה להביא את ההסכם.

חוקר עו"ד ר. קלר: לא. לא להביא.

נחקרת, ג. שאמה: אני דאגתי—

חוקר עו"ד ר. קלר: לדאוג שהוא יבוא.

נחקרת, ג. שאמה: כן.

חוקר עו"ד ר. קלר: לא, לא את צודקת.

נחקרת, ג. שאמה: כן, כן, כן. הם היו צריכים... אני אומרת את ה...

חוקר עו"ד ר. קלר: את אומרת מה צריך וההנהלה הייתה אמורה להיות?

נחקרת, ג. שאמה: כן והם היו מתמודדים איתם על, אני הייתי כל הזמן—

חוקר עו"ד ר. קלר: הם היו מתמודדים איתם הכוונה ש... במקרה הזה זה עוד הזמן של קהירי וגולדשטיין כבר היה מול הסוכנים, זאת הכוונה שלך? הם איתם?

נחקרת, ג. שאמה: כן.

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי.

נחקרת, ג. שאמה: אני לא היית מרפה. אני כל הזמן הייתי ממשיכה לבקש. אבל הם...".[50]

383. נקדים מעט את המאוחר ונציין כי אותה "המחאת זכות" אליה התייחסנו דלעיל הועברה אל הנאמנים במסגרת החומר שמסרה דלויט כי קיבלה לידיה וערכה לגביו ביקורת. אלא שדלויט, לא הצליחו להבחין בכשל הברור באותה "המחאת זכות".

384. אלו לא הדוגמאות היחידות להמחאות זכות פגומות מן היסוד.

---

[49] שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 89 ש' 18 עד עמ' 92 ש' 2.

[50] שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 93 ש' 17 עד עמ' 94 ש' 20.

385. יתר על כן, גם כאשר קבוצת גיבוי התיימרה להעניק אשראי כנגד בטוחות הרי שהבטוחות לא נרשמו כראוי או שהיו חסרות. אין להתפלא על כך הואיל וגם בעניין הענקת אשראי כנגד בטוחות לא היה קיים נוהל שהסדיר את דרך הפעולה והעבודה. יתר על כן, בחינה של הנאמנים את המקרים בהם הועמד אשראי כנגד בטוחות מלמדת כי במקרים רבים לא מדובר בהענקת אשראי ללקוח חדש, אלא בעצם דחיית או פריסת אשראי ללקוח קיים לאחר או לקראת כשל פירעון, כאשר בלית ברירה קבוצת גיבוי פורסת את החוב ואגב כך מקבלת (לפעמים) בטוחה כלשהי, לרבות בטוחות שערכן נמוך לעומת האשראי המדובר ולרבות בטוחות שאינן ניתנות לרישום ראוי או שבפועל אינן נרשמות כראוי.

386. הנאמנים לא ירחיבו בדוגמאות בשני נושאים אלו (המחאות זכות ושעבודים קלוקלים) כדי לא לפגוע בסיכויי הגביה מול צדדים שלישיים.

VI.ח. <u>היקף עצום של אשראי הועמד כ"מקדמה" מבלי שקבוצת גיבוי קיבלה בגינו שיקים במועד העמדת האשראי</u>

387. חקירות הנאמנים העלו כשל מהותי נוסף הנוגע להליך העמדת האשראי על ידי קבוצת גיבוי, בדמות פרקטיקה חוזרת של מתן אשראי בהיקפים עצומים של מאות מיליוני ₪ בשנה כ"מקדמה", עוד לפני שקבוצת גיבוי קיבלה מן הלקוח (מקבל האשראי), שיקים לניכיון או אמצעי גביה אחר, ותוך שאלו לרוב נמסרו לקבוצת גיבוי רק כעבור זמן (ימים ספורים עד למספר שבועות), ובמקרים מסוימים כלל לא נמסרו לקבוצת גיבוי.

388. מעבר לכשל הברור בהענקת אשראי באופן זה, הפרקטיקה המתוארת (אשר כמפורט להלן היתה נפוצה, ובסכומים אדירים), עלולה היתה והובילה בפועל לכך, שהשיקים שהתקבלו לאחר עסקת הניכיון על דרך של "מקדמה" (ככל שהתקבלו), היו שיקים עם סיכויי פירעון נמוכים, שכן קבוצת גיבוי היתה "כבולה" לעסקה והיה עליה לקבל כל שיק שהלקוח הביא לה על מנת לשפר את מצבה ביחס למצב העמדת האשראי כמקדמה (ללא כל שיק). מצב דברים זה הוביל לכך שבמקרים רבים לאחר קבלת אשראי כ"מקדמה" בעסקה שאמורה להיות עסקת "ניכיון", מתקבל אצל קבוצת גיבוי שיק "סולו" המשוך מחשבונו של הלקוח ולא שיק של צד ג' אשר מסר ללקוח שיק שלו (ועל תופעת הסולו נרחיב להלן).

389. יתר על כן, כאשר לקוח היה מקבל "מקדמה" טרם שמסר לחברה את השיק נשוא עסקת הניכיון, קיים חשש ברור כי אותו לקוח לא יעביר בסופו של יום שיק לניכוי.

390. גם פרקטיקת המקדמות כרוכה בכך שלא היו קיימים בגיבוי נהלי עבודה בנוגע למתן האשראי (תחום הפעילות היחיד שלה) ו/או בנוגע לשרשרת האישורים שנדרשת לעבור עסקה וכן לכך שכל אחד מן העובדים בקבוצת גיבוי יכול היה להזין עסקאות חדשות במערכות קבוצת גיבוי.

391. היקף האשראי העצום שהועמד על דרך של "מקדמה" בקבוצת גיבוי הינו כדלקמן:

391.1. בשנת 2020 הועמד אשראי על דרך של "מקדמה" בסך כולל של **296,875,110** ₪;

391.2. בשנת 2021 הועמד אשראי על דרך של "מקדמה" בסך כולל של **385,483,762** ₪;

391.3. בשנת 2022 הועמד אשראי על דרך של "מקדמה" בסך כולל של **153,185,901** ₪;

392. באופן שעומד בסתירה גמורה לנתונים אלו העיד בחקירתו יהונתן כהן כי מתן אשראי בדרך האמורה שמור למקרים נדירים, ונעשה בהיקפים לא משמעותיים:

> **"עו"ד שקד: בעסקאות שהם כן עסקאות שהוגדרו באזור הניכיון, היו מקרים שהיה יוצא כסף בלי שהיה מתקבל פיזית צ'ק? שאתה...**
>
> **מר. כהן: היה... קודם כל זה נדיר. בסדר? מה שכן היה, זה... שזה אני חושב שזה נוהג, בכל השוק. לא רק אצלנו. וככה גם סיפרו לי וזה היה נראה לי סביר שלקוחות שיש איתם היקפי פעילות גדולים, הרבה פעמים אתה נותן להם מקדמה יומיים לפני שמביאים את הצ'ק. אבל זה מיעוט מינורי. אתה יודע, 100 אלף שקל, 200 אלף שקל. לא בהיקפים משמעותיים.**
>
> **עו"ד קליר: אז אלה המקרים?**
>
> **מר. כהן: אלו המקרים.**
>
> **עו"ד קליר: שהיה—**
>
> **מר. כהן: בגדול מה שהם ציירו לי, שכל הזמן אתה צריך לנסות לייצר יתרונות תחרותיים על פני התחרות הכבדה שסוררת סביבך. וזה אחד האלמנטים. בגדול הוא לא כל כך יקר".**[51]

393. רן קאירי מסר לעניין זה כי לעמדתו מדובר ב"סולו זמני", שניתן להעניק גם ללקוחות קצה וגם לנש"מים, כל עוד מתרשמים שמקדמה "נסגרת" באמצעות הפקדת שיקים תוך זמן קצר.

394. דוד טל מסר לעניין זה כי הלקוח מקבל המקדמה היה שולח צילום בטלפון של השיק אותו בכוונתו לנכות אצל קבוצת גיבוי וה"מקדמה" היתה ניתנת לו כשירות, כאשר הלקוח היה מביא את השיק שהראה בטלפון למשרדי הקבוצה באופן פיזי כמה ימים לאחר מכן.

395. ערן מזור ושלומית פן אמרו שלא הכירו (גם) פרקטיקה זו. כפי שנראה להלן גם רו"ח המבקר של קבוצת גיבוי, רו"ח פלדבוי, לא הכיר (גם) פרקטיקה זו.

396. ויובהר, יצירת יתרת זכות ללא קבלת שיקים הינה פעולה פשוטה, אשר מקבלת ביטוי ברור ומובחן בכרטסת של החייב. כמו כן ניתן לבצע ניתוח ובחינת היקפי העבודה באופן של מקדמות, באמצעות לחיצת כפתור קלה והוצאת האסמכתא המתאימה ממערכת הישות.

397. להלן יובאו דוגמאות כיצד נראות עסקאות שכוללת "מקדמה" במערכת הישות.

398. **הלקוח רוסביק לבניין בע"מ ("רוסביק"), אשר חובו לקבוצת גיבוי מסתכם בסך של כ- 11,866,711 ₪:**

398.1. ביום 19.1.2021 כרטסת הלקוח רוסביק היתה "מאופסת", כלומר שבאותה נקודת זמן הוא לא זכאי לקבל כספים מן הקבוצה. באותו היום מוזנות שתי "הלוואות", זו השורה שמקימה ללקוח יתרת זכות **מבלי שמוזנים בגינה שיקים – כלומר כ-"מקדמה"**, ומיד לאחר מכן הלקוח מנצל את יתרת הזכות שנוצרה לו ומקבל העברה בנקאית מקבוצת גיבוי (ש' 81).

79	19/01/2021	69	19/01/2021	הלוואה		300,000.00	300,000.42
80	19/01/2021	70	19/01/2021	הלוואה		150.00	300,150.42
81	19/01/2021	318	19/01/2021	תשלום העברה בנקאית	300,000.00		150.42
82	19/01/2021	318	19/01/2021	עמלה	120.00		30.42
83	19/01/2021	986	19/01/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 70	30.42		0

[51] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 169 ש' 1-13.

398.2. יום לאחר מכן, ביום 20.1.2021 מוזנים למערכת שיקים (שורה 84) שבגינם מקבל הלקוח יתרת זכות בסך 309,473 ₪, כמפורט במקטע מן הכרטסת שלו כפי שרואים בצילום המסך הבא. לחיצה על שורה 84 שם מציגה אילו שיקים הוזנו על מנת לייצר את יתרת הזכות ללקוח ומגלה, בצילום המסך שאחריו, כי זהו שיק המשוך מחשבון הלקוח עצמו, קרי **שיק "סולו" של הלקוח ולא שיקים של ניכיון צד ג'**. כלומר בגין ה"מקדמה" קבוצת גיבוי נותרת ללא שיק של צד ג' שניתן בגינה, אלא עם התחייבות "סולו" של הלקוח. עם יתרת הזכות שנוצרה בגין הזנת השיק סולו הנ"ל מבצע החייב קיזוז של מקדמות קודמות שקיבל הלקוח.

84	20/01/2021	790	20/01/2021	סכום לתשלום		309,437.00	309,437.00
85	20/01/2021	790	20/01/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		309,437.00
86	20/01/2021	990	20/01/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 69	300,117.00		9,320.00
87	20/01/2021	992	20/01/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 70	119.58		9,200.42

מתן אשראי בדרך נכיון — חובת דיווח

לכבוד: חסביק לבניין בע"מ | מבצע/ת: דב הרשקוביץ | פרמטרים: 1 , 1.5 דמי גביה 50 , 50 | מספר: 790
כתובת: ראשי 1, שילת | מזהה פעולה: דב הרשקוביץ | תאריך: 20/01/2021
מ שירות: מנאצרה עומר | מטרת העיסקה | ת.ערך: 20/01/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	הוצאות	%	עמלה	% עלות ממשית
5000198	10	918	24530052	42	רוסביק לבניין בע"מ	515665586	20/02/21	32	ש 3	315,000.00	50	1.500	5,513.00	20.23

398.3. רק ביום 13.2.2021, כמעט חודש לאחר קבלת האשראי מן הקבוצה, מוכנסים לכרטיס החייב שיקים של צד ג' (שורה 88 במקטע הכרטסת בצילום המסך להלן) (גם הם מבלי שקיימים כל מסמכים תומכים לכך שמדובר בעסקת "ניכיון" לגיטימית), וביתרת הזכות שנוצרת בגין השיקים הללו, שפירוט שלהם מצוי בצילום המסך שלאחר מכן) מבוצע קיזוז של שיקי הסולו שהוזנו ביום 20.1.2021.

88	13/02/2021	985	13/02/2021	סכום לתשלום		468,637.00	477,837.42
89	13/02/2021	985	13/02/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		477,837.42
90	13/02/2021	1220	13/02/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000198,שם מושך רוסביק לבניין בע	314,140.05		163,697.37
91	14/02/2021	405	13/02/2021	תשלום העברה בנקאית	163,577.00		120.37
92	14/02/2021	405	14/02/2021	עמלה	120.00		.37

קבלת שקים לנכיון — חובת דיווח

לכבוד: חסביק לבניין בע"מ | מבצע/ת: דב הרשקוביץ 2 | פרמטרים: 1 , 1.17 דמי גביה 50 , 50 | מספר: 985
כתובת: ראשי 1, שילת | מזהה פעולה: דב הרשקוביץ | תאריך: 13/02/2021
מ שירות: מנאצרה עומר | מטרת העיסקה | ת.ערך: 13/02/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	ד.ג	%	עמלה
27527	12	472	00015532	59	תאופיק זידאן בע"מ	512330952	05/04/21	51	3	380,348.00	50	1.170	8,060.00
27526	12	472	00015532	59	תאופיק זידאן בע"מ	512330952	05/04/21	51	3	98,473.00	50	1.170	2,124.00

398.4. כבר מדוגמה זו (שקיימות עוד רבות כמותה) ברור כי לא מדובר היה בפרקטיקה שמשמעותה שירות שמסייע ללקוח להתגבר על המרחק הפיזי מהסניף (שירות שגם הוא כשל בפני עצמו), אלא התנהלות שוטפת, משך שבועות, עם אשראי שאינו מגובה בשיק של צד ג'.

398.5. בדוגמה נוספת ניתן לראות בכרטסת הלקוח של רוסביק כי באותו האופן המתואר לעיל, במהלך חודש אפריל 2021 (החל מה-1.4 ועד ל-18.4), ניתן ללקוח אשראי בסך מצטבר של 811,020 ₪, כאשר משך שלושה שבועות לא קיימים בקבוצת גיבוי שיקים כלשהם בגין אותו אשראי, ואלו נמסרים לקבוצת גיבוי **רק ביום 21.4.2021**.

24/03/2021	597	24/03/2021	עמלה	120.00		.63
01/04/2021	179	01/04/2021	הלוואה		140,200.00	140,200.63
01/04/2021	667	01/04/2021	תשלום העברה בנקאית	140,000.00		200.63
01/04/2021	667	01/04/2021	עמלה	120.00		80.63
01/04/2021	180	01/04/2021	הלוואה		20,120.00	20,200.63
01/04/2021	668	01/04/2021	תשלום העברה בנקאית	20,000.00		200.63
01/04/2021	668	01/04/2021	עמלה	120.00		80.63
10/04/2021	191	10/04/2021	הלוואה		250,200.00	250,280.63
10/04/2021	722	10/04/2021	תשלום העברה בנקאית	250,000.00		280.63
10/04/2021	2091	10/04/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 191	280.63		0
18/04/2021	198	18/04/2021	הלוואה		400,500.00	400,500.00
18/04/2021	753	18/04/2021	תשלום העברה בנקאית	400,000.00		500.00
18/04/2021	753	18/04/2021	עמלה	120.00		380.00
20/04/2021	2238	18/04/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 180	380.00		0
21/04/2021	441	21/04/2021	נתקבל על חשבון		250,000.00	250,000.00
21/04/2021	2258	21/04/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 191	249,919.37		80.63
21/04/2021	2260	21/04/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 179	80.63		0
21/04/2021	1632	21/04/2021	סכום לתשלום		778,847.00	778,847.00
21/04/2021	1632	21/04/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		778,847.00
21/04/2021	2272	21/04/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 198	400,969.00		377,878.00
21/04/2021	2274	21/04/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 179	140,119.37		237,758.63
21/04/2021	2276	21/04/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 180	19,897.00		217,861.63
21/04/2021	790	21/04/2021	תשלום העברה בנקאית	217,741.00		120.63
21/04/2021	790	21/04/2021	עמלה	120.00		.63

399. **הלקוח צ.ש.ש.א חברה להתחדשות נדל"ן בע"מ ("צ.ש.ש.א"), בבעלותו של מר איתן אלהרר (דרך חברת פאי נשיונל בע"מ שבה אלהרר מחזיק 50%), ואשר חובו לקבוצת גיבוי מסתכם בסך של כ – 1,666,533 ₪:**

399.1. ביום 12.7.2021 מוזנת הלוואה בסך של כ – 243,000 ₪ (שורה 38) ומיד לאחר מכן יתרת הזכות שנוצרת לצ.ש.ש.א מנוצלת וקבוצת גיבוי מבצעת העברה בנקאית (שורה 40).

38	12/07/2021	318	12/07/2021	הלוואה		243,000.00	243,000.23
39	12/07/2021	319	12/07/2021	הלוואה		120.00	243,120.23
40	12/07/2021	1261	12/07/2021	תשלום העברה בנקאית	243,000.00		120.23
41	12/07/2021	1261	12/07/2021	עמלה	120.00		.23

399.2. שמונה ימים לאחר מכן, ביום 20.7.2021 מוזן למערכת שיק שבגינו מקבל הלקוח יתרת זכות בסך 244,450 ₪. לחיצה על שורה 42 מציגה (בצילום המסך שלאחר מקטע הכרטסת להלן) כי מדובר בשיק המשוך מחשבון הלקוח עצמו, כך שמדובר בשיק סולו של הלקוח ולא בשיק ניכיון צד ג'. שוב, בגין המקדמה שקבוצת גיבוי נתנה היא נותרת ללא שיק של צד ג' אלא רק התחייבות "סולו" של הלקוח.

42	20/07/2021	2580	20/07/2021	סכום לתשלום		244,450.00	244,450.23
43	20/07/2021	2580	20/07/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		244,450.23
44	20/07/2021	4203	20/07/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 318	244,296.00		154.23
45	20/07/2021	4205	20/07/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 319	121.00		33.23
46	15/08/2021	5106	20/07/2021	קיזוז עם שיק מספר 1650459,שם מושך צ.ש.ש.א. החברה ל	33.23		0

מתן אשראי בדרך נכיון — חובת דיווח

לכבוד:	צ.ש.ש.א חברה להתחדשת נדלן בע"מ	מבצע/ת:	דב הרשקוביץ 2	פרמטרים:	1 , 1.3 דמי גביה 50 , 50
כתובת:	הולנד 12 12, עפולה	מזהה פעולה:	דב הרשקוביץ	מספר:	2580
מ שירות:	אלהרר איתן	מטרת העיסקה		תאריך :	20/07/2021
				ת.ערך:	20/07/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	הוצאות	%	עמלה	% עלות ממשית
1650459	20	474	00519565	21	צ.ש.ש.א. החברה להתחדשות	515030435	12/08/21	23	3	247,000.00	50	1.230	2,500.00	16.00

.400 **הלקוח עדנאן טאטור בע"מ ("חברת טאטור"), בבעלותו המלאה של עדנאן טאטור, אשר חובו לקבוצת גיבוי מסתכם בסך של כ – 11,866,711 ₪:**

.400.1 ביום 15.10.2021 מוזנת לחברת טאטור הלוואה בסך של כ – 500,000 ₪ (שורה 53) שמהווה מקדמה. מיד לאחר מכן יתרת הזכות שנוצרת לו, יחד עם יתרת זכות נוספת שהייתה בכרטסת הלקוח, מועברת לחברת טאטור באמצעות העברה בנקאית מקבוצת גיבוי (שורות 54-55). היתרה שנותרת משמשת באותו היום, לקיזוז מההלוואה סך של כ – 46,244 ₪.

53	15/10/2021	618	15/10/2021	הלוואה		500,000.00	1,046,244.00
54	15/10/2021	2204	15/10/2021	תשלום העברה בנקאית	600,000.00		446,244.00
55	15/10/2021	2205	15/10/2021	תשלום העברה בנקאית	400,000.00		46,244.00
56	15/10/2021	7480	15/10/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 618	46,244.00		0

.400.2 ביום 18.10.2021 מתבצעת לכרטסת הלקוח העברת זכות מהלקוח ח.א. פירפקטו לבנייה בע"מ (שגם היא בבעלותו של עדנאן טאטור) בסך 187,304 ₪ (שורה 57), אשר מקזזת יתרה נוספת מההלוואה (שורה 58), כך שנותר חוב בסך 266,332 ₪. מבדיקת הנאמנים לא צורף אישור של הלקוח ח.א. פירפקטו לבנייה בע"מ לביצוע ההעברה.

57	18/10/2021	2229	18/10/2021	העברה מח.א.פירפקטו לבניה בע"מ		187,304.00	187,304.00
58	18/10/2021	7577	18/10/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 618	187,304.00		0

.400.3 ביום 17.11.2021 מבוצעת העברה נוספת מכרטסת הלקוח ח.א. פירפקטו לבנייה בע"מ בסך 280,000 ₪ (שורה 67) אשר מקזזת את יתרת החוב שנותר ללקוח בסך 266,332 ₪.

.400.4 בדוגמה זו מעולם לא התקבל שיק ניכיון של צד ג', אלא סכום ההלוואה שניתן ללקוח שולם אך ורק באמצעות העברות מלקוח אחר, זאת ככל הנראה ללא כל אישור של הלקוח להעברה ולאורך תקופה שנמשכה כחודש (כשל נוסף שהיה מצוי בקבוצת גיבוי ועליו נרחיב להלן).

67	17/11/2021	2608	17/11/2021	העברה מח.א.פירפקטו לבניה בע"מ		280,000.00	280,000.00
68	17/11/2021	8957	17/11/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 688	10,000.00		270,000.00
69	17/11/2021	8959	17/11/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 618	266,332.00		3,668.00

.401 פרקטיקה זו לא מצאה מקום בדיווחיה של קבוצת גיבוי כלל, למרות היקפה הנרחב והיותה מהותית ביותר בפעילותה.

VI.ט. הענקת אשראי בסכומים ניכרים במזומן ללא תיעוד; פעילות בסכומים ניכרים במזומן באופן שמעלה חשש לניסיון להלבין הון

402. להלן סכומי האשראי שהוענק במזומן בקבוצת גיבוי בשנים 2020-2022:

402.1. בשנת 2020 ניתן אשראי במזומן בהיקף מצטבר של **112,392,659** ₪;

402.2. בשנת 2021 ניתן אשראי במזומן בהיקף מצטבר של **133,671,365** ₪;

402.3. בשנת 2022 ניתן אשראי במזומן בהיקף מצטבר של **70,355,710** ₪;

403. להלן סכומי האשראי שנפרע אצל קבוצת גיבוי במזומן:

403.1. בשנת 2020 נפרע אשראי במזומן בהיקף מצטבר של **103,768,336** ₪;

403.2. בשנת 2021 נפרע אשראי במזומן בהיקף מצטבר של **133,039,723** ₪;

403.3. בשנת 2022 נפרע אשראי במזומן בהיקף מצטבר של **54,310,886** ₪;

404. למרות סכומי המזומן האדירים שהיו מעורבים בפעילות קבוצת גיבוי, גם נושא זה לא הוסדר בנוהל והיה נתון להתנהלות פרוצה לחלוטין, בין היתר תוך שהדרישות לקבלת מזומן בסניפים מבוצעות בקבוצות וואטסאפ, וכאשר הביקורת על כמות המזומן מתבצעת באופן "וירטואלי" ועל סמך דיווחים שמבצעים העובדים הרבים שחשופים לעבודה במזומן במערכת הישות.

405. בנוסף, פעמים רבות הועמד אשראי במזומן בהיקפים אדירים **מבלי שהלקוח הוחתם על כך שקיבל את סכומי המזומן**, באופן שצפוי היה לפגוע, ופוגע בפועל, ביכולת של גיבוי לגבות את החזר האשראי. בחלק מן המקרים הללו אין כל תיעוד בקבוצת גיבוי לבקשתו של הלקוח לקבל את האשראי ו/או לכך שהוא קיבל את האשראי בפועל, פרט לרישום המבוצע במערכת הישות בגין כך, רישום שיכול להיות מבוצע על ידי כל אחד מן העובדים של קבוצת גיבוי ולא מגובה בהסכמה מתועדת של הלקוח.

406. מעבר לכל אלו, במקרים רבים הוענק אשראי באופן שמעלה חשש כי הוא נועד, מלכתחילה, לאפשר ביצוע הלבנת הון אסורה, ובכלל זה קבלת תשלומים מאת הלקוחות במזומן, העמדת סכומי אשראי מהותיים במזומן, או בהעברה בנקאית לחשבון שאינו חשבון הלקוח, או מסירת שיק לפקודת מי שאינו הלקוח, או ביצוע פעולות במזומן שאין בהם כל היגיון כלכלי כדוגמת קבלת מזומן מהלקוח וביצוע העברה בנקאית אליו באותו היום.

407. ראו נא למשל את הדוגמה הבאה (דוגמה יחידה מבין רבות מאד), בה מקבל לקוח סכום מזומן של מעל ל – 500,000 ₪ **מבלי שקיים כל תיעוד לקבלת המזומן על ידי הלקוח**. ויובהר – תיעוד כאמור יבוא לידי ביטוי בהכרח בקיומה של אותה נקודה כחולה לצד שורת "תשלום במזומן", וכאשר לא קיימת נקודה כזו הפועל היוצא הוא שהפעולה לא מגובה במסמך כלשהו.

76	06/02/2022	20770	06/02/2022	סכום לתשלום		639,798.00	1,089,423.00
77	06/02/2022	20770	06/02/2022	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		1,089,423.00
78	06/02/2022	13134	06/02/2022	תשלום במזומן	242,350.00		847,073.00
79	13/02/2022	13225	06/02/2022	תשלום במזומן	300,000.00		547,073.00
80	16/02/2022	92010	06/02/2022	קיזוז עח שיק מספר 10166,שם מושך זנקל תרייד קומפני	99,500.00		447,573.00
81	16/02/2022	13291	06/02/2022	תשלום במזומן	150,000.00		297,573.00

408. גם בעניינים אלו לא היו קיימים נוהלים לגבי אישורים ובדיקות מתחייבים.

VI.י. השורה התחתונה – הקבוצה העניקה אשראי רע בהיקפים עצומים

409. השורה התחתונה של שרשרת הכשלים שתיארנו לעיל אינה מפתיעה: הקבוצה העניקה **אשראי רע בהיקפים עצומים**. כפי שראינו, מתוך תיק אשראי של מעל 400 מיליון ₪, בתחילת יולי 2022 (אז נעצרה יכולתה של הקבוצה לגלגל אשראי), נערכה גביה של מעט מעל 150 מיליון ₪, כך שרוב התיק (**מעל 250 מיליון ₪**) הוא תיק של אשראי רע (מאד).

410. מטבע הדברים, משלא נעשו בדיקות ראויות, תיק האשראי כולל לקוחות שהיו קיימים נגדם במועד מתן האשראי צווי פתיחת הליכים, לקוחות בעלי עבר פלילי שיכולת הגביה מהם בעייתית ועוד רעות חולות שונות.

411. המחשה לכך שגם הקבוצה הכירה היטב בכך שבאמתחתה אשראי רע מצויה בדוח אסיאג. הרשימה הראשונה בנספח לאותו דוח (המכונה "לוח -פירוט זיהוי לקוחות הקשורים במעילה") מפרטת שלל לקוחות **שהקבוצה טענה**, בשלב מאוחר, לאחר שעלו החשדות למקרי המעילה, כי האשראי שניתן להם הוא אשראי רע שיהיה קושי לגבותו.

412. אלא שהכותרת של אותו "לוח" כאילו אותם לקוחות "קשורים למעילה", אינה מבוססת כלל. כאמור לעיל, איש מן הנחקרים לא ידע לפרט על חשדות נוספים למעילה ספציפית מעבר לאלו שדווחו בדיווחי הקבוצה.

413. גם עיון בנימוקים שמסרה הקבוצה, באותו לוח, מדוע לשיטתה כל לקוח מן הלקוחות שם "קשור למעילה", לא מלמד על קשר כלשהו למעילה כזו או אחרת.

414. הוא רק מלמד על התוצאה הברורה והמתבקשת של הכשלים שפירטנו לעיל – כי **הועמד אשראי סתם כך, בלי מנגנוני בדיקה ובקרה מינימאליים**.

415. כך הנימוק העיקרי שמופיע באותו לוח לגבי מרבית הלקוחות, חלקם הלקוחות הגדולים של הקבוצה, כדי לנסות ולקשור אותם למעילה, הוא ש: "**היקף אשראי שאינו תואם את פעילות הלקוח**" או "**היקף אשראי שאינו תואם את עסקי הלקוח**" או "**היקף אשראי שאינו תואם את עסקי הלקוח ואת יכולת הפירעון שלו**" (היקף האשראי הרע ללקוחות שנומקו באופן זה עומד, לפי הלוח הבא, על יותר מ – 75 מיליון ₪).

416. אלא שהעמדת האשראי שאינה תואמת את פעילות או עסקי הלקוח או את יכולת הפירעון שלו היא בראש ובראשונה תוצאה של הכשלים שפורטו לעיל, של **הענקת אשראי באופן פרוץ לחלוטין**. היא כשלעצמה אינה מלמדת על מעילה (וגם אם היתה "מעילה" או בוצעו פעולות מרמה ובזדון, אלו התאפשרו נוכח הליך הענקת האשראי הקלוקל).

417. יתר על כן, תמונת המצב של עסקי הלקוח / פעילות הלקוח / יכולת הפירעון שלו הרי אמורה היתה להיות ידועה מזה זמן רב, הרבה לפני שהתגלו החשדות למקרי המעילה. חשדות אלו לא גילו דבר מה חדש על מאפייני הלקוחות אותם היתה חובה לבדוק מראש, בשלב הענקת האשראי.

418. זאת ועוד, הרבה לפני שהתגלו החשדות למקרי המעילה, ברור היה, ולמצער חייב היה להיות ברור, שהאשראי שהקבוצה העניקה הוא אשראי רע, שיש קושי אדיר לגבות חלק גדול ממנו. אלא שהקבוצה הסוותה (הסתירה) עובדה חמורה ומהותית זו, באמצעות פרקטיקה חמורה נוספת בדמות גלגול האשראי, עליה נרחיב בפרק הבא.

VI.יא. <u>היקף עצום של שיקים חוזרים ושל שיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח, שאין להם זכר בדוחות; פרקטיקה חוזרת של "גלגול" אשראי, שמנעה טיפול בכשלי פירעון, והסוותה אותם, את הפיגור בהחזר האשראי, ובעיקר – את האשראי הרע שהלך ונאגר בקבוצה</u>

419. ניתוחים שהפיקו הנאמנים ממערכת הישות, בלחיצת כפתור, של היקף ופירוט השיקים החוזרים ושל היקף ופירוט השיקים ש"הושבו ללקוח", הציגו בפניהם תמונת מצב חמורה, בגדרה, **היקף עצום** של שיקים שנמסרו לקבוצה לניכיון, **כלל לא נפרעו**. חלק ניכר מהם חוללו (סורבו לפירעון) וחלק הושבו ללקוח, לפני או אחרי מועד הפירעון.

420. להלן נתוני **השיקים החוזרים** לכל אחד מן הרבעונים בשנים 2020, 2021, 2022:

420.1. ברבעון 1, שנת 2020 היקף השיקים החוזרים בקבוצת גיבוי עמד על 20,791,980 ₪;

420.2. ברבעון 2, שנת 2020 היקף השיקים החוזרים בקבוצת גיבוי עמד על 20,322,785 ₪;

420.3. ברבעון 3, שנת 2020 היקף השיקים החוזרים בקבוצת גיבוי עמד על 9,770,832 ₪;

420.4. ברבעון 4, שנת 2020 היקף השיקים החוזרים בקבוצת גיבוי עמד על 11,874,460 ₪;

420.5. ברבעון 1, שנת 2021 היקף השיקים החוזרים בקבוצת גיבוי עמד על 10,352,796 ₪;

420.6. ברבעון 2, שנת 2021 היקף השיקים החוזרים בקבוצת גיבוי עמד על 13,404,034 ₪;

420.7. ברבעון 3, שנת 2021 היקף השיקים החוזרים בקבוצת גיבוי עמד על 26,689,306 ₪;

420.8. ברבעון 4, שנת 2021 היקף השיקים החוזרים בקבוצת גיבוי עמד על 28,655,574 ₪;

420.9. ברבעון 1, שנת 2022 היקף השיקים החוזרים בקבוצת גיבוי עמד על 37,280,792 ₪;

420.10. ברבעון 2, שנת 2022 היקף השיקים החוזרים בקבוצת גיבוי עמד על 41,095,623 ₪;

420.11. ברבעון 3, שנת 2022 היקף השיקים החוזרים בקבוצת גיבוי עמד על 66,334,797 ₪.

421. להלן נתוני **השיקים שהושבו ללקוח** בכל אחד מן הרבעונים בשנים 2020, 2021, 2022:

421.1. ברבעון 1, שנת 2020 היקף השיקים שהושבו ללקוח בקבוצת גיבוי עמד על 36.6 מיליוני ₪;

421.2. ברבעון 2, שנת 2020 היקף השיקים שהושבו ללקוח בקבוצת גיבוי עמד על 64.5 מיליוני ₪;

421.3. ברבעון 3, שנת 2020 היקף השיקים שהושבו ללקוח בקבוצת גיבוי עמד על 34.5 מיליוני ₪;

421.4. ברבעון 4, שנת 2020 היקף השיקים שהושבו ללקוח בקבוצת גיבוי עמד על 38.2 מיליוני ₪;

421.5. ברבעון 1, שנת 2021 היקף השיקים שהושבו ללקוח בקבוצת גיבוי עמד על 33.5 מיליוני ₪;

421.6. ברבעון 2, שנת 2021 היקף השיקים שהושבו ללקוח בקבוצת גיבוי עמד על 35.5 מיליוני ₪;

421.7. ברבעון 3, שנת 2021 היקף השיקים שהושבו ללקוח בקבוצת גיבוי עמד על 65.6 מיליוני ₪;

421.8. ברבעון 4, שנת 2021 היקף השיקים שהושבו ללקוח בקבוצת גיבוי עמד על 149.9 מיליוני ₪;

421.9. ברבעון 1, שנת 2022 היקף השיקים שהושבו ללקוח בקבוצת גיבוי עמד על 105.2 מיליוני ₪;

421.10. ברבעון 2, שנת 2022 היקף השיקים שהושבו ללקוח בקבוצת גיבוי עמד על 150.0 מיליוני ₪;

421.11. ברבעון 3, שנת 2022 היקף השיקים שהושבו ללקוח בקבוצת גיבוי עמד על 91.8 מיליוני ₪.

422. נדגיש כי לתמונת מצב חמורה זו **אין זכר בדוחות שפרסמה הקבוצה**, ובאופן שאינו מתקבל על הדעת, תמונה חמורה זו **לא זכתה לבחינה או לדיון או לניתוח**, לא על ידי **הנהלת הקבוצה**, לא על ידי **ועדת הביקורת והדירקטוריון** ולא על ידי **רואה החשבון של הקבוצה**.

423. עוד נדגיש כי תמונת מצב חמורה זו מתיישבת היטב עם הדברים שכתבנו לעיל, לגבי האופן הפרוץ והקלוקל של העמדת האשראי בגדר עסקאות ניכיון. כאמור לעיל, אופן זה **אפשר ואף הזמין** קבלת אשראי כנגד שיקים **שאינם באמת חלק מעסקת יסוד בין הלקוח למושך**, כך שלא מדובר בשיקים שאמורים היה להיפרע באמת, או שקיים חשש ממשי כי לא יהיה להם כיסוי ו/או אלו יבוטלו על ידי המושך. לפיכך, אין זה פלא שכאשר הגיע מועד פירעונם או לפני כן, ביקש הלקוח לקבלם בחזרה או שהם חוללו.

424. מכל מקום, **ההיקף העצום** של השיקים שלא נפרעו (בין אם חוללו ו/או הושבו ללקוח) **אינו מקרי כלל וכלל**.

425. הוא תוצאה של תופעה חמורה, בהיקף רחב, בדמות פרקטיקה חוזרת ששלטה בקבוצת גיבוי של "**גלגול**" האשראי, ובתמצית, ברוב המקרים, כאשר הציג הלקוח שהשיק שמסר לניכיון לא יפרע או כאשר השיק חולל, "זכה" הלקוח או המושך לקבל לידיו את השיק המקורי שבגינו ניתן האשראי (בין אם הוא חולל ובין אם לאו), "בתמורה" להפקדתו מחדש **למועד פירעון מאוחר יותר** או למסירת שיקים אחרים, בסכום השיק שמבקש הלקוח למשוך על מנת שלא יוצג לפירעון (או שיק שכבר הוצג לפירעון וחולל), **למועד פירעון מאוחר יותר**, הכל באופן ש –

426. **<u>ראשית</u>**, **מתעלם מכך** שאותו גלגול / פריסה **מהווה הענקת אשראי נוסף, חדש**, כאשר הגלגול / פריסה בוצעו כלאחר יד, באופן אוטומטי כמעט, **מבלי לבצע חיתום ומבלי שניתנו אישורים להענקת האשראי החדש** (שני נושאים שכאמור לעיל הקבוצה ממילא לקתה בהם);

427. **<u>שנית</u>**, **מתעלם מכך** שמדובר **במקרה של כשל פירעון** ולכן, החיתום (שכלל לא נעשה) והאישורים (שכלל לא נתבקשו), צריכים היו להתחשב בכך שיש לפנינו לקוח / מושך בעייתי.

428. **<u>שלישית</u>**, **מוחק כלא היתה את העובדה שהשיק/ים המדובר/ים חוללו או לא נפרעו במועדם**, וכך **מסווה, באופן מלאכותי, את כשל הפירעון, את הפיגור בתשלום ואת היותו של האשראי החדש אשראי רע, בסיכון גבוה מאד** .

429. **<u>לפיכך</u>**, ככל שנמשך הזמן, והתופעה נמשכה ואף גדלה, הקבוצה אגרה, בתיק האשראי שלה, **יותר ויותר שיקים מתגלגלים, בבחינת <u>אשראי רע</u>, שלא ניתן או שיהיה קושי רב לפרעו, אשראי רע <u>שהגיע למדים אדירים</u>**.

430. **<u>יתר על כן</u>**, על בסיס ה"גלגול", ותוך התכחשות לכך שביצועו דווקא מעמיק את כשל הפירעון והפיגור, הרשתה לעצמה הקבוצה להציג בדוחותיה הכספיים והתקופתיים **נתונים מטעים ומצג שווא חמור וגס** של קרוב לאפס כשלי פירעון, קרוב לאפס אשראי בסיכון וקרוב לאפס אשראי בפיגור, נתונים מטעים ומצג שווא שמתעלמים ומסווים את האשראי הרע, בהיקפים אדירים שהקבוצה צברה. כמו כן, כמובן שבדוחות הקבוצה אין זכר לפרקטיקת הגלגול הפסולה. כמצוין לעיל בסעיף 9.2 לדוח השנתי לשנת 2021 דובר על נוהל "סדור ומובנה" לטיפול כשלי פירעון. יתר על כן, מן האמור שם מתרשם הקורא כי במקרה של כשל פירעון, הלקוח נדרש לשלם לאלתר את החוב, שאחרת הוא צפוי לכך שינקטו נגדו הליכים משפטיים. מן האמור שם הקורא לא יכול לדמיין את אשר התרחש בפועל, באופן חוזר ורחב.

VI.יא.1. <u>דוגמאות לפרקטיקת גלגול האשראי</u>

431. קל להבחין בתופעת הגלגול הנרחבת, כבר אם בוחנים מספר כרטסות של הלקוחות שמופיעות במערכת הישות (את הכרטסות קל לאתר; שמות הלקוחות יופיעו בקבצים הנ"ל שמנפיקה מערכת הישות, שמפרטים את כלל השיקים החוזרים ואת כלל השיקים שהושבו ללקוח).

432. להלן דוגמאות לגלגולים ספורים, ממספר כרטסות, לשם המחשה. יודגש כי תופעת הגלגול מקבלת ביטוי בעוד מאות מקרים (וכן פעמים רבות נוספות גם בכרטסות מתוכן נפרט להלן דוגמאות).

433. כך, המונח "**<u>קיזוז</u>**" שמיד נראה **שמאפיין את פעולת הגלגול**, מופיעה בישות **<u>רבבות פעמים</u>**.

434. **הלקוח ר.מ.פ ראמי מורה פרויקטים בע"מ, בבעלותו המלאה של רמי מורה, אשר חובו לקבוצת גיבוי מסתכם בלמעלה מ – 21 מיליון ש"ח**:

434.1. נדגים להלן גלגול "**כפול**": **(א)** שיקים של המושך א. אדם עבודות עפר ופיתוח בע"מ, שנמסרו על ידי הלקוח ביום 18.8.2021 לחודשים דצמבר 2021 וינואר 2022, ואז – ביום 5.12.2021 – **גולגלו והושבו ללקוח** כנגד קבלת שיקים של המושך עלי עאמר, שמועד פירעונם נמשך על פני שנת 2022 כולה, שהאחרון שבהם נמשך עד דצמבר 2022 (לאחר המועד בו ניתן הצו לפתיחת הליכים); ו - **(ב)** ביום 27.2.2022 **גולגל והושב ללקוח** אחד השיקים הנ"ל של עלי עאמר, כנגד קבלת שיקים של זנקל תרייד קומפני בע"מ.

434.2. המסע להלן במספר עמודי הכרטסת של הלקוח ילמד גם עד כמה היא טבולה עד צוואר בפעולות **<u>קיזוז</u>**, סימן ההיכר של פעולת הגלגול (אנו נתמקד רק **בחלק מהן** כדי לא להלאות את הקורא).

434.3. נפנה לצילום המסך הבא שמתאר את השיקים שנמסרו בגדר עסקת הנכיון מיום **18.8.2021**. נפנה לשיקים של א. אדם עבודות עפר ופיתוח בע"מ שמסתיימים בספרות 39 ו – 57:

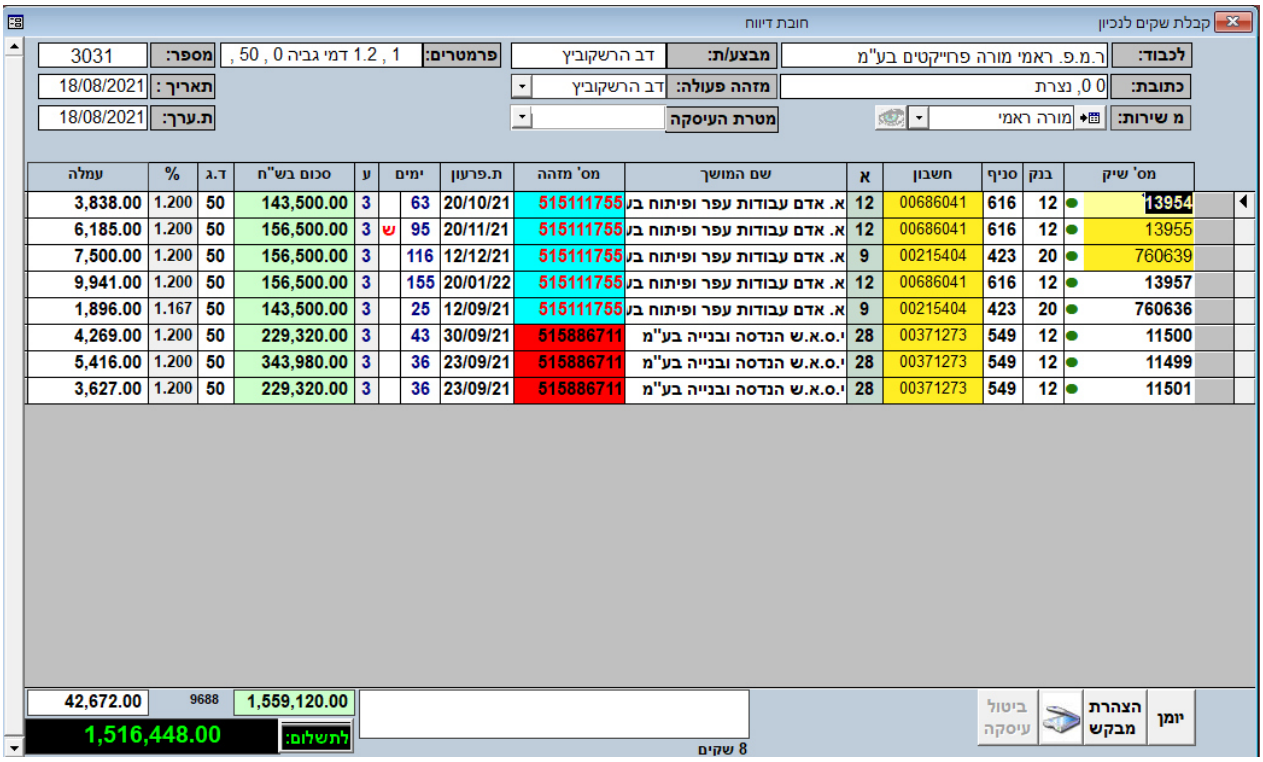

קבלת שקים לנכיון — חובת דיווח

לכבוד: ר.מ.פ. ראמי מורה פרוייקטים בע"מ | מבצע/ת: דב הרשקוביץ | פרמטרים: 1 , 1.2 דמי גביה 0 , 50 , | מספר: 3031

כתובת: 0 0, נצרת | מזהה פעולה: דב הרשקוביץ | תאריך : 18/08/2021

מ שירות: מורה ראמי | מטרת העיסקה | ת.ערך: 18/08/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים		ע	סכום בש"ח	ד.ג	%	עמלה
13954	12	616	00686041	12	א. אדם עבודות עפר ופיתוח בע	515111755	20/10/21	63		3	143,500.00	50	1.200	3,838.00
13955	12	616	00686041	12	א. אדם עבודות עפר ופיתוח בע	515111755	20/11/21	95	ש	3	156,500.00	50	1.200	6,185.00
760639	20	423	00215404	9	א. אדם עבודות עפר ופיתוח בע	515111755	12/12/21	116		3	156,500.00	50	1.200	7,500.00
13957	12	616	00686041	12	א. אדם עבודות עפר ופיתוח בע	515111755	20/01/22	155		3	156,500.00	50	1.200	9,941.00
760636	20	423	00215404	9	א. אדם עבודות עפר ופיתוח בע	515111755	12/09/21	25		3	143,500.00	50	1.167	1,896.00
11500	12	549	00371273	28	י.ס.א.ש הנדסה ובנייה בע"מ	515886711	30/09/21	43		3	229,320.00	50	1.200	4,269.00
11499	12	549	00371273	28	י.ס.א.ש הנדסה ובנייה בע"מ	515886711	23/09/21	36		3	343,980.00	50	1.200	5,416.00
11501	12	549	00371273	28	י.ס.א.ש הנדסה ובנייה בע"מ	515886711	23/09/21	36		3	229,320.00	50	1.200	3,627.00

8 שקים

1,559,120.00 | 9688 | 42,672.00

לתשלום: 1,516,448.00

יומן | הצהרת מבקש | ביטול עיסקה

434.4. בצילום המסך הבא, שמתאר חלק מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום **5.12.2021** בוצעה עסקת ניכיון לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 1,637,040 ₪ (שורה 114). מיד לאחר שורה זו רואים כי כנגד עסקה זו **הושבו ללקוח** שלל שיקים של המושך א. אדם עבודות עפר ופיתוח בע"מ. ראו נא שורות 118 ,119, 122 עד 132,שכולן מציינות "**קיזוז**". בין שיקים אלו מצויים, בין היתר, השיקים של המושך א. אדם עבודות עפר ופיתוח בע"מ, שמסתיימים בספרות 39 ו - 57 אשר נמסרו לקבוצת גיבוי ביום 18.8.2021.

434.5. בצילום המסך שלאחר מכן רואים אילו שיקים נמסרו כנגד עסקת הניכיון הנ"ל בסך של 1,637,040 ₪ שמופיעה בשורה 114 (הוא נפתח כאשר לוחצים על אותה שורה). כפי שניתן לראות אותם שיקים הם של עלי אמר והם פרוסים עד לסוף שנת 2022. יוצא שבאופן המתואר לעיל אשראי שניתן ביום 18.8.2021 לזמן קצר **גולגל לכדי אשראי לתקופה ארוכה עד לסוף שנת 2022** (מבלי שלגלגול זה ישנה אינדיקציה כלשהי, לא כל שכן זכר בדוחות הקבוצה). זאת ועוד, כפי שניתן לראות, באותה פעולה נערך "**קיזוז**" גם לשיקים רבים **נוספים** של א. אדם עבודות עפר ופיתוח בע"מ (שרק כדי לא להלאות לא נפרט כאן גם את העסקאות המקוריות בגדרן נמסרו).

114	05/12/2021	4373	05/12/2021	סכום לתשלום		1,637,040.00	5,233,244.00
115	05/12/2021	4373	05/12/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		5,233,244.00
116	10/12/2021	2814	05/12/2021	תשלום העברה בנקאית	500,000.00		4,733,244.00
117	10/12/2021	2814	10/12/2021	עמלה	120.00		4,733,124.00
118	13/12/2021	9928	10/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 14126,שם מושך א. אדם עבודות עפר	170,000.00		4,563,124.00
119	14/12/2021	9959	10/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 760639,שם מושך א. אדם עבודות עפר	156,550.00		4,406,574.00
120	15/12/2021	2853	10/12/2021	תשלום העברה בנקאית	200,000.00		4,206,574.00
121	15/12/2021	2853	15/12/2021	עמלה	120.00		4,206,454.00
122	20/12/2021	10146	15/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 760727,שם מושך א. אדם עבודות עפר	76,768.00		4,129,686.00
123	20/12/2021	10148	15/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 14131,שם מושך א. אדם עבודות עפר	77,728.00		4,051,958.00
124	20/12/2021	10150	15/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 14129,שם מושך א. אדם עבודות עפר	78,656.00		3,973,302.00
125	20/12/2021	10152	15/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 14127,שם מושך א. אדם עבודות עפר	79,648.00		3,893,654.00
126	20/12/2021	10154	15/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 13958,שם מושך א. אדם עבודות עפר	139,941.20		3,753,712.80
127	20/12/2021	10156	15/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 760640,שם מושך א. אדם עבודות עפר	142,179.80		3,611,533.00
128	20/12/2021	10158	15/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 760641,שם מושך א. אדם עבודות עפר	153,119.60		3,458,413.40
129	20/12/2021	10160	15/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 13957,שם מושך א. אדם עבודות עפר	154,559.40		3,303,854.00
130	20/12/2021	10162	15/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 760726,שם מושך א. אדם עבודות עפר	164,220.00		3,139,634.00
131	20/12/2021	10164	15/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 14130,שם מושך א. אדם עבודות עפר	166,124.00		2,973,510.00
132	20/12/2021	10166	15/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 14128,שם מושך א. אדם עבודות עפר	168,232.00		2,805,278.00

קבלת שקים לנכיון — חובת דיווח

לכבוד: ר.מ.פ. ראמי מורה פרוייקטים בע"מ | מבצע/ת: נדב רזן | פרמטרים: 1 , 1.2 דמי גביה 0 , 50 , | מספר: 4373

כתובת: 0 0, נצרת | מזהה פעולה: דב הרשקוביץ | תאריך : 05/12/2021

מ שירות: מורה ראמי | מטרת העיסקה | ת.ערך: 05/12/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים		ע	סכום בש"ח	ד.ג	%	עמלה
80000175	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	30/12/22	390		3	150,000.00	50	1.200	23,630.00
80000174	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	30/11/22	360		3	150,000.00	50	1.200	21,830.00
80000173	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	30/10/22	329		3	150,000.00	50	1.200	19,970.00
80000172	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	30/09/22	299		3	150,000.00	50	1.200	18,170.00
80000158	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	30/08/22	268		3	150,000.00	50	1.200	16,310.00
80000171	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	30/07/22	238	ש	3	150,000.00	50	1.200	14,510.00
80000170	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	30/06/22	207		3	150,000.00	50	1.200	12,650.00
80000169	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	30/05/22	176		3	150,000.00	50	1.200	10,790.00
80000168	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	30/04/22	147	ש	3	150,000.00	50	1.200	9,050.00
80000167	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	30/03/22	115		3	150,000.00	50	1.200	7,130.00
80000166	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	28/02/22	85		3	150,000.00	50	1.200	5,330.00
80000165	17	750	00057502	12	עלי עאמר	301078754	30/01/22	56		3	150,000.00	50	1.200	3,590.00

12 שקים | 1,800,000.00 | 15195 | 162,960.00

לתשלום: 1,637,040.00

הצהרת מבקש | ביטול עיסקה

434.6. הגלגול לא נעצר כאן. גם השיקים של המושך עלי עאמר שהתקבלו ביום 5.12.2021, הוחלפו (גולגלו) לאחר מכן בשיקים אחרים. למשל, בצילום המסך הבא, שמתאר חלק נוסף מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום 27.2.2022 בוצעה עסקת ניכיון לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 1,895,242 ₪ (שורה 216). מיד לאחר שורה זו רואים כי כנגד עסקה זו **הושבו ללקוח** שלל שיקים וביניהם אחד השיקים הנ"ל של המושך עלי עאמר (וגם שאר השיקים הנ"ל של עלי עאמר הושבו ללקוח, ולא נפרט כדי לא להלאות). ראו נא שורה 222 שמציינת "**קיזוז**" (וראו נא גם שורות 219 עד 221, ו – 223 שמציינות "**קיזוז**" לגבי שיקים נוספים שכדי לא להלאות לא פירטנו את העסקאות בגדרן נמסרו).

216	27/02/2022	4821	27/02/2022	סכום לתשלום		1,895,242.00	1,895,242.00	1,895,242.00
217	27/02/2022	4821	27/02/2022	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00			1,895,242.00
218	27/02/2022	13789	27/02/2022	קיזוז עח הלוואה מספר 826	704,441.00			1,190,801.00
219	27/02/2022	13791	27/02/2022	קיזוז עח שיק מספר 11722,שם מושך י.ס.א.ש הנדסה ובני	397,165.30			793,635.70
220	27/02/2022	13793	27/02/2022	קיזוז עח שיק מספר 11692,שם מושך י.ס.א.ש הנדסה ובני	186,902.40			606,733.30
221	27/02/2022	13795	27/02/2022	קיזוז עח שיק מספר 10072,שם מושך עאמר עלא	219,621.00			387,112.30
222	27/02/2022	13797	27/02/2022	קיזוז עח שיק מספר 80000166,שם מושך עלי עאמר	149,699.00			237,413.30
223	27/02/2022	13799	27/02/2022	קיזוז עח שיק מספר 80001242,שם מושך טאהא אחמד אדם	144,375.30			93,038.00
224	28/02/2022	1360	27/02/2022	נתקבל על חשבון		200.00		93,238.00

434.7. ולסיום: בגדר עסקת הניכיון דלעיל מיום 27.2.2022 (שקיזזה – גלגלה - כאמור שלל שיקים וביניהם של עלי עאמר), התקבלו בגיבוי שלל שיקים של זנקל תרייד קומפני בע"מ, כמפורט בצילום המסך להלן (שמופיע כאשר לוחצים על שורה 216 לעיל). **שיקים אלו לא נפרעו ומהווים חלק מן החובות שעל בעלי התפקיד לנסות ולגבות**:

קבלת שקים לניכיון — חובת דיווח

לכבוד: ר.מ.פ. ראמי מורה פרוייקטים בע"מ | מבצע/ת: דב הרשקוביץ 2 | פרמטרים: 1 , 1.2 דמי גביה 0 , 50 | מספר: 4821

כתובת: 0 0, נצרת | מזהה פעולה: דב הרשקוביץ | תאריך: 27/02/2022

מ שירות: מורה ראמי | מטרת העיסקה | ת.ערך: 27/02/2022

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים		ע	סכום בש"ח	ד.ג	%	עמלה
10251	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	25/04/22	57		3	148,636.00	50	1.200	3,617.00
10201	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	30/04/22	63	ש	3	140,000.00	50	1.200	3,746.00
10252	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	25/05/22	87		3	148,636.00	50	1.200	5,401.00
10202	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	30/05/22	92		3	140,000.00	50	1.200	5,370.00
10253	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	25/06/22	119	ש	3	148,636.00	50	1.200	7,303.00
10203	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	30/06/22	123		3	140,000.00	50	1.200	7,106.00
10254	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	25/07/22	148		3	148,636.00	50	1.200	9,027.00
10204	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	30/07/22	154	ש	3	140,000.00	50	1.200	8,842.00
10255	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	25/08/22	179		3	148,636.00	50	1.200	10,870.00
10205	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	30/08/22	184		3	140,000.00	50	1.200	10,522.00
10256	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	25/09/22	210		3	148,636.00	50	1.200	12,713.00
10206	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	30/09/22	215		3	140,000.00	50	1.200	12,258.00
10257	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	25/10/22	240		3	148,636.00	50	1.200	14,497.00
10207	12	761	00362146	28	זנקל תרייד קומפני בע"מ	516051471	30/10/22	245		3	140,000.00	50	1.200	13,938.00

14 שקים | 2,020,452.00 | 17260 | 125,210.00 | לתשלום: 1,895,242.00

הצהרת מבקש | ביטול עיסקה

435. **הלקוח י.ס.ד בעמק יזמות ובניין בע"מ, בבעלותו של עאבד סאלח (ת.ז 039447115)**:

435.1. נדגים להלן גלגול "**מרובע**": **(א)** שיקים של המושכים נפאע אמגד, אחמד נפאע, אבו אחמד איהאב ומוחמד עתמאללה בע"מ שנמסרו ע"י הלקוח ביום 12.4.2021 ליום 15.5.2021, ואז – ביום 30.5.2021 – גולגלו והושבו ללקוח כנגד קבלת שיקים של המושכים עאבד מוחמד, עאבד חאלד ועאבד עלא שמועד פרעונם ליום 31.8.2021; **(ב)** ביום 29.8.2021 **דחו - גלגלו – את מועד פרעונם** של אותם שיקים שנמסרו ביום 30.5.2021 ליום 31.10.2021 (חלף מועד הפרעון הנדחה ליום 31.8.2021); **(ג)** ביום 26.10.2021 **דחו – גלגלו – את מועד פרעונם** של אותם שיקים שנמסרו ביום 29.8.2021 ליום 5.12.2021; **(ד)** אותם שיקים **גולגלו והושבו ללקוח** בשתי עסקאות ניכיון עוקבות בתאריכים 20.1.2022 ו-8.2.2022, אשר דחו את מועד פרעונם למועדים משתנים על פני ינואר 2022 ומרץ-ספטמבר 2022.

435.2. גם הכרטסת של לקוח זה רוויה בפעולות **קיזוז** המעידות על גלגול (ונתמקד רק בחלקן בכדי לא להלאות את הקורא).

435.3. נפנה לצילום המסך הבא שמתאר חלק מהכרטסת של הלקוח, בו רואים את עסקת הנכיון מיום **12.4.2021** בגדרה נמסרו מספר שיקים של מושכים שונים – נפאע אמגד, אחמד נפאע, אבו אחמד איהאב ומוחמד עתמאללה בע"מ, שפירוט שלהם מצוי בצילום המסך שלאחריו:

חשבון עו"ש 296 - י.ס.ד. בעמק יזמות ובניין בע"מ

מס'	ת.פעולה	אסמכתא	ת.ערך	פרטים	חובה	זכות	יתרה
1	12/04/2021	1541	12/04/2021	סכום לתשלום		1,158,739.00	1,158,739.00
2	12/04/2021	1541	12/04/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	1,158,739.00		0

קבלת שקים לנכיון — חובת דיווח

לכבוד: י.ס.ד. בעמק יזמות ובניין בע"מ | מבצע/ת: דב הרשקוביץ 2 | פרמטרים: 1 , 1.1 דמי גביה 0 , 50 , | מספר: 1541

כתובת: 1048 1, נצרת | מזהה פעולה: דב הרשקוביץ | תאריך: 12/04/2021

מ שירות: עאבד סאלח | מטרת העיסקה | ת.ערך: 12/04/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	ד.ג	%	עמלה
80000233	17	639	00084801	1	נפאע אמגד	318583267	15/05/21	34 ש	3	337,500.00	50	1.100	4,629.00
80000020	17	639	00096699	1	אחמד נפאע	204014849	15/05/21	34 ש	3	337,500.00	50	1.100	4,629.00
10499	12	738	00590320	1	אבו אחמד איהאב	32711749	15/05/21	34 ש	3	150,000.00	50	1.100	2,085.00
80000630	17	630	00052330	1	מוחמד עתאמללה בע"מ	515601946	15/05/21	34 ש	3	350,000.00	50	1.100	4,798.00

435.4. בצילום המסך הבא, שמתאר חלק מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום **30.5.2021** התקבלה עסקת ניכיון לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 2,416,362 ₪ (שורה 10). מיד לאחר שורה זו רואים כי כנגד עסקה זו **הושבו ללקוח** שלל שיקים של המושכים נפאע אמגד, אחמד נפאע, אבו אחמד איהאב ומוחמד עתמאללה בע"מ. ראו נא שורות 12 עד 15, שכולן מציינות "**קיזוז**". אלו אותם שיקים אשר נמסרו לקבוצת גיבוי כמתואר לעיל ביום 12.4.2021.

10	30/05/2021	1964	30/05/2021	סכום לתשלום		2,416,362.00	2,916,362.00
11	30/05/2021	1964	30/05/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		2,916,362.00
12	30/05/2021	2780	30/05/2021	קיזוז עם שיק מספר 80000630,שם מושך מוחמד עתאמללה ב	350,000.00		2,566,362.00
13	30/05/2021	2782	30/05/2021	קיזוז עם שיק מספר 80000233,שם מושך נפאע אמגד	337,500.00		2,228,862.00
14	30/05/2021	2784	30/05/2021	קיזוז עם שיק מספר 10499,שם מושך אבו אחמד איהאב	150,000.00		2,078,862.00
15	30/05/2021	2786	30/05/2021	קיזוז עם שיק מספר 80000020,שם מושך אחמד נפאע	337,500.00		1,741,362.00
16	03/06/2021	1001	30/05/2021	תשלום העברה בנקאית	550,000.00		1,191,362.00

435.5. הגלגול לא נעצר כאן. בגדר עסקת הניכיון דלעיל מיום 30.5.2021 (שקיזזה – גלגלה – כאמור שלל שיקים של המושכים נפאע אמגד, אחמד נפאע, אבו אחמד איהאב ומוחמד עתמאללה

בע"מ), התקבלו בגיבוי שלושה שיקים של המושכים עאבד מוחמד, עאבד חאלד ועאבד עלא, כמפורט בצילום המסך להלן:

לכבוד: י.ס.ד. בעמק יזמות ובניין בע"מ | מבצע/ת: דב הרשקוביץ 2 | פרמטרים: 1 , 0.8 דמי גביה 0 , 50 , | מספר: 1964
כתובת: 1048 1, נצרת | מזהה פעולה: דב הרשקוביץ | תאריך: 30/05/2021
מ שירות: עאבד סאלח | מטרת העיסקה | ת.ערך: 30/05/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	ד.ג	%	עמלה
5000001	10	840	02517876	2	עאבד מוחמד	25841966	31/08/21	93	3	885,000.00	50	0.800	22,706.00
5000026	10	840	02370197	4	עאבד חאלד	206164386	31/08/21	93	3	885,000.00	50	0.800	22,706.00
5000015	10	964	02240742	4	עאבד עלא	26311290	31/08/21	93	3	710,000.00	50	0.800	18,226.00

הצהרת | ביטול | 5506 | 2,480,000.00 | 63,638.00

435.6. גם שיקים אלו גולגלו, **ובאופן שהם הוחזרו ללקוח ונעשתה איתו "עסקה" לקבלת אותם השיקים רק למועד רחוק יותר 31.10.2021**. כך, בצילום המסך הבא, שמתאר חלק נוסף מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום 29.8.2021 בוצעה עסקת ניכיון לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 2,480,000 ש"ח (שורה 28). מיד לאחר שורה זו רואים כי כנגד עסקה זו **קוזזו** השיקים של המושכים עאבד מוחמד, עאבד חאלד ועאבד עלא שנמסרו ביום 30.5.2021 עם מועד פרעון ליום 31.8.2021. ראו נא שורות 30 עד 32 שמציינות "**קיזוז**". ובצילום המסך הבא רואים שהשיקים שנמסרו בגין אותה עסקת ניכיון הם אותם השיקים (עם אותם מספרים) רק כשמועד הפירעון שלהם מאוחר יותר (יום 31.10.2021).

28	29/08/2021	29/08/2021	3202	סכום לתשלום		2,480,000.00	2,484,202.00
29	29/08/2021	29/08/2021	3202	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		2,484,202.00
30	29/08/2021	29/08/2021	5660	קיזוז עח שיק מספר 5000001,שם מושך עאבד מוחמד	885,050.00		1,599,152.00
31	29/08/2021	29/08/2021	5662	קיזוז עח שיק מספר 5000026,שם מושך עאבד חאלד	885,000.00		714,152.00
32	29/08/2021	29/08/2021	5664	קיזוז עח שיק מספר 5000015,שם מושך עאבד עלא	710,000.00		4,152.00

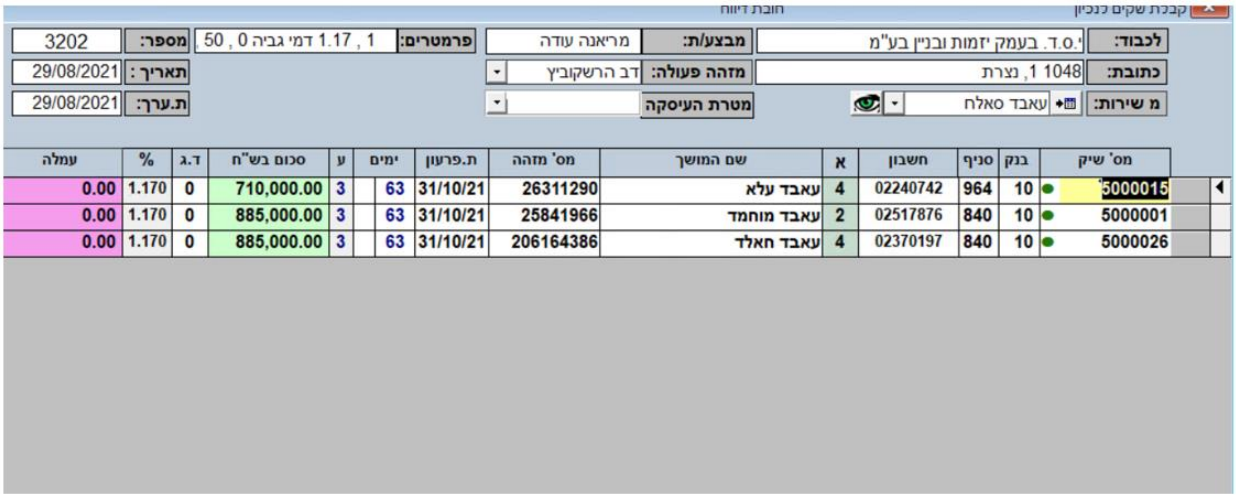

435.7. אולם, הגלגול טרם פסק. בצילום המסך הבא, שמתאר חלק מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום **26.10.2021** בוצעו שתי עסקאות ניכיון: **(1)** הראשונה לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך של 1,740,218 ש"ח (ראו שורה 37) ומיד לאחריה הוראת "**קיזוז**" בגין שני שיקים המסתיימים בספרות 026 ו-001 (ראו שורות 39 עד 40); **(2)** השניה על סך של 710,000 ש"ח (ראו שורה 41) ומיד לאחריה הוראת "**קיזוז**" בגין שיק שמסתיים בספרות 015 (ראו שורה 43). כאמור, שלושת השיקים הללו הם השיקים מעסקת הניכיון שהתבצעה ביום 29.8.2021.

37	26/10/2021	26/10/2021	3941	26/10/2021	סכום לתשלום		1,740,218.00	1,740,250.00
38	26/10/2021	26/10/2021	3941	26/10/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		1,740,250.00
39	26/10/2021	26/10/2021	7999	26/10/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000026,שם מושך עאבד חאלד	885,050.00		855,200.00
40	26/10/2021	26/10/2021	8001	26/10/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000001,שם מושך עאבד מוחמד	855,200.00		0
41	26/10/2021	26/10/2021	3942	26/10/2021	סכום לתשלום		710,000.00	710,000.00
42	26/10/2021	26/10/2021	3942	26/10/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		710,000.00
43	26/10/2021	26/10/2021	8004	26/10/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000015,שם מושך עאבד עלא	710,000.00		0

435.8. וכך נמשך הגלגול. בגדר עסקת הניכיון דלעיל מיום 26.10.2021 (שקיזזה – גלגלה - כאמור את השיקים שמסתיימים בספרות 001, 026 ו-015), התקבלו בגיבוי אותם השיקים, פעם נוספת, הפעם כאשר מועד פרעונם נדחה ליום 5.12.21. כמפורט בצילומי המסך להלן:

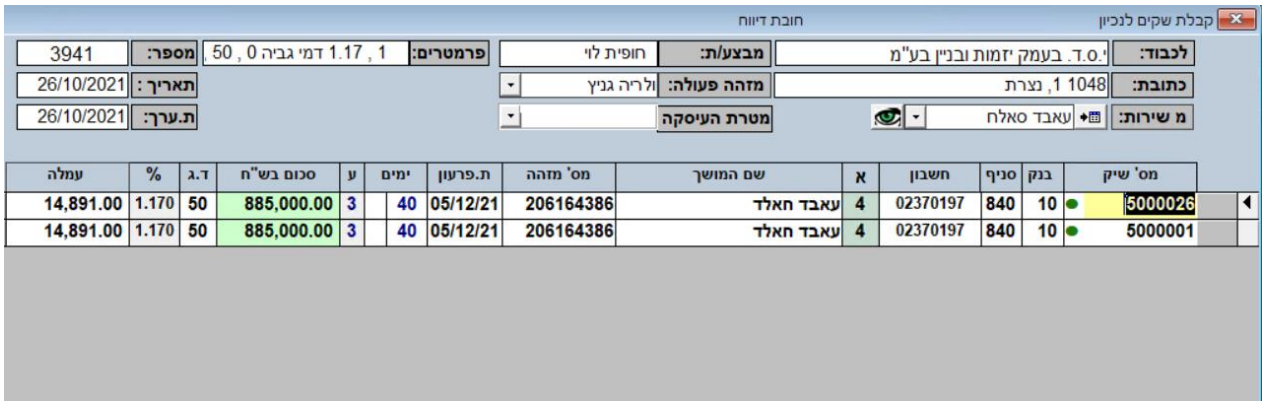

(*תשומת לב לכך שככל הנראה בעת הזנת העסקה לישות נפלה טעות בשם המושך של שיק מס' 5000001. כפי שנראה בתמונה מופיע "עאבד חאלד" בעוד שהמושך הוא עאבד מוחמד).

קבלת שקים לנכיון | חובת דיווח

לכבוד:	י.ס.ד. בעמק יזמות ובניין בע"מ	מבצע/ת:	נדב רזן	פרמטרים:	1 , 1.17 דמי גביה 0 , 50
כתובת:	1048 1, נצרת	מזהה פעולה:	דב הרשקוביץ	מספר:	3942
מ שירות:	עאבד סאלח	מטרת העיסקה		תאריך :	26/10/2021
				ת.ערך:	26/10/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	ד.ג	%	עמלה
5000015	10	964	02240742	4	עאבד עלא	26311290	05/12/21	40	3	710,000.00	0	1.170	0.00

435.9. שיקים אלו **הושבו ללקוח** וגולגלו פעם נוספת. בצילום המסך הבא, שמתאר חלק מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום **20.01.2022** בוצעה עסקת ניכיון לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 1,485,000 ש"ח (ראו שורה 46) ואחריה הוראת "**קיזוז**" בגין אותם השיקים המסתיימים בספרות 001, 015 ו-026 (ראו שורות 48 עד 50), אם כי רק חלק מן הסכום של השיקים קוזז.

46	20/01/2022	4707	20/01/2022	סכום לתשלום		1,485,000.00	1,485,000.00	1,485,000.00
47	20/01/2022	4707	20/01/2022	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00			1,485,000.00
48	20/01/2022	11825	20/01/2022	קיזוז עם שיק מספר 5000026,שם מושך עאבד חאלד	883,669.40			601,330.60
49	20/01/2022	11827	20/01/2022	קיזוז עם שיק מספר 5000001,שם מושך עאבד מוחמד	708.00			600,622.60
50	20/01/2022	11829	20/01/2022	קיזוז עם שיק מספר 5000015,שם מושך עאבד עלא	600,622.60			0

435.10. בגדר עסקת הניכיון דלעיל מיום 20.1.2022 התקבלו בגיבוי ארבעה שיקים מפורקסין יזמות ופרוייקטים בע"מ, כולם למועדי פרעון שונים במהלך ינואר 2022. כמפורט בצילום המסך להלן:

קבלת שקים לנכיון | חובת דיווח

לכבוד:	י.ס.ד. בעמק יזמות ובניין בע"מ	מבצע/ת:	דב הרשקוביץ 2	פרמטרים:	1 , 0.8 דמי גביה 0 , 50
כתובת:	1048 1, נצרת	מזהה פעולה:	דב הרשקוביץ	מספר:	4707
מ שירות:	עאבד סאלח	מטרת העיסקה		תאריך :	20/01/2022
				ת.ערך:	20/01/2022

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים		ע	סכום בש"ח	ד.ג	%	עמלה
1270114	20	581	00111624	20	פורקסין יזמות ופרוייקטים בע"	516370863	24/01/22	4		3	420,000.00	50	0.973	3,750.00
1270113	20	581	00111624	20	פורקסין יזמות ופרוייקטים בע"	516370863	26/01/22	6		3	421,000.00	50	0.960	3,750.00
1270117	20	581	00111624	20	פורקסין יזמות ופרוייקטים בע"	516370863	29/01/22	10	ש	3	422,000.00	50	0.933	3,750.00
1270115	20	581	00111624	20	פורקסין יזמות ופרוייקטים בע"	516370863	29/01/22	10	ש	3	237,000.00	50	0.933	3,750.00

435.11. בצילום המסך הבא, שמתאר חלק מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום **8.2.2022** בוצעה עסקת ניכיון לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 993,100 ש"ח (ראו שורה 51) ואחריה הוראת "**קיזוז**" בגין יתרת השיקים המסתיימים בספרות 001 ו-015 (ראו שורות 53 עד 54), קרי של חלק של הסכומים שלהם.

51	08/02/2022	4772	08/02/2022	סכום לתשלום		993,100.00	993,100.00	993,100.00
52	08/02/2022	4772	08/02/2022	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00			993,100.00
53	08/02/2022	12732	08/02/2022	קיזוז עם שיק מספר 5000015,שם מושך עאבד עלא	109,427.40			883,672.60
54	08/02/2022	12734	08/02/2022	קיזוז עם שיק מספר 5000001,שם מושך עאבד חאלד	883,669.40			3.20

435.12. בגדר עסקת הניכיון דלעיל מיום 8.2.2022 התקבלו בגיבוי שלל שיקים של המושכים א.מ. אגב בניין ושיפוצים בע"מ ו-נדאל שיפוצים ואינסטלציה בע"מ למועדי פרעון שמשתרעים על פני מרץ-ספטמבר 2022. כמפורט בצילום המסך להלן:

קבלת שקים לניכיון — חובת דיווח

לכבוד: י.ס.ד. בעמק יזמות ובניין בע"מ | מבצע/ת: דב הרשקוביץ 2 | פרמטרים: 0.5 , 0.5 דמי גביה 0 , 50 | מספר: 4772

כתובת: 1048 1, נצרת | מזהה פעולה: דב הרשקוביץ | תאריך: 08/02/2022

מ שירות: עאבד סאלח | מטרת העיסקה | ת.ערך: 08/02/2022

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים		ע	סכום בש"ח	ד.ג	%	עמלה
5000017	10	906	59950098	33	א.מ.אגב בניין ושיפוצים בע"מ	516456548	30/03/22	50		3	100,000.00	50	0.500	700.00
5000016	10	906	59950098	33	א.מ.אגב בניין ושיפוצים בע"מ	516456548	30/04/22	82	ש	3	100,000.00	50	0.500	700.00
5000015	10	906	59950098	33	א.מ.אגב בניין ושיפוצים בע"מ	516456548	30/05/22	111		3	100,000.00	50	0.500	700.00
5000014	10	906	59950098	33	א.מ.אגב בניין ושיפוצים בע"מ	516456548	30/06/22	142		3	100,000.00	50	0.500	700.00
5000013	10	906	59950098	33	א.מ.אגב בניין ושיפוצים בע"מ	516456548	30/07/22	173	ש	3	100,000.00	50	0.500	700.00
5000012	10	906	59950098	33	א.מ.אגב בניין ושיפוצים בע"מ	516456548	30/08/22	203		3	100,000.00	50	0.500	700.00
5000011	10	906	59950098	33	א.מ.אגב בניין ושיפוצים בע"מ	516456548	30/09/22	234		3	100,000.00	50	0.500	700.00
3480011	20	462	00543512	9	נדאל שיפוצים ואינסטלציה בע'	516230158	30/08/22	203		3	100,000.00	50	0.500	700.00
3480010	20	462	00543512	9	נדאל שיפוצים ואינסטלציה בע'	516230158	30/07/22	173	ש	3	100,000.00	50	0.500	900.00
3480012	20	462	00543512	9	נדאל שיפוצים ואינסטלציה בע'	516230158	30/09/22	234		3	100,000.00	50	0.500	400.00

435.13. באופן זה, אשראי שניתן לראשונה ביום 12.4.2021 לזמן קצר, **גולגל לכדי אשראי לתקופה ארוכה עד הרבעון האחרון של שנת 2022** (מבלי שגלגול זה מקבל ביטוי בדוחות הקבוצה). נציין שמרבית השיקים שנמסרו גם בפעולה האחרונה שתוארה לעיל קוזזו, קרי הושבו ללקוח, באמצעות העברת יתרת זכות (תופעה פסולה אחרת ועל כך להלן), שהגיעה מכרטסת הלקוח א.מ. אגב בניין ושיפוצים בע"מ. כפי שמפורט בצילום המסך שלהלן:

59	25/07/2022	3538	25/07/2022	העברה מא.מ אגב בניין ושיפוצים בע"מ		700,869.00	700,872.20
60	25/07/2022	18474	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 5000014,שם מושך א.מ.אגב בניין וש	100,869.00		600,003.20
61	25/07/2022	18476	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 3480012,שם מושך נדאל שיפוצים ואי	100,765.00		499,238.20
62	25/07/2022	18478	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 5000013,שם מושך א.מ.אגב בניין וש	100,000.00		399,238.20
63	25/07/2022	18480	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 5000012,שם מושך א.מ.אגב בניין וש	100,000.00		299,238.20
64	25/07/2022	18482	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 5000011,שם מושך א.מ.אגב בניין וש	100,000.00		199,238.20
65	25/07/2022	18484	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 3480011,שם מושך נדאל שיפוצים ואי	100,000.00		99,238.20
66	25/07/2022	18486	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 3480010,שם מושך נדאל שיפוצים ואי	99,238.20		0
67	25/07/2022	18489	25/07/2022	העברה מעמלות ח/ז		4,168.00	4,168.00
68	25/07/2022	18490	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 5000014,שם מושך א.מ.אגב בניין וש	1,170.00		2,998.00
69	25/07/2022	18492	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 3480010,שם מושך נדאל שיפוצים ואי	1,142.80		1,855.20
70	25/07/2022	18494	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 5000013,שם מושך א.מ.אגב בניין וש	462.00		1,393.20
71	25/07/2022	18496	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 5000012,שם מושך א.מ.אגב בניין וש	462.00		931.20
72	25/07/2022	18498	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 5000011,שם מושך א.מ.אגב בניין וש	462.00		469.20
73	25/07/2022	18500	25/07/2022	קיזוז עח שיק מספר 3480011,שם מושך נדאל שיפוצים ואי	462.00		7.20

436. **הלקוח אחים ז. בשארה בע"מ, בבעלותו של זאהי בשארה (ת.ז 033978107) אשר חובו לקבוצת גיבוי מסתכם בסך של כ-6,011,996 ש"ח:**

436.1. נדגים להלן גלגול "**מרובע**": **(א)** שיק (סולו) של המושך אחים ז. בשארה בע"מ, שנמסר על ידי הלקוח ביום 30.8.2021 לפירעון ביום 30.9.2021 ואז – ביום 3.10.2021 **גולגל** השיק באופן שמועד פרעונו נדחה ליום 30.10.2021; **(ב)** ביום 27.10.2021 **גולגל והושב ללקוח** אותו השיק באופן שמועד פרעונו נדחה ל5.12.2021; **(ג)** ביום 27.12.2021 **גולגל והושב ללקוח** השיק הנ"ל פעם נוספת כנגד שישה שיקים נוספים למועדי פרעון שנפרסו על פני פברואר-יוני 2022; **(ד)** ביום 4.9.2022 ארבעה מתוך ששת השיקים הנ"ל **גולגלו והושבו ללקוח** כעסקת ניכיון חדשה

אך תאריך פרעונם נותר זהה (על אף שכבר עבר בכל אופן), תוך שהשיקים הללו לא נפרעו ומהווים חלק מהחוב של הלקוח.

436.2. במילים אחרות, קבוצת גיבוי העמידה ללקוח אשראי שאמור היה להיפרע ביום 30.9.2021, אלא שבפועל האשראי גולגל וגולגל משך חודשים ארוכים, מבלי שקבוצת גיבוי מייחסת כל חשיבות לגלגולו, על כל המשתמע מכך.

436.3. נפנה לצילום המסך הבא שמתאר את עסקת הנכיון מיום **30.8.2021** בגינה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 2,374,541 ₪ (שורה 210) בגדרה נמסר שיק (סולו) של אחים ז. בשארה בע"מ. השימוש ביתרת זכות זו נוצל – (1) לקיזוז "הלוואות" (אשראי שניתן מבלי שנמסר כל שיק בקשר אליו) בסכום של כ- 1,200,000 ₪; ו – (2) העברה בנקאית שבוצעה מאת קבוצת גיבוי בסך של 1,174,341 ₪. בצילום המסך שלאחריו, שנפתח בישות עם לחיצה על שורת ה"סכום לתשלום" (שורה 210), רואים את השיק שנמסר להקמת יתרת הזכות, שמסתיים בספרות 163.

210	30/08/2021	3224	30/08/2021	סכום לתשלום		2,374,541.00	2,374,641.00
211	30/08/2021	3224	30/08/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		2,374,641.00
212	30/08/2021	5706	30/08/2021	קיזוז עח הלוואה מספר 469	1,200,000.00		1,174,641.00
213	30/08/2021	5708	30/08/2021	קיזוז עח הלוואה מספר 470	200.00		1,174,441.00
214	31/08/2021	1854	30/08/2021	תשלום העברה בנקאית	1,174,341.00		100.00
215	31/08/2021	1854	31/08/2021	עמלה	100.00		0

מתן אשראי בדרך נכיון — חובת דיווח

לכבוד: אחים ז.בשארה בע"מ | מבצע/ת: דב הרשקוביץ 2 | פרמטרים: 0.35 , 0.936 דמי גביה 0 | מספר: 3224

כתובת: 6140 0, נצרת | מזהה פעולה: דב הרשקוביץ | תאריך: 30/08/2021

מ שירות: זאהי בשארה | מטרת העיסקה: | ת.ערך: 30/08/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	הוצאות	%	עמלה	% עלות ממשית
53163	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	30/09/21	31	3	2,400,000.00	0	0.936	25,459.00	12.45

436.4. בצילום המסך הבא, שמתאר חלק מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום **3.10.2021** בוצעה עסקת ניכיון לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 2,376,228 ש"ח (שורה 225). מיד לאחר שורה זו, בשורה 227, רואים כי כנגד עסקה זו יש "**קיזוז**" של השיק של הלקוח אחים ז. בשארה שמסתיים בספרות 163 שנמסר לקבוצת גיבוי ביום 30.8.2021.

225	03/10/2021	3602	03/10/2021	סכום לתשלום		2,376,228.00	2,376,228.00
226	03/10/2021	3602	03/10/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		2,376,228.00
227	03/10/2021	6905	03/10/2021	קיזוז עח שיק מספר 53163,שם מושך אחים ז בשארה בע"מ	2,376,228.00		0

436.5. בגדר עסקת הניכיון דלעיל מיום 3.10.2021 (שגלגלה – כאמור את אותו השיק של אחים ז. בשארה בע"מ), "התקבל" אותו השיק של המושך אחים ז. בשארה כאשר מועד הפרעון נדחה ליום 30.10.2021 (חלף מועד הפרעון המקורי שיועד ליום 30.9.2021), כמפורט בצילום המסך להלן:

מתן אשראי בדרך ניכיון — חובת דיווח

לכבוד:	אחים ז.בשארה בע"מ	מבצע/ת:	דב הרשקוביץ	פרמטרים:	0.35 , 0.936 דמי גביה 0
כתובת:	6140 0, נצרת	מזהה פעולה:	דב הרשקוביץ	מספר:	3602
מ שירות:	זאהי בשארה	מטרת העיסקה		תאריך :	03/10/2021
				ת.ערך:	03/10/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	הוצאות	%	עמלה	% עלות ממשית
53163	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	30/10/21	28 ש	3	2,400,000.00	0	0.897	23,772.00	12.86

6.436. אולם, ראו זה פלא, פירעון האשראי שאמור היה להתבצע באמצעות שיק שמספרו 53163 **נדחה שוב**. כך, במסגרת עסקת ניכיון נוספת ביום 27.10.2021 לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 2,400,000 ש"ח (ראו נא שורה 253), הוא **הושב ללקוח**. ראו נא שורה 255 שמציינת "**קיזוז**". ומיד עם השבתו ללקוח הוא הוחזר שוב, רק הפעם ליום 5.12.2021 (כך כמפורט בצילום המסך לאחר מכן, שמופיע עם לחיצה בישות על שורת ה"סכום לתשלום" של עסקת הניכיון).

253	27/10/2021	3949	27/10/2021	סכום לתשלום		2,400,000.00	3,226,710.00
254	27/10/2021	3949	27/10/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		3,226,710.00
255	28/10/2021	8043	27/10/2021	קיזוז עח שיק מספר 53163,שם מושך אחים ז בשארה בע"מ	2,400,000.00		826,710.00

מתן אשראי בדרך ניכיון — חובת דיווח

לכבוד:	אחים ז.בשארה בע"מ	מבצע/ת:	עמיאל בניאס	פרמטרים:	0.35 , 0.936 דמי גביה 0
כתובת:	6140 0, נצרת	מזהה פעולה:	דב הרשקוביץ	מספר:	3949
מ שירות:	זאהי בשארה	מטרת העיסקה		תאריך :	27/10/2021
				ת.ערך:	27/10/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	הוצאות	%	עמלה	% עלות ממשית
53163	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	05/12/21	39	3	2,400,000.00	0	0.936	0.00	0.00

7.436. בצילום המסך הבא, שמתאר חלק מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום **27.12.2021** בוצעה עסקת ניכיון לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 2,401,505 ש"ח (שורה 297). מיד לאחר שורה זו, בשורה 299, רואים כי כנגד עסקה זו יש "**קיזוז**" של השיק של הלקוח אחים ז. בשארה שמסתיים בספרות 163 שנמסר לקבוצת גיבוי ביום 30.8.2021.

297	27/12/2021	4558	27/12/2021	סכום לתשלום		2,401,505.00	2,401,505.00
298	27/12/2021	4558	27/12/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		2,401,505.00
299	27/12/2021	10462	27/12/2021	קיזוז עח שיק מספר 53163,שם מושך אחים ז בשארה בע"מ	2,400,000.00		1,505.00

8.436. וכך נמשך הגלגול. בגדר עסקת הניכיון דלעיל מיום 27.12.2021 (שקיזזה – גלגלה – כאמור את שיק הסולו מס' 53163 של אחים ז. בשארה), התקבלו בגיבוי שלל שיקים (סולו) של המושך אחים ז. בשארה לחודשים פברואר-יוני 2022, כמפורט בצילום המסך להלן:

לכבוד:	אחים ז.בשארה בע"מ	מבצע/ת:	דב הרשקוביץ 2	פרמטרים:	0.35 , 0.936 דמי גביה 0	מספר:	4558
כתובת:	6140 0, נצרת	מזהה פעולה:	דב הרשקוביץ			תאריך :	27/12/2021
מ שירות:	זאהי בשארה	מטרת העיסקה				ת.ערך:	27/12/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	הוצאות	%	עמלה	% עלות ממשית
54522	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	31/05/22	155	3	600,000.00	0	0.936	29,578.00	12.04
54575	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	30/04/22	125	3 ש	600,000.00	0	0.936	23,962.00	11.98
54523	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	30/06/22	185	3	507,000.00	0	0.936	29,739.00	12.13
54574	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	31/03/22	94	3	600,000.00	0	0.936	18,159.00	11.95
54573	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	05/03/22	69	3 ש	100,000.00	0	0.936	2,247.00	11.99
54572	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	20/02/22	55	3	100,000.00	0	0.936	1,810.00	12.07

436.9. גם שיקים אלו הוחלפו (גולגלו) לאחר מכן בשיקים אחרים. למשל, בצילום המסך הבא, שמתאר חלק נוסף מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום 4.9.2022 בוצעה עסקת ניכיון לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 2,307,000 ש"ח (שורה 307). מיד לאחר שורה זו רואים כי כנגד עסקה זו, ביום 12.10.2022, **הושבו ללקוח** שלל שיקים וביניהם ארבעה מתוך השיקים שנתקבלו במסגרת עסקת הניכיון ביום 27.12.2021, של המושך אחים ז. בשארה. ראו נא שורות 309 עד 312 שמציינות "**קיזוז**".

307	04/09/2022	5061	04/09/2022	סכום לתשלום		2,307,000.00	2,307,000.00
308	04/09/2022	5061	04/09/2022	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		2,307,000.00
309	12/10/2022	20987	04/09/2022	קיזוז עח שיק מספר 54574,שם מושך אחים ז בשארה בע"מ	600,050.00		1,706,950.00
310	12/10/2022	20989	04/09/2022	קיזוז עח שיק מספר 54523,שם מושך אחים ז בשארה בע"מ	507,050.00		1,199,900.00
311	12/10/2022	20991	04/09/2022	קיזוז עח שיק מספר 54575,שם מושך אחים ז בשארה בע"מ	600,050.00		599,850.00
312	12/10/2022	20993	04/09/2022	קיזוז עח שיק מספר 54522,שם מושך אחים ז בשארה בע"מ	599,850.00		0

436.10. באותה עסקת ניכיון מיום 4.9.2022, הגלגול נמשך. בגין אותה עסקת ניכיון שקיזזה את ארבעת השיקים מיום 27.12.2021, התקבלו בקבוצת גיבוי אותם ארבעה שיקים בדיוק, כאשר מועד פרעונם בישות נותר כפי שהיה, לחודשים מרץ-יוני 2022 (קרי, עסקת ניכיון משוללת היגיון כלכלי ועסקי המתקיימת בספטמבר 2022, בגין שיקים <u>שמועד פרעונם כבר חלף</u>). כמפורט בצילום המסך להלן:

מתן אשראי בדרך נכיון — חובת דיווח

לכבוד:	אחים ז.בשארה בע"מ	מבצע/ת:	ג'ני סימנה	פרמטרים:	0.35 , 0.936 דמי גביה 0	מספר:	5061
כתובת:	6140 0, נצרת	מזהה פעולה:	ולריה גניץ			תאריך :	04/09/2022
מ שירות:	זאהי בשארה	מטרת העיסקה				ת.ערך:	04/09/2022

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	הוצאות	%	עמלה	% עלות ממשית
54523	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	30/06/22			507,000.00	0	0.350	0.00	0.00
54574	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	31/03/22			600,000.00	0	0.350	0.00	0.00
54522	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	31/05/22			600,000.00	0	0.350	0.00	0.00
54575	20	559	00105455	38	אחים ז בשארה בע"מ	513595363	30/04/22		ש	600,000.00	0	0.350	0.00	0.00

436.11. אותם ארבעה שיקים: 54522, 54523, 54574, 54575 **חזרו, והם מהווים חלק מן החוב שעל הנאמנים לנסות ולגבות**. כמפורט בצילום המסך הבא:

גבייה 86 - אחים ז.בשארה בע"מ

28/06/2023

הסדר	תיאור	שיק	בנק	חשבון	שם מושך	א	ת. פרעון	ע. נקוב	יתרה
	עוש								0
	שיק שחזר	54574	20	00105455	אחים ז בשארה בע"מ	38	31/03/22	600,000.00	-840,316.00
	שיק שחזר	54575	20	00105455	אחים ז בשארה בע"מ	38	30/04/22	600,000.00	-838,774.00
	שיק שחזר	54522	20	00105455	אחים ז בשארה בע"מ	38	31/05/22	600,000.00	-837,182.00
	שיק שחזר	54523	20	00105455	אחים ז בשארה בע"מ	38	30/06/22	507,000.00	-706,116.00
	שיק שחזר	54573	20	00105455	אחים ז בשארה בע"מ	38	05/03/22	100,000.00	-137,206.00

-3,359,594.00 | SMS | ק. מט"ח | הפקדה חוזרת | קבלה | יומן | הסדר

437. **הלקוח רוסביק בניין בע"מ, אשר חובו לקבוצת גיבוי מסתכם בסך של למעלה מ – 8 מיליון ש"ח:**

437.1. נדגים להלן גלגול נוסף - שיק (סולו) של המושך רוסביק לבניין בע"מ, שנמסר על ידי הלקוח ביום 20.1.2021, כאשר מועד הפירעון הנקוב בו הוא יום 20.2.2021 ואז – ביום 13.2.2021 **גולגל** השיק באופן שמועד פרעונו נדחה 5.4.2021.

437.2. בצילום המסך הבא, שמתאר חלק מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום **20.1.2021** בוצעה עסקת ניכיון בסך 309,437 ש"ח (שורה 84).

84	20/01/2021	790	20/01/2021	סכום לתשלום		309,437.00	309,437.00
85	20/01/2021	790	20/01/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		309,437.00

437.3. בגדר עסקת הניכיון דלעיל מיום 20.1.2021 התקבל שיק (סולו) של רוסביק לבניין בע"מ אשר מועד פרעונו קבוע ליום 20.2.2021, כמפורט בצילום המסך להלן:

מתן אשראי בדרך ניכיון — חובת דיווח

לכבוד: חסביק לבניין בע"מ | מבצע/ת: דב הרשקוביץ | פרמטרים: 1 , 1.5 דמי גביה 50 , 50 | מספר: 790
כתובת: ראשי 1, שילת | מזהה פעולה: דב הרשקוביץ | תאריך: 20/01/2021
מ שירות: מנאצרה עומר | מטרת העיסקה | ת.ערך: 20/01/2021

מס' שיק	בנק	סניף	חשבון	א	שם המושך	מס' מזהה	ת.פרעון	ימים	ע	סכום בש"ח	הוצאות	%	עמלה	% עלות ממשית
5000198	10	918	24530052	42	רוסביק לבניין בע"מ	515665586	20/02/21	32 ש	3	315,000.00	50	1.500	5,513.00	20.23

437.4. בצילום המסך הבא, שמתאר חלק מן הכרטסת של הלקוח, רואים שביום **13.2.2021** בוצעה עסקת ניכיון לפיה הוזנה ללקוח יתרת זכות בסך 468,637 ש"ח (שורה 88). מיד לאחר שורה זו, בשורה 90, רואים כי כנגד עסקה זו יש "**קיזוז**" של השיק של הלקוח רוסביק לבניין בע"מ שמסתיים בספרות 198, אותו השיק אשר נמסר לקבוצת גיבוי ביום 20.1.2021.

88	13/02/2021	985	13/02/2021	סכום לתשלום		468,637.00	477,837.42
89	13/02/2021	985	13/02/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		477,837.42
90	13/02/2021	1220	13/02/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000198,שם מושך רוסביק לבניין בע	314,140.05		163,697.37
91	14/02/2021	405	13/02/2021	תשלום העברה בנקאית	163,577.00		120.37
92	14/02/2021	405	14/02/2021	עמלה	120.00		.37

437.5. וכך קורה הגלגול. בגדר עסקת הניכיון דלעיל מיום 13.2.2021 (שקיזזה – גלגלה - כאמור את שיק הסולו שנגמר בספרות 198 של רוסביק לבניין בע"מ), התקבלו בגיבוי שני שיקים של המושך תאופיק זידאן בע"מ ליום 5.4.2021 (חלף מועד הפרעון המקורי של העסקה שיועד ליום 20.2.2021).

VI.יא.2. <u>על הקלות (הבלתי נסבלת) של הגלגול, שבוצע באופן שגרתי כאילו הוא פעולה טכנית, שגרה שמתעלמת מכך שמדובר בעסקת אשראי חדשה, ועוד במצב של כשל פרעון שדורש זהירות יתר</u>

438. גלגול האשראי מהווה, כמובן, **פעולת הענקת אשראי** לכל דבר וענין.

439. יתר על כן, מובן שמדובר בפעולת הענקת אשראי **במצב של כשל פירעון**, שכן השיק חולל או שהלקוח או המושך ביקשו לקבלו על רקע כך שהם לא מסוגלים לפרעו (כנראה משום שמלכתחילה לא דובר בעסקת ניכיון לגיטימית). מובן אפוא שבמצב זה יש להיזהר כפל כפלים מהענקת אשראי לאותו לקוח / מושך, על כל המשתמע מכך.

440. אלא שהמציאות בקבוצת גיבוי **התעלמה התעלמות מופגנת ממושכלות יסוד אלו**.

441. במציאות בקבוצת גיבוי, הגלגול היה מעשה יום יומי, שבוצע **באופן שגרתי**, כאילו היה **פעולה טכנית חסרת משמעות**, בהיקפים עצומים.

442. לשם המחשה ראו נא את התעבורה **מיום אחד** בקבוצת הווטסאפ "משיכות/הפקדות/הזזות" (ששמה לבדו מלמד על הלך הרוח של קבוצת גיבוי לגבי גלגולים), שמלמדת כיצד נמשכו השיקים מחשבונות הבנק של הקבוצה, כדי לגלגלם. ההפניות להלן לתמונות הן לתמונת השיק אותה מבוקש למשוך מחשבונות הבנק של הקבוצה כדי לבצע גלגול (וראו נא את הערתו של איל רוזן ב - 10:44 : "**אין בדיקות. מה שמבקשים למשוך, תמשכו במקום. שלא יפול בין הכסאות**") :

[28.3.2022, 9:54:25] נדב רוזן גיבוי: ??

[28.3.2022, 9:54:41] נוי דנן גיבוי: הופקד

[28.3.2022, 9:54:48] נדב רוזן גיבוי: תודה

[28.3.2022, 10:06:00] נדב רוזן גיבוי: מה עם כל המשיכות??

[28.3.2022, 10:17:19] נדב רוזן גיבוי: <מצורף: PHOTO--00000091 <2022-03-28-10-17-19.jpg

[28.3.2022, 10:18:56] ולריה גיבוי: <מצורף: PHOTO--00000092 <2022-03-28-10-18-56.jpg

[28.3.2022, 10:30:34] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 10:34:59] נדב רוזן גיבוי: ?

[28.3.2022, 10:35:04] נדב רוזן גיבוי: ?

[28.3.2022, 10:35:44] נוי דנן גיבוי: זה בבדיקה עם ולריה

[28.3.2022, 10:35:50] נוי דנן גיבוי: אני מתחילה עכשיו את המשיכות

[28.3.2022, 10:43:15] אייל רוזן: ואם היה צ'ק לאתמול?

[28.3.2022, 10:43:21] אייל רוזן: אז לא היה נמשך?

[28.3.2022, 10:43:33] נוי דנן גיבוי: מתי שלחתם את השיק?

[28.3.2022, 10:44:07] אייל רוזן: אין בדיקות,

מה שמבקשים למשוך, תמשכו במקום.

שלא יפול בין הכסאות

[28.3.2022, 10:44:48] נוי דנן גיבוי: באיזה שיק מדובר??

[28.3.2022, 10:45:20] נוי דנן גיבוי: זה בבדיקה כי אני לא מוצאת את השיק בבנק ולריה בודקת איפה השיק

[28.3.2022, 10:45:26] אייל רוזן: כל הצ'קים ששולחים

[28.3.2022, 10:46:34] נוי דנן גיבוי: אני מתחילה עכשיו לעשות משיכות של שיקים ששלחת מהשעה 16:40 כל השיקים שהיו לפני נמשכו

[28.3.2022, 10:46:55] אייל רוזן: תודה

[28.3.2022, 10:47:38] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 10:47:49] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 10:49:53] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 10:50:06] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 10:55:04] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 10:55:17] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 11:17:44] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 12:17:51] נדב רוזן גיבוי: מה עם שאר המשיכות?

[28.3.2022, 12:19:09] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 12:21:10] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 14:34:42] ולריה גיבוי: מצאנו את השיקים ומשכנו אותם

[28.3.2022, 14:38:09] ולריה גיבוי: נוי סיימה את כל המשיכות , תעברו בבקשה תבדקו אם לא התפספס כלום

[28.3.2022, 15:03:03] נדב רוזן גיבוי: <מצורף: PHOTO-2022-03-28-15-03-03.jpg>

[28.3.2022, 15:03:23] נדב רוזן גיבוי: ?

[28.3.2022, 15:03:27] נדב רוזן גיבוי: ?

[28.3.2022, 15:03:52] נדב רוזן גיבוי: טופל?

[28.3.2022, 15:03:59] דובי גיבוי: נא למשוך צק זה

[28.3.2022, 15:04:04] נדב רוזן גיבוי: טופל?

[28.3.2022, 15:04:06] דובי גיבוי: <מצורף: PHOTO-2022-03-28-15-04-06.jpg>

[28.3.2022, 15:16:12] דובי גיבוי: נא למשוך

[28.3.2022, 15:16:23] דובי גיבוי: <מצורף: PHOTO-2022--00000127 <03-28-15-16-23.jpg

[28.3.2022, 15:17:01] נדב רוזן גיבוי: ?

[28.3.2022, 15:17:51] נדב רוזן גיבוי: תעברו עוש הפעם בבקשה על כל מה ששלחנו יש הרבה דברים שפספסתם/ לא רשמתם שטופלו

[28.3.2022, 15:27:33] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 15:29:14] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 15:30:33] נדב רוזן גיבוי: <מצורף: PHOTO--00000132 <2022-03-28-15-30-33.jpg

[28.3.2022, 15:30:41] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 15:30:52] נוי דנן גיבוי: כן

[28.3.2022, 15:30:59] נוי דנן גיבוי: כן

[28.3.2022, 15:33:18] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 15:34:22] נוי דנן גיבוי: טופל

[28.3.2022, 15:48:37] נוי דנן גיבוי: טופל

443. כדי להוסיף ולעמוד על הקלות הבלתי נסבלת שבה בוצעו הדחיות של מועדי השיקים (שלעיתים כונו "הזזות") ושבה בוצעו משיכות שיקים (שלעיתים כונו "שליפות"), לשם גלגולם, נפנה גם לדברים הבאים של יהונתן כהן שמספר כי ההשקפה על הפעולות הללו היתה כעל פעולות "טכניות", שהתרחשו בעקבות החלפת ההודעות בקבוצות הווטסאפ (ולדבריו גם בעל פה):

"מר. כהן: תראה, ל... למטרת הקבוצות, למעשה הסוכנים תקשרו דרכם עם המטה והעבירו פעולות, בעיקר פעולות טכניות. תדחה לי, תזיז לי, תמשוך לי, תפקיד לי, העברה בוצעה, העברה לא בוצעה, רשימת חוזרים, תטפלו. זה בגדול השיח שאתה רואה שמה מעבר לקשקשת ברשת. זהו, זה ה... היו דברים שהם יותר נקודתיים לגיבוי פלוס, למיטב זכרוני גיבוי פלוס הרבה זמן היתה לא כזאת פעילה, רוב ההתנהלות הזאת דרך איתן

עו"ד קליר: אוקי

מר. כהן: אה...

עו"ד קליר: מה בעצם ייחודי לפלוס? זאת אומרת למה הקבוצה נפרדת?

מר. כהן: כי זה היתה חברה נפרדת והיתה התנהלות נפרדת

עו"ד קליר: אה, זאת אומרת שהם-שידעו שהפעולות האלה הם לפלוס

..

עו"ד קליר: אוקי. וה... כשאתה אומר טכני אבל ה... הכנסת שם כל מיני מילים – תזליז לי, תדחה לי, זה כבר פחות טכני, זאת אומרת זה כאן אם לדוגמא רצה לקוח לדחות צ'ק

מר. כהן: כן

עו"ד קליר: ואייל או מישהו אחר אמר אני רוצה לדחות, אז היה גם מישהו שצריך לאשר את זה שם.

מר. כהן: לא

עו"ד קליר: אז א-אז איך זה...

מר. כהן: למיטב ידיעתי היתה בקשה של אייל בקבוצה, אני לא זוכר בדיוק באיזה קבוצה, אה, וואלריה היתה מבצעת, דרך אגב, יכול להיות שגם היו בקשות לא דרך הקבוצה.

עו"ד קליר: אוקי, ברור

מר. כהן: וכנראה שהיו

דובר: ואישורים של עסקאות איפה היו עוברות? באיזה תעבורה, באיזה אמצעי?

מר. כהן: <u>לא היו מאשרים כלום בקבוצה הזאתי</u>, היא לא היתה <u>קבוצה שנטולת אישורים</u>".[52]

444. עד כמה היתה זו שגרה למשוך שיקים מחשבונות הבנק של הקבוצה, כלאחר יד, לשם גלגול, ניתן ללמוד גם מן ההודעות הבאות, בקבוצות הווטסאפ, בשלב מאוחר (מרץ עד מאי 2022), אז נעשה ניסיון ללחוץ על דוושת הבלם בכל הקשור למשיכת השיקים, ניסיון שנתקל בתגובה חריפה על עצם המחשבה שמשיכה שכזו דורשת אישור:

<u>[קבוצת וואטסאפ "משיכות / הפקדות / הזזות"]</u>

[27.3.2022, 11:25:40] ולריה גיבוי: עדכון :

מהיום של בקשה למשיכת שיק יישלח במייל + הסבר. רק אחרי אישור מרן אנחנו נבצע את המשיכה.

מכותבים למייל יהיו : דודו, רן, ולריה , חופית, נוי.

[27.3.2022, 11:26:53] ולריה גיבוי: השיק הנ"ל לא נמצא אצלינו. יכול להיות שהוחזר אליכם ?

[27.3.2022, 11:29:34] אייל רוזן: עדכון שוב,

משיכה תתבצע לפי בקשה שלנו!!!

אחרי שתמשכו תבקשו הסבר והסביר לכם.

[27.3.2022, 11:37:35] אייל רוזן: תחשבו בבקשה לפני שאתם כותבים הודעות!!

סתם אתם גורמים לאנטי.

<u>[קבוצת וואטסאפ "משיכות / הפקדות / הזזות"]</u>

[28.4.2022, 14:15:16] דודו טל - גיבוי טל - גיבוי: למה מושכים?

[28.4.2022, 14:15:25] דודו טל - גיבוי טל - גיבוי: כנל למה מושכים?

[28.4.2022, 14:15:44] אייל רוזן: קיבלנו צקים לקוחות קרובים במקום.

עכשיו מכניסים

<u>[קבוצת וואטסאפ "משיכות / הפקדות / הזזות"]</u>

[26.5.2022, 10:46:59] דודו טל - גיבוי טל - גיבוי: פתרון?

[26.5.2022, 10:47:14] נדב רוזן גיבוי: משלם מזומן בתאריך

[26.5.2022, 10:50:23] דודו טל - גיבוי טל - גיבוי: מאשר למשוך

במידה ולא יועבר מזומן להפקיד שוב

[26.5.2022, 10:51:53] אייל רוזן: הכסף מוכן אצל הלקוח,

ברגע שהוא יקבל את הצק הוא יביא כסף.

[26.5.2022, 10:52:51] דודו טל - גיבוי טל - גיבוי: אז מה הבעיה שישלם לפני ויקבל השיק? למה סנ לד כיווני תמיד

---

[52] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 253 ש' 16 עד עמ' 256 ש' 4.

[26.5.2022, 10:53:57] אייל רוזן: נראה לי שזה לא שיחה לקבוצה, תגיע ואסביר לך.

445. לדברי יהונתן כהן, רק בשלב מאוחר, מרץ או אפריל 2022 הוא הבין כי הגלגול "**למעשה זה עסקת אשראי**" (ולדבריו, אז נקבע כי יש צורך באישור המנכ"ל, דוד טל, לעסקה, קביעה שספק אם נאכפה ומה היתה הנפקות שלה, כאשר הקבוצה כולה מתנהלת מזה שנים באמצעות גלגולים וכבר אגרה אשראי רע בהיקף אדיר):

> **"מר. כהן: אה, ועד, אה, תקרא לזה – אני לא זוכר בדיוק תמועד, מרץ, אפריל, הבנו שזה גם צריך לעבור, <u>כי למעשה זה עסקת אשראי</u>. <u>דחייה זה פדיון והענקת אשראי מחדש</u>. <u>אם זה ליומיים ואם זה לחודש</u>. ואז זה היה צריך להיות באישור דודו"**[53]

446. דוד טל אמר במפורש שגם לא היתה פרקטיקה שנתנה משקל לכך שהגלגול משמעו לתת אשראי במצב של כשל פרעון שדורש קריטריונים מחמירים:

> **"דודו טל: נשלף צ'ק, נשלף צ'ק, אני לא זוכר שהיתה פרקטיקה שמדרגים את הלקוח הזה או את המושך הזה מחדש או ממשיכים לתת לו אשראי או לא, או שמאשרים את הפריסה, לא היתה פרקטיקה, זה נוצר בנוהל,"**[54]

447. דבריו של רן קאירי להלן הבהירו כי במקרה של כשל פירעון המטרה היתה להמשיך ולהתגלגל עם הלקוח הבעייתי. זו היתה התרופה ל- "בעיה", תרופה שכמובן **מתעלמת מכך שהמשך ההתגלגלות משמעה הגדלת הסיכון וניפוח כמות האשראי הרע בקבוצה**, וכל ה – "תועלת" שבה היא שהיא מאפשרת להמשיך ולשדר "עסקים כרגיל", קרי לבצע אחיזת עיניים.

448. לפי דבריו, מאותו רגע שיש שיק חוזר יש "בעיה" והוא לא היה פותח מול אותו לקוח חשיפה חדשה, אבל המשך דבריו מלמד אחרת. כך, הוא מתאר כיצד כדי להיפרע, כביכול, מול אותו לקוח בעייתי **דווקא צריך להמשיך ולהעמיד לו עוד אשראי**, כדי לנסות לקבל מידיו שיקים נוספים, וגם כדי שחלילה לא ינכה אותם אצל המתחרים, שאז לפי רן קאירי תפגע היכולת להיפרע מן הלקוח (גישה שמניחה שהלקוח במצב בעייתי עד כדי כך שישנה תחרות מול נושים אחרים שלו):

> **"נחקר, רני קהירי: אז, אם חזר צ'ק אז אתה מבין שיש לך בעיה. אבל לא יכול להיות לך פיגור בזה, זאת אומרת אתה מנכה צ'ק,**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי, לא,**
>
> **נחקר, רני קהירי: או מקבל צ'ק על עסקת סולו,**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי,**
>
> **נחקר, רני קהירי: אז יש תאריך נקוב ל... לפירעון הצ'ק. זאת אומרת ההתרעה שלך יכולה לבוא ולהגיד, או שהוא התקשר יומיים לפני ונגיד אמר – אני לא יכול, תמשכו לי את הצ'ק,**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי,**
>
> **נחקר, רני קהירי: הבנו, או שהצ'ק חזר,**
>
> **נאמן, רענן קליר: ברור,**
>
> **נחקר, רני קהירי: מסיבות אחרות ... הוא חזר על הקם [אכ"מ] באמת, אז אתה מבין שיכול להיות שתהיה לך, יהיה לך עניין. אבל הצ'קים**

---

[53] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 256 ש' 18-20.

[54] טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 115, ש' 19-22.

הם אלה שקובעים את מועד ה... מועד התשלום והוא, והם קיימים, זאת אומרת אין לך העברות...

נאמן, רענן קליר: לא, אבל רגע אני מתעכב על זה שאם הוא מתקשר יומיים קודם והבנו, כמו שאתה אומר. הבנו שמה, הבנו,

נחקר, רני קהירי: הבנו שהלקוח נמצא בבעיה, וצריך לבדוק ולראות מה עושים, איך עושים. מנהל התיק צריך לדבר איתו, להבין את הדברים".[55]

ובהמשך:

"נאמן, רענן קליר: אז זאת השאלה, השאלה, אפרופו תשומת הלב שאמרת קודם, אני פורש לו את הצ'קים כי הוא לא יכול לעמוד בזה ומה, איך אני מאותו רגע מסתכל? אני עוקב אחריו בתור בעייתי,

נחקר, רני קהירי: אתה מחכה לפירעון של הצ'ק הראשון, לראות מה קורה, כמובן שאתה לא... שאתה לא תפתח איתו חשיפות אחרות אלא אם כן זה ... משהו נקודתי, ספציפי, שאתה מבין שהיה, היתה, לא יודע, בעיה תזרימית נקודתית או משהו כזה, בסוף אתה גם הרבה פעמים רוצה לקבל צ'קים, בוא נניח שיש לקוח שהוא פתוח ב50 אלף שקל, הוא אומר לך תשמע, אין לי כסף להחזיר לך עכשיו,

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רני קהירי: אוקי. עכשיו יכול להיות שהוא יבוא ויביא צ'קים של מושכים אחרים, בסדר? וירצה, ואתה רוצה שהוא ימשיך לנכות צ'קים אצלך של מושכים אחרים,

נאמן, רענן קליר: אוקי,

נחקר, רני קהירי: כדי שאתה תוכל להפרע ממנו.

נאמן, רענן קליר: ברור.

נחקר, רני קהירי: כי אם לא, הוא ילך לחברת אשראי אחרת, ושמה יפרע את הזה, אז אתה, נגיד,

נאמן, רענן קליר: יפרע את הנושים האחרים,

נחקר, רני קהירי: נכון. אז אתה אומר לא, תבוא לפה, אני אנכה לך עכשיו, יש לך חוב של 50 אלף שקל? אתה מנכה צ'ק עכשיו של 20 אלף שקל? אני אקח לך 3000 שקל. יקטין את החוב.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רני קהירי: אתה לא, אתה ממשיך לעבוד עם הבן אדם כדי לא, לא, לא לשלוח אותו לחברות אחרות כדי ששמה יפרע על הכסף שיש לו ולא ייתן לך אפשרות להפרע".[56]

449. ואכן, קבוצת גיבוי העמידה אשראי חדש (רב מאוד) ללקוחות ולמושכים **למרות ששיקים של אותם לקוחות / מושכים חוללו, וכך הלך והצטבר אצלה אשראי רע**.

450. כך, למשל, ביחס לר.מ.פ ראמי מורה פרוייקטים בע"מ, הועמד אשראי בהיקף עצום של למעלה מ – 40 מיליון ₪ **לאחר ששיקים שמסר לניכיון בקבוצת גיבוי בסכומים של מיליוני** ₪ חוללו.

451. כך, למשל, ביחס ללקוח פרימיום אחזקות ש.א בע"מ (לקוח מהותי ביותר של קבוצת גיבוי שחובותיו כלפיה גיבוי עומדים על כ – 20,000,000 ₪), הועמד אשראי בהיקף עצום של למעלה מ – 40 מיליון ₪ **לאחר ששיקים שמסר לניכיון בקבוצת גיבוי בסכומים של מיליוני** ₪ חוללו.

---

[55] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 110 ש' 21 עד עמ' 111 ש' 16.

[56] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 112 ש' 7 עד עמ' 113 ש' 10.

452. כך, למשל, גם ביחס ללקוח עטייה מתכות בע"מ (חברה קשורה לחברת פרימיום האמורה, אשר חייבת לבדה סך של כ – 6,500,000 ₪), הוענק אשראי בסכום של למעלה מ– 10,000,000 ₪, למרות שבמועד שקודם לאותה הענקת אשראי כבר חוללו שיקים שמסרה עטיה מתכות לניכיון, בסכומים של מיליוני ₪.

453. כך, למשל גם ביחס ללקוח סלים דוחאן (לקוח שסך חובותיו כלפי קבוצת גיבוי עומדים על כ – 10,000,000 ₪), המשיכה קבוצת גיבוי להעמיד אשראי בהיקפים של מעל ל – 10,000,000 ₪ לאחר ששיקים שמשוכים מחשבונות שלו חוללו.

454. נדגיש: אלו הן **דוגמאות בלבד**.

455. נסיים תת פרק זה בדברים הבאים של ג'ולי שאמה, שהציגה עצמה רחוקה מנושא הגלגול, שנשמע לה משהו "אשראי" שמנוהל "בכספים", קרי שנעשה **בלי כל קשר אליה**, אם כי מיד לאחר מכן, אישרה שהדבר אמור היה להיחשב כמתן אשראי חדש תוך קבלת כל האישורים הנדרשים:

> **"חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי. ואת כקצינת ציות זה לא דבר שעניין אותך ש... מושכים צ'קים מחשבון הבנק של החברה?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: לא. אני לא זוכרת ש... לא. <u>זה נשמע כמו משהו אשראי לגמרי</u>. <u>כן יכולים לעמוד בזה, לא יכולים לעמוד בזה, הלקוח ביקש. לא יודעת</u>".**[57]
>
> **ובהמשך:**
>
> **"חוקר עו"ד ר. קלר: את יודעת להסביר את המילה "גלגול"? כתוב נושא משנה משיכה, גלגול ופריסת צ'קים, למה הכוונה גלגול? מה?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: חושבת שאולי על אותו סכום אשראי כאילו ממשיכים לאותו משהו".**[58]
>
> **ובהמשך:**
>
> **"חוקר עו"ד ר. קלר: זאת אומרת, אנחנו לא מבקשים שתגידי לנו משהו שכזה. הוא לא מדויק וש... אנחנו רוצים לדעת באמת את המצב כפי שהיה. אוקי. את יודעת להגיד איך התנהלו למשל בנושא הזה של גלגול לפני הנוהל, הנוהל הזה הוא מחדש משהו? את יודעת אם לפני זה נהגו ככה או אחרת.**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: <u>אני לא זוכרת איך נהגו עם זה את האמת</u> זה לא... זה משהו שהיה מנוהל כאילו באמת <u>בכספים</u> ובהנהלה כאילו,**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: כל נושא של הגלגול והדחייה ופריסה,**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: כן, כן וכן כל האשראי זה היה כאילו רן, מנהל תיק שמטפל בלקוח.**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי.**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: והכספים אם זה היה...**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: אבל מה בעצם ההבדל? <u>נגיד שמישהו רוצה לפרוס, ואז הוא מביא צ'קים של מושך אחר. בעצם זו עסקה חדשה לכל דבר. לא</u>?**
>
> **רו"ח. י. עידן: מבחינתנו ...**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: <u>כן. צריך להביא, צריך להביא את הצ'קים מכניס אותם</u>.**

---

[57] שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 58 ש' 18-21.

[58] שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 109 ש' 4-6.

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי.

נחקרת, ג. שאמה: <u>ולהביא את כל המסמכים. זה אומר... הם צריכים להביא את זה בכל עסקה, לא משנה גם בעסקה כזאת שהיא נגיד עסקה,</u>

חוקר עו"ד ר. קלר: אמ הממ.

נחקרת, ג. שאמה: אם אתה אומר במקום עסקה אחרת. <u>צריך להביא את ההסכם או את החשבונית או וגם וגם לפעמים תלוי מה הסכום</u>".[59]

VI.יא.3. <u>העדר דיון בדירקטוריון ובוועדת הביקורת בנוגע לשיקים החוזרים או לשיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח</u>

456. תמוה ככל שהדבר ישמע, סקירה של הפרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון ושל ישיבות ועדת הביקורת העלתה כי משך השנים שמהווים את התקופה הרלבנטית לדוח זה, **לא נערכו** באותן ישיבות דיונים של ממש, לא כל שכן ניתוחים, ואף לא עלו שאלות, לגבי שיקים חוזרים או שיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח, והכל **חרף כך שמדובר בקבוצה שכל או רוב עיסוקה (תלוי בתקופה) הוא מתן אשראי, במיליארדי ₪ בשנה, במסגרת עסקאות ניכיון, קרי כנגד שיקים שהם בעצם הנכס העיקרי שלה**.

457. אף לא נשאלה כל אותם השנים שאלה אחת להנהלה בסגנון: **תגידו, כמה שיקים חוזרים היו השנה/ ברבעון? כמה שיקים שקיבלנו לניכיון לא נפרעו?** או לרואה החשבון – **תגיד איך אתה בדקת שבאמת אין לנו שיקים חוזרים / מושבים ללקוח?**

458. הדיון היחיד שנמצא בנושא הוא בישיבת דירקטוריון מיום 27.11.2019 ונראה שכל שנאמר שם **נשכח כלא היה**. שם אומר אבי בזורה כי את המקרה של פריסת תשלומים כנגד שיק שחזר רואים רואי החשבון כ -"פריסת חוב בעייתית". לכך, משיבה יפעת אדורם זק, דירקטורית חיצונית, שצריכה להיות מדיניות **שתקבע מתי אין שיקול דעת לחברה**. ואילו אריאל פרדו, שכיהן כיו"ר הדירקטוריון באותה עת משיב "**אני אפסיק לקבל שיקים ממושך שכזה ... יש אנשי מקצוע שבוחנים את המצבים הללו לעומק, האם מדובר במקרה חד פעמי או שקיים חשש שהוא צפוי לחזור על עצמו ומסיקים מסקנות בהתאם**. אנחנו הרבה פעמים חוסמים מראש מושכים מסוג זה במערכת ואם יגיע שיק מהם, המערכת תתריע על כך", **דברים שאין כל קשר בינם לבין המציאות**.

VI.יא.4. <u>הסוואת כשל הפירעון והפיגור באמצעות הגלגול והתייחסות נושאי המשרה ורואי החשבון אליה</u>

459. אין מנוס מן המסקנה (המצערת) שהנהלת הקבוצה בחרה להרשות לעצמה להתייחס אל הגלגול, באופן אבסורדי, כאל **מהלך שמוחק את כשל הפירעון כלא היה**. כך אם שיק חולל וממילא הלקוח מצוי היה בפיגור תשלום, או שהשיק הושב ללקוח לבקשתו והלקוח היה בפיגור, אזי עם ביצוע הגלגול (החלפת השיק) הפיגור **נעלם כלא היה**.

460. כך, דוד טל הסביר שהגלגול משמעו עסקת אשראי חדשה, **שמחסלת את הפיגור**, הסבר שמלמד כיצד הקבוצה דאגה לכך, שלעולם לא יהיה פיגור, שהרי מה קל יותר מלדחות את מועד השיק בהסכמה ולשדר עסקים כרגיל?

"עו"ד קליר: אני מדבר על, דווקא אני רוצה לדבר איתך על מהות, מה, מה בעיניך, אתה אומר צ'ק שחוזר הוא פיגור, כן,

דודו טל: צ'ק שחוזר אם, אם שמו שמערכת במקומו צ'ק חדש,

---

[59] שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 109 ש' 11 עד עמ' 110 ש' 8.

עו"ד קליר: אה-המ.

דודו טל: <u>אז אין עליו כבר פיגור, מבחינתך זה עסקה חדשה עם מועד פירעון חדש</u>.

עו"ד קליר: אוקי.

דודו טל: ואם לא שמו צ'ק במקום אז הוא הופך ליתרת חובה והוא בפיגור מהיום שהוא...

עו"ד קליר: ברור, אבל אם שמו צ'ק חדש כמו שאתה קורא לזה,

דודו טל: <u>אם שמו צ'ק חדש אז זה כמו עסקה חדשה, זה כמו פריסה אז גם לא צריך לראות את זה כפיגור"</u>.[60]

461. לפי דברים תמוהים אלו, הקבוצה יכולה היתה, לעולם, שלא לחוות אשראי בפיגור, כל עוד היא מקפידה להעניק דחיה לחייב.

462. ונדגיש – גם אם הקבוצה החליטה כי נוכח כשל הפירעון עדיף להעניק לחייב פריסה מאשר לנקוט בהליכי הוצאה לפועל או אחרים, עדיין אין זה אומר שכשל הפירעון נמחק כלא היה. כל שעשתה הקבוצה במקרה שכזה הוא להעדיף חלופת פריסה בעלת סיכון גבוה, נוכח כך שכבר ארע אירוע כשל פירעון, בגדרו נכפתה על הקבוצה עסקת אשראי ארוכה מזו שהיא ביקשה לתת, ומול חייב שכבר הוכיח שהוא מועד לכשל פירעון. לא יתכן להשקיף על חוב שכזה כחוב רגיל שאין לגביו חשש.

463. אכן, הקבוצה, שאימצה את פרקטיקת הגלגולים כחלק בלתי נפרד מפעילותה, התעלמה לחלוטין מכך שאין היא רשאית שלא להבחין בין אשראי "רגיל" לבין אשראי "בסיכון". הרי מובן וברור שלקוח שלא פורע את השיקים שמסר ומבקש להחליפם שוב (ושוב), הוא לקוח שלא יכול לעמוד בהתחייבותו או למצער קיים חשש שזה המצב. לא ניתן להמשיך ולהסתכל עליו כלקוח רגיל.

464. מכל מקום, ניתוחים של היקף התופעות של שיקים חוזרים ושליפת שיקים מחשבונות הבנק של הקבוצה לשם השבת השיקים ללקוח, לא היו. כך אמר דוד טל:

"עו"ד קליר: אוקי. ואתה, אתה קיבלת איזה ירושה של, שוב, של איזה דרך שבה החברה מנתחת לעצמה ניתוחים אנליטיים כאלה ואחרים אבל מה, לא יודע, מה היה ברבעון, מה היה בשנה,

דודו טל: היחיד שהיה מנתח זה, לא יודע מה היה לפניו אבל גולדשטיין היה עושה ניתוחים,

עו"ד קליר: איזה ניתוחים?

דודו טל: אני מנסה להזכר איזה ניתוחים, בטח לא על שליפות, שליפות אני לא ראיתי ניתוחים, היו ניתוחים, היה ב... ש... היה לו, יש קובץ, אני לא יודע אם, אתם בטוח מודעים אליו, יש קובץ שבתוך כל קובץ היתה מה היתרה של ה... הפתוחה של הלקוח, האובליגו המנוצל,"[61]

465. כך אמר רן קאירי:

"נאמן, רענן קליר: אוקי. נגיע לישיבות. אתה אומר שמשיכת צ'ק לא היה משהו נקרא לזה שגרתי. יש לך, עשיתם איזה ניתוחים כמה משיכות צ'ק קרו ב?

נחקר, רני קהירי: ניתוחים רבעוניים של חזרות של אחוזים של חזרות. של כל מיני הדברים האלה.

---

[60] טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 104 ש' 3-14.
[61] טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 116 ש' 1-10.

נאמן, רענן קליר: חזרות זה צ'קים שחוללו כוונתך?

נחקר, רני קהירי: מה זה חוללו?

נאמן, רענן קליר: חוללו הכוונה הבנק החזיר אותם. אק"ם, ביטול.

נחקר, רני קהירי: כן.

נאמן, רענן קליר: לא אבל הרבה פעמים משיכת הצ'ק היא בלי—

נחקר, רני קהירי: בסדר. אני אומר אז גם אתה יודע אם אתה, תראה בסוף זה לא שאתה, אתה לא.. עכשיו במעקב של האקסל היה את ה-, מה הצ'קים שחזרו. <u>הסתכלנו עליהם אבל אני לא יודע אם היה ניתוח באחת הישיבות ניתוח שלו וגם... כן. לא זוכר.</u>"[62]

466. יהונתן כהן מצדו הכיר בכך שעסקת קיזוז (גלגול) היא למעשה **עסקת אשראי חדשה**, וגם לא התכחש **לבעיה שכרוכה בתופעת הגלגול**. הוא רק הציג מצב של חוסר אונים, בגדרו הוא, לכל הפחות, לא היה יכול להבחין ("לראות") את הקיזוזים, או לפחות לא את הקטנים שבהם, וגם לא להבדיל בין גלגול "**תקין**" לגלגול "**לא תקין**" כלשונו (וגם מדבריו להלן עלה שהוא בהחלט ער לכך שמדובר היה בפעולה יומיומית שהיתה מתבצעת כפעולה "תפעולית" בקבוצות הווטסאפ). קרי הוא הציג מצב של חוסר שליטה טוטאלי מצדו על תופעה בעייתית. עוד עלה מדבריו כי (חרף המצב החמור) לא נעשה ניתוח של התופעה וכי הוא למד על ההיקף שלה, לראשונה, מדוח אלקלעי (אם כי כמפורט לעיל דוח אלקלעי לא פירט נתונים נכונים):

"עו"ד קליר: כן. ומה זה הקיזוז שאמרת? זה לא?

מר. כהן: <u>למעשה, למעשה בעסקת קיזוז, אבל אתה צודק. עסקת קיזוז זה לא—זה לא הזזה. זה עסקה חדשה. זה עסקה חדשה"</u>.[63]

...

"עו"ד קליר: הרי, באמת בעיה היא אפרופו הס—הרתיעה נגיד זה מילה שלי, אתה לא אמרת רתיעה. אבל אמרת שאתה פחות אוהב ניכיון אבל, הרתיעה ההגיונית נראה לי שזה להגיד רגע אבל איך אני יודע לזהות בין ההוא שאומר לי... טוב תדחה בחודש ואחרי זה תדחה עוד פעם ואחרי זה וכן הלאה. ובסוף זה נפרע. כי הוא באמת זה הכל אותנטי לבין זה שיש כאן איזה... בלוף שבסוף זה סתם יתגלגל?

מר. כהן: אה... תראה קודם כל אני לא הייתי... לא הייתי על הישות שוב כמו שאמרתי מקודם, במהלך היום.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: כדי להבין את החברה הזאתי ותקרא לזה מה שמנכ"ל בגדול אמור לעשות, זה לשבת על הישות כל היום. הוא רואה את העסקאות שמזרימים. הוא רואה מה קרה? הוא רואה פה, הוא רואה שם כי יש לך סניפים, (לא ברור) סניפים שעובדים. <u>אז גם אם היו הזזות ודברים כאלה אתה לא רואה את זה, בטח שאני לא ראיתי את זה, אולי המנכ"ל אולי מישהו אחר ראה את זה</u>. אתה לא רואה את זה באותו רגע. <u>אז אתה בטח לא יכול להבדיל אם זה פעילות תקינה או פעילות לא תקינה. אה... אני חושב שעל ההיקפים למדנו מאלקלאי.</u>

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: <u>על ההיקפים המשמעותיים למדנו מאלקלאי. אה</u>... אנחנו, אני ותקרא לזה... דודו, ב... בעיקר דודו עמד מולם. אבל כמובן היה בקשר איתי והיו וועדות אשראי. <u>לא אהבנו את הזזות של הצ'קים אצל הלקוחות</u>

---

[62] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 83 ש' 22 עד עמ' 84 ש' 11.

[63] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 92 ש' 2-4.

הגדולים כי אייל הייתה לו נטייה לעשות את זה וביקש לעשות את זה. והיינו עוצרים את זה היינו אומרים לו אנחנו לא מזיזים.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: את הזזות של הקטנים לא ראינו. לא ראינו את הגלגולים הקטנים. מי שהייתה מבצעת את ההזזות האלה בפועל זאת ולריה. רק ולריה. להם לא הייתה גישה ישירה לבנקים. אתה צריך גישה לבנקים.

דובר: שמה היא עושה היא מבקשת לשלוף ושמה חדש?

מר. כהן: לעשות פדיון יש לך פעולת פדיון ברגע שאתה עושה פעולת פדיון למערכת אז הצ'ק יוצא מהבנק וחוזר אליך לקופה.

רו"ח עידן: היא הייתה עושה את זה ככה על דעת עצמה? לא הייתה צריכה לקבל אישורים? מ...

מר. כהן: אה...

רו"ח עידן: בנהלים.

מר. כהן: ב... אנחנו הכנסנו את לנהלים במרץ. מרץ, אפריל. אני לא זיהיתי את זה.

עו"ד קליר: מי היה עד אז אומר לה? אייל היה אומר לה, תמשכי צ'ק 589,

מר. כהן: בקבוצה, כן, בקבוצה

עו"ד קליר: וזה?

מר. כהן: הייתה גם קבוצה ספציפית שלהם של הצפון או של משהו כזה. או של משיכות.

דובר: זה חלק מהתפעול היומיומי של עסק.

מר. כהן: זה התפעול.

דובר: למשוך ולזה, ולדחות. לפעמים על ימים בודדים זה הולך.

עו"ד קליר: אמ הממ.

מר. כהן: בגדול בשלב מאוחר יותר, לא הייתה הזזה שלא באישור דודו.

עו"ד קליר: לא הייתה הזזה,

מר. כהן: שלא באישור דודו."[64]

467. נדגיש: חוסר אונים **זה לא קיבל בדל של ביטוי בדוחות שפרסמה הקבוצה**, או בישיבות הדירקטוריון. כאמור, לא יהונתן כהן ולא שאר הדירקטורים מצאו לנכון ליזום דיון בסוגייה של שיקים חוזרים או שלא נפרעים, אף כי הקבוצה העמידה אשראי בהיקף של מיליארדי ₪ בשנה, כנגד שיקים...

468. נדמה שדבריו הבאים של יהונתן כהן לגבי סניף צפון מציגים את השיטה במערומיה. לדבריו בסניף **לא היו נפילות כמעט**, משום שהוא (הכוונה לאיל רוזן) "**ידע לדחות את זה**" (קרי **לגלגל**), עד שכמובן "**בסוף הכל נפל**":

"מר. כהן: ו... ובצפון לא היו נפילות כמעט. עד הסוף.

עו"ד קליר: כן ברור.

מר. כהן: כאילו, כן. בסוף הכל נפל.

עו"ד קליר: לא, לא היו נפילות (לא ברור)

---

[64] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 93 ש' 8 עד עמ' 95 ש' 9.

דובר: כי יש חיובים.

עו"ד קליר: כי הוא ידע לדחות את זה.

מר. כהן: כן, נכון.

עו"ד קליר: לגלגל את זה.

מר. כהן: אבל כ—כ, שוב פעם אחד כמוני או אנשים מהשורה שמגיעים, ומסתכלים ורואים, אומרים תשמע, הבן אדם גובה מצוין. הטכניקה שלו עובדת טוב. אה... גם הוא וגם רני אמרו לי מספר פעמים. תקטין את המרכז, תגדיל את הצפון, כאילו בוא נחשוב על טכניקה כזאתי כדי להוריד את הסיכון."[65]

469. **הדירקטורים האחרים** שנחקרו הציגו כי הם כלל לא היו מודעים לתופעת הגלגול, להיקף השיקים החוזרים ולהיקף השיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח (ויתכן שזה נכון כתוצאה מכך שמעולם לא שאלו על סוגיות מהותיות אלו...).

470. ערן מזור, ששימש דירקטור בחברה, סיפר בחקירתו כי לא היה מודע לפרקטיקת גלגולי השיקים, הסכים שהגלגול הוא הסוואה לפיגור, אמר שנושא דחיה של שיק דורש דיון, **וגם הוסיף שהוא מצפה כדירקטור לדעת על זה, ושלא סביר שלא יהיה על כך גילוי בדוחות הקבוצה**. היה ברור מדבריו שלו היה ער לפרקטיקה של הגלגול לא היה מאשר את הדוחות כפי שהם (ושאלה נפרדת היא מדוע לא היה ער לכך; נרחיב בה בהמשך).

"עו"ד קליר: בא בן אדם ובחודש ינואר, נותן שיק לחודש אפריל ומקבל כנגד זה אשראי. עד כאן הכול טוב ויפה. ברור לשנינו שאם השיק נפרע בחודש אפריל אז אין פיגור. נכון?

ערן מזור: זה "הונילה".

עו"ד רענן קליר: ברור לשנינו או אם אנחנו נמצאים במרץ והשיק הוא עתידי לחודש אפריל אז אין פיגור.

ערן מזור: נכון

עו"ד רענן קליר: מאידך אם השיק חזר באפריל ואנחנו נמצאים בחודש מאי אז יש פיגור.

ערן מזור: נכון

עו"ד רענן קליר: עד כאן זה מה שאמרת אובייקטיבי. עכשיו, האם יש לך תשובה במסגרת מה שאמרת אובייקטיבית אולי דנתם בזה. מה קורה אם אותו אדם, בא יום לפני שהשיק שלו אמור להיפרע, מספר סיפור כזה או אחר, יכול לפרוע לא יכול לפרוע בא ומבקש לדחות את השיק ב.. חודשיים, ודוחים לו ליוני ואנחנו נמצאים עכשיו במאי שזה חודש אחרי שהשיק אמור היה להפרע וחודש לפני הדחייה. האם הוא בפיגור? אתה יודע לענות על זה?

ערן מזור: אחד לא דנו [בסוגיה כזו] אני חושב שאיכותית גם אם זה לא בפיגור זה מחייב גילוי, זאת אומרת זה מחייב דיון חד משמעית – אני לא עובד על עצמי. ואני כדירקטור הייתי מאוד רוצה לדעת על זה כי בוא, זה כבר נורה. אוקיי בוא ננהל את זה, בוא נחשוב על זה, אבל זה לא משהו – תסתכלו גם, בדוגמא שלך אם הבנתי נכון, זה כאילו הם החליפו את השיק. לקחו את השיק – כאילו עשו כמו פריסה.

עו"ד רענן קליר: אני יכול גם להשלים את הדוגמא [נקטע]

עו"ד מאיה צברי: מה שנקרא מחזור הלוואה

עו"ד רענן קליר: כן, אבל מחזור זה...

---

[65] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 151 ש' 13 עד עמ' 152 ש' 2.

ערן מזור: לא דווקא לא הוא אומר את זה קצת אחרת

עו"ד רענן קליר: אני מסכים עם ערן שמסייג את המילה "מיחזור", מיחזור זו מילה...

ערן מזור: "מיחזור" זה מילה הרבה יותר ממלכתית.

עו"ד רענן קליר: נכון.

עו"ד מאיה צברי: דחו פירעון כדי שזה לא יהיה חוב, זאת הכוונה?

עו"ד רענן קליר: כן.

ערן מזור: כאילו יש בזה משהו מלאכותי.

...

עו"ד רענן קליר: אתה דירקטור, לא לחינם אנחנו יושבים איתך, בעל מומחיות חשבונאית, זה גם משהו שהיית מצפה שרואי החשבון ככל שהם יכולים ינסו לדוג אותו נכון?

ערן מזור: ושיגלו את זה לנו, כי בסוף אנחנו כן מעוררים דיון. באמת שאנחנו לא טפטים ושלושתנו מאוד אינטיליגנטיים ושואלים שאלות.

רו"ח איציק עידן: אז לא הייתם מודעים לקיומה של תופעה כזו בחברה?

ערן מזור: לא. בטח לא בצורה שיש לה משקל.

רו"ח איציק עידן: אבל זו תופעה מאוד נרחבת בחברה.

ערן מזור: זה מה שמשגע אותי. אגב אני חייב לקרוא את זה לא נראה לי סביר שמבחינת הרשות לניירות ערך לא יהיה גילוי על דבר כזה

רו"ח איציק עידן: צריך להיות גילוי אבל לא נתנו.

ערן מזור: זהו כי מבחינת הרשות, לוגית, חייבים לדרוש מחברה לתת גילוי על הסדר כזה

רו"ח איציק עידן: אבל זו תופעה שהייתה מאוד נרחבת בחברה

ערן מזור: תאמין לי שאם הייתי יודע אותה בצורה ו בתקופות הרלוונטיות... אני לא ידעתי עליה

רו"ח איציק עידן: היא לא התחילה לאחרונה היא התחילה עוד בשנת 2020.

ערן מזור: אני בן אדם שאוהב גילוי, יודע למה? כי גילוי מנקה אותי תמיד

רו"ח איציק עידן: אבל היא התחילה כבר בתקופות מאוד מוקדמות, בשנת 2020

ערן מזור: <u>אז לא יודע יכול להיות גם שמי שעשה את זה עשה את זה בתום לב כי עובדתית הוא יגיד לך ליום החתך אין פיגור. אני חושב, וזה מה שאמרתי וגם הסכמת איתישגילוי הוא כלי טוב לתת, מה שנקרא, מענה לסיטואציה.</u>

רו"ח איציק עידן: אז אני רק רוצה להבין - לא הייתם מודעים לתופעה.

עו"ד רענן קליר: רק לסכם – אמרת שהיית מצפה שרואי החשבון, איך נקרא לזה, "ידוגו", יציגו את זה לכם.

ערן מזור: בהנחה שהם ידעו את זה

עו"ד רענן קליר: בדיוק

ערן מזור: לא שאלת אותי אם אני מצפה מרואה חשבון לגלות את זה, זו עוד שאלה.[66]

---

[66] מזור, הקלטת חקירה מיום 20.4.2023, תמלול חופשי מדקה 18:57 עד 22:46.

471. גם הדירקטורית שלומית פן טענה שלא ידעה על תופעת הגלגול:

> **"נאמן, רענן קליר: את מכירה את המצבים שבהם החברה או הפרקטיקה שבהם החברה קיבלה צ'ק ובין אם הוא חזר ובין אם לא, השיבה אותו ללקוח? כי הלקוח ביקש ועשתה איתו הסדר... ופרסה לו את זה. את מכירה כזה תהליך של פריסה?**
>
> **שלומית פן: לא הכרתי. וקראתי את זה כמו כולנו בדוח אלקלעי.**
>
> **נאמן, רענן קליר: ו... בדירקטוריון דיברתם אי פעם על איזשהו מצב כזה שבו אנשים נתונים צ'ק אבל רגע לפני או רגע אחרי שהוא אמור להיפרע מבקשים פריסה ואיך להתייחס לזה?**
>
> **שלומית פן: לא".**[67]

472. לרואי החשבון נתייחס בפרק נפרד. עם זאת נקדים מעט את המאוחר ונציין כי רואי החשבון הציגו גם הם כי יש לראות בגלגול כפעולה שמחסלת את כשל הפירעון ואת הפיגור, הצגת דברים אבסורדית לחלוטין (שהרי באמצעות הגלגול אפשר לחסל כל כשל פירעון ופיגור בקלות), בוודאי כאשר היא באה מפי **מי שאמור לבקר את הקבוצה**. מכל מקום בסופו של יום הם נאלצו להודות כי מצופה היה שיערכו ניתוחים של היקף התופעה, שהם לא ביקשו מעולם ניתוחים שכאלו, כי לא מוכרים להם ניתוחים שכאלו, וכי לו בזמן אמת היו מכירים נתונים שעולים מן הניתוחים הפשוטים שהפיקו הנאמנים (נתונים שלא היה להם כל קושי לבקש ולקבל), אזי היתה נדרשת מצידם בדיקה של הנושא.

473. מכל מקום, גישת ההנהלה, האור הירוק שהיא קיבלה מרואי החשבון, וההתעלמות המוחלטת של הדירקטורים מן הסוגיות המהותיות של שיקים חוזרים, הביאו לכך שהקבוצה פרסמה דוחות שבהם, כמפורט לעיל, אין פיגור של ממש בביצוע תשלומים; אין חובות מסופקים, ואין בהם זכר לשיקים חוזרים או לשיקים שלא נפרעו או הושבו ללקוח, שלא לדבר על היקף התופעות הללו. כמו כן, הנתונים בדוחות התעלמו מכך שהקבוצה אגרה, והמשיכה ואגרה, אשראי רע, שהוצג כאשראי שאין בו דופי, כך שהנכס העיקרי שלה (האפשרות המעשית שלה לקבל החזר אשראי), הלך והצטמצם באופן מהותי. כמובן שתופעת הגלגול הנרחבת עומדת בסתירה גמורה לתיאורים בדוחות הקבוצה כאילו היא מטפלת בכשלי פירעון באופן ראוי ומקצועי.

VI.יא.5. <u>רעות חולות נוספות הקשורות בתופעת הגלגול הנרחבת</u>

474. נטעים כי תופעת הגלגול פגעה בקבוצה באופנים נוספים, מעבר לכך שהקבוצה המשיכה ואגרה אשראי רע.

475. כך, תופעה זו יצרה פרקטיקה חוזרת, בהיקפים עצומים, של משיכת שיקים מחשבונות הבנק של הקבוצה. משכך, בשילוב עם ההתנהלות הקלוקלת בקבוצה, בהעדר נוהלים, בהעדר שליטה ובקרה, ובהעדר כל תיעוד לגבי מסירת השיקים למי מאנשי הקבוצה, נוצר כר פורה לעשות פעולות גזל ותרמית באותם שיקים. כך, אצל הנאמנים התקבלו מספר טענות של לקוחות שטוענים כי איל רוזן מסר להם שיקים שהפקידו בעבר בקבוצת גיבוי וכנגד שיקים אלו הם ראו לנכון לשלם לו באופן אישי את תמורת השיק (ולהסרת ספק אין באמור כאן משום אימוץ גרסתם או ויתור של קבוצת גיבוי כלפיהם). ראו נא לעניין זה את הבקשה לצו לפתיחת הליכים שהגישו הנאמנים כנגד רוזן (חדל"פ 5204-05-23 שצורף להליך החדל"ת דנן במסגרת בקשה מספר 70), מצ"ב ללא נספחיה <u>**כנספח 8**</u>. על הרעה החולה הזו עמד

---

[67] פן, פרוטוקול חקירה מיום 22.6.2023, עמ' 39 ש' 21 עד עמ' 40 ש' 7.

דוד טל כאשר תיאר כיצד השיקים הנשלפים "נסעו לצפון" (ולדבריו זה נעצר כאשר שינה את הנוהל, אך הנוהל בא לעולם בשלב מאד מאוחר וספק אם נאכף, ומכל מקום הוא לא שינה את התמונה):

> **"דודו טל : היו, היו מגיעים לצפון. לאייל. <u>ואז הוא היה עושה איתם מה שהוא רוצה. גם צ'קים שהיו אמורים להשלף וגם צ'קים שלא היו אמורים להשלף ונשלפו, היה עושה איתם מה שהוא רוצה. אז נתנה הנחיה שהצ'קים יגיעו אלינו לסניף, ואנחנו נמסור אותם ללקוחות אם צריך להחזיר ללקוח. וזה השינוי שעשינו.</u>**
>
> **עו"ד קליר: אבל בהכרח כשאתה אומר שזה שעשינו זה, גם אתה עשית את זה, זאת אומרת זה אחרי, אחרי מרץ 22.**
>
> **דודו טל : כן, זיהיתי את זה שיש בעיה ועשינו נוהל,**
>
> **עו"ד קליר: אוקי. לא, הכוונה שלי, זה לא היה קיין[ם], לצורך העניין, בדצמבר 21. בדצמבר 21 הפרקטיקה היתה מה שאמרת עכשיו, שהצ'קים היו נוסעים לצפון.**
>
> **דודו טל : כן, <u>נוסעים לצפון. גם כשאני הגעתי הצ'קים נסעו לצפון, כן.</u>**
>
> **עו"ד קליר: לא, עד ש, עד ש,**
>
> **דודו טל : עד ששיננו את הנוהל הצ'קים נסעו לצפון".**[68]

476. לאותה התוצאה גרמו גם מצבים שאירעו בחלק מן המקרים בהם שיקים הושבו ללקוח, בגדרם כנגד השיק שהושב הועברה לקבוצה העברה בנקאית או תשלום במזומן, מלא או חלקי. מעבר לכך, גם מצבים אלו מלמדים שבמקור לא דובר בעסקת ניכיון אותנטית, ויתכן שגם על ניסיון לבצע הלבנת הון אסורה.

VI.יא.6. <u>קבלת שיקים "סולו" מסוכנים; ובטוחות קלוקלות; גם כחלק מפרקטיקת הגלגול</u>

477. שיק "סולו" הוא שיק של הלקוח הלווה עצמו, כך שמדובר בשיק שאין מאחוריו עסקה כלשהי עם צד ג', ולמעשה אין לו נפקות למעט שהוא עשוי לשמש אמצעי גביה לאשראי שניתן כנגדו.

478. קבוצת גיבוי ראתה במתן אשראי כנגד שיק סולו אשראי **מסוכן יותר**, ובהתאם גם טרחה לציין כי אשראי זה הוענק בהיקף לא משמעותי, וכך רשמה בדוח השנתי לשנת 2021: "**שיעור עסקאות ניכיון שיקים עצמיים מול לקוחות הקצה אינו משמעותי ביחס לסך עסקאות הניכיון אשר מתבצעות על ידי החברה**" [הערת שוליים 26, עמ' א-22 לדוח השנתי].

479. במאמר מוסגר נציין כאן (ובהמשך נרחיב), כי באופן תמוה, היחיד מבין הנחקרים שסבר כי אשראי סולו הוא דווקא אשראי "**חזק**", הוא רו"ח פלדבוי, מדלויט.

480. אלא שגם האשראי המסוכן הזה הועמד (כמובן) בלי נוהל כלשהו לגביו, כגון באילו קריטריונים הוא יועמד ובאילו תנאים. גם לא נקבעה שום מגבלה או יעד כללי, בנוגע להיקף הסולו הכללי, בקבוצה.

481. קשה גם להבין כיצד הבחינה קבוצת גיבוי בין אשראי סולו לאשראי שאינו סולו, ועל סמך מה דיווחה כי שיעור עסקאות ניכיון השיקים העצמיים אינו משמעותי, שכן חקירת הנאמנים מעלה שלשם בחינת היקף הסולו נבחנה קטגוריה בישות שמזהה כשיק "סולו" רק שיק שמסר הלקוח עצמו. אם למשל נמסר השיק על ידי חברה אחות של הלקוח (השייכת לאותם בעלים), מבחינת הישות לא מדובר בסולו, אלא בעסקת ניכיון. יהונתן כהן תיאר מצב דברים זה בפני הנאמנים כ – "סולו מוסתר".

---

[68] טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 132 ש' 8-21.

482. בקשר לכך יובהר כי נראה שבאופן כללי קבוצת גיבוי בחרה להסתכל על הלקוחות והמושכים שלה באופן שלא מתחשב בקשרים ביניהם והתעלמה מכך שלקוח או מושך קשור או מצוי באותה בעלות עם לקוח או מושך אחר, כאשר חישבה את סיכוניה.

483. יתר על כן, האמירה של קבוצת גיבוי בדוח השנתי לשנת 2021 כי היקף אשראי הסולו אותו היא מעניקה הוא אינו משמעותי, כלל לא מתיישבת עם המציאות, לפיה בשנת 2021 בוצעו עסקאות סולו **בהיקף עצום של כ – 201 מיליון** ₪, וכן כי נכון ליום 31.12.2021 (מועד הדוח), מלאי השיקים של קבוצת גיבוי כלל מעל ל – 53 מיליון ₪ שיקים אשר שם המושך ושם הלקוח שלהם זהה, קרי עסקאות סולו גם לפי הבחינה הבלתי נכונה וראויה שביצעה קבוצת גיבוי ובהתעלם מאותו "סולו מסווה".

484. חקירת הנאמנים העלתה לעניין זה כי **קבוצת גיבוי לא סיווגה כעסקת סולו לצורך דוחותיה עסקה שמגובה בבטוחה <u>כלשהי</u>** (בין אם מדובר בבטוחה ראויה ובין אם לאו). "נטרול" זה אינו במקומו, ובמיוחד משום שבמקרים רבים הבטוחה שקיבלה קבוצת גיבוי היתה בלתי ראויה מבחינת ערכה או רישומה, ושימשה רק כדי להסוות כשלי פירעון ולשם הצגת אשראי שנפרס ונדחה כאילו הוא אשראי "טוב" שמגובה בבטוחה.

485. אם בכל אלו לא די, הרי שגם בנוגע לעסקת "סולו", כל בעל גישה לישות יכול היה לייצר, עבור הלקוח, יתרת זכות.

486. אין זה פלא אפוא, שגם עסקאות ה"סולו" פתחו את שעריה של הקבוצה לקבלת אשראי רע, בשלל אופנים, ואין זה פלא שהן גם שימשו אמצעי להחלפות שיקים במסגרת תופעת הגלגול.

487. אכן קיימות דוגמאות רבות לכך שכאשר שיקים של מושך אותם ניכה לקוח חוללו, או היה ברור שלא יפרעו אותם, שיקים הוחלפו (גולגלו) בשיק של הלקוח עצמו וכך "טופל" כשל הפירעון.

488. זאת ועוד, קיימות דוגמאות רבות לכך שכאשר שיקים של מושך אותם ניכה לקוח חוללו, או היה ברור שלא יפרעו, אזי אותם שיקים הושבו לו וכנגד כך ניתנה ללקוח פריסה ארוכה, שהוסוותה כעסקת אשראי כנגד בטוחה, בעוד שברור מראש כי הבטוחה אינה מספקת מענה להיקף האשראי או כי לא ניתן לרשמה באופן ראוי. מציאות זו מתיישבת היטב עם המפורט לעיל, בו עמדנו על כך שבמקרי כשל פירעון קבוצת גיבוי פעלה על מנת "לתקנו" באמצעות לקיחת שיקים חדשים במקום שיקים ישנים, ומכל הבא ליד, הכל רק שלא להתמודד (באמת) עם כשל הפירעון.

489. להלן יובאו דוגמאות ספורות למקרים כאמור:

489.1. ביום 9.11.2021 הוזנה עסקת סולו אצל הלקוח עולם פ.ס לניהול והנדסה בע"מ (לקוח אשר קבוצת החברות אליו הוא שייך עודנה חייבת לקבוצת גיבוי סכום של מעל 20,000,000 ₪), בגדרה כנגד שיק של הלקוח נוצרה ללקוח יתרת זכות של 1,500,000 ₪. בחלק ניכר מסכום העסקה (כ – 800,000 ₪) נעשה שימוש על מנת "לקזז" שיקים שנוכו בקבוצת גיבוי ואשר הם שיקים של צדדי ג', ואלו הושבו ללקוח.

חשבון עו"ש — 213 - עולם פ.ס. לניהול והנדסה בע"מ

מס'	ת.פעולה	אסמכתא	ת.ערך	פרטים	חובה	זכות	יתרה
126	09/11/2021	4106	09/11/2021	סכום לתשלום		1,500,000.00	1,501,606.00
127	09/11/2021	4106	09/11/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		1,501,606.00
128	09/11/2021	2518	09/11/2021	העברה ל 477 וי קר בע"מ	456,385.00		1,045,221.00
129	09/11/2021	2519	09/11/2021	העברה ל 497 סטפ-אפ חדשנות בע"מ	371,482.00		673,739.00
130	09/11/2021	8629	09/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000838,שם מושך סקאי לחינוך ותרב	392.80		673,346.20
09/11/2021	09/11/2021	8615	09/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 1248,שם מושך סאראי הצפון מסחר וה	186,638.00		184,844.00
09/11/2021	09/11/2021	8617	09/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 1247,שם מושך סאראי הצפון מסחר וה	184,844.00		0
09/11/2021	09/11/2021	8605	09/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 1226,שם מושך סאראי הצפון מסחר וה	106,683.75		349,701.25
09/11/2021	09/11/2021	8607	09/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 1551,שם מושך מיראל שירותי רווחה	87,461.81		262,239.44
09/11/2021	09/11/2021	8609	09/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 1552,שם מושך מיראל שירותי רווחה	87,461.81		174,777.63
09/11/2021	09/11/2021	8611	09/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 1550,שם מושך מיראל שירותי רווחה	87,388.50		87,389.13
09/11/2021	09/11/2021	8613	09/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 1549,שם מושך מיראל שירותי רווחה	87,388.50		.63

489.2. ביום 28.12.2021 הוזנה עסקת סולו אצל הלקוח י.אלג'זאוי רכבי יוקרה, בגדרה כנגד שיק עצמי של הלקוח, נוצרה ללקוח יתרת זכות של בסך של 56,000 ש"ח. **כנגד מלוא יתרת הזכות שיצרה עסקה זו בוצעו "קיזוזים" של שיקים של צדדי ג' אותם ניכה בעבר הלקוח בקבוצת גיבוי** ואלו הושבו ללקוח.

פירוט כרטיס

חשבון עו"ש — 202 - י. אלג'זאוי רכבי יוקרה בע"מ

מס'	ת.פעולה	אסמכתא	ת.ערך	פרטים	חובה	זכות	יתרה
131	28/12/2021	4573	28/12/2021	סכום לתשלום		56,000.00	56,000.00
132	28/12/2021	4578	28/12/2021	תשלום בגין עסקת ניכיון	0.00		56,000.00
133	28/12/2021	10572	28/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000446,שם מושך זערורה פרג	30,000.00		26,000.00
134	28/12/2021	10574	28/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000555,שם מושך דיל ביז בע"מ	20,200.00		5,800.00
135	28/12/2021	10576	28/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 80000053,שם מושך נמאל טאטור	5,800.00		0

489.3. ביום 20.3.2022 הוזנה עסקת הלוואה ללקוח עיסאווי זכי (אשר חייב לגיבוי מעל ל – 12 מיליון ₪), **מבלי שניתנה בגינה כל שיק**. כנגד מלוא יתרת הזכות (סכום של כ – 672,000 ₪) "קוזזו" שיקים של צדדי ג' אשר נוכו בכרטיס הלקוח בעבר ואלו הושבו ללקוח.

חשבון עו"ש — 8 - עיסאוי זכי

מס'	ת.פעולה	אסמכתא	ת.ערך	פרטים	חובה	זכות	יתרה
1250	20/03/2022	834	20/03/2022	הלוואה		672,000.00	672,005.35
1251	20/03/2022	14823	20/03/2022	קיזוז עם שיק מספר 140265,שם מושך מ.א.מ.י.א יזמות ו	340,000.00		332,005.35
1252	20/03/2022	14825	20/03/2022	קיזוז עם שיק מספר 80000200,שם מושך עבדאלנרים סלימא	332,000.00		5.35
1253	20/03/2022	835	20/03/2022	הלוואה		1,000,000.00	1,000,005.35
1254	20/03/2022	3296	20/03/2022	תשלום במזומן	1,000,000.00		5.35
1255	22/03/2022	14992	20/03/2022	קיזוז עם שיק מספר 730906,שם מושך ליאן אחזקות ניהול	5.35		0

VI.יא.7. <u>ההשלכה של פרקטיקת הגלגול על דוחות הקבוצה</u>

490. לסיום, בענייני הגלגול, נזכיר את אשר פירטנו כבר בפרקים הראשונים של דוח זה. לאור פרקטיקת הגלגול מובן שדוחותיה של הקבוצה, לרבות דוחותיה הכספיים, היו מטעים והציגו תמונת מצב שבינה לבין המציאות אין קשר.

491. הם הציגו אשראי טוב, שהסיכון לגבי אי גבייתו שואף לאפס, והסוו (הסתירו) כי מדובר באשראי רע.

492. הם הציגו העדר פיגור בעוד שהיה גם היה פיגור רב של לקוחות ומושכים רבים.

493. הם הסוו (הסתירו) קשיי גביה חמורים ודיווחו שאין קשיי גביה.

494. הם הציגו תיק אשראי מבוסס עסקאות ניכיון בעוד ש(גם) במסגרת הגלגול התקבלו שיקים רבים שבינם לבין עסקאות ניכיון אין ולא כלום, בין אם היו שיקים "סולו" ובין אם לאו.

495. הם הציגו אשראי מגובה בבטוחות בעוד שדובר באשראי בפיגור, שכדי להסוותו נלקחו בטחונות מוגבלים ובאופן קלוקל.

496. הם הציגו גיול חובות ו - "מח"מ" (משך חוב ממוצע) קצר לתיק האשראי בדרך של אחיזת עיניים, ובין היתר משום שעסקינן באשראי שנדחה מפעם לפעם נוכח פרקטיקת הגלגול כאשר ידוע שלא יפרע (כך שההצגה כאילו הוא עומד להיפרע בקרוב אינה נכונה), וגם משום שהקבוצה ביצעה פריסות ארוכות נוכח קשיי גביה (והציגה כאילו אלו עסקאות עם בטוחות ראויות בעוד שאין זה כך).

497. הדוחות הציגו היקף עסקאות שהתחשב בכל גלגול כעסקה בפני עצמה, כך שאם פעם אחת העבירה הקבוצה ללקוח כספי אשראי, ואחר כך השיק שניתן כנגד האשראי הוחלף בשיק נדחה, ושוב, ושוב (מבלי שהועברו כספים כלשהם בכל פעם, אלא שתמורת השיק החדש מקוזז שיק ישן), הקבוצה עדיין ראתה בכל פעם שכזו עסקה למתן אשראי, לרבות על כל ההשלכות שיש לכך, הצגת הכנסה, רווח, תשלום, ותשלום מסים.

498. אכן, נראה שאין היבט מהותי בדוחות שפרקטיקת הגלגול לא עיוותה אותו לחלוטין או למצער באופן מהותי.

VI.יב. <u>העברת יתרות זכות בין לקוחות קבוצת גיבוי באופן פסול ומזיק</u>

499. פרקטיקה חוזרת, פסולה ומזיקה ששררה בקבוצת גיבוי הינה העברת יתרות זכות, שמזכה את הלקוח בזכות לקבל כסף מקבוצת גיבוי ו/או לקזז חובות של הלקוח כלפי קבוצת גיבוי, מכרטסת של לקוח אחד לכרטסת של לקוח שני ("**העברה בין כרטסות**"), הכל ללא שהתמלאו תנאים בסיסיים שנדרשו לשם כך, ללא כל תיעוד מתאים, וכאשר מהלכים חריגים אלו של העברה בין כרטסות הופכים תדירים ובסכומים מהותיים של מיליוני ₪ רבים ואף בעשרות מיליוני ₪.

500. פעולות אלו בוצעו תוך התעלמות מכך שפעולת החיוב של הלקוח (מעביר יתרת הזכות) מחייבת קבלת הוראה / הסכמה מפורשת שלו לעניין זה; ומכך שגם פעולת הזיכוי של הלקוח (מקבל יתרת הזכות) מחייבת קבלת הסכמה מפורשת שלו. בהעדר הסכמות כתובות כאמור, כמובן שמעביר הזכות עשוי להתכחש לכך שהסכים להעברה. בנוגע למקבל הזכות, ככל שהדבר נעשה ללא הסכמתו וידיעתו הרי שהוא יצר אפשרות לפעולה נוספת ללא הסכמתו. למשל, ולאור הפרקטיקה הקלוקלת של גלגולים ושליפות שיקים מחשבונות הבנק של הקבוצה שתוארה לעיל, ניתן היה למשוך מחשבון הבנק של

הקבוצה שיק בגין אותה זכות שנוצרה. זאת ועוד, העברת היתרה עשויה היתה לשרת התנערות של המעביר מאחריותו לשיקים שנמסרו כדי לייצר את אותה זכות שהועברה.

501. למרות ההיקף הרחב של תופעת ההעברה בין הכרטסות שבוצעה בקבוצת גיבוי, רוב הנחקרים טענו כי מדובר בתופעה אסורה שלא היו מודעים לקיומה, אלא בהיקפים מזעריים ובמקרים חריגים ביותר.

502. אלא שבחינת תעבורת הווטסאפ מלמדת שג'ולי שאמה נאלצה להתריע מפני ביצוע אותן העברות:

503. כך, ביום 22.11.2021 שלחה ג'ולי שאמה את ההודעה הבאה בקבוצת הוואטסאפ "גיבוי פלוס" – **"ערב טוב, מדגישה לכל מנהלי התיקים והצוות המנהלי- קיזוז והעברות בין לקוחות מתבצע אך ורק באישור קצין ציות"**; וביום 14.12.2021 שלחה ג'ולי שאמה את ההודעה הבאה: "***לא*** לבצע העברות ו/או קיזוזים בין לקוחות בלי אישור קצין ציות תודה רבה" [ההדגשה במקור].

504. ג'ולי שאמה גם העידה בחקירתה שהיא "**כל הזמן**" אמרה לא לעשות את ההעברות הללו וכי מבחינתה יש להסתכל על העברת יתרה כעסקה חדשה לכל דבר, לרבות קבלת האישורים והמסמכים הנדרשים מהצדדים נשוא ההעברה.

505. מובן שאין צורך להגיד "כל הזמן" לא לעשות פעולה שממילא לא נעשית, וגם אין צורך להתריע בפני פעולות שלא נעשות.

506. לפיכך נראה שמדובר בתופעה שהיתה מוכרת או לפחות אמורה היתה להיות מוכרת לכל המעורבים. ואכן דוד טל ויהונתן כהן מסרו שהכירו אותה.

507. דוד טל סיפר עד כמה היה זה קל לביצוע למרות שזה אסור:

> **"עו"ד קליר: אוקי. איך הוא יכול לעשות את זה בישות, את ההעברה הזאת?**
>
> **דודו טל: <u>בשניה אחת, טק טק</u>.**
>
> **רו"ח עידן: כלומר העברה בין כרטסות נקרא בין קופות?**
>
> **דודו טל: כן, העברה בין קופות,**
>
> **...**
>
> **דודו טל: נוהל זה שאם הוא מעביר כסף, מקבל הכסף צריך לאשר שהוא קיבל את הכסף.**
>
> **עו"ד קליר: ברור.**
>
> **דודו טל: אז לא היה את זה.**
>
> **עו"ד שקד: ועוד לפני זה טכנית בישות זה לא דורש הסכמה או אישור של מקבל הכסף,**
>
> **דודו טל: <u>בישות זה לא דורש, בישות זה לא דורש כלום</u>,**
>
> **עו"ד שקד: לקבלת הכסף.**
>
> **עו"ד קליר: אוקי.**
>
> **דודו טל: אתה צריך נוהל מפצה, אין לך בישות בקרה שאם המקבל הקופה לא אישר אז הכסף לא עובר וירטואלית. אין כזה דבר.**
>
> **עו"ד קליר: לא, נוהל מפצה זה כבר מעולם החשבונאות אתה מביא את המילים האלה, כן,**
>
> **דודו טל: כן, נוהל מפצה על ה...**

עו"ד קליר: הבנתי. ולא היה זה נוהל. ולמעשה, אבל זה דוגמא עניין המזומן, גם, למשל להעביר בין כרטסת לכרטסת, אותו דבר.

דודו טל: אצל לקוחות.

עו"ד קליר: בין כרטסת של לקוח,

דודו טל: <u>זה דבר שאסור לעשות, זה לא</u>,

עו"ד קליר: אסור לעשות את זה,

דודו טל: <u>אסור, אסור</u>,

עו"ד קליר: ברור. אוקי".[69]

508. יהונתן כהן העיד בחקירתו כי העברה בין כרטסות לא אמורה לקרות אלא במקרים נדירים ועל פי הסכם. עוד הוסיף יהונתן כהן כי הוא רואה בהעברה בין כרטסות כ"פעולה ציותית. פחות אשראי":

"מר. כהן: אתה מדבר על העברה בין כרטסות?

עו"ד קליר: כן.

דובר: כן.

מר. כהן: אוקי. העברה בין כרטסות יכולה לקרות במצבים נדירים היא צריכה להיות מגובה בהסכמים.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: בסדר?

דובר: בהסדרים?

עו"ד קליר: בהסכמים.

מר. כהן: בהסכם. בין שני הלקוחות בסוף אתה מעביר נכס מא' ל-ב'. אני חושב שהפעם הראשונה שג'ולי הוציאה איזשהו מייל על הדבר הזה, או ששמעתי משהו על הדבר הזה, זה היה במהלך חודש אפריל. שהיא הבהירה נוהל לא לעשות ככה ואיך לעשות ככה ואם לעשות ככה זה רק באישורה, ראיתי איזה משהו מג'ולי. אה.. פשוט דרך אגב, ציינתי את זה גם בדירקטוריון במאי. אבל לא—לא, לא הייתי ער לזה.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: אני מבין שגם הייתה פעילות הרבה, הרבה יותר מאסיבית מאשר שתי העסקאות של העברה בין כרטסות.

עו"ד קליר: של העברות?

מר. כהן: בטח.

עו"ד קליר: כן. בסדר זה אנחנו כולנו—

דובר: למה ג'ולי ביקשה את זה כי התעורר איזה אירוע? היה משהו?

מר. כהן: כנראה היא ראתה משהו.

דובר: לא משהו שאתה יודע?

מר. כהן: כנראה היא ראתה משהו.

דובר: אולי היא רצתה כיסוי תחת בדיעבד.

מר. כהן: כן. זה... העברה בין כרטסות זה נטו כאילו... זה פעולה ציותית. פחות אשראי יותר ציותית. (לא ברור) אשראי".[70]

---

[69] טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 79 ש' 21 עד עמ' 82 ש' 15.

[70] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 173 ש' 6 עד עמ' 174 ש' 17.

.509 יתר על כן, מי אשר יעיין עיון, ולו מוגבל, במספר כרטסות של הלקוחות העיקריים של הקבוצה ילמד בנקל גם על תופעה זו, שכן הכרטסות משובצות בשורות "העברה". להלן דוגמא:

פירוט כרטיס

חשבון עו"ש — 276 - איתן אלהרר

מס'	ת.פעולה	אסמכתא	ת.ערך	פרטים	חובה	זכות	יתרה
2	25/03/2021	1357	25/03/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	995,000.00		5,000.00
3	30/03/2021	639	25/03/2021	תשלום במזומן	5,000.00		0
4	22/04/2021	1639	22/04/2021	סכום לתשלום		1,170,000.00	1,170,000.00
5	22/04/2021	1639	22/04/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	1,170,000.00		0
6	14/07/2021	2488	14/07/2021	סכום לתשלום		1,144,200.00	1,144,200.00
7	14/07/2021	2488	14/07/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		1,144,200.00
8	15/07/2021	4113	14/07/2021	קיזוז עם שיק מספר 1650450,שם מושך צ.ש.ש.א. החברה ל	1,144,200.00		0
9	27/07/2021	4380	27/07/2021	העברה מחשבון ספק		55,800.00	55,800.00
10	27/07/2021	4381	27/07/2021	קיזוז עם שיק מספר 1650450,שם מושך צ.ש.ש.א. החברה ל	55,800.00		0
11	17/10/2021	3780	17/10/2021	סכום לתשלום		1,200,000.00	1,200,000.00
12	17/10/2021	3780	17/10/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		1,200,000.00
13	17/10/2021	7496	17/10/2021	קיזוז עם שיק מספר 1650450,שם מושך צ.ש.ש.א. החברה ל	1,200,000.00		0
14	08/11/2021	696	08/11/2021	הלוואה		400,120.00	400,120.00
15	08/11/2021	8569	08/11/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 696	400,120.00		0
16	25/11/2021	9220	25/11/2021	העברה מעמלות ח/ז		55,800.00	55,800.00
17	25/11/2021	9221	25/11/2021	קיזוז - חשבון ספק	55,800.00		0
18	06/01/2022	3057	06/01/2022	העברה מארמס חברה לסחר בע"מ		27,000.00	27,000.00
19	06/01/2022	11220	06/01/2022	קיזוז עם שיק מספר 5000282,שם מושך אלהרר איתן	26,356.00		644.00
20	12/01/2022	3087	12/01/2022	העברה מעיסאוי זכי		1,200,000.00	1,200,644.00
21	14/01/2022	11612	12/01/2022	קיזוז עם שיק מספר 1650450,שם מושך צ.ש.ש.א. החברה ל	1,200,000.00		644.00
22	06/06/2022	17350	12/01/2022	קיזוז עם שיק מספר 5000283,שם מושך אלהרר איתן	644.00		0
23	07/06/2022	3475	07/06/2022	העברה מגיבוי איתן בע"מ		1,017,400.00	1,017,400.00
24	07/06/2022	17472	07/06/2022	קיזוז ע"ח עמלות ח/ז	474.00		1,016,926.00
25	07/06/2022	17473	07/06/2022	קיזוז עם שיק מספר 5000283,שם מושך אלהרר איתן	1,016,926.00		0

פירוט כרטיס

חשבון עו"ש — 8 - עיסאוי זכי

מס'	ת.פעולה	אסמכתא	ת.ערך	פרטים	חובה	זכות	יתרה
1139	30/12/2021	10941	30/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 80000291,שם מושך נגם לאחזקות וזי	25,050.00		656,493.29
1140	30/12/2021	10943	30/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 5004799,שם מושך מנדלאוי מוחמד	30,050.00		626,443.29
1141	30/12/2021	10945	30/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000770,שם מושך מוראל אחזקות בע"	12,550.00		613,893.29
1142	30/12/2021	10947	30/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000771,שם מושך מוראל אחזקות בע"	12,550.00		601,343.29
1143	30/12/2021	10949	30/12/2021	קיזוז עם שיק מספר 330701,שם מושך א.צ.ע. לבניין בע"	8,213.18		593,130.11
1144	30/12/2021	4650	30/12/2021	סכום לתשלום		3,157,294.00	3,750,424.11
1145	30/12/2021	4650	30/12/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		3,750,424.11
1146	30/12/2021	3024	30/12/2021	העברה ל 277 גונן מנחם קרוננברג	3,750,424.11		0
1147	30/12/2021	3025	30/12/2021	העברה מגונן מנחם קרוננברג		3,750,424.11	3,750,424.11
1148	30/12/2021	3026	30/12/2021	העברה ל 277 גונן מנחם קרוננברג	1,161,000.00		2,589,424.11
1149	30/12/2021	3027	30/12/2021	העברה ל 253 מ.א.מ.י.א יזמות והשקעות בע"מ	322,000.00		2,267,424.11
1150	30/12/2021	3030	31/12/2021	תשלום במזומן	1,500,000.00		767,424.11
1151	31/12/2021	3030	31/12/2021	עמלה	2,250.00		765,174.11
1152	31/12/2021	11077	02/01/2022	קיזוז עם שיק מספר 5001850,שם מושך טאהא אחמד	10,050.00		755,124.11
1153	31/12/2021	11079	02/01/2022	קיזוז עם שיק מספר 80000544,שם מושך אשקר תאמר	9,050.00		746,074.11
1154	31/12/2021	3052	05/01/2022	תשלום במזומן	500,000.00		246,074.11
1155	05/01/2022	3052	05/01/2022	עמלה	750.00		245,324.11
1156	05/01/2022	3072	10/01/2022	העברה ל 168 ה.ד. בניינים בע"מ	47,000.00		198,324.11
1157	05/01/2022	3081	11/01/2022	העברה ל 212 טאטור עבאס	198,000.00		324.11
1158	12/01/2022	803	12/01/2022	הלוואה		1,200,000.00	1,200,324.11
1159	12/01/2022	3087	12/01/2022	העברה ל 276 איתן אלהרר	1,200,000.00		324.11
1160	13/01/2022	11600	13/01/2022	העברה מעמלות ח/ז		2,160.00	2,484.11
1161	13/01/2022	11601	13/01/2022	קיזוז עם שיק מספר 11404,שם מושך דוח'אן סלים	2,156.31		327.80
1162	14/01/2022	4694	14/01/2022	סכום לתשלום		1,339,741.00	1,340,068.80
1163	14/01/2022	4694	14/01/2022	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		1,340,068.80
1164	14/01/2022	11614	14/01/2022	קיזוז עם הלוואה מספר 803	1,200,000.00		140,068.80
1165	14/01/2022	11616	14/01/2022	קיזוז עם שיק מספר 5000919,שם מושך דיל ביז בע"מ	35,050.00		105,018.80
1166	14/01/2022	3096	14/01/2022	תשלום במזומן	91,000.00		14,018.80
#Name?	פיקדון שקים	פ. תנועות		140602	293,915,075.99	295,491,506.59	1,576,430.60

פירוט כרטיס

חשבון עו"ש 8 - עיסאוי זכי

מס'	ת.פעולה	אסמכתא	ת.ערך	פרטים	חובה	זכות	יתרה
975	07/11/2021	4088	07/11/2021	סכום לתשלום		2,027,214.00	2,153,545.78
976	07/11/2021	4088	07/11/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		2,153,545.78
977	07/11/2021	8498	07/11/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 673	2,000,000.00		153,545.78
978	07/11/2021	8500	07/11/2021	קיזוז עם הלוואה מספר 680	153,545.78		0
979	09/11/2021	2521	09/11/2021	העברה ממוראדיקס לניהול ובניה בע"מ		234,500.00	234,500.00
980	09/11/2021	2522	09/11/2021	העברה ממוראדיקס לניהול ובניה בע"מ		200,500.00	435,000.00
981	09/11/2021	8704	10/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000034,שם מושך מוראדיקס לניהול	234,500.00		200,500.00
982	09/11/2021	8706	10/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000032,שם מושך מוראדיקס לניהול	199,427.20		1,072.80
983	10/11/2021	704	10/11/2021	הלוואה		153,545.00	154,617.80
984	10/11/2021	8708	10/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 80000351,שם מושך עיסאוי נור אלדי	24,050.00		130,567.80
985	10/11/2021	8710	10/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 3140052,שם מושך סגל מרדכי	14,050.00		116,517.80
986	10/11/2021	2544	10/11/2021	תשלום במזומן	116,500.00		17.80
987	10/11/2021	2544	10/11/2021	עמלה	17.00		.80
988	11/11/2021	4138	11/11/2021	סכום לתשלום		796,474.00	796,474.80
989	11/11/2021	4138	11/11/2021	תשלום בגין עסקת נכיון	0.00		796,474.80
990	11/11/2021	2545	11/11/2021	העברה ל 115 ארמס חברה לסחר בע"מ	87,000.00		709,474.80
991	11/11/2021	2546	11/11/2021	העברה ל 253 מ.א.מ.י.א יזמות והשקעות בע"מ	463,000.00		246,474.80
992	11/11/2021	8743	11/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 10869,שם מושך זידאן מוחמד - זידא	3,995.73		242,479.07
993	11/11/2021	8745	11/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000637,שם מושך ענאשה נידאל	15,312.62		227,166.45
994	11/11/2021	8747	11/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000338,שם מושך ריטל הצפון להשקע	114,415.39		112,751.06
995	15/11/2021	8884	11/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 10462,שם מושך לואבנה אחמד	39,050.00		73,701.06
996	15/11/2021	8886	11/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000498,שם מושך מוראל אחזקות בע"	30,050.00		43,651.06
997	15/11/2021	8888	11/11/2021	קיזוז עם שיק מספר 5000756,שם מושך מוראל אחזקות בע"	25,050.00		18,601.06
998	21/11/2021	720	21/11/2021	הלוואה		2,000,000.00	2,018,601.06
999	21/11/2021	2639	21/11/2021	תשלום העברה בנקאית	2,000,000.00		18,601.06
1000	21/11/2021	2639	21/11/2021	עמלה	100.00		18,501.06
1001	21/11/2021	721	21/11/2021	הלוואה		500,000.00	518,501.06
1002	21/11/2021	2640	21/11/2021	תשלום העברה בנקאית	500,000.00		18,501.06

VI.יג. שיקים בעשרות מיליוני ₪ לתכלית לא ברורה שהוגדרו "פיקדון"

510. פרקטיקה תמוהה נוספת שהתגלתה בחקירת הנאמנים הינה קבלת שיקים מאת לקוחות, בסכום כולל של עשרות מיליוני ₪, שהוגדרו בשפת עובדי הקבוצה "שיקים לפקדון", ואשר לא ניתן בגינם אשראי והם אינם מיועדים לפרעון.

511. שיקים אלו התקבלו אצל הקבוצה כבטוחה כביכול, אולם לא היתה לכאורה כל סיבה לקבלם (שכן האשראי שכן ניתן, אמור היה להיפרע באמצעות שיקים שנמסרו לנכיון או באמצעות המחאת זכות וכיו"ב).

512. השיקים האמורים התאפיינו בכך שהם היו בסך גבוה מאוד (כמה מיליוני ₪) לכל שיק. למרות זאת, ובאופן שמתיישב היטב עם המתואר לעיל בנוגע להתנהלות קבוצת גיבוי בכלל, לא היו קיימים בקבוצת גיבוי נהלים כלשהם שעסקו בשיקים שמתקבלים "לפיקדון", לא ברור מי הגורם שמבקש ו/או מאשר בקשתם ו/או קבלתם, מה מטרתם, כיצד מבוצע פיקוח או בקרה בנוגע אליהם וכיוצ"ב.

513. ככל שהנאמנים יכולים לשער, הרי שהמניע לנטילת שיקים כאמור לפיקדון היא ניפוח מלאכותי של היקף השיקים שהופקדו בבנקים (שלא היו ערים לכך שהשיקים המדוברים אינם לפרעון).

514. כאשר נתבקש דוד טל להסביר מדוע נדרשו לקוחות למסור שיקים לפיקדון הוא ענה שאין לו תשובה חד משמעית, ומבלי שההשערה דלעיל הוצגה בפניו או הוצעה לו כפתרון הוא הוסיף מיד שהדבר בוודאי לא נבע מן הרצון לנפח את היקף השיקים שהופקד בבנק:

״עו״ד קליר: אוקי. אתה מכיר את הפרקטיקה של צ׳קים לפיקדון?

דודו טל: מה זאת אומרת פרקטיקה של צ׳קים לפיקדון?

עו״ד קליר: נמסרו צ׳קים לפיקדון, אתה מכיר את זה, מה זה אומר צ׳ק לפיקדון?

דודו טל: היו מקרים שלקחנו מלקוחות צ׳קים לפיקדון, להבטיח, אתה יודע, סוג של בטוחה שיושבת אצלי.

עו״ד קליר: מה זה אצלך?

דודו טל: אצלי בכספת.

עו״ד קליר: ולא הופקדה בבנק?

דודו טל: ... הופקדו בבנקים צ׳קים של פיקדון,

עו״ד קליר: אוקי, אז מה, מה עומד מאחורי זה, למה, למה זה נעשה?

דודו טל: אין לזה סיבה, זה גם לא, יחס צ׳קים תמיד עמדנו בו גם בלי הצ׳קים לפיקדון, לא היתה בעיה ביחס צ׳קים, שנצטרך להפקיד סתם צ׳קים, הפקדנו את זה בבנק. לצורך אולי שיישמר יותר טוב, אני לא יודע תמיד את הפרקטיקה.

עו״ד קליר: לא,

דודו טל: לקחנו במיקרים מסוימים צ׳קים לפיקדון,

עו״ד קליר: בסוף זה להבנתי גם בתקופתך, תקן אותי אם אני טועה,

דודו טל: לקחתי צ׳קים לפיקדון, כן,

עו״ד קליר: שזה בדרך כלל סכומים מהותיים, זה לא, דווקא הצ׳קים לפיקדון שראינו הם בסכומים מהותיים, גם של מיליונים. מיליון, שניים, מיליון וחצי.

דודו טל: כן, היו כמה כאלה.

עו״ד קליר: אז בכל אופן,

דודו טל: אני לא זוכר למה לקחנו אותם, היה, איך קראו ללקוח הזה? לא מצליח להזכר.

עו״ד קליר: זה, זה לא היה כדי, נקרא לזה, אולי לא כדי לעמוד ביחס מול הבנקים, אולי כדי ...

דודו טל: לא, ביחס עם הבנקים תמיד עמדנו,

עו״ד קליר: אז אני אומר, אולי לא כדי לעמוד ביחס אבל כדי לעשות את הבנקים יותר שמחים, במירכאות, שיהיו יותר רגועים?

דודו טל: לא, לא, ממש לא

עו״ד קליר: אז,

דודו טל: הבנקים לא השמיעו אף פעם קול שהם לא רגועים, רק אחרי הפיצוץ.

עו״ד קליר: אוקי. אז, אז בכל אופן זה לא דבר של מה בכך לקחת מלקוח סכומים כאלה.

דודו טל: אני חושב שלקחנו בעיקר מהלקוחות שהיו להם יתרות חובה, של צדדים שלישיים שלהם, ואז הם הביאו לנו צ׳קים כפיקדון, יכול להיות שבחלק מהמקרים הפקידו, חלק מהמקרים לא הפקידו, אין לי, אין לי תשובה חד משמעית,״[71]

---

[71] טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ׳ 108 ש׳ 9 עד עמ׳ 110 ש׳ 2.

VI.יד. כשלים חמורים בהתנהלות הקבוצה עם מערכת הישות – מערכת המידע והנתונים היחידה עליה הסתמכה הקבוצה

515. מערכת המידע והנתונים היחידה עליה התבססה הקבוצה היא מערכת תוכנה בשם ישות (לפי אתר האינטרנט של מערכת הישות – ישות היא תוכנה לניהול שרותי מטבע (עמוד הבית מהאתר מצ"ב **כנספח 9**). יחד עם זאת, תחת לשונית "ניכיון שיקים" (מצ"ב **כנספח 10**) מתואר שם שמדובר בתוכנה היחידה שלא מפיקה חשבונית במעמד העסקה ובכך מאפשרת חיסכון במס ובמימון במס).

516. כל נתוני הקבוצה בכל הקשור לעסקאות עם לקוחותיה אמורים היו להימצא בישות. בכלל זה כל עסקה שביצעה הקבוצה אמורה היתה להיות מוזנת, על המסמכים הקשורים בה, לישות; לכל לקוח ומושך נוהלה כרטסת בישות; הישות אגרה ופירטה את הנתונים השונים לגבי העסקאות, הלקוחות, המושכים, השיקים, מצבם (כגון שיק שחולל; שיק שהושב ללקוח; שיק שנפרע וכיו"ב).

517. הישות אמורה היתה לשמש כלי לניהול, שליטה ובקרה בנוגע לכל עסקיה של הקבוצה.

518. אלא שגם בכל הקשור לישות, התנהלות קבוצה היתה **קלוקלת לחלוטין**, מה עוד שמסתבר שהישות עצמה היא תוכנה בעייתית (לשון המעטה), **בעייתיות שהיתה מוכרת** לכל, אך איש לא טרח לנקוט בפעולות שיאזנו בעייתיות זו. נעמוד על מקצת מן הכשלים הרלבנטיים לישות, שחלקם מקבלים ביטוי גם בחלקים אחרים של דו"ח זה.

VI.יד.1. הרשאה גורפת לכל המשתמשים לביצוע פעולות מהותיות; שימוש קבוצתי באותו משתמש (user); העדר נוהל לגבי אופן השימוש בישות

519. **הרשאה גורפת לכל המשתמשים לפעולות מהותיות** - הישות אינה מאפשרת לייצר הרשאות שונות עבור משתמשים (users) שונים. ככלל, לכל משתמש (user) ניתנות כל ההרשאות, לרבות לפעולות מהותיות שמשמעותן היא גריעת נכס מנכסי הקבוצה, כגון יצירת יתרת זכות ללקוח, פעולת קיזוז, העברה בין כרטסות וכיו"ב. כפי שפירטנו לעיל, רעה חולה זו היתה מוכרת. הפנינו לעיל לדבריו של דוד טל בעניין זה.

520. גם רן קאירי הסביר שזה המצב:

> **"נאמן, רענן קליר: לא. הכוונה, זה שום דבר לא עוצר אותו. הוא לא נדרש לעוד אישור כדי לגשת למחשב ולהזרים עסקה, וליצור יתרת זכות לאותו לקוח?**
>
> **נחקר, רני קהירי: לא יש להם גישה לישות להזין עסקאות.**
>
> **נאמן, רענן קליר: נכון.**
>
> **נחקר, רני קהירי: אמ הממ.**
>
> **נאמן, רענן קליר: ואגב גישה לישות, לפי מה שאנחנו מבינים, בישות פתוחים יוזרים שונים.**
>
> **נחקר, רני קהירי: אוקי.**
>
> **נאמן, רענן קליר: וכל מי שמוגדר כיוזר יכול להזרים עסקה שכזאת, זאת אומרת אין איזה הרשאה נקרא לזה למחיצה, או הרשאה מוגבלת או הרשאה שאומרת צריך שני אנשים או שלושה, הישות מאפשרת לכל מי ש-**
>
> **נחקר, רני קהירי: בישות? כן.**

נאמן, רענן קליר: נכון? כל מי שמוגדר כיוזר יכול לייצר את יתרת הלקוח הזו.

נחקר, רני קהירי: אמ הממ".[72]

521. מצב דברים זה דרש כמובן בקרה ופיקוח אינטנסיביים יותר, בוודאי כאשר רוב אם לא כל עובדי הקבוצה הוגדרו כבעלי user. ממידע שהתקבל אצל הנאמנים, גם מי שהוצג כנהג בסניף צפון (עמיאל בניאס), הורשה לבצע פעולות בישות. ראו למשל צילום מסך מכרטסת הלקוח ראמי מורה ראמי מחיצות, עסקת ניכיון (סולו) ע"ס עשרה מיליון ש"ח (!) שהוזנה, לפי הרשום, תחת המשתמש של עמיאל בניאס.

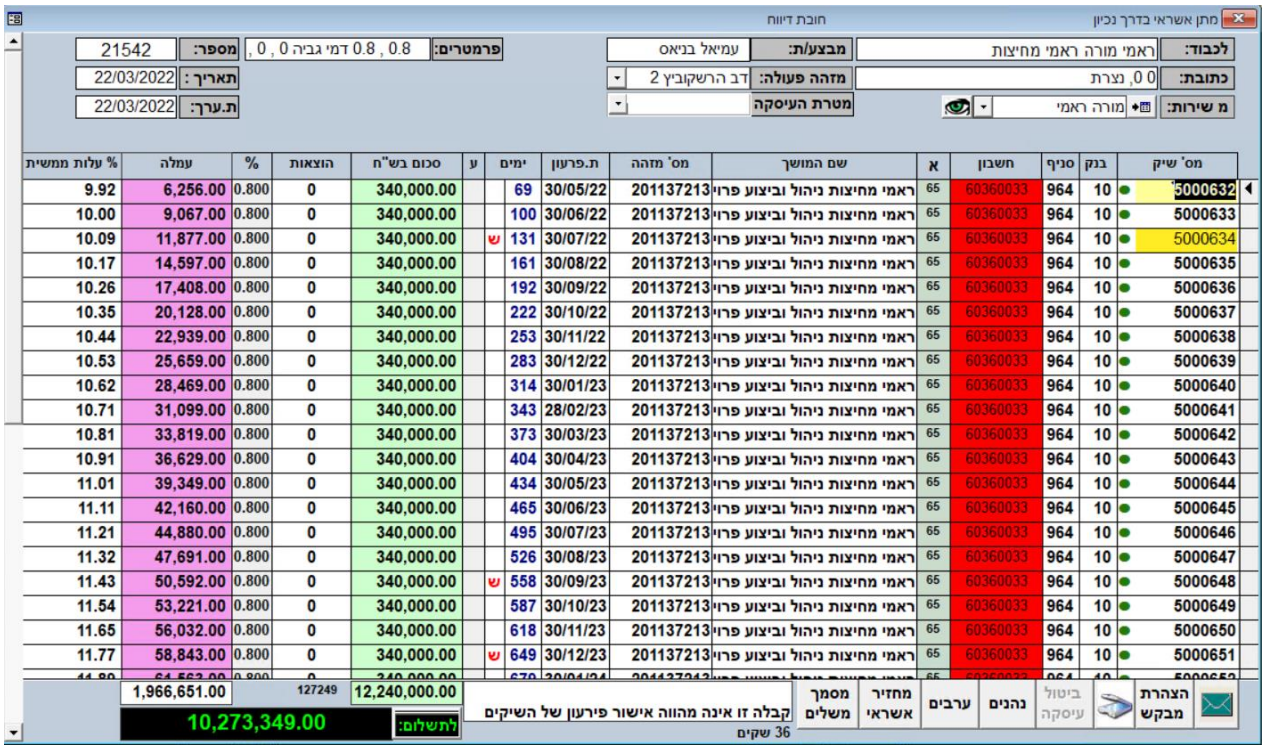

522. אלא **שלא היתה כל בקרה או פיקוח**. יתר על כן, **בפועל אפילו לא היתה הקפדה, נדרשת, על כך שפעולה של סוכן / עובד / מנהל בישות תבוצע באמצעות המשתמש (user) שלו**.

523. אדרבא, בסניף צפון הפרקטיקה היתה **שרוב הפעולות נעשו באמצעות המשתמש "דובי" (על שמו של דב הרשקוביץ) או "דובי2"**.

524. כך עולה מן הנתונים בישות עצמה וכך גם מתשובותיהם של הנחקרים: למשל, דב הרשקוביץ סיפר כי כולם עבדו על ה – user שלו; גברת יפית מלאכי (**"יפית מלאכי"**) סיפרה שהיה user פתוח ולא הקפידו על מי עושה את הפעולה ובאמצעות איזה user. ראו נא גם דבריו של דוד טל:

"עו"ד קליר: להבנתי במערכת בצפון

דודו טל: בישות ... כולם עבדו כמעט על יוזר של

רו"ח עידן: של דובי,

---

[72] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 69 ש' 15 עד עמ' 70 ש' 6.

דודו טל: דובי ודובי ,2

עו"ד קליר: דובי 2 מה שנקרא,

דודו טל: כן,"[73]

525. אין זה פלא אפוא שכאשר ארע אירוע של חוסר במזומן בסניף צפון (שאמנם תוקן, באופן שהנחקרים לא ידעו להסבירו, למעט שאיל רוזן דאג לכך), הרי שאותם מזומנים חסרים (שהוחזרו) היו רשומים על המשתמש (user) של ולריה גניץ, שעובדת בכלל בסניף המרכז, עובדה שלא נחקרה בזמן אמת על ידי איש.

526. בשלב זה של הדו"ח הקורא בוודאי גם לא יתפלא לקרוא כי **לא היה נוהל כלשהו**, לא כל שכן נוהל סדור, (גם) לגבי אופן העבודה עם הישות, נוהל נדרש ומתבקש בוודאי כאשר כאמור רוב אם לא כל עובדי הקבוצה הוגדרו כמשתמשים ובעלי גישה גורפת לישות.

527. בהעדרו של נוהל שכזה אין להתפלא על כך שהתאפשרה פרקטיקה בגדרה אין הקפדה על שימוש ב – user אישי כאמור לעיל, או על כך שהשימוש של העובדים השונים במערכת נעשה באופן בלתי אחיד, תוך שימוש במונחים בלתי אחידים ולעתים בלתי ברורים לתיאור אופי העסקה / הפעולה המדוברת.

VI.יד.2. <u>הבעייתיות המוכרת של הישות; העדרם של ניהול, שליטה ובקרה; עבודה מקבילה עם קבצי אקסל נקודתיים; אי הזנת/סריקת מסמכים לישות</u>

528. על הבעייתיות של תוכנת הישות עמדו בישיבת וועדת הביקורת של החברה מיום 7.8.2019, המבקר הפנימי דניאל שפירא ומנכ"ל הקבוצה דאז אבי בזורה.

529. דניאל שפירא ציין כי **מדובר** בתוכנה "**מאוד בעייתית**" ובהמשך כי "**אין סנכרון בין הפעולות שנעשות**".

530. אבי בזורה ציין כי "**...כל מודול חדש שאנחנו מעוניינים להשתמש בו מתגלה כבעייתי וכמעט בלתי אפשרי לתפעול שוטף.** גם אין אלטרנטיבה לתוכנה אחרת שניתן לרכוש".

531. נוכח העדר אלטרנטיבה אמר דניאל שפירא: "**אין מה לעשות, אלא לא להסתמך עליה באופן מוחלט ולבצע <u>בחינה מעמיקה ומקיפה נוספת</u> על ידי רואה החשבון של הקבוצה כך שיהיה משוכנע שהנתונים נכונים**".

532. אבי בזורה הוסיף, לאחר שהוא ודניאל שפירא היו חלוקים בשאלה האם העובדה שכל השוק משתמש באותה תוכנה היא סיכון אם לאו, כי: "**זה מצריך <u>יותר עבודה ידנית ובקרות פנימיות</u>, אבל אין לנו ברירה אחרת**".

533. דיון זה שנערך **בשנת 2019** הוא היחיד שנמצא שמתייחס באופן של ממש לתוכנת הישות, לסיכונים הקשורים בה ולפעולות שעשויות היו לפצות ולאזן את הסיכונים הללו, אם היו ננקטות. ממילא מובן שפעולות אלו לא ננקטו, בוודאי לא באופן סדור.

534. ואכן, אין זכר לביצוע בחינות מעמיקות, או נוספות, או בקרות פנימיות (הכל כפי שדובר בישיבה דלעיל), שנבעו מן הסיכונים שצוינו דלעיל, ואין מעקב או התייחסות נוספת לכשלים הנוגעים לתוכנת הישות, או לאופן הטיפול וההתנהלות בנוגע אליהם.

---

[73] טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023, עמ' 106 ש' 11-16.

535. זאת, למרות שההנהלה והיו"ר (לכל הפחות) ראו בה, לאורך כל הדרך, גם לאחר סיום כהונת אבי בזורה, תוכנה כושלת שלא אפשרה להם להתנהל ולהפעיל שליטה ובקרה על עסקי הקבוצה.

536. על כך שההתנהלות של הקבוצה היתה, **ללא שליטה ובקרה**, **בעיניים עצומות ממש**, כאשר ההנהלה אינה מצליחה להפיק מן הישות, **מערכת הנתונים והמידע היחידה שעליה הסתמכה הקבוצה**, ניתוחים ונתונים בסיסיים, מעידים הדברים הבאים של יהונתן כהן:

"מר. כהן: בסדר? המערכת החברה <u>התבססה רק על מערכת הישות</u>. מערכת הישות היא מאוד לא אינטואיטיבית לא יודע כמה זמן לכם יצא כנאמנים לעבוד איתה. מי שלא גדל על רגלי (לא ברור) ויודע מה זה צ'קים ולהריח צ'קים, קשה לו מאוד להתעסק עם הישות. והיה קשה מאוד לקבל מידע. ולא ראיתי שרני עושה מאמצים גדולים לעשות מאמצי על נקרא לזה "להנגיש" בסדר? את המידע של החברה. לזכותו ייאמר שבאמת היה קושי אמיתי כי החברה פעלה דרך שתי חברות גיבוי פלוס וגיבוי איתן, וזה בעיה אמיתית כי יש לך כפילויות בכל המערכות וקשה לך מאוד לייצא לאקסלים ולנהל..."[74]

ובהמשך:

עו"ד קליר: אז ספר רגע, כי גם אנחנו אפרופו הישות גם אנחנו נהנים ממנה, אז מה... מה מצאת ברמה כשהגעת לחברה ברמה של המס"ד נתונים, בישות אם הוא היה מס"ד סביר בעיניך, מס"ד מלא, מס"ד— התחלת להגיד בעייתי בנגישות אבל אני מדבר מבחינת מה שהיה במערכת.

מר. כהן: קודם כל לא השתמשתי אישית בישות יותר מדיי. גם ברמה האישית קשה לי קצת עם מחשבים עם ההפרעות קשב שלי.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: אני לא.. פחות מתנהל מול מחשבים. וגם זה מערכת שצריך ללמוד אותה. צריך ללמוד אותה. אין מה לעשות. אתה יודע זה פקודות שאתה לא מכיר מהיום יום. וחלונות שאתה לא מכיר מהיום יום. זה צריך לעשות קורס. ו... ולמעשה התחלתי ל... כשביקשתי כל מיני

עו"ד קליר: נתונים.

מר. כהן: נתונים.

(...)

מר. כהן: והיה צריך לייצר איזושהי מערכת תקרא לזה, מערכת חזקה יותר. מערכת IT חזקה יותר.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: התחלנו לברר. העלויות היו מאוד גבוהות מעל מיליון שקל. יש מערכות כאלה. בסוף הבאתי גם—ביקשתי לגייס גם מישהי שמתמחה באקסלים, כי למעשה הדברים האלה משתנים כל יום. שאולי תוכל למדל את הסיפור הזה שהוא יהיה נגיש יותר. אחרי לא יודע מה, 5-4 שבועות רני חשב 4 שבועות רני חשב שהיא לא ממש מתפקדת. והיא לא טובה. זה לא ממש הלך גם איתה.

(...)

מר. כהן: עבדנו לאקסלים. כאילו אין מה לעשות.

עו"ד קליר: עבדתם אקסלים, לא אבל, מכיוון שאנחנו שוב, בעצמנו קצת חיים מזה אז אני רוצה להבין שאני מבין נכון. למדל הכוונה שאתה בתור, נקרא לזה גורם מפקח? דורקטוריון? יושב ראש? אפילו בהנהלה,

---

[74] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 43 ש' 15-23.

מר. כהן: לראות חשיפות, חשיפה לקוחות,

(...)עו"ד קליר: תוכל-, תוכל-

מר. כהן: משיכות.

מר. כהן: להבין תמונה מה קורה בחברה?

עו"ד קליר: להבין את התמונה האמיתית בחברה כשהישות—

מר. כהן: אתה לא רואה כלום. תקשיב, מהקבוצות או מדיווח יומי אתה לא מבין כלום על החברה. זה לקח 600 אלף שקל וזה 500 אלף שקל וזה 300 4 אלף שקל וזה חזר לו 600 וטכני 400 ואתה לא מבין כלום.

עו"ד קליר: הקבוצות כוונתך לקבוצות הווטסאפ?

מר. כהן: קבוצת ווטסאפ הזה שהייתה להם של תפעול.

עו"ד קליר: אוקי".[75]

ובהמשך:

"עו"ד קליר: מה? מה ניסיתם במקום? אם ניסיתם?

מר. כהן: אה... המשכנו עם האקסלים.

עו"ד קליר: לעבוד עם האקסלים. שבעצם מה זה אומר האקסלים ש... שאמנון אחרי זה רן, נותן אקסל ל... למי שזה לא יהיה, ל-BOARD להנהלה. מה קורה בחברה?

מר. כהן: כן אחת לתקופה, אחת לתקופה הוא מייצר איזשהו אקסל, לא לפני וועדות אשראי בשביל לראות חשיפות, להוות על החשיפות. גם שם היו לא מעט תקלות. לא בכוונה.

עו"ד קליר: כן?

מר. כהן: שוב פעם בגלל הכפילויות.

עו"ד קליר: מי זה הוא מייצר?

מר. כהן: גולדשטיין.

עו"ד קליר: רן? אוקי.

מר. כהן: כן. רן היה מייצר נגיד אקסל לפני וועדת אשראי לראות חשיפות של לוקחות ומושכים.

עו "ד קליר: אוקי."[76]

537. את אותם כשלים תיאר רן קאירי כפי שציטטנו לעיל בהקשרים שונים.

538. נוסף לכל אלו, העבודה בישות נעשתה באופן נפרד לגיבוי איתן בע"מ ולגיבוי פלוס בע"מ, ויחסי הגומלין הרבים ביניהן דרשו פעולות התאמה רבות, והתנהלות זו יצרה כר פורה לתקלות וטעויות. גם על כך סיפר יהונתן כהן:

"מר. כהן: בגלל הכפילויות הרבה פעמים, חלק עבדו בפלוס חלק עבדו בפלוס (לא ברור) חלק עבדו... חלק מהצ'קים היית—חלק מהחשיפה היית צריך להוריד. אז לפעמים המספר לא היה נכון".[77]

---

[75] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 56 ש' 8 עד עמ' 58 ש' 8.

[76] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 60 ש' 5-19.

[77] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 60 ש' 21-23.

539. מעבר לכל אלו, מובן שלא ניתן להסתמך על הישות, לא כל שכן לנהל באמצעותה את הקבוצה ולהפעיל שליטה ובקרה מתאימים לענייני הקבוצה, כאשר בכל הקשור לסניף צפון לפחות, אין כל ביטחון שהמסמכים מוזנים ונסרקים לישות, כמפורט בפרק שהוקדש לכך לעיל. ראו נא בקשר לכך גם את הדברים של דוד טל:

> **"דודו טל: בדיעבד גילינו שמסמכי החתמה על מזומן לא נחתמים, למרות שבהתחלה הציגו שכן נחתמים, אבל לא מתויקים ביישות, הם היו מתייקים את זה באיזה ארגז ואחר כך מכניסים את זה לישות.**
>
> **רו"ח עידן: כן היו אחר כך סורקים את זה לישות?**
>
> **דודו טל: לא יכול להגיד לך ב... שזה באופן מלא הם היו סורקים את הכל, כל דבר,"**[78]

540. כך, דבריה של ג'ולי שאמה בחקירתה לא הותירו מקום לספק כי מסמכי סניף צפון, אם היו כאלו, לא נסרקו למערכת הישות, ולדבריה היא נסעה לסניף לראותם ב"הרד קופי", אך אינה יודעת להגיד אם הם מופיעים בישות:

> **"חוקר עו"ד ר. קלר: אמ הממ. וכל זה גם צריך להיות מוזן בישות נכון?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: אה... זה אמור להיות מצורף, כן. הבנות היו מתיקות את זה לעסקה**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: לא אני אומר אם את רואה את העסקה למחרת רק בישות. ואת רוצה לבדוק אותה.**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: נכון.**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: שלא נדבר שאחרי זה גם צריך את זה לאסמכתאות.**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: זה צריך להיות מצורף.**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: זה צריך להיות הכל ביושת?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: הכל זה היה- זה היה וויכוח קבוע איתם.**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: וויכוח קבוע עם מי?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: תסרקו, תסרקו, תסרקו. שיסרקו. הם לא היו תמיד סורקים בזמן.**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: הם לא היו סורקים בזמן, אבל בסוף כן היו סורקים?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: כן. אחרי שהיו רודפים אחריהם, תסרקו תסרקו. בסוף הם היו—**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: מי זה הם היינו רודפים את ואלינה?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: כל המנה—מה?**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: מי? מי היו רודפים?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: אחרי המנהלי תיקים".**
>
> **ובהמשך:**
>
> **"חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי וחוסר התאמה בין מה שיש לנו ובין המציאות?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: אני זוכרת שהיה... כמו שדיברנו מקודם לגבי הסריקות. שכל הזמן הם היו מבקשים נגיד דברים, אומרים זה סרוק בתיק. זה סרוק בעסקה, סרוק בעסקה.**

---

[78] טל, פרוטוקול חקירה מיום 29.5.2023 עמ' 15 ש' 20 עד עמ' 16 ש' 2.

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי.

נחקרת, ג. שאמה: ואנחנו לא היינו רואים את זה בתל אביב.

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי.

נחקרת, ג. שאמה: אני זוכרת שאמרתי לולריה מה הסיפור של, שהם אומרים לי זה סרוק בעסקה אבל אני לא רואה את זה בעסקה. אז היא אמרה שיש איזושהי תקלה בישות שלא תמיד רואים את העסקאות או את המסמכים של הלקוח. שהם כן סורקים אבל לא תמיד רואים את זה בתל אביב משום מה.

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי. אז מה נעשה עם התקלה הזו?

נחקרת, ג. שאמה: אני הלכתי לשם עם ביקשתי מאלינה שתבוא אליי. ועברנו פשוט על כל התיקים פיזית.

חוקר עו"ד ר. קלר: בצפון?

נחקרת, ג. שאמה: זה לקח...

חוקר עו"ד ר. קלר: מתי זה היה?

נחקרת, ג. שאמה: חורף 21 אני זוכרת שהיה חורף. זה רשום לי. רשום לי הביקורת. רשום גם בקלסרים. לא זוכרת אוקטובר או נובמבר, אולי דצמבר.

חוקר עו"ד ר. קלר: זאת אומרת יכול להיות ש... אם אין את המסמכים הפיזיים הללו, אז בישות זה לא מצוי? זה מה שאת אומרת?

נחקרת, ג. שאמה: מה? סליחה.

חוקר עו"ד ר. קלר: אני אומר לפי מה שאת מתארת אם אני מבין אותך נכון שיכול להיות שיש מסמכים פיזיים בסניף צפון שהיו אני לא יודע איפה הם עכשיו כמובן, יכול להיות שהם נמצאים יכול להיות שלא. אבל אם הם לא נמצאים בישות הם לא יימצאו.

נחקרת, ג. שאמה: לא יודעת להגיד לך אם יש כאלה שהם נמצאים בהארד-קופי אבל לא בישות אני הלכתי לעשות את הביקורת הזאת, בעקבות זה שנגיד הייתי מבקשת מסמכים מסוימים או הייתי עוברת על מסמכי לקוח וחלקם לא היו סרוקים ואז הייתי מתקשרת ומבקשת מהם שיסרקו הם היו כועסים עליי חזרה ואומרים לי הכל סרוק בתיק."[79]

541. כך עולה גם מן הדברים של יונתן כהן:

"מר. כהן: ורציתי לקבל איזושהי תמונה שהיא לא, אתה יודע, שיש לי תמונה שהיא תמונה רחבה יותר. לראות לפחות חשיפות לראות שעבודים לראות דברים.

עו"ד קליר: יכולת לדעת למשל אם יש תקלות בישות? זאת אומרת, מה היכולת שלך היה לבקר את זה שיש את כל המסמכים בישות ושלא—אני אקרא לזה,

מר. כהן: שאלתי.

עו"ד קליר: הערבות חסרה? הצ'ק חסר? או משהו בסגנון הזה?

מר. כהן: שאלתי גם את אמנון.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: קודם כל כמה DILLEGENCE DUE שאלנו את אריאל והוא אמר שהכל נמצא בישות ומתויק בישות.

עו"ד קליר: אוקי.

---

[79] שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 44 ש' 22 עד עמ' 45 ש' 15; ועמ' 79 ש' 20 עד עמ' 81 ש' 5.

מר. כהן: אחר כך מצאנו שלא היה הכל בישות. ... כל מיני פרטים.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: במקרה דרך אגב. והם התחילו לעשות סדר בישות".[80]

542. לקראת סיומו של פרק זה נבקש להדגיש: חרף כל הקשיים הנטענים בנוגע לישות ולדרך פעולתה, מן הישות **כן ניתן להוציא, בלחיצת כפתור** ממש, ניתוחים קריטיים למי שחפץ לעמוד על הסיכונים הטמונים בתיק האשראי של הקבוצה. ניתוחים אלו בדמות פירוט וסיכום של היקף השיקים החוזרים ופירוט וסיכום של השיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח. כפי שנפרט להלן, בחינת ניתוחים אלו לבדם, אותם הוציאו הנאמנים מן הישות, מלמדת כי תיק האשראי של הקבוצה כלל בתוכו אשראי רע בשיעור ניכר, שגולגל והסווה באמצעות פרקטיקה חוזרת ושגורה של גלגול אשראי והחלפת שיקים. למרבה הצער, ובאופן תמוה לחלוטין, נראה שאיש לא ביקש לקבל ניתוחים אלו בזמן, ואיש לא התעניין בזמן אמת בכמות השיקים חוזרים ובכמות השיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח.

VI.טו. <u>קשרים חריגים בין נושאי משרה בקבוצה באופן שסותר משטר תאגידי תקין</u>

543. חקירות הנאמנים העלו כי בין נושאי המשרה בקבוצה שררו קשרים חריגים באופן שסותר לגמרי משטר תאגידי תקין. להלן הפרטים.

VI.טו.1. <u>רן קאירי היה שותף של רוזן בחברות הקנאביס ועבד תחתיו</u>

544. מסתבר שרן קאירי היה שותף של איל רוזן ושני אחיו, בעסקים בתחום הקנאביס (איל רוזן בעל הרוב ואילו רן קאירי שותף ב – 10%), ושרן קאירי עבד / ניהל גם עסקים אלו. קרי, תוך כדי שרן קאירי הוא מנכ"ל הקבוצה וככזה אמור לנהל ולפקח על איל רוזן, מנהל סניף צפון, רן קאירי היה שותף של איל רוזן ועבד תחתיו. עוד נראה שעסקים אלו נמכרו ב – 12 מיליון ₪, ונראה שאיל רוזן ורן קאירי המשיכו לבצע עסקים משותפים יחד.

545. יתר על כן, השותפות בין השניים, שאריאל פרדו היה מודע לה, החלה עוד לפני שקבוצת גיבוי התקשרה בהסכם עם איל רוזן (ויורם איליאב) להקמת סניף צפון, מבלי שרן קאירי או אריאל פרדו מדווחים עליה. קרי, אריאל פרדו ורן קאירי הובילו עסקה להתקשרות של קבוצת גיבוי עם איל רוזן, מבלי לדווח לציבור או לדירקטוריון כי רן קאירי, שתיאר את העסקה לדירקטוריון והיה מי שאמור לנהל את איל רוזן אם היא תצא לפועל (כפי שקרה), הוא שותף אצל איל רוזן ועובד אצלו.

546. כמו כן, חברות הקנאביס נמכרו במחצית השנייה של שנת 2021 ואיל רוזן ורן קאירי המשיכו לעשות עסקים משותפים לרבות באמצעות התמורה מן המכירה.

547. להלן נפרט מעט.

---

[80] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 58 ש' 9-23.

i.1.טו.VI ההתקשרות בין איל רוזן לרן קאירי ותפקידו של רן קאירי בחברות הקנאביס

548. חברת ר.ע. ירוק פארם בע"מ וחברת רוזן האיי וואי בע"מ ("**חברות הקנאביס**"), הן חברות שעל פי המרשמים הרלבנטיים היו עד ליום 25.2.2022, בבעלותם של מר עמית רוזן ומר רועי רוזן (בהתאמה) ("**עמית רוזן**" ו-"**רועי רוזן**"), שניהם אחיו של איל רוזן. מסמכים המלמדים על העברת המניות מצורפים **כנספח 11**.

549. ואולם מחקירות הנאמנים עולה שההחזקה האמיתית בחברות הקנאביס היתה זו: כל אחד מן האחים של איל רוזן החזיק בכ- 4% בכל אחת מהחברות, איל רוזן החזיק בכ – 82% ורן קאירי החזיק בכ-10% בכל אחת מהחברות.

550. הנאמנים הציגו לרן קאירי שלושה הסכמים: הסכם הלוואה בינו לבין אחת מחברות הקנאביס שנושא את המועד 25.8.2020; ושני הסכמי ניהול בין רן קאירי (באמצעות חברה בבעלותו) לבין כל אחת מחברות הקנאביס, שנושאים את המועד 5.1.2021, ועל פיהם יעניק רן קאירי שירותי ניהול לחברות הקנאביס (כל ההסכמים מצ"ב **כנספח 12**).

551. רן קאירי אישר שהוא היה שותף של איל רוזן בחברות הקנאביס. הוא תיאר שסוכם בינו לבין איל רוזן שהוא ישקיע בחברות הקנאביס סכום של כ – 600,000 ₪ בתמורה ל- 10% ממניות החברות:

> **"נאמן, רענן קליר: אוקי. עם מי ניהלת את המשא ומתן? התחלת להגיד אייל כוונתך לאייל רוזן?**
>
> **נחקר, רני קהירי: כן.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי.**
>
> **נחקר, רני קהירי: והחברה שלו.**
>
> **נאמן, רענן קליר: זאת בעצם חברה בבעלותו ומה סיכמתם ביניכם?**
>
> **נחקר, רני קהירי: שאני אשקיע סכום של 600 אלף שקל.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי.**
>
> **נחקר, רני קהירי: ואני אקבל 10 אחוז מכל החברה. יש שתי חברות ר.ע. ו... HIGHWAY**
>
> **נאמן, רענן קליר: יש אחד ר.ע. ירוק פארם ויש**
>
> **נחקר, רני קהירי: רוזן HIGHWAY".**[81]

552. רן קאירי אמנם ניסה לגמד את תפקידו בחברות הקנאביס וטען שהסכמי הניהול לא יצאו לפועל ושקיבל רק תשלום אחד כנגד חשבונית, זאת בגלל מצבן התזרימי של חברות הקנאביס.

553. ואולם, חקירות הנאמנים העלו כי הוא היה פעיל בהן, עבד וניהל תחומים רבים שנדרשו לקידום ענייניהם, לרבות כאיש מפתח שהוביל את תהליך מכירתן בסופו של דבר.

---

[81] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 7 ש' 6-17.

554. **<u>ראשית</u>**, הנאמנים חקרו את יפית מלאכי, שמלווה את איל רוזן כמנהלת חשבונות, עוד לפני שאיל רוזן התקשר (יחד עם יורם איליאב) עם גיבוי ועוד לפני שהוקם סניף צפון. יפית מלאכי ביצעה (גם) הנהלת חשבונות לחברות הקנאביס (ובתקופה קצרה עם עבדה בקבוצת גיבוי). לפי דבריה, רן קאירי היה מעורב בניהול חברות הקנאביס והיה לו תפקיד מפתח במכירתן: "**קאירי היה מתקשר, הייתה תקשורת איתו לאורך כל התקופה כי הוא היה במו"מ של מכירת החברה לכל מיני חברות ובסוף מכרו לIMC. קאירי ידע מה לבקש שנכין לו למכירה, אייל לא מבין מה צריך לבקש, אייל רוצה למכור את החברה ומי שעוזר לו לנהל את מו"מ זה קאירי**".[82]

555. **<u>שנית</u>**, כל אחד מן האחים רועי רוזן ועמית רוזן, בחקירתו אצל הנאמנים, סיפר כי רן קאירי היה מנכ"ל חברות הקנאביס. עמית רוזן הבהיר כי רן קאירי החליף בתפקיד זה את עידן אלמליח, שסיים את עבודתו כמנכ"ל חברות הקנאביס.

556. **<u>שלישית</u>**, רן קאירי עצמו העיד בחקירתו כי הוא היה אחראי על תחומים נרחבים בחברות הקנאביס לרבות ניהול, גיוס כח אדם ובניית תשתית:

> **"נחקר, רני קהירי: הוא טיפל ב... בדברים אחרים. בתחום של הרישיונות. בתחום... אני טיפלתי יותר בניהול ה—לראות שהחברה יודעת לאן היא הולכת, מה הכיוון שלה, לגייס את האנשים הנכונים. בונה תשתית נכונה".**[83]

557. זאת ועוד, באופן שמלמד על מידת המעורבות הגדולה שלו בחברות הקנאביס, מסתבר שרוב כח האדם של חברות אלו הם אנשים שרן קאירי עבד איתם וניהל אותם קודם לכן בקריירה שלו. אייל פישר (אחראי על המכירות) והדר כהן (אחראית שיווק ופרסום), גויסו על ידו לחברות הקנאביס לאחר שעבדו תחת רן קאירי בחברת התכשיטים "פנדורה" שם שימש כמנכ"ל.

558. **<u>רביעית</u>**, מן החקירות של הנאמנים עולה כי בענייני חברות הקנאביס התקיימו פגישות שבועיות (במשרדי קבוצת גיבוי), אשר נוהלו על ידי רן קאירי, כיאה למנכ"ל חברות הקנאביס.

559. מעבר לכל שאר הפגמים החמורים בהתנהלות זו הרי שהיא סותרת גם את הסכם ההעסקה של רן קאירי כפי שדווח עליו לציבור, ובין היתר כי "במהלך תקופת ההסכם, לא יקבל קאירי כל תשלום או טובת הנאה אחרת מצד שלישי כלשהו המצוי בקשר ישיר או עקיף עם החברה ו/או הקשור באופן כלשהו למתן שירותי הניהול על ידי קאירי לחברה" [ס' 2.1.2(5) לזימון אסיפה שנתית שפורסם ביום 9.3.2020].

560. **<u>חמישית</u>**, ובהמשך לדברים דלעיל, חברות הקנאביס נמכרו לחברת IMC במחצית השניה של שנת 2021. רן קאירי לקח חלק מהותי במכירה זו. בין היתר, חלק מתהליך המו"מ למכירת חברות הקנאביס לחברת IMC כלל נסיעה ללונדון בה השתתפו איל רוזן, רן קאירי ועורכת הדין אשר ליוותה אותם בהליך הרכישה. לנסיעה זו הצטרפה גם ג'ולי שאמה (שגם אותה אמור רן קאירי לנהל כמנכ"ל קבוצת גיבוי). ב"כ ג'ולי שאמה, אישר לנאמנים שהיא התלוותה לנסיעה אולם ציין כי היא לא השתתפה בפגישה עם נציגי חברת IMC. אישור מצורף **<u>כנספח 13</u>**.

---

[82] מלאכי, תמלול חופשי מתוך הקלטת החקירה מיום 29.1.2023, דק' 26:11:1-41:10:1.
[83] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 11 ש' 20-22.

VI.טו.1.ii **הקשר בנוגע לחברות הקנאביס התחיל עוד לפני ההתקשרות של קבוצת גיבוי עם איל רוזן ויורם איליאב**

561. ישיבת הדירקטוריון בה אושרה העסקה בין קבוצת גיבוי לאיל רוזן (ויורם איליאב) להקמת סניף צפון התקיימה ביום 17.8.2020. באותה ישיבה מציג רן קאירי את השותף המיועד איל רוזן, מבלי להגיד מילה על כך שמדובר בשותפו לעסקים ומי שהוא עתיד לעבוד תחתיו. גם אריאל פרדו, שמיד נראה שידע מכך, לא אמר מילה בעניין זה.

562. רן קאירי ניסה להציג כאילו באותה ישיבה עוד לא היה לו מה להציג בהקשר זה, שכן הסכם ההלוואה לפיו העמיד מימון לחברות הקנאביס נחתם רק שבוע אחריה (במועד שהוא נושא – 25.8.2020).

563. מובן שגם אם היה בכך ממש הרי שעדיין היה על רן קאירי, וכן על אריאל פרדו, לדווח על הקשר המדובר, מייד כשנוצר (לשיטת רן קאירי, שבוע לאחר אישור העסקה של קבוצת גיבוי עם איל רוזן ויורם איליאב), לדירקטוריון ולציבור, ולהסיק מסקנות מידיות לפיהן רן קאירי, מנכ"ל חברה ציבורית, לא יכול להיות מנהל ומפקח של מי שהוא שותף שלו ועובד אצלו.

564. מכל מקום, נראה שהצגת הדברים של רן קאירי אינה נכונה וכי כבר ביום 17.8.2020 הקשר בינו לבין איל רוזן כבר היה מבוסס.

565. **ראשית**, מובן שהסכם ההלוואה לא נחתם סתם כך. קדם לו משא ומתן והכרה של רן קאירי את חברות הקנאביס ואין זה סביר או הגיוני ששבוע לפני שנחתם, במועד ישיבת הדירקטוריון לאישור עסקת קבוצת גיבוי עם איל רוזן (ויורם איליאב), טרם דובר בין רן קאירי לאיל רוזן על השותפות ביניהם.

566. **שנית**, בידי הנאמנים ראיות שמלמדות אחרת.

567. מסתבר שכבר בחודש **פברואר 2020** נפגשנו רן קאירי ואריאל פרדו יחד עם איל רוזן בעניין חברות הקנאביס. ראו **כנספח 14** זימון לפגישה שכותרתה "פארם ירוק בע"מ : אריאל פרדו+רני קאירי+אייל רוזן".

568. בנוסף, כבר בחודש אפריל 2020 רן קאירי ואריאל פרדו אישרו להעמיד אשראי לחברות הקנאביס בסך של כ – 1,500,000 ₪, בעסקאות לא אופייניות לטווח ארוך. ראו **כנספח 15** מייל שנשלח ממשה בן יעקב לאריאל פרדו ורן קאירי, ללא נספחיו.

569. כמו כן, בחודש יולי 2020 קיבלו רן קאירי ואריאל פרדו מצגת מעידן אלמליח, מנכ"ל חברות הקנאביס אז, על חברות הקנאביס. ראו **כנספח 16** התכתבות מייל (ללא המצגת שמצויה בידי הנאמנים).

570. להשלמת התמונה וכדי להצביע על המעורבות והידיעה הנמשכת של אריאל פרדו ושאר המעורבים, נציין כי גם בחודש ספטמבר 2020 נערכה פגישה בנוכחות איל רוזן, רן קאירי, אריאל פרדו, יורם איליאב, עידן אלמליח ועו"ד אילן גרזי ממשרד עורכי דין פרל כהן ושות', בנוגע לפארם ירוק, ובעקבותיה נשלחה מצגת על חברות הקנאביס. ראו **כנספח 17** התכתבות במייל (ללא המצגת).

VI.טו.iii.1 <u>השותפות בין רן קאירי לאיל רוזן והעובדה שקאירי עבד אצל רוזן לא דווחה לציבור אך אנשי הקבוצה ידעו מכך</u>

571. מחקירות הנאמנים עולה שרבים בקבוצה, לרבות אריאל פרדו, בעל השליטה הקודם ויו"ר הדירקטוריון של קבוצת גיבוי, **ידעו** שרן קאירי הוא שותף של איל רוזן בחברות הקנאביס ועובד אצלו כמנהל, ושפגישות שבועיות של חברות הקנאביס התקיימו בנוכחותו **במשרדי גיבוי**.

572. רן קאירי סיפר בחקירתו שאריאל פרדו ואמנון ברנר ידעו על כך, ולמעשה "כולם ידעו", שהוא ואיל רוזן הציעו לאריאל פרדו להשקיע בחברות ושהוא התייעץ עם אמנון ברנר לגבי חברות הקנאביס:

"נאמן, רענן קליר: אוקי. לפי מה ש... זאת אומרת אני אשאל ככה. כל מה שתיארת כאן מתחילת החקירה עכשיו בענייני הקנאביס מי בגיבוי ידע על זה?

נחקר, רני קהירי: <u>אריאל ידע על זה</u>.

נאמן, רענן קליר: אריאל—

נחקר, רני קהירי: את האמת שכולם ידעו על זה.

נאמן, רענן קליר: אריאל פרדו ידע?

נחקר, רני קהירי: זה לא היה מד במחשכים.

נאמן, רענן קליר: לא אני לא אמרתי שהיה במחשכים. אני שואל מי?

נחקר, רני קהירי: <u>אז עניתי שכולם ידעו</u>. זה לא היה משהו... לא ידוע. ידוע. אמנון ידע. אה... אריאל.

נאמן, רענן קליר: אמנון—אמנון זה אמנון?

נחקר, רני קהירי: ברנר.

נאמן, רענן קליר: ברנר. כן.

נחקר, רני קהירי: כן. שהיה סמנכ"ל הכספים.

נאמן, רענן קליר: אמ הממ. מה מה הם ידעו?

נחקר, רני קהירי: ידעו שאני שותף בחברה ושאני... ושיש לנו את החברה לאריאל גם הצענו להשקיע בחברה.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רני קהירי: התייעצתי עם אמנון היה לו הרבה ידע. גם בתחום החשבונאי גם בתחום המשפטי.

נאמן, רענן קליר: מתי הצעתם לאריאל להשקיע?

נחקר, רני קהירי: אני לא זוכר.

נאמן, רענן קליר: אבל אתה לא זוכר אבל זה בהכרח להבנתי, בין אוגוסט 20 שזו הלוואה שראינו שנתת, שזאת ההתחלה אני מבין?

נחקר, רני קהירי: התחלה שלי, כן".[84]

בהמשך העיד רן קאירי לעניין ידיעת חברי הדירקטוריון, כי ערן מזור "די ידע הכל על החברה" ולא ידע להגיד אם הוא יודע על חברות הקנאביס, וכי אולי אבי בזורה ידע:

"נאמן, רענן קליר: אנחנו למשל התרשמנו שדירקטור שמלווה את החברה דיי הרבה זמן זה ערן מזור.

נחקר, רני קהירי: נכון.

---

[84] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 13 ש' 21 עד עמ' 14 ש' 22.

נאמן, רענן קליר: **הוא, הוא אחד כזה ש...**

נחקר, רני קהירי: **הוא דיי ידע הכל על החברה. לא יודע אם הוא היה—לא ידע על הקנאביס.**

נאמן, רענן קליר: **אוקי.**

נחקר, רני קהירי: **לא יודע אם הוא ידע או לא ידע.**

נאמן, רענן קליר: **אתה לא זוכר אם דיברת איתו פעם על הקנאביס או?**

נחקר, רני קהירי: **לא.**

נאמן, רענן קליר: **אתה לא זוכר? אתה זוכר את עצמך מדבר עם מישהו מהדירקטורים האחרים על הקנאביס?**

נחקר, רני קהירי: **אולי אבי ידע.**

נאמן, רענן קליר: **אבי פזורה [הכוונה ל"בזורה", הח"מ] הכוונה?**

נחקר, רני קהירי: **כן.**

נאמן, רענן קליר: **אוקי.**

נחקר, רני קהירי: **אבי היה בתקופה הוא היה יו"ר דירקטוריון שם.**

נאמן, רענן קליר: **כן, לכן אני שואל. אוקי.**

נחקר, רני קהירי: **כן יכול להיות. לא...**

נאמן, רענן קליר: **אתה לא זוכר? אני לא רוצה סתם. אני רק שואל.**

נחקר, רני קהירי: **לא. לא בטוח".**[85]

573. ערן מזור סיפר כי הוא אכן ידע על הקשר העסקי בין איל רוזן לרן קאירי ונראה שניסה לגמד את ידיעותיו כאשר הקפיד להגיד, כמה פעמים, שהוא ידע על עזרה "נקודתית", או ששמע על משהו בקשר ל"מכירת החברה", וכי זה היה "**נראה באמת מאוד עסקי, מאוד מקצועי**". הוא גם הוסיף ש"**אף אחד לא בא וממש הסביר לנו בדיוק מה מהות הקשרים**", הכל באופן שמתעלם מן התמיהה הרבה, מדוע דירקטור צריך **שיבואו ויסבירו** לו את מהות הקשרים? אם הוא שומע שיש קשר "עסקי" או "מקצועי" בין המנכ"ל לבין מנהל סניף צפון שאמור להיות מנוהל על ידו, הרי הוא **צריך לדרוש** שיסבירו לו את מהות הקשרים... :

"חוקר, עו"ד קליר: **אז זה... מה ידעתם כן על הפן העסקי הזה, מה, מה יש ביניהם בקנאביס?**

נחקר, ערן מזור: **אני, אני באמת לא, הם לא פרטו.**

חוקר, עו"ד קליר: **אוקי.**

נחקר, ערן מזור: **<u>אני רק יודע שהיתה לאייל איזשהו פעילות ואולי רני עזר לו נקודתית למכור לו אותה, משהו כזה</u>.**

חוקר, עו"ד קליר: **אוקי.**

נחקר, ערן מזור: **משהו כזה,**

רוה"ח א. עידן: **כלומר בזמן שהם היו פעילים בחברה, אחד כמנכ"ל ואחד...**

נחקר, ערן מזור: **אני אפילו לא יודע, יכול להיות היה לפני,**

חוקר, עו"ד קליר: **שניה, שניה,**

---

[85] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 17 ש' 18 עד עמ' 19 ש' 9.

נחקר, ערן מזור: אני לא יודע בדיוק מה התאריכים, זה לא שבאו והסבירו לנו את זה, אני לא יודע. יכול להיות שהוא גם סייע לו נקודתית באיזשהו עסקה ספציפית.

חוקר, עו"ד קליר: אוקי. אני, אבל, אבל ידעת?

נחקר, ערן מזור: אף אחד לא בא וממש הסביר לנו בדיוק מה מהות הקשרים,

חוקר, עו"ד קליר: אוקי,

נחקר, ערן מזור: אתה יודע, הרושם שהם אז בזמנו, אני אומר לך את זה ממש מהזכרון, שזה, שהוא יותר סייע לו למכור אפילו את החברה, היה לו איזשהו פעילות כנראה,

חוקר, עו"ד קליר: אוקי.

...

נחקר, ערן מזור: היה לנו איזה רגע שכן ידענו שיש להם איזשהו פעילות שקשורה, שוב, שלא קשורה לחברה,

חוקר, עו"ד קליר: אוקי,

נחקר, ערן מזור: שהיא קשורה למשהו בקאנביס, אני חושב,

חוקר, עו"ד קליר: אוקי,

נחקר, ערן מזור: לא זוכר בדיוק מתי, אבל שוב, אתה יודע, זה היה נראה באמת מאוד עסקי, מאוד מקצועי, לא משהו שאתה יודע, בטח לא ברמות האלה של...

...

נחקר, ערן מזור: שוב, ידעתי שיש איזשהו, שרני כן סייע לאייל במכירה של ... של פעילות, אני אפילו לא יודע איזה פעילות, ייצור, זה, אין לי מושג, שקשורה לקנאביס, אין לי מושג".[86]

574. יהונתן כהן סיפר שעובדות המשרד אמרו שרן קאירי התעסק רבות בחברות הקנאביס על חשבון עבודתו בגיבוי, והכוונה כנראה היא שכך שמע בדיעבד:

"מר. כהן: כי... כי אני לא זוכר מאיפה זה עלה אנחנו הבנו מה... לא זוכר מי סיפר לנו קודם כל אני חושב ש... אתה יודע, כנראה אנשים הרגישו יותר בנוח אבל מישהו בחברה לא זוכר אם זה היה הלנה או ולריה, סיפר לדודו שרוב הזמן רני בכלל התעסק בפארם ירוק בחברה הזאתי, ולא בגיבוי גם שהיה שם. והיה מנהל ישיבות שם.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: בתקופת הביניים ולפניה. אנחנו יודעים גם אני לא זוכר מאיפה.

עו"ד קליר: מה זה שם? יש איזה מקום?

מר. כהן: בגיבוי.

עו"ד קליר: אוקי. אה בגיבוי.

מר. כהן: בגיבוי ברוב החוצפה, בגיבוי.

עו"ד קליר: זאת אומרת את העשייה הוא עשה במשרדים של גיבוי.

מר. כהן: כן.

עו"ד קליר: אבל בעניינה של החברת קנאביס הזאת?

מר. כהן: כן".[87]

---

[86] מזור, פרוטוקול חקירה מיום 7.5.2023, עמ' 52 ש' 2 עד עמ' 33 ש' 23.

[87] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023 עמ' 52 ש' 2-16.

575. לדברי יהונתן כהן הוא ידע על פעילות הקנאביס של איל רוזן. לדבריו, לאחר שהוא התקשר עם אריאל פרדו בעסקה לרכישת השליטה בקבוצת גיבוי הוא דרש מאיל רוזן, בעדינות, להפסיק את הפעילות (גרסה שאינה מתיישבת עם כל מה ששמענו על איל רוזן, שלא נשמע מי שיקבל דרישות מעין אלו). לדברי יהונתן כהן הוא ידע שרן קאירי עוזר לאיל רוזן אבל לא ידע שזה בשכר, ובאופן כללי הוא ביקש להציג כי כאשר הוא רכש את השליטה, הקשר העסקי בין איל רוזן לרן קאירי כבר לא היה קיים. לדבריו, רק בדיעבד למד שרן קאירי עבד בשכר אצל איל רוזן:

"עו"ד קליר: אוקי. אבל ידעת על איזשהם יחסים עסקיים או אחרים שיש לו עם אייל?

מר. כהן: אה.. לא. אני... אני ידעתי שלאייל יש פעילות קנאביס שהוא מכר אותה. <u>היה לי חשוב לוודא בתקופת הביניים שהוא מוכר אותה. והוא אמר לי שהוא מכר אותה.</u>

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: <u>הוא אמר לי ש... שהיו כמה דברים שהוא היה צריך עזרה מרני בתקופה הזאתי, ורני עזר לו קצת.</u>

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: <u>כמובן שלא היה לי מושג שזה בשכר ובמשרה.</u>

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: אבל בכל מקרה... הבנתי ממנו שזה <u>נמכר ונגמר</u>. ו... מבחינתי כשאני נכנס לחברה, זה לא היה ולא, כאילו זה לא..

דובר: כלומר אם היו קשרים בין רני לאייל, זה היה קודם לתקופתך כאילו? אם בכלל. כלומר הם לא נמשכו אחר כך?

מר. כהן: <u>החברה נמכרה ביולי.</u>

דובר: אתה מדבר על חברת הקנאביס שנמכרה ביולי?

מר. כהן: כן. כן. נמכרה ביולי. לא הייתה חברה בסוף אוגוסט.

בנימני: יולי 21, כן?

עו"ד קליר: כן כן."[88]

ובהמשך:

"דובר: הוא סיפר את זה מיוזמתו כאילו? הקאנביס? או שמישהו אחר סיפר לך?

מר. כהן: אני לא זוכר מי. אני חושב שהוא. לא זוכר.

דובר: זה לא משהו—זה לא משהו בהסכם רכישה עם פרדו.

מר. כהן: לא.

דובר: זה כללית אמרת לו—

מר. כהן: מה פתאום. כן משהו כזה על הדרך.

דובר: <u>אמרת לו אייל זה לא מתאים.</u>

מר. כהן: בתקופת הביניים.

דובר: תמכור את זה.

מר. כהן: כן. פחות חוצפני יותר בצורה נעימה יותר. עם כל הכבוד אתה יודע, הוא עובד בחשבונית בגיבוי פלוס. וזה לא שהוא עובד שם 60 אחוז משרה. נותן לך איזושהי פעילות שהולכת להימכר, ובכלל האחים

---

[88] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 48 ש' 19 עד עמ' 49 ש' 14.

שלו פעילים שמה. זה נראה כאילו איזשהו שותף בעסק שותף קטן בעסק, הזדמנותי. זה לא נראה לך אתה יודע... עכשיו... 8 עד 3 עבודה".[89]

ובהמשך:

"מר. כהן: ואני לא זוכר מאיפה... רני היה מועסק אצל אייל, בכסף.

דובר: בחברת הקנאביס.

מר. כהן: בחברת הקנאביס.

עו"ד קליר: לא אני רק שואל—

מר. כהן: הוא עבד אצלו.

עו"ד קליר: אני מבין שאתה אומר את זה. אני רק שואל אם—מאיפה הבסיס שלנו לדעת את זה?

מר. כהן: הדבר הספציפי הזה אני לא זוכר. אבל זה גם, זה גם, זה ב- , אתה יודע שכל החומרים והדברים התחילו לזרום, ותקרא לזה...

עו"ד קליר: אתה אומר זה דבר ברור.

מר. כהן: יולי אוקטובר. יולי אוקטובר. הכל בתקופה הזאתי.

עו"ד קליר: לא. זה אתה למדת ביולי אוקטובר.

מר. כהן: כן.

עו"ד קליר: אבל אתה אומר זה כבר לא... שאלה. זה אתה, אתה ב- STATE OF MIND שלך זה ברור שזה נכון.

מר. כהן: ברור.

עו"ד קליר: אה... ברור.

מר. כהן: ברור. כנראה,

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: הרבה, הרבה לפני שנכנסתי. דרך אגב.

רו"ח עידן: כלומר גם בתוקפה של פרדו של אריאל?

מר. כהן: בעיקר בתקופה של פרדו.

רו"ח עידן: הם היו?

מר. כהן: בעיקר בתקופה של פרדו".[90]

576. אלא שכפי שצוין לעיל, הקשר העסקי בין רן קאירי לאיל רוזן לא הסתיים עם מכירת פעילות הקנאביס (שיהונתן כהן טען, לא ברור על סמך מה, שמכירתה הסתיימה ביולי 2021). כפי שצוין ועוד נרחיב להלן, הקשר העסקי התמוה הזה, שלא מתיישב עם כללי בסיס של משטר תאגידי, נמשך גם אחר כך.

577. ואכן, בפגישתו הראשונה של יהונתן כהן עם ב"כ הנאמנים הוא סיפר שמרגע שהגיע מספטמבר עד נובמבר 2021, איל רוזן ורן קאירי נסעו כל שבועיים לנסיעת עסקים פרטיים, וזה היה נראה לו ניגוד עניינים מובהק שמנכ"ל נוסע עם העובד שלו לנסיעות כאלו.

578. זאת ועוד, מובן שגם קשר עסקי שהסתיים זה עתה (לפי יהונתן כהן), בין המנכ"ל לבין מנהל סניף צפון, אינו תקין ולמצער מעורר קשיים ודורש התייחסות, וכמובן גם דיווח. כל אלו לא נעשו.

---

[89] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 51 ש' 8-21.

[90] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 53 ש' 3 עד עמ' 54 ש' 3.

VI.טו.2. מכירת פעילות הקנאביס ושימוש בתמורה להשקעה משותפת של איל רוזן ורן קאירי בדובאי

579. לפי שנמסר לנאמנים מאת רועי רוזן ועמית רוזן, כספי המכירה של פעילות הקנאביס ב – 12 מיליון ₪, הועברו אליהם כתחנת ביניים והם העבירו את רוב כספי המכירה לחשבונו של איל רוזן, פרט ל – (1) סכום של כחצי מיליון ₪ שהשאירו אצלם (כל אחד מהם החזיק בכ-4% ששווה ערך לסכום זה); (2), סכום של כ- 400,000 ₪ מכספי המכירה הועברו לאביהם (ניר רוזן); ו – (3) סכום של כ-300,000 ₪ הועבר לרמי מורה, הלא הוא אחד הלקוחות הגדולים של קבוצת גיבוי, זאת, לפי הוראות איל רוזן.

580. רן קאירי סיפר בחקירתו כי מכוח החזקותיו בחברות הקנאביס הוא היה זכאי לקבל כ- 900,000 ₪ (מעבר להלוואת בעלים שהוחזרה לו), אולם סכום זה מעולם לא הגיע לידיו, אלא הועבר באמצעות איל רוזן לרכישה משותפת שלהם של הנכס בדובאי עליו נפרט להלן:

> **"נחקר, רני קהירי: התשלום אני שילמתי 900 אלף שקל מה שהגיע לי מכספי המכירה של הקנאביס.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי אבל אניש ואל**
>
> **נחקר, רני קהירי: אני לא שילמתי אותו. הכסף לא הגיע אלי. אייל קיבל את כספי המכירה של הקנאביס ו...**
>
> **נאמן, רענן קליר: הוא זה שהעביר את זה?**
>
> **נחקר, רני קהירי: כן.**
>
> **נאמן, רענן קליר: זאת אומרת אחיו אמר לנו שהוא העביר את חלקך ככל שאנחנו הבנו אליך,**
>
> **נחקר, רני קהירי: לא העבירו אלי כסף.**
>
> **נאמן, רענן קליר: לא העביר אליך?**
>
> **נחקר, רני קהירי: החזירו לי. הלוואת הבעלים שלי.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אה אז יכול להיות שהוא התייחס לזה שהחזיר את הלוואת הבעלים?**
>
> **נחקר, רני קהירי: כן.**
>
> **נאמן, רענן קליר: ומה שאתה מתאר זה התוספת מעבר להלוואת הבעלים?**
>
> **נחקר, רני קהירי: נכון".**[91]

VI.טו.3. אשראי שהעניקה קבוצת גיבוי לחברות הקנאביס ישירות וכן בעקיפין דרך לקוחות

581. ממערכת הישות עולה כי כבר בחודש מאי 2020 גיבוי העניקה הלוואות ללא בטוחה או תאריך פירעון לחברת ר.ע. פארם ירוק בסך של כ – 300,000 ₪. גיבוי גם העמידה הלוואה לחברת רוזן האיי וואי בסך 1,000,000 ₪.

582. רן קאירי נשאל כיצד אושרו עסקאות אלו לתאגידים שהם בבעלות מנהל סניף צפון ושלו, ואיזה גילוי ניתן לגביהן. תשובותיו לימדו שלא היה תהליך אישור או גילוי מיוחד, למעט שלטענתו העמדת האשראי היתה בידיעתו של אריאל פרדו:

---

[91] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 50 ש' 13 עד עמ' 51 ש' 6.

"נאמן, רענן קליר: אוקי. גיבוי העמידה אשראי או היה לה איזה יחס עסקי אחר עם אחת מחברות הקנאביס או שתיהן?

נחקר, רני קהירי: כן העמידה הלוואה ל... לפארם לפי דעתי. לר— לא. לר.ע. כן.

נאמן, רענן קליר: אוקי. ומי אישר את העמדת האשראי הזו?

נחקר, רני קהירי: אה... לא, לא זוכר מי שמה אישר את הזה. מבחינת תהליך היה תהליך סדור. העמידו הכר לקוח, האחים היו במשרד חתמו זאת אומרת כל.. כל מי שהיה במשרד היה צריך לפגוש אותם עם קצין הציות עם...

נאמן, רענן קליר: אוקי. אבל הכוונה זה לא... הרי באותה תקופה אתה היית מנכ"ל ... עמד?

נחקר, רני קהירי: אני—אם אתה אומר. אני לא זוכר תאריך תגיד לי תאריך.

נאמן, רענן קליר: הואיל ואתה מנכ"ל ממרץ 20. כן? ועד מרץ 22 כל העסק נסגר בנובמבר 21. הוא לא לקח אשראי לפני שאתה העמדת באוגוסט? מגיבוי נכון?

נחקר, רני קהירי: יש תאריך לא?

נאמן, רענן קליר: כן יש—אני, כן אני אומר שהיית מנכ"ל.

נחקר, רני קהירי: אוקי. סבבה.

נאמן, רענן קליר: אני אין לי את המסמך כאן.

נחקר, רני קהירי: בסדר.

נאמן, רענן קליר: בוא נניח אז, אני שואל, מישהו בדירקטוריון ידע מזה? מישהו בוועדת הביקורת ידע מזה?

נחקר, רני קהירי: בדירקטוריון? אני לא יודע אם מישהו ידע.

נאמן, רענן קליר: <u>אריאל למשל היה מודע על דבר כזה</u>?

נחקר, רני קהירי: כמובן.

נאמן, רענן קליר: זאת אומרת זה, זה דבר שהיית, אתה אומר כמובן כי אתה זוכר אותך?

נחקר, רני קהירי: <u>כי בתקופת אריאל הוא הכיר כל הלוואה</u>.

נאמן, רענן קליר: הוא הכיר כל הלוואה.

נחקר, רני קהירי: נכון.

נאמן, רענן קליר: אוקי וזה היה בתקופתו?

נחקר, רני קהירי: כן הוא היה גם מנהל הסיכונים לכן הוא ראה, גם הוא היה עובר על כל הצ'קים".[92]

583. יתר על כן, פרט למימון שהתקבל באופן ישיר מקבוצת גיבוי, חברות הקנאביס זכו לאשראי מקבוצת גיבוי, גם באופן עקיף, דרך לקוחות שלה. בחקירתה מסרה יפית מלאכי שחברות הקנאביס קיבלו הלוואות בסך של כ – 1,700,000 ₪ שהגיעו בין היתר מרן קאירי, חברת רוסביק לבניין בע"מ ("**רוסביק**"), חברה בבעלותו של מנצארה עמר, לקוחה של קבוצת גיבוי, וחברת רוזבי בע"מ, חברה בבעלותו של ניר רוזן, אביו של איל רוזן, שגם היא קיבלה אשראי מקבוצת גיבוי.

---

[92] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ' 20 ש' 14 עד עמ' 21 ש' 22.

584. ביום 11.4.2021 נחתם הסכם הלוואה בין חברת רוסביק לחברת ר.ע. פארם ירוק בע"מ על סך 250,000 ₪. הסכם ההלוואה מצורף **כנספח 18**. יום לפני כן, ביום **שבת,** 10.4.2021, הוזנה במערכת הישות הלוואה בסך 250,200 ₪ וכן בוצעה העברה בנקאית לרוסביק בסך 250,000 ₪. בנוסף, ביום 9.6.2021 נחתם הסכם הלוואה נוסף בין חברת רוסביק לחברת הקנאביס ר.ע. פארם ירוק בע"מ בסך של כ – 100,000 ₪. הסכם ההלוואה מצורף **כנספח 19**. ברור מהמפורט לעיל שהמימון האמור הועמד לחברות הקנאביס מאת קבוצת גיבוי (כאשר נוספה לו בדרך "תחנה" בדמות לקוח של קבוצת גיבוי). רן קאירי מצדו טען שלא היה מודע לכך, גרסה שלא ניתן לקבל.

"נאמן, רענן קליר: הבנתי. אתה יודע לקוחות של גיבוי שנתנו.. הלוואות או שהיו להם יחסים עסקיים עם חברות הקנאביס?

נחקר, רני קהירי: אני... לא. לא שזכור לי.

נאמן, רענן קליר: רוסטביק?

נחקר, רני קהירי: רוסטביק?

נאמן, רענן קליר: כן זה לקוח של גיבוי ש... לפי מה שאמרה לנו יפית.

נחקר, רני קהירי: אוקי.

נאמן, רענן קליר: עכשיו אני לא אטעה בשמה.

נחקר, רני קהירי: נספ (צוחק)

נאמן, רענן קליר: מלאכי. העמיד, העמידה מימון לחברות הקנאביס. אתה יודע מזה?

נחקר, רני קהירי: אם זה הופיע בדוחות, אז יכול להיות שכן. יכול להיות שבשלב המכירה, היה... טבלת חייבים. של ה-

נאמן, רענן קליר: בשלב הנחייה כוונתך של חברות הקנאביס?

נחקר, רני קהירי: כן כן.

נאמן, רענן קליר: אוקי. אבל...

נחקר, רני קהירי: אני לא טיפלתי בזה.

נאמן, רענן קליר: סליחה לא הבנתי במה לא טיפלת? בהעמדת האשראי?

נחקר, רני קהירי: בעמדת אשראי לזה... ואני לא יודע אם זה היה לפני שהגעתי או אחרי שהגעתי".[93]

VI.טו.4. <u>עסקים משותפים של איל רוזן ורן קאירי בנוגע לדאונטאון חיפה כ.ח.נ. בע"מ</u>

585. דאונטאון חיפה כ.ח.נ. בע"מ ח.פ. 515973782 ("**דאונטון**"), היא חברה שעוסקת בנדל"ן. לדברי רן קאירי, איל רוזן שרכש את מניותיה מצד ג' בחודש ינואר 2022, מכר לרן קאירי את מניותיה בחודש אפריל 2022, תוך שאיל רוזן מעמיד לרן קאירי או לחברה מימון בסך של 1 מיליון ש"ח (נציין כי לפי דברי איל רוזן בפני החוקר הפרטי, שדוח שלו צורף לבקשה שהגישה החברה להטלת עיקולים, בין היתר על נכסי איל רוזן ורן קאירי, טרם מינוי הנאמנים ("**בקשת העיקולים**"), מניות החברה שייכות לו (לאיל רוזן) ורק רשומות על שם רן קאירי; כמו כן, לאותו חוקר רן קאירי מסר שלווה מאת איל רוזן 4 מיליון ₪ ולא 1 מיליון ש"ח). לדברי רן קאירי הוא בחר לרכוש את מניות דאונטאון הואיל ועם סיום תפקידו הוא חיפש הזדמנות בתחום הנדל"ן.

---

[93] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2022, עמ' 22 ש' 1-19.

586. גרסת רן קאירי, שמבקשת להציג כאילו כל ענייני דאונטאון התרחשו לאחר סיום תפקידו כמנכ"ל קבוצת גיבוי וכאילו אין ללמוד מענייני דאונטאון על המשך קשריו העסקים עם איל רוזן, מעוררת שלל תמיהות וקשה לקבלה. למשל, מסמכי הרכישה של המניות על ידי רן קאירי מתוארכים לינואר 2022. רן קאירי הסביר כי מדובר במועד שנקבע בדיעבד, נוכח ביטול העסקה של איל רוזן עם המוכרים מהם רכש רן קאירי ישירות את הנכס, אבל ההסבר נראה בלתי משכנע. מעבר לכך, מדוע שאיל רוזן יעניק הלוואה (של 1 מיליון שח או של 4 מיליון ₪) לרן קאירי, כדי שרן קאירי יוכל לקנות ממנו את מניות דאונטאון? על פני הדברים נראה שהסיפור המלא לא בפנינו, אך לענייננו די בכך שקיים קשר עסקי מובהק **נוסף** בין איל רוזן לרן קאירי, והכל בסמוך לסיום כהונת רן קאירי כמנכ"ל לפניה או לשיטתו אחריה.

VI.טו.5. <u>רכישה משותפת של איל רוזן ורן קאירי של נכס בדובאי</u>

587. מחומרים ששלח איל רוזן שצורפו לדוח החוקר, שצורף לבקשת העיקולים, עולה כי איל רוזן ורן קאירי רכשו במשותף נכס יוקרתי בדובאי בסכום רכישה של **מעל ל – 50 מיליון** ₪, וכאמור רן קאירי סיפר כי נכס זה נרכש מכספי מכירת חברות הקנאביס. לפי מסמכים אלו העסקה בוצעה בתחילת חודש נובמבר 2021, כאשר רן קאירי נותר מנכ"ל קבוצת גיבוי חודשים ארוכים לאחר מכן.

588. יהונתן כהן העיד בחקירתו כי ידע בזמן אמת על הנסיעה המשותפת של איל רוזן ורן קאירי לדובאי, וכך גם עובדים נוספים בקבוצה ידעו כי לאיל רוזן ורן קאירי עסקים משותפים, ושטיסתם יחד לדובאי קשורה בעניינים אלו:

> **"מר. כהן: כן. ברוקלין. במהלך נובמבר כשהוא נסע פעם אחת עם אייל לדובאי, או באוקטובר, לא זוכר בדיוק מתי. אז שאלתי את ולריה, מה? מה הסיפור? אז היא אמרה לי שהם אמרו שזה נסיעת עסקים קצרה.**
>
> **עו"ד קליר: אוקי.**
>
> **מר. כהן: לא התעניינתי יותר מדיי.**
>
> **עו"ד קליר: אותו לא שאלת?**
>
> **מר. כהן: לא רציתי. לא. לא.**
>
> **עו"ד קליר: אוקי.**
>
> **מר. כהן: לא רציתי להיכנס בין הרגליים.**
>
> **עו"ד קליר: אוקי".**[94]

589. בהמשך סיפר יהונתן כהן כי לרן קאירי הייתה נסיעה נוספת לדובאי:

> **"מר. כהן: אני אגיד לך יותר מזה. בפברואר או בסוף ינואר, הוא נסע שוב פעם לדובאי, רני. אתה יודע אני...**
>
> **עו"ד קליר: בפברואר 22?**
>
> **מר. כהן: 22.**
>
> **עו"ד קליר: אוקי".**[95]

---

[94] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 48 ש' 2-11.
[95] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 49 ש' 17-21.

590. באופן דומה מסרה בחקירתה ג'ולי שאמה, כי היא ידעה על העסקים המשותפים ועל הנסיעה לדובאי וכי "כולם ידעו":

"חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי ידעת שרן ואייל עושים עסקים ביחד?

נחקרת, ג. שאמה: כן.

חוקר עו"ד ר. קלר: איזה עסקים?

נחקרת, ג. שאמה: כולם ידעו.

חוקר עו"ד ר. קלר: תיכף נגיע לכולם. אחד, אחד. איזה עסקים? זה לא קשור לחקירה שלה.

דובר: רק מתפלאים.

נחקרת, ג. שאמה: איזה עסקים? עסקים שקשורים בנדל"ן. בנכסים, כאילו נכסי נדל"ן.

חוקר עו"ד ר. קלר: מה? אז מתי, אמרת גם כולם ידעו אז אם תפרטי מי את—

נחקרת, ג. שאמה: כי הם...

חוקר עו"ד ר. קלר: אומרת שידע?

נחקרת, ג. שאמה: אייל היה מדבר על זה כל הזמן כאילו.

חוקר עו"ד ר. קלר: מה? ספרי לנו. אנחנו רוצים לדעת.

נחקרת, ג. שאמה: לא היה... כלומר, אז היה איזה נכס אני חושבת בדובאי—בדובאי שהוא קנה, סליחה.

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי.

נחקרת, ג. שאמה: הוא סיפר על זה בכמה הזדמנויות, במשרדים עצמם, כאילו עם כולם. זה לא היה...

חוקר עו"ד ר. קלר: אייל סיפר על זה? ומתי זה היה? זה היה כשרני עוד היה מנכ"ל או? או אחר כך? או סמוך?

נחקרת, ג. שאמה: אני חושבת שכן. אני חושבת שכן. אני חושבת שרני היה.

חוקר עו"ד ר. קלר: שרני היה? שהם קונים יחד נכס בדובאי?

נחקרת, ג. שאמה: כן.

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי. ו... עסקי נדל"ן אחרים את יודעת שהיו להם?

נחקרת, ג. שאמה: לא. אני יודעת שהם חיפשו.

חוקר עו"ד ר. קלר: באזור הצפון, באזור חיפה?

נחקרת, ג. שאמה: הם חיפשו... אני חושבת שפעם אחת אפילו, פעם או פעמיים רני שאל אותי. לגבי—התייעץ איתי לגבי איזה דברים צריך לדרוש כאילו כשהולכים לראות נכס כל מיני מסמכים וכאלה.

חוקר עו"ד ר. קלר: זאת אומרת רני התייעץ איתך בקשר ל-, נקרא לזה עסקי נדל"ן שלו עם אייל, זאת כוונתך?

נחקרת, ג. שאמה: לא עסקי היה איזה פעם אחת שהוא שלח לי איזה תוכנית תב"ע לדעתי.

חוקר עו"ד ר. קלר: אמ הממ".[96]

---

[96] שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 31 ש' 12 עד עמ' 32 ש' 22.

VI.ט.6. <u>קצין הציות של הקבוצה לשעבר הוא בעלים של חברה שמעניקה אשראי; ואריאל פרדו ורן קאירי שימשו דירקטורים בחברה שלו</u>

591. חברת פי.אף מימון אשראי בע"מ ("**פי.אף מימון אשראי**") התאגדה ביום 20 במרץ 2017 בהחזקתו המלאה של משה בן יעקב, שכיהן כקצין ציות בקבוצת גיבוי בתקופה שבין סוף שנת 2019 ועד חודש מרץ 2021. החל מיום 1 בינואר 2020 ועד ליום 1 במרץ 2021 כיהנו כדירקטורים בחברה זו אריאל פרדו ורן קאירי. ביום 15.3.2021 חדלו לכהן כדירקטורים, זאת בסמוך לסיום העסקתו של משה בן יעקב בקבוצת גיבוי.

592. חברת פי.אף מימון אשראי עסקה במתן אשראי חוץ בנקאי והלוואות, בדומה לעיסוקה של קבוצת גיבוי.

593. רן קאירי מסר בחקירתו כי מטרתה של קבוצת גיבוי הייתה לבצע מיזוג או רכישה לחברה של משה בן יעקב, לפני שהכניסו את אימפריה. הוא סיפר כי האינטרס היחידי של משה בן יעקב לעבוד כקצין ציות בגיבוי היה הניסיון לבצע שיתוף פעולה במתווה שלטענת רן קאירי היה קיים ולא אושר. עוד העיד רן קאירי כי חברי הדירקטוריון ידעו על כך שלמשה בן יעקב חברה למתן אשראי חוץ בנקאי, ולא ידע להסביר מדוע הוא ואריאל פרדו מונו כדירקטורים באותה חברה:

> **"נחקר, רני קהירי: משה יעקב, כחלק מהפעילות שחיפשנו לעשות היו מיזוגים ורכישות משה בן יעקב הגיע לחברה שבחנו את הפעילות של החברה שלו שהמטרה הייתה התמחות של משה בן יעקב הייתה סביב עולם המשכנתאות וחוץ בנקאי. זאת אומרת שעבודי נדל"ן למול—למול הלוואות. והיה, היה רצון להכניס את PF להקים... זה היה לפני, לפני אימפריה. אם אני לא טועה.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי.**
>
> **נחקר, רני קהירי: היה רצון להכניס אותו לזה. היה כבר מתווה כתוב והכל. שבסוף לא אושר. משה המשיך עוד לעבוד בחברה כקצין ציות, בסוף כשהוא הבין שזה המתווה לא אושר, אני חושב שאחרי חצי שנה או משהו כזה הוא המשיך הלאה ופתח את הפעילות שלו עם גמא.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי. זאת אומרת במקביל לזה שהוא היה קצין ציות הייתה לו חברה שעסקה בתחומים שכרגע תיארת?**
>
> **נחקר, רני קהירי: כן.**
>
> **נאמן, רענן קליר: וראיתם איזה צורך לדווח על זה לדירקטוריון או?**
>
> **נחקר, רני קהירי: הדירקטוריון הכיר כי אנחנו בחנו—הוא נכנס לחברה בשביל שאנחנו נביא את הפעילות של החברה שלו.**
>
> **נאמן, רענן קליר: הוא נכנס כקצין ציות בשביל זה? זאת כוונתך?**
>
> **נחקר, רני קהירי: כן. הוא נכנס לחברה.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי.**
>
> **נחקר, רני קהירי: רק בגלל**
>
> **נאמן, רענן קליר: כקצין ציות?**
>
> **נחקר, רני קהירי: כן.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי.**
>
> **נחקר, רני קהירי: רק בגלל שהפעילות הזאתי שהיה רצון לשתף. לא היה לו שום אינטרס להיכנס לעבוד בגיבוי.**

נאמן, רענן קליר: זאת אומרת הוא נכנס מבחינתנו, מהצד שלו אתה אומר, אבל מצד של גיבוי הוא גם נכנס כקצין ציות

נחקר, רני קהירי: בסדר.

נאמן, רענן קליר: היא הייתה צריכה קצין ציות.

נחקר, רני קהירי: נכון.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רני קהירי: אבל הוא אחד ה-,

נאמן, רענן קליר: ואתה אומר הדירקטוריון היה ער לזה שהוא במקביל יש לו חברה משלו שעוסקת ב-,

נחקר, רני קהירי: הם הכירו שבחנו. כולם הכירו שבחנו את הפעילות שלו מול להכניס את הפעילות של החברה הצגנו את המתווים.

נאמן, רענן קליר: מי זה כולם? הכוונה כל הדירקטורים כוונתך?

נחקר, רני קהירי: בוא נגיד, בטוח אריאל, אמנון ואני ובזורה.

נאמן, רענן קליר: אוקי. אני לפי הפלט של רשם החברות אני רואה שאתה כיהנת כדירקטור באותה חברה.

נחקר, רני קהירי: כן, נכון.

נאמן, רענן קליר: אוקי וגם את זה כולם ידעו?

נחקר, רני קהירי: כן הם ביקשו ממני שאני—זה היה בשביל... משהו בשביל גיבוי. אני לא זוכר בדיוק למה הם ביקשו את זה.

נאמן, רענן קליר: אני רואה שגם פרדו אריאל כיהן כדירקטור.

נחקר, רני קהירי: כן כי זה היה משהו בשביל... הניסיון ל... חלק מהפעילות שמה. אני לא זוכר מה ההסבר? משה בטח יידע להגיד מה ההסבר.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רני קהירי: אני לא זוכר ... אני לא זכרתי ...״[97]

594. בישיבת ועדת ביקורת מיום 17.8.2020, דניאל שפירא, מבקר הפנים של קבוצת גיבוי, העלה חשש לניגוד עניינים מאחר שלמשה בן יעקב חברה שעוסקת במימון ואשראי וציין כי ״**יכול להיות מצב שיש לקוחות משותפים לחברה וקצין הציות, אז החברה צריכה לבוא ולומר אם זה מתאים לה, כי יכולה להיות בעיה בעתיד. החברה תגדל וגם קצין הציות יגדל ויכול להיווצר מצב של ניגוד עניינים**״. לכך השיב אריאל פרדו כי לא לוקחים אשראי ממשה בן יעקב ולכן אין מצב של ניגוד עניינים. אולם, שלומית פן השיבה כי ״**זה כמו שהוא מפקח על פעילות, כמו חתול ששומר על השמנת, גם אם זה קטן**״.

595. כאשר נשאל על כך ערן מזור בחקירתו השיב כי אין חשיפה לתחרות משמעותית ושמשה בן יעקב הוערך על ידי המנכ״ל ולכן אין חשש:

״חוקר, עו״ד קליר: טוב, אתה... אבל מצב כזה שלקצין הציות יש חברה משלו למתן אשראי, אתה רואה בדבר בעייתי?

נחקר, ערן מזור: לא. לא... (לא מובן) זה נבדק וצריך לראות שבאמת אין איזשהו חשיפה לתחרות משמעותית, אני חושב שזה נבדק ואני חושב שהמנכ״ל הזה הסביר את זה, שזה גם בסך הכל קצת לקוחות שונים. אגב, הוא היה מאוד מוערך מבחינה מקצועית על ידי ההנהלה. ואני חושב שלפעמים אם יש גורם שמוערך על ידי המנכ״ל, ואין באמת תחרות ישירה,

---

[97] קאירי, פרוטוקול חקירה מיום 30.5.2023, עמ׳ 62 ש׳ 5 עד עמ׳ 64 ש׳ 8.

השוק הזה כנראה הוא מבוזר ושונה, אז שוב, אני באמת, אני מדבר איתך מ... אתה מדבר איתי לפני לא יודע כמה שנים, שלוש שנים,"[98]

VI.טו.7. <u>החברה בבעלות קצין הציות נטלה אשראי מקבוצת גיבוי</u>

596. במערכת הישות קיימת כרטסת לחברת פי.אף מימון אשראי בע"מ, לפיה הועמד אשראי לחברה של משה בן יעקב החל מחודש נובמבר 2019, שאז בערך החל משה בן יעקב את העסקתו בקבוצה כקצין ציות, עד לשנת 2021. עובדה זו לא הוצגה על ידי אריאל פרדו במסגרת הדיון דלעיל אף כי היא כמובן מהותית לענין אותו דיון.

VI.טו.8. <u>חברת מאגר סימפל בע"מ – חברה שהוקמה במאי 2022 בבעלות ג'ולי שאמה, איל רוזן ויוצאי הקבוצה רן קאירי, אמנון ברנר ומשה בן יעקב</u>

597. חברת מאגר סימפל בע"מ התאגדה ביום 4 במאי 2022, וביום 17 באוגוסט 2022 הוגשה בקשה לפירוקה מרצון. בעלי המניות בחברה הם כדלקמן:

597.1. ג'ולי שאמה, קצינת הציות בקבוצת גיבוי החל מחודש מרץ 2021 ועד יוני 2022.

597.2. חברת ברנר קפיטל אחזקות בע"מ, שהיא חברה בבעלותו המלאה של אמנון ברנר, סמנכ"ל הכספים של קבוצת גיבוי החל ממאי 2019 ועד אוקטובר 2021.

597.3. חברת מר קולים בע"מ, חברה בבעלותו המלאה של משה בן יעקב, קצין הציות שבקבוצת גיבוי החל מסוף שנת 2019 ועד מרץ 2021.

597.4. חברת רן קאירי (2019) בע"מ שהיא חברת בבעלותו המלאה של רן קאירי, מנכ"ל קבוצת גיבוי החל ממרץ 2020 ועד מרץ 2022.

598. אמנון ברנר העיד בחקירתו שמטרת חברת מאגר סימפל בע"מ היה לתת הלוואות 100% מימון בנדל"ן. הרעיון להקמת החברה היה של רן קאירי והוא אמור היה לשמש איש הקשר מול הבנקים.

599. ג'ולי שאמה העידה בחקירתה כי על אף שהוא לא רשום, חמישית מן המניות שייכות לאיל רוזן, וכי רן קאירי החזיק עבור איל רוזן את מניותיו:

"נחקרת, ג. שאמה: כאילו כל המסמכים שהיו לרשום את החברה.

חוקר עו"ד ר. קלר: וכמה מניות רשמת על שם אייל?

נחקרת, ג. שאמה: זה היה... שווה בשווה 20, 20 אני, 20...

חוקר עו"ד ר. קלר: יכול להיות אני אגיד ככה שלא רשמת מניות על שם אייל למרות שהוא היה 20 אחוז בחברה?

נחקרת, ג. שאמה: לא רשמנו... רשמנו--

חוקר עו"ד ר. קלר: זה נרשם על כל אחד,

נחקרת, ג. שאמה: כולם היו.

חוקר עו"ד ר. קלר: על כל אחד 20 אחוז?

נחקרת, ג. שאמה: זה היה אני 20,

חוקר עו"ד ר. קלר: רני 20?

---

[98] מזור, פרוטוקול חקירה מיום 7.5.2023, עמ' 4 ש' 1-10.

נחקרת, ג. שאמה: רני 20.

חוקר עו"ד ר. קלר: אמנון 20?

נחקרת, ג. שאמה: אמנון—לא. רני החזיק בנאמנות עבור אייל את המניות.

חוקר עו"ד ר. קלר: אה רני החזיק בנאמנות?

נחקרת, ג. שאמה: כן.

חוקר עו"ד ר. קלר: מדוע?

נחקרת, ג. שאמה: לא יודעת. זה מה שהם ביקשו.

חוקר עו"ד ר. קלר: וככה זה נרשם?

נחקרת, ג. שאמה: מבחינתי זה היה הרבה יותר נוח כי זה היה מול רני לעבוד למעשה.

חוקר עו"ד ר. קלר: אוקי. וככה זה נרשם כשרני מחזיק בנאמנות עבור אייל?

נחקרת, ג. שאמה: כן."[99]

VI.טו.9. <u>העסקת נדב רוזן (אחיו של איל רוזן) על מנת שיהיה איש הקשר בין סניף תל אביב וסניף צפון</u>

600. נדב רוזן, אחיו של איל רוזן, עבד בקבוצת גיבוי מאוקטובר 2021 ועד יולי 2022. יהונתן כהן סיפר כי רצה להעסיק אדם שיהווה חולייה מקשרת בין סניף צפון לסניף מרכז ולהנהלה, גורם **שיעלה את רמת הבקרות**. אם כי לא ברור מדוע לתפקיד שכזה נבחר אחיו של איל רוזן, שיש לו חסרון ברור בכל הקשור לביצוע בקרות על איל רוזן. ואולם מי שבחר אותו לא היה יהונתן כהן, אלא רן קאירי, שותפו לעסקים של רוזן:

"עו"ד קליר: אוקי. מה הוא עשה מה היה תפקידו של נדב רוזן "לולו"?

מר. כהן: תפקידו היה להיות בהתחלה, מנהל משרד. אני חשבתי... דיי בתחילת הדרך שגם—

עו"ד קליר: הוא היה כשאתה—כשאתה קנית הוא כבר היה?

מר. כהן: לא. לא.

עו"ד קליר: הוא גויס אחר כך?

מר. כהן: זה היה רק בדצמבר.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: בדצמבר. כשאני ניגשתי לקהירי. במהלך נובמבר, דצמבר, אמרתי לו תשמע, אני חושב שצריך לעלות את הרמת הבקרות בצפון. בעצומות הניהוליות שמה, כי בסופו של דבר, אתה יודע כל המטה יושב פה.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: ברוטשילד. זה נחמד.

עו"ד קליר: ברור. כן.

מר. כהן: אבל 70 אחוז מהפעילות שלך זה שם.

עו"ד קליר: אמ הממ.

מר. כהן: כאילו, סבבה. אז אני יודע שג'ולי נוסעת פעם בשבוע ורני הבטיח לי שנוסע פעם-פעמיים בשבוע. אין אפס. נוסעים. מסתכלים.

---

[99] שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023, עמ' 30 ש' 5 עד עמ' 31 ש' 3.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: אמרתי לו וכנראה כי הרבה הבנתי שגם רן התקשה בלא מעט בעיות לקבל חומרים. כי הם היו עסוקים בעבודה, בגבייה, בדברים שנשמעים לכם טוב אבל אין להם זמן לבירוקרטיה ולסדר.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: אז ביקשתי מקהירי ש... שיעלה קצת את ה- שאולי יצוות לשמה עוד איזשהו בחור של אדמיניסטרציה תקרא לזה.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: ואחרי שבועיים הוא הודיע לי שהוא... שהוא סגר עם אח של אייל.

עו"ד קליר: אוקי.

מר. כהן: וזה היה תפקיד של אייל. זה היה תפקיד של אייל—זה היה תפקיד של נדב. בגדול, להוסיף סדר בפעילות הצפון, בשלב מאוחר יותר, הוא ממש היה חולית הקישור, כאילו ממה שהבנתי לדודו, לוריה לכולם. יש הרבה מסמכים. הרבה מסמכים."[100]

VI.ט.10. <u>חברת הארלן טק בע"מ בבעלות איל רוזן ויורם איליאב והלקוח של קבוצת גיבוי איתן אלהרר</u>

601. איל רוזן ויורם איליאב היו שותפים, יחד עם שלושה שותפים נוספים, אשר שניים מהם הם לקוחותיה של קבוצת גיבוי, בחברת הארלן טק בע"מ. כיום, יש לציין, איל רוזן ויורם איליאב כבר אינם רשומים כבעלי מניות בחברת הארלן טק בע"מ. נסחי רשם צורפו כנספחים 7 ו – 8 לדוח הראשוני שהגישו הנאמנים.

602. אחד מן השותפים של רוזן ואיליאב בהארלן טק הוא איתן אלהרר, שהוא ושלל תאגידים בהחזקתו מהווים במקביל גם לקוח של קבוצת גיבוי שקיבל ממנה אשראי בהיקף רחב. איתן אלהרר העיד בחקירתו כי יחד עם ניר פישלר (לקוח נוסף של חברת גיבוי), איל רוזן ויורם איליאב, השקיעו סך של כ – 400,000 דולר. מטרת החברה לעמדתו היתה לסחור ב – NFT. לדבריו היא לא הצליחה.

603. <u>**הנה כי כן**</u>, קבוצת גיבוי לא חטאה רק בהעמדת אשראי באופן מופקר, בגלגול אשראי שהסתיר את האשראי הרע שאגרה וצברה, אלא גם בהתנהלות תאגידית בלתי מתקבלת על הדעת המנוגדת לכללי בסיס של משטר תאגידי, ששוללים מכל וכל קשרים כפי שפורטו לעיל בין נושאי המשרה והעובדים.

VII <u>כשלים חמורים בעבודת דירקטוריון החברה וועדת הביקורת; ובעבודת נושאי המשרה</u>

604. מן האמור לעיל ברור היטב כי התנהלותה של הקבוצה היתה לקויה, קלוקלת, רשלנית, ובלתי מתקבלת על הדעת בשלל מובנים, ובראש ובראשונה בתחומי הליבה בהם פעלה: הענקת אשראי (שנעשתה באופן פרוץ לגמרי) וטיפול בכשלי פירעון (שלא נעשה; ובמקומו פעלה פרקטיקת הגלגול המזיקה).

---

[100] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמ' 65 ש' 2 עד עמ' 66 ש' 16.

605. כמו כן, מן האמור לעיל, בו שילבנו גם התייחסויות לדירקטורים ולנושאי המשרה של הקבוצה, ברור גם שהדירקטורים, לרבות היו"ר ושאר הדירקטורים, וכן יתר נושאי המשרה, בכל התקופה החל משנת 2020, ועד למינוי הנאמנים, לא מילאו את תפקידם כראוי והפרו את חובותיהם כלפי הקבוצה. הפרה זו בוודאי נשאה אופי של רשלנות (ברוב המקרים רשלנות רבתי), ולגבי חלק מן המעורבים גם הפרת חובת אמונים, בתום לב או שלא בתום לב, אדישות, פזיזות ואף מעשים שבזדון.

606. בכל זאת מצאנו לנכון להקדיש פרק נוסף שיתמקד במקצת הכשלים שנפלו בעבודת הדירקטוריון, ועדת הביקורת וכן יתייחס בקצרה לכך שכשלים אלו לא פסחו על נושאי המשרה, הכל באופן בלתי ממצה, וככל שניתן ללא חזרה על הכשלים שנובעים כבר מן האמור לעיל.

607. **<u>ראשית</u>**, הדירקטורים **לא טרחו לנסות להכיר, ולכן גם לא הכירו, ולו הכרות בסיסית, את הקבוצה והתנהלותה, כדי שיוכלו למלא את תפקידם**. לו היו מבקשים לעשות כן היו מגלים, על נקלה, את הכשלים החמורים שפורטו בדוח זה, וגם לא היו מעזים לאשר (פעם אחר פעם) דוחות, רצופי סיסמאות כלליות וסתמיות, שבינם לבין המציאות אין כל קשר, ושכוללים נתונים כספיים מדומיינים שמסווים את האשראי הרע שהקבוצה אוגרת ומגדילה עם הזמן. לו היו מבקשים לעשות כן, יכולים היו למלא את חובתם לפקח ולבקר את פעילות הקבוצה ולמנוע את המצב אליו הידרדרה. כך, למשל, לו היו מבקשים לדעת מה הוא אותו "נוהל מקיף" שנערך לענין סיכוני האשראי (של הלקוח ושל השיקים עצמם) ומהו אותו תהליך חיתום "קפדני" שהדוחות שהם מאשרים מתפארים בהם, היה נחשף בפניהם שלא קיים לא נוהל כזה ולא הליך חיתום שכזה.

608. כך, למשל, לו היו מבקשים לדעת, אילו בדיקות נעשות ואילו מסמכים מתבקשים במסגרת עסקת ניכיון, הלא היא עסקת העסקאות, אותה עסקה שעליה מבוססת הקבוצה, שמכוחה היא מעניקה אשראי במיליארדי ₪ (!), היה מסתבר להם שאפילו מסמך יסוד של חשבונית מאת הלקוח למושך לא מתבקש וכי אפילו שיחת אימות עם המושך לא נעשית.

609. כך, למשל, לו היו מבקשים לדעת, תשובה לשאלה הבסיסית, כמה שיקים שנמסרים לפירעון, במסגרת עסקאות הניכיון אינם נפרעים ו/או מחוללים היתה נגלית בפניהם התמונה החמורה על מצבה האמיתי של הקבוצה, בדמות הנתונים דלעיל.

610. אבל הם לא שאלו **אפילו את שלוש השאלות הללו**.

611. כך, לא ערן מזור ולא שלומית פן ידעו להגיד מה בעצם כולל תהליך החיתום של הקבוצה בו התפארה הקבוצה בדוחותיה (שאותם הם אישרו), וניכר כי הנושא מעולם לא הוזכר או נדון בישיבות הדירקטוריון ובוועדת הביקורת. כך למשל, בחקירתו של מזור מיום 20.4.2023:

> **"חוקר, עו"ד קליר: ...אני עכשיו רוצה לחזור לעניין התהליך, שוב, אני לא מצפה שתזכור תאריכים, בתקופה שאתה מלווה... מה אתה כדירקטור יודע או מוצג לך כמו שאמרת, על התהליך של העמדת אשראי, איך הוא קורה.**
>
> **נחקר, ערן מזור: שוב ל... שאלה קצת מופשטת, כפי שאמרתי לך,**
>
> **...**
>
> **חוקר, עו"ד קליר: אני רוצה להבין מהרגע שבא לקוח ונפגש עם איזשהו גורם שהוא של גיבוי זה יכול להיות בסניף צפון רוזן או יכול להיות בתל אביב, מהרגע שהוא אומר "שלום אני מעוניין בקבלת אשראי, מה התהליך עד שהוא מקבל העברה בנקאית לבנק? אתה יודע להגיד את התהליך הזה?**

נחקר, ערן מזור: ממש בשלביות?

חוקר, עו"ד קליר: כן, איך זה עובד

נחקר, ערן מזור: שעל שעל?

חוקר, עו"ד קליר: כן, אמרת יש טופס KYC, אני אזכיר לך, זה כן אמרת, אז זה קל לי להגיד שאתה יודע

נחקר, ערן מזור: כן, נכון. אבל יש תהליך עסקי...

חוקר, עו"ד קליר: בדיוק. אז מה התהליך העסקי?

נחקר, ערן מזור: לנו לא הוצג תהליך כזה, walkthrough כזה ממש ממש מפורט, ברמה כזאת

חוקר, עו"ד קליר: אתה לא מכיר?

נחקר, ערן מזור: שוב, אני מכיר את התהליך באופן כזה ש...

חוקר, עו"ד קליר: אני אשאל, אז אני אנסה לפרק על מה אתה מכיר ועל מה לא. למשל, האם ואיך בודקים, בהנחה שבא אדם ספציפי, האם ראוי מבחינה עסקית להעמיד לו אשראי. איך בודקים את זה, מה מה, איזה בדיקות כלכליות עושים.

נחקר, ערן מזור: מה שהוצג לנו זה שעושים בדיקות רקע, עושים בדיקות רקע על הלקוח... עושים בדיקות כמובן רגולטורית, לראות שאין איזשהו מה שנקרא נורות אדומות, זה הדברים שהוצגו לנו

חוקר, עו"ד קליר: מה זה בדיקות רקע?

נחקר, ערן מזור: בדיקות רקע אני מניח BDI,

...

נחקר, ערן מזור: לנו אמרו את המילה בדיקות רקע, לא באו ואמרו לנו מה הן בדיקות הרקע בצורה, לא פירקו את זה. דיברו על KYC דיברו על כמובן על טפסים של רשות המיסים, BDI שזה כן נתונים, זה נותן דירוגים... שוב, היו עסקאות כל עסקה לגופה... ותלוי אופי העסקה... לא היה ממש פירוק כזה או אחר ואנחנו באמת לא יורדים באמת לניואנסים של בדיוק מה קרה ואיך העסקה עברה...

...

חוקר, עו"ד קליר: ...ערבויות למשל, זה דבר שלקחו?

נחקר, ערן מזור: ערבויות, שאתה נותן שיק אתה חותם על השיק

...

חוקר, עו"ד קליר: ...ערבות אישית זה דבר שעמדו על קבלתו לפי ידיעתך?

נחקר, ערן מזור: אני לא זוכר, אני לא יודע... כי גם אין לזה סוף, אתה יודע, ערבות אישית לך תבדוק עד כמה הערבות הזאת שווה, אתה יודע, אין לזה סוף לבדיקה הזאת. אני לא, באמת אני לא זה שעשיתי את הפעולות האלה, אנחנו בסך הכל קיבלנו הסברים שהתהליכים כפי שאני אמרתי אותם הם מתבצעים..."[101]

כך גם העידה שלומית פן בחקירתה, כפי שצוטט לעיל [פן, פרוטוקול חקירה מיום 22.6.2023 עמ' 8 ש' 7 עד עמ' 9 ש' 4].

612. אין זה פלא אפוא שערן מזור שמע לראשונה שבסניף צפון בודקים את הלקוח ולא מושך מאת הנאמנים בעת חקירתו:

---

[101] מזור, הקלטת חקירה מיום 20.4.2023 (תמלול חופשי), מדקה 30 :21 ועד דקה 20 :26.

"חוקר, עו"ד קליר: נאמר לדוגמא ש... האם ייתכן בעיניך, למשל, שבחלק שאינו סניף הצפון יסתכלו, יבדקו אובליגו פר מושך, בעסקת נכיון, ואילו בסניף הצפון לא יבדקו אובליגו פר מושך, אלא יעניין אותם דווקא הלקוח שמסר את הצ'ק? יכול להיות הבדל כזה?

נחקר, ערן מזור: למיטב ידיעתי זה לא... זה לא, בוא נגיד – גם אם זה היה המצב, זה לא עושה, זה לא עושה שכל כי בסוף יש מדיניות של חברה ציבורית, יש לה סניפים כאלה וכאלה, אז צריכה להיות אחידות."[102]

613. כך, לא ערן מזור ולא שלומית פן ידעו להגיד דבר מה קונקרטי על הבדיקות שמבוצעות ועל המסמכים שמתבקשים במסגרת עסקת ניכיון, וניכר כי הנושא מעולם לא הוזכר או נדון בישיבות הדירקטוריון ובוועדת הביקורת. כך, מזור טען בחקירתו כי הוא מופתע לשמוע שהנאמנים מצאו מקרים רבים שבהם אין מסמכים בסיסיים המעידים על עסקת הניכיון, דוגמת ההסכם המשפטי בין מושך השיק ללקוח, **ואף הבהיר שבלי הסכם בין הלקוח למושך, מעבר לחשבונית, הוא לא היה מעניק אשראי**:

"חוקר עו"ד ר. קליר: אני אומר בעסקאות ניכיון קודם הסברת על החשיבות שלהם לעומת עסקאות אחרות. זה יפתיע אותך אם אנחנו נגיד לך שאנחנו מוצאים בהרבה פעמים שאין מסמכים שבאמת ילמדו שזה עסקאות ניכיון נגיד המסמך שנראה בסיסי ביותר שה... שהלקוח של החברה שלוקח ממנה אשראי, כן? הוציא חשבונית למושך כי המושך הרי נתן לו צ'ק.

נחקר, ערן מזור: עבור שירותים שהוא ביצע. לדוגמא.

חוקר עו"ד ר. קליר: נכון אז המסמך הבסיסי הזה חשבונית אנחנו לא מוצאים שהחברה דרשה אותו כדי להכיר בזה שזה עסקת ניכיון כלומר גם בלי חשבונית היא רשמה אצלה בישות שזה ניכיון זה מפתיע אותך דבר כזה?

נחקר, ערן מזור: רגע שנייה רק שאני אבין את העבודות. היא קיבלה צ'ק, החברה הלקוח הזה קיבל צ'ק של מושך אחר.

חוקר עו"ד ר. קליר: כן.

נחקר, ערן מזור: ולא היה, לא הייתה שוב לא היה הסכם, לדוגמא, עזוב על חשבונית. בסדר?

חוקר עו"ד ר. קליר: נכון

נחקר, ערן מזור: לא היה הסכם משפטי לא היה אסמכתא לקשר המשפטי שב...

חוקר עו"ד ר. קליר: נכון.

נחקר, ערן מזור: שכתוצאה מכך נוצר הצ'ק?

חוקר עו"ד ר. קליר: נכון הסכם...

נחקר, ערן מזור: זה מפתיע אותי.

חוקר עו"ד ר. קליר: אוקי ההסכם זה למהדרין אני מדבר על החשבונית. הסכם זה כבר..

רוה"ח א. עידן: אין תיעוד שלו במערכת שלה חברה.

חוקר עו"ד ר. קליר: אין תיעוד.

עוה"ד מ. צברי: כאילו אף אחד לא בדק אם הצ'ק אותנטי?

חוקר עו"ד ר. קליר: אף אחד לא בדק שמוצג שזו עסקת ניכיון אותנטית זאת דוגמא —לדוגמא אם שניים היו רוצים לקחת כסף מגיבוי. יכלו בסך הכל להחליף ביניהם צ'קים ואפילו.. .

---

[102] מזור, פרוטוקול חקירה מיום 7.5.2023, עמ' 13 ש' 14-20.

עוה"ד מ. צברי: כן כן שהייתה עסקה אותנטית.

חוקר עו"ד ר. קליר: הלקוח היה לוקח כסף ו מ—

נחקר, ערן מזור: <u>עזוב אני בלי הסכם לא הייתי עושה את זה. צריך הסכם לזה</u>.

חוקר עו"ד ר. קליר: הסכם ביניהם?

נחקר, ערן מזור: הסכם, הזמנה. משהו.

חוקר עו"ד ר. קליר: כן.

נחקר, ערן מזור: תעודת משלוח אם זה סחורה.

חוקר עו"ד ר. קליר: כן. אנחנו מכירים מפרקטיקות של חברות אשראי שאפילו —

נחקר, ערן מזור: <u>אין, חשבונית לא מספיקה</u>.

חוקר עו"ד ר. קליר: הולכים ל...

נחקר, ערן מזור: כי לפעמים חשבונית אתה אפילו לא מספק את הסחורה לדוגמא אתה לא מספק את השירות.

חוקר עו"ד ר. קליר: נכון.[103]

614. כך, ערן מזור וגם שלומית פן נדהמו מכך שהקבוצה עסקה בגלגול אשראי, כי היקף עצום של שיקים לא נפרעו ו/או חוללו, וניכר כי הנושא מעולם לא נדון בישיבות הדירקטוריון ובוועדת הביקורת, למעט אותה פעם יחידה שהזכרנו לעיל בה נערך דיון בנובמבר 2019 לגבי דרך ההתייחסות למקרה של שיק שחזר. כך למשל, מתוך חקירתה של שלומית פן:

"נאמן, רענן קליר: עכשיו, יכול להיות שאז, וגם <u>פרקטיקה של השבה ללקוח</u>, מישהו יכול להציג לנו שזה חלק מהביזנס. מישהו נותן צ'ק ל1.4 סתם אני אומר, אני הייתי מצפה שהוא יפרע, ואז אפשר לתת ל עוד אשראי, אבל הוא ... לא נפרע, הוא בא ב30 למרץ, הוא אומר תחזיר לי את זה, אני אתן לך עוד שלושה, <u>וככה עוד פעם מגלגל את זה</u>, זה התוצאה של זה זה השבה ללקוח,

שלומית פן: אוקי,

נאמן, רענן קליר: <u>שזו למיטב הבנתי פרקטיקה שגם לגביה את לא הכרת אותה</u> מאלף ואת תו, נכון?

שלומית פן: <u>נכון</u>,"[104]

615. כך, כמצוטט לעיל, ערן מזור, ששימש דירקטור בקבוצה, סיפר בחקירתו כי לא היה מודע לפרקטיקת גלגולי השיקים, הסכים שהגלגול הוא הסוואה לפיגור, אמר שנושא דחיה של שיק דורש דיון, **וגם הוסיף שהוא מצפה כדירקטור לדעת על זה, ושלא סביר שלא יהיה על כך גילוי בדוחות הקבוצה**. היה ברור מדבריו שלו היה ער לפרקטיקה של הגלגול, לא היה מאשר את הדוחות כפי שהם.

616. שלומית פן ראתה כבר בממצאי דוח אלקלעי, בנוגע להיקף השיקים החוזרים, שציינו לעיל שהם **ממעיטים באופן מהותי לעומת המציאות**, ממצאים חמורים שהם הפתעה בשבילה:

"נאמן, רענן קליר: אני מפנה אותך לדוח של אלקלאי. שאת בוודאי זוכרת שפורסם על ידי החברה אחרי שהעניינים התחילו להיות בעיתיים לסעיף ג' לעלייה משמעותית בשיעור ההמחאות החוזרות.

שלומית פן: אמ הממ.

---

[103] מזור, פרוטוקול חקירה מיום 7.5.2023, עמ' 101 ש' 1 – עמ' 102 ש' 21.

[104] פן, פרוטוקול חקירה מיום 22.6.2023 עמ' 110 ש' 12-21.

נאמן, רענן קליר: מתוך סך העסקאות, יש כאן טבלה בסעיף 13. שהוא מתאר את כמות ההמחאות החוזרות והוא לפי מה שהוא כותב בין סניף צפון מזרע לבין יתר הפעילות. אני שואל האם היקף הצ'קים החוזרים שיש כאן הוא—היה לך בגדר הפתעה כשראית את זה?

שלומית פן: כל הדוח היה בגדר..

נאמן, רענן קליר: לא אבל אני בכוונה—

שלומית פן: הפתעה מטורפת.

[...]

נאמן, רענן קליר: לא. אז עכשיו אני שואל עוד פעם. רבעון רביעי לשנת 21 יש כאן בסניף צפון מעל 2 מיליון שקל צ'קים חוזרים ומסניף ובסניף מרכז מעל 4.

שלומית פן: אמ הממ.

נאמן, רענן קליר: ביחד מעל 6 מיליון שקלים ברבעון אחד ל-21 הנתון הזה כשאת בזמן אמת ישבת

שלומית פן: הוא לא היה—

נאמן, רענן קליר: בדירקטוריון ביושב ראש וועדת ביקורת זה משהו שהמפתיע אותך?

שלומית פן: כן.

[...]

נאמן, רענן קליר: בדוח אתם לא מדברים על צ'קים חוזרים. נכון? אתם מדברים על חובות מסופקים. את מכירה את המונחים?

שלומית פן: חובות. כן.

נאמן, רענן קליר: נכון? את חיה אותם.

שלומית פן: אמ הממ.

נאמן, רענן קליר: אתם מדברים על פיגור, כאן זה צ'קים חוזרים.

עו"ד מאיה צברי: מה ההבדל?

נאמן, רענן קליר: אני רוצה לשאול את שלומית האם את רואה בזה הבדל כן או לא?

שלומית פן: אני, שאלת אם זה הנתונים האלה זה הפתעה? כן.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

שלומית פן: הנתונים האלה הפתעה."[105]

617. אכן, קשה שלא להשתומם. עסקינן בקבוצה שמעניקה אשראי **במיליארדי** ₪, על סמך (בעיקר או רק, תלוי בתקופה) עסקאות ניכיון שיקים. למרות זאת אף דירקטור לא שואל באף ישיבת וועדה ובאף ישיבת בדירקטוריון, משך שנים, את המנכ"ל או סמנכ"ל הכספים: **תגידו, כמה שיקים חוזרים היו השנה/ ברבעון? כמה שיקים שקיבלנו לניכיון לא נפרעו?** או את רואה החשבון – **תגיד אתה בדקת שבאמת אין לנו שיקים חוזרים / מושבים ללקוח?**

---

[105] פן, פרוטוקול חקירה מיום 22.6.2023 עמ' 32 ש' 15 עד עמ' 35 ש' 21.

618. הרי די היה בשאלות אלו כדי ללמוד, כבר בתחילת 2021, שהמצב הוא **אחר לחלוטין ממה שהדירקטורים מציגים שחשבו וכי קיים היקף עצום של שיקים חוזרים ו/או שיקים שמושבים ללקוח**. או אז, יש לצפות, היו הדירקטורים נדהמים באותה מידה כפי שנדהמו לשמוע, לפי דבריהם בדיעבד, על התופעה, ויכולים היו להמשיך את מלאכתם ולמלא את חובת הפיקוח, ולשאול - אם אלו הם פני הדברים מה היקף התופעה? ממה היא נובעת? ואיך זה שאין לה זכר בדוחות שאנחנו מתבקשים לאשר?

619. כבר מכאן מובן שהדירקטורים חטאו לתפקידם ובכלל זה הפרו את חובותיהם כלפי הקבוצה כאשר אישרו את הדוחות של החברה מדי רבעון ומדי שנה, וכן בכל הקשור לחובתם לפקח ולבקר את התנהלות הקבוצה.

620. נדגיש שהאמור לעיל הוא רק בגדר דוגמאות ספורות (שלוש דוגמאות) לשאלות שהיה על הדירקטורים לשאול. כמובן שהיה עליהם להכיר את הקבוצה, את עסקיה, ואת סיכוניה, באופן ראוי (ולצורך כך לשאול שאלות נוספות, שאם היו נשאלות בוודאי היו מלמדות אותם על הכשלים החמורים הרבים שפורטו בדוח זה, כמו גם שדוחות הקבוצה שהם חזרו ואישרו לפרסם, רצופים הטעיות וסיסמאות שאין מאחוריהן ולא כלום).

621. אכן, תנאי לכך שהדירקטורים יוכלו לברר את סיכוני הקבוצה, היה שיכירו את פעילותה. או אז בוודאי שהיו יכולים וחייבים, לא להסתפק בקבלת טיוטות דוחות נפלאים, שמספרים על צמיחה ועל אפס פיגורים וכשלי פירעון. היה עליהם גם לברר כיצד מנותחים הסיכונים שנובעים מפעילות הקבוצה, ובמיוחד נוכח אותה צמיחה מדווחת. כל זאת לא עשו, כבר משום שנכשלו בתנאי הבסיס – להכיר את הקבוצה ועסקיה.

622. למרבה הצער, נראה שהדירקטורים הפנימו כי חטאו לתפקידם והחלו לעמוד על זכותם וחובתם להכיר וללמוד את עסקי החברה רק בשלב בו היה כבר מאוחר (הרבה) מדי. המחשה לכך ניתן למצוא בדבריה של יפעת אדורם זק, דירקטורית חיצונית בחברה, אשר אמרה בישיבה מיום 29.6.2022: "**אני לא בקיאה בהתנהלות היומיומית והתפעול היומיומי של הקופות והכרטסות של החברה. אני צריכה כדירקטורית נתונים כדי להבין מה קורה**".

623. **שנית**, לא זו בלבד שהדירקטורים לא טרחו ללמוד את המציאות, אלא שהם טרקו את הדלת בפניה גם כאשר היא הופיעה בפניהם, בדמות דוחות והמלצות המבקר הפנימי, שכאמור לעיל עמדו, פעם אחר פעם, על כך **שלא קיים נוהל חיתום**; **שלא קיים נוהל אישור עסקאות**; **שלא קיים נוהל ועדת אשראי** וכי **ישיבותיה לא מתועדות**. כאמור לעיל הוא גם הדגיש בישיבת ועדת הביקורת מיום 25.2.2021, כי "**ועדת האשראי היא קריטית וצריכה לפעול על פי נהלים סדורים וכן יש לערוך פרוטוקולים של ישיבות הועדה**".

624. חרף כך, הדברים – שהם אכן קריטיים - לא טופלו.

625. לפיכך, המבקר הפנימי נאלץ לחזור ולהגיד את הדברים הבאים בישיבת ועדת הביקורת מיום 16.11.2021: "**לגבי ועדת האשראי, נמצא כי ישיבות וועדת האשראי אינן מתועדות בפרוטוקול. זו ועדה חשובה מאוד בתחום הפעילות של החברה ולמעשה לב ליבו של העסק. אין פרוטוקולים ונראה שאין מעקב אחרי החלטות. החלטות אולי מתועדות במייל אך אני לא יודע אם יש מעקב אחרי הביצוע**". והדברים חזרו גם בדוח המבקר הפנימי מיולי 2022.

626. ואולם, גם דברים אלו לא הביאו לתיקון הפגם החמור. כך שברור שהדירקטוריון וועדת הביקורת **כלל לא פיקחו אחר יישום המלצות המבקר**.

627. הם אפילו לא טרחו לבקש, **מעולם**, **לעיין בפרוטוקול אחד של ועדת האשראי**. אם היו עושים כן היו מגלים שאין כזה פרוטוקול. על כך השיבה שלומית פן שהיא הרשתה לעצמה **להניח** שלאור המלצת המבקר הפנימי והסכמת החברה לקבלה, החלו לערוך כאלו פרוטוקולים, וכי היא **לא ראתה לעצמה חובה לפקח ולבדוק זאת** [פן, פרוטוקול חקירה מיום 22.6.2023 עמ' 27 ש' 16-4].

628. בכך, בכל הכבוד, חטאה בהבנת תפקידה כדירקטור, לא כל שכן כיו"ר ועדת הביקורת של החברה. תפקידה לא מתמצה כלל בקריאת הדוחות של המבקר הפנימי ובהשתתפות בישיבה לשם קבלת ותגובת החברה, אלא גם במעקב ובפיקוח על כך שההחלטות שמתקבלות אכן מיושמות.

629. אדרבא, דירקטור סביר היה מבקש להיווכח כיצד מתנהלת ועדת האשראי ולראות ולו פעם יחידה, משך שנים, פרוטוקול שלה, גם במצב רגיל בו מתקיים המובן מאליו, ופרוטוקולים שכאלו נערכים באופן שוטף. כאשר זה אינו המצב, ואין פרוטוקולים, והמבקר הפנימי דורש, פעמיים, שיהיו, אזי מובן מאליו שדירקטור סביר יטרח ויבקש, ולו פעם-פעמיים לראות שהדרישה מולאה.

630. גם הנושא של העדר נוהל חיתום והעדר נוהל אישור עסקאות לא טופל ולכן על העדרם חזר המבקר הפנימי גם בדוח מיום 12.7.2022.

631. אלא שבנושא זה נראה היה ששלומית פן ערה לכך שהמלצות המבקר הפנימי, שההיגיון הבריא מחייב אותן, לא מולאו. בחקירתה היא הקפידה לומר שאמנם אין נוהלים לענין חיתום ולענין אישור עסקאות, אך ישנם "נוהגים" בעל פה, מונח שנועד לשמש עלה תאנה להעדרו של נוהל כתוב [פן, פרוטוקול חקירה מיום 22.6.2023 עמ' 10 ש' 7 וכן עמ' 10 ש' 20 עד עמ' 11 ש' 5].

632. אלא שבכל הכבוד נראה שלא צריך להיות יו"ר ועדת ביקורת של תאגיד שמעניק אשראי במיליארדי ₪ בשנה כדי לקבוע שלא יעלה על הדעת שתהליך החיתום לעניין הענקת האשראי, כמו גם שרשרת האישורים הפנימית שיש לקבל לשם הענקתו, יעשו על פי תורה שבעל פה, שאיש לא יודע מה יש בה ומה אין בה, שלא לדבר על האפשרות לפרשה בכל דרך שהפרשן יבחר, לפי צרכיו. מעבר לכך מובן שלא יתכן שהדוחות יכללו תיאורים של נוהלים מקום שאלו אינם קיימים.

633. הודאתה של שלומית פן בכך שהיא יודעת שלא היו נהלים כתובים מהווה הודאה בכך שהיא ושאר חברי ועדת הביקורת והדירקטוריון (שאין לשער שידעו דבר שונה ממנה) חטאו לתפקידם והפרו את חובותיהם כלפי הקבוצה. כך, חרף ההמלצות המפורשות של המבקר הפנימי, ובניגוד לכל היגיון בריא, ועדת הביקורת והדירקטוריון השלימו עם מצב קלוקל וחמור של התנהלות הקבוצה ללא נוהלים. יתר על כן, הדירקטורים המשיכו לאשר דוחות שלפיהם קיימים נוהלים למרות שאילו אינם בנמצא.

634. להמחשה נוספת לאדישות הדירקטורים להמלצות המבקר הפנימי ראו נא גם את פרוטוקול הדיון מיום 25 בפברואר 2021 בוועדת הביקורת, שם לא זוכה להתייחסות של ממש הממצא של המבקר הפנימי בדבר חוסר במסמכים בתיקי לקוחות, ולא ננקטו בעקבותיו צעדים כלשהם.

635. ולעוד המחשה לאדישות של הדירקטורים להמלצות המבקר הפנימי, ראו נא את הדיון של ועדת הביקורת מיום 16.11.2021 שדן בדוח המבקר בנושא ניהול כספים (נובמבר 2021), שנגע לחשיפה לסיכון במתן אשראי ללקוחות במזומן. המבקר הפנימי הבהיר בהקשר זה כי קיימת חשיפה גבוהה לסיכונים במתן אשראי ללקוחות במזומן ולכן המלצתו היא להכין נוהל בנושא ולפעול לפיו. המלצה זו של המבקר הפנימי עוררה התנגדות מצד רן קאירי שטען שהקבוצה פועלת לפי נהלים ברורים ומבצעת בקרות "מעבר לנדרש". הוחלט שם להמליץ לדירקטוריון לאשר את דוח הביקורת ולקבל את המלצות המבקר, והוצע שה"נוהג" הקיים בקבוצה (לדברי רן קאירי), יהפוך לנוהל. בהמשך לכך בדירקטוריון מיום 16.11.2021 המבקר הבהיר כי על הנוהל לכלול כללים בנוגע למי שאחראי לספור את המזומן, מועד הספירה, כמה פעמים וכו', על מנת "לסגור את כל הפרצות שעלולות לצוץ". אולם, גם בנושא זה דירקטוריון החברה לא קיים שום פיקוח ומעקב. ולראיה, גם בדוח הביקורת מיום 12.7.2022 בנושא פעילות סניף צפון מצא המבקר הפנימי כי לא קיים נוהל מפורט בנושא עסקאות במזומן והומלץ בין היתר, להכין נוהל כזה שיכלול פירוט לגבי אישורים נדרשים לביצוע עסקאות, מגבלות לגבי היקפן, אמצעי אבטחה נדרשים ועוד. המבקר נתן לסיכון זה דירוג גבוה (H), שמשמעותו כי "קיימת חשיפה אשר עלולה להסב נזק מהותי לחברה, לרבות הפסד כספי, אובדן מוניטין ופגיעה בבעלי המניות של החברה. יש להיערך מיידית לטיפול בחשיפה היות ולא קיימות בקרות להתמודד עם החשיפה".

636. **<u>שלישית</u>**, הדירקטורים חטאו לתפקידם והפרו את חובותיהם כלפי הקבוצה, בנושאים מהותיים רבים נוספים, שעל מקצתם נעמוד להלן.

637. **הנושא הראשון** הוא אישור העסקה עם איל רוזן ויורם איליאב להקמת סניף צפון, שכללה הקמת חברת בת (גיבוי פלוס בע"מ) שלרוזן ואיליאב יהיו בה 35% ואילו לקבוצה יהיו בה 65%, תשלום של 1 מיליון ₪ עבור רשימת הלקוחות של רוזן ואיליאב, וכן התקשרות בהסכמי העסקה / ניהול עם השניים הכוללים מענקים שיוענקו להם לפי עמידה באבני דרך. העסקה אושרה בישיבת אחת בדירקטוריון ביום 17.8.2020 ("**ישיבת האישור**").

638. ראוי לציין שבישיבת הדירקטוריון שנערכה ביום 8.3.2020, דובר על כך שנבחנת אפשרות של מיזוג או "פעולה משותפת" עם סניף צפוני שהוא נש"מ בפני עצמו, אולם בישיבת הדירקטוריון שנערכה ביום 19.5.2020 הבהיר מנכ"ל החברה רן קאירי, שאין התקדמות מהותית בעניין זה וכי העסקה **אינה רלוונטית** באותו מועד. חרף כך **איש לא שאל בישיבת האישור**, שם הוצגה לראשונה העסקה, מה היתה השתלשלות הדברים, מדוע העסקה נפלה מה נשתנה במהלך החודשים האחרונים וכיצד הפכה העסקה ל"רלוונטית" שוב.

639. יתר על כן, לא נשאלו שאלות מתבקשות ולא נדונו נושאים מתבקשים. כך, רן קאירי עדכן את הדירקטוריון כי החברה בוחנת אפשרות לשיתוף פעולה עם שותף ש"**עבד איתם תקופה ארוכה**", אשר יש לו "**יכולת והיכרות עם איזור הצפון והרבה לקוחות טובים**". הוא ציין, במענה לשאלתה של הגב' שלומית פן, כי שמו של השותף הוא איל רוזן וכי "**הוא החזיק אצלנו תיק משמעותי ויש לו רקורד של שיתופי פעולה עם חברות אחרות של תיקי לקוחות מאוד מוצלחים**. גם מבחינת התאמה של האנשים לחברה והצורך שלנו אנחנו חושבים שזה מהלך נכון. אנחנו מכירים את האנשים שעובדים באיזורים האלה ואני חושב, שבסופו של דבר, זה שותף שהוא מאוד נכון לנו, מאוד מתאים להבנה של החברה וזה מהלך חשוב עבור החברה שיכול לייצר יתרון משמעותי לחברה".

640. לאור דברים אלו, ולאור תנאי העסקה המוצעת, מתבקש היה לשאול, לכל הפחות –

640.1. מה הם עד היום תוצאות "התיק המשמעותי" שהשותף המיועד החזיק אצל גיבוי? האם היו חלילה חובות אבודים או שיקים חוזרים / שלא נפרעו? מה הוא ה-"רקורד" שלו? מה אפשר לדעת על הלקוחות "הטובים" שלו? מי הם?

640.2. כיצד נקבעה התמורה של 35% מן החברה המשותפת שתוקם, גיבוי פלוס, וכיצד הוערך תיק הלקוחות שלו ב – 1 מיליון ₪, ומה הפרטים לגבי המענקים?

641. שאלות אלו לא נשאלו וממילא לא ניתנה להם תשובה, ועל אף הפרטים המינימליים שנמסרו לדירקטוריון, כבר באותה ישיבה הוחלט על ידו, פה אחד, "לאשר את עסקת ההקצאה בגיבוי פלוס בע"מ לצדדים שלישיים" בתנאים שהוצגו לחברי הדירקטוריון. ונדגיש, הליך האישור המתואר מתקיים ביחס לעסקה בגדרה מתרחבת פעילות החברה מפעילות בסניף אחד לפעילות בשני סניפים, כאשר חודשים ספורים לאחר ביצוע העסקה, סניף הצפון אחראי לרוב העסקאות בקבוצה (וכפועל יוצא לרוב האשראי שהקבוצה מעניקה).

642. והנה, על השאלה הראשונה, שלא נשאלה, נוכל לענות. לפי ניתוח שעשו הנאמנים, הלקוח אימפריה א.פ. אימפריה פיננסים והשקעות בע"מ ("**אימפריה**"), אותה חברה בבעלות איל רוזן ויורם איליאב שהחזיקה אצל גיבוי תיק משמעותי ושהלקוחות נרכשו ממנה, היא שיאנית השיקים החוזרים בכל אחד משני הרבעונים הראשונים לשנת 2020. היקף השיקים החוזרים ברבעון הראשון וברבעון השני לשנת 2020 בכל קבוצת גיבוי עמד על סך של 20,791,980 ₪ ושל 20,322,785 ₪, בהתאמה (סכומים ניכרים בפני עצמם שהדירקטורים לא היו מודעים גם להם). מתוך כך, חלקה (העצום, בתור לקוח אחד) של אימפריה בהיקף השיקים החוזרים עמד ברבעון הראשון על סך של 4,743,550 ₪ וברבעון השני על סך של 4,767,181 ₪, כלומר כמעט 25% מכל השיקים שחזרו בקבוצת גיבוי היו שיקים מכרטיס הלקוח של אימפריה, תוך שאחוז החזרות של השיקים שניכתה אימפריה בגיבוי עמד בשני הרבעונים הללו על **אחוז גבוה מאוד של כ – 15% בעוד אחוז השיקים החוזרים של שאר לקוחות קבוצת גיבוי כולה עמד על פחות מ – 7%** באותם הרבעונים.

643. יוצא שאם היו הדירקטורים שואלים את השאלה הראשונה דלעיל, העסקה עם איל רוזן ויורם איליאב לא היתה מאושרת. הרי הדירקטורים, לפי שהציגו, כלל סובלים ולא מודעים למצב של שיקים חוזרים ולכל הפחות ברור שלא היו מאשרים עסקה עם שותף שהוא שיאן השיקים החוזרים של הקבוצה.

644. מעבר לכך, בדיקת הנאמנים העלתה כי גם לאחר העסקה המשיכה הקבוצה לעבוד באופן תמוה עם אימפריה ולהעמיד לה אשראי בסך של מעל ל-8 מיליון ש"ח למרות ששילמה על הלקוחות שלה.

645. באופן מפתיע, ג'ולי שאמה לא ידעה על כך וגם הסבירה שבכלל לא הבינה את הקונסטלציה של ההתקשרות עם איל רוזן ויורם איליאב (הסבר תמוה, כמובן):

> **"רו"ח. י. עידן: היא נתנה לה אשראי? גיבוי נתנה אשראי לאימפריה?**
>
> **חוקר עו"ד ר. קלר: זאת הכוונה שאת אומרת שהיא הייתה גם לקוחה, לא?**
>
> **נחקרת, ג. שאמה: כן אני לא יודעת מה היה אחרי שהם נכנסו. אני לא יודעת, לא... <u>לא הבנתי את הקונסטלציה של איך שהם נכנסו</u>.**

רו"ח. י. עידן: לא, לא. אחרי שהם נכנסו גיבוי המשיכה לתת אשראי, הלוואות, ניכיונות ווטאבר, לאימפריה?

נחקרת, ג. שאמה: לא שאני יודעת. לא."[106]

646. ואכן, עסקת מכר הלקוחות מעלה שאלות שונות לרבות מי אחראי לכשלי פירעון אצל לקוחות אימפריה, אך דירקטוריון שלא שואל אפילו שאלות בסיס כפי שפורטו לעיל כמובן שלא התעניין ב"זוטות" מעין אלו...

647. מעבר לכל אלו, כמובן שלא ניתן גילוי נאות לדירקטוריון, על הקשרים העסקיים בין רן קאירי לאיל רוזן. בעניין זה כמובן שרן קאירי היה חייב לפרט על קשרים אלו בפני הדירקטוריון. לא יעלה על הדעת שמנכ"ל יציע לדירקטוריון שהקבוצה תתקשר עם שותף שלו לעסקים מבלי לחשוף את הקשרים שלו עם אותו שותף. כך בכלל וכך במיוחד כאשר העסקה תהפוך את שותפו (איל רוזן) למי שהוא צריך לפקח עליו ולנהל אותו (כמנכ"ל מול מנהל תיק לקוחות צפון – ראו נא לענין זה תרשים ההון האנושי בדוח התקופתי לשנת 2021 – עמוד א-29). נתייחס לכך להלן.

648. כמובן שאריאל פרדו וכן כל דירקטור אחר שידע על היחסים העסקיים בין איל רוזן לבין רן קאירי חטא גם משום עובדה זו בפני עצמה, באי מילוי תפקידו ובהפרת חובותיו כלפי הקבוצה. מובן שאותם קשרים עסקיים עומדים בסתירה גמורה לכללי ממשל תאגידי תקין, לא כל שכן כאשר הם מוסתרים. הסתרת אותם קשרים ומתן אפשרות לקבוצה להתנהל כאשר ידוע שהמנכ"ל שאמור לנהל ולפקח על מנהל סניף צפון, קשור איתו בקשרים עסקיים ועובד אצלו, היא כמובן פסולה ומהווה הפרה של חובות הדירקטור כלפי הקבוצה. אותם הדברים נכונים לגבי יהונתן כהן, החל מן המועד בו הפך לדירקטור הואיל ולדבריו ידע על אותם קשרים. הסבריו כי קשרים אלו כבר הסתיימו אינם מתיישבים עם העובדות שהוא עצמו תיאר של טיסות משותפות לחו"ל של איל רוזן וקאירי לאחר כניסתו לתפקיד של יהונתן כהן, וכן עם העובדה שבאותה תקופה השניים רכשו יחד נכס בדובאי (מן התמורה המשותפת מכוח מכר חברות הקנאביס). יתר על כן, אפילו נניח לרגע שאותם קשרים הסתיימו סמוך לכניסתו של יהונתן כהן לתפקיד הדירקטור, עדיין אסור היה לו להתעלם מקיומם של קשרים אלו. טבע הדברים הוא שמנכ"ל לא יכול לנהל כראוי גם את מי שהיה איתו בקשר עסקי שהסתיים זה עתה, לא כל שכן מי שהוא למעשה עבד אצלו. לכל הפחות, התנהלות שכזו דורשת שקיפות מלאה וכן מנגנוני בקרה ופיצוי על מצב הדברים הרגיש הזה. כאלו לא היו כמובן.

649. **הנושא השני** נוגע **לשינוי מהותי שחל בפעילות הקבוצה**, בכל הקשור לתמהיל העבודה מול נש"מים מחד גיסא ומול לקוחות רצה מאידך גיסא, **מבלי שהדירקטוריון נותן את דעתו לכך, על אף שהשינוי כרוך בסיכון ועומד בסתירה לדברים שהוצגו לדירקטוריון לפני אותו שינוי**.

650. נש"מ הוא נותן שירות אשראי (הנש"מים כונו בפרסומי הקבוצה גם נש"אים או נש"פים). הנש"מ הוא מי שמעניק בעצמו אשראי ללקוחות קצה. עד לשנת 2020 עיקר פעילות הקבוצה היתה מול נש"מים.

651. מאז חל בפועל תהליך ששינה את המצב, כך שבסוף שנת 2021 הקבוצה עבדה בעיקר מול לקוחות קצה. אלא ששינוי מדיניות זה, שכרוך היה בסיכון של ממש, לא זכה להתייחסות של ממש מצד הדירקטוריון.

---

[106] שאמה, פרוטוקול חקירה מיום 24.5.2023 עמ' 145 ש' 20 עד עמ' 146 ש' 3.

652. יתר על כן, איש לא הקדיש תשומת לב לכך ששינוי שכזה דורש התאמה והיערכות, כדי לצמצם את הסיכון עד כמה שניתן, ואיש לא ביקש לקדם התאמה והיערכות כאלו שמעולם לא התרחשו.

653. נפנה לישיבת דירקטוריון מיום 8.3.2020 שם מנכ"ל החברה, אבי בזורה מציין בפני הדירקטוריון כי **רמת הסיכון בפעילות מול לקוחות סופיים גבוהה מזו שכרוכה בפעילות מול נש"מים** וכי תמהיל של 30% לקוחות סופיים ו-70% נש"מים הוא נכון עבור החברה.

654. לאחר כניסתו של רן קאירי לתפקיד מנכ"ל החברה במרץ 2020, במקומו של אבי בזורה שמונה ליו"ר הדירקטוריון, החל להשתנות תמהיל לקוחות החברה, באופן שבו גדל אחוז לקוחות הקצה על חשבון אחוז הלקוחות שהם נש"מים.

655. באוגוסט 2020, רן קאירי עדכן את הדירקטוריון במסגרת סקירת המנכ"ל כי התקופה נוצלה "להמשך **השינוי במאפייני הלקוחות**, ממצב שבו רוב הפעילות היתה סביב נותני שירותי מטבע עשינו מעבר ללקוחות קצה". הוא הוסיף ואמר כי "...**אנחנו ממשיכים להגדיל את התיק ללקוחות קצה. באופן זה אנחנו מקטינים את הסיכון,** לא נשענים על נותני שירותי מטבע עם תיקים גדולים מצד אחד ומצד שני מגדילים את הנזילות. התהליך הזה יימשך לאורך הרבעון הקרוב ואני מקווה שנוכל להתחיל לראות את ניצני השינוי של הדברים בהמשך השנה".

656. על אף שדבריו של רן קאירי היו **הפוכים לחלוטין** לדברים שאמר אבי בזורה רק חודשים ספורים קודם לכן, איש מבין הדירקטורים, לרבות בזורה עצמו, לא ביקש ליישב את הסתירה.

657. איש מהם גם לא תהה על שינוי המדיניות ועל השלכותיה האפשריות של המדיניות החדשה על פעילות החברה.

658. בכלל זה איש מהם לא תהה איזו היערכות יש לבצע כדי לעבוד בעיקר מול לקוחות קצה. נזכיר: מדובר בקבוצה שכבר אז מעניקה אשראי במאות מיליוני ₪ רבים בשנה. הענקת אשראי בהיקף שכזה ללקוחות קצה רבים מחייב כמובן היערכות. היא מחייבת לבצע חיתום לגבי לקוחות קצה רבים. היא מחייבת לפקח באופן שוטף על לקוחות קצה רבים כדי להימנע מכשלי פירעון והיא מחייבת להתמודד עם מצבים של כשלי פירעון שסביר שיופיעו כאשר ניתן אשראי ללקוחות קצה רבים. מציאות פשוטה זו לא הביאה איש לשאול – אילו פעולות הקבוצה נוקטת בקשר לכל אלו. לא אז וגם לא בהמשך, כאשר אחוז לקוחות הקצה הפך גבוה מאד.

659. גם כאשר דיווח רן קאירי בישיבת הדירקטוריון שנערכה ביום 17.11.2020 כי "**מבחינת סיכון, התיק שלנו הרבה יותר בטוח מבעבר**", אף אחד מהדירקטורים לא שאל על מה מבוססת מסקנה זו וכיצד היא מתיישבת עם אשר הוסבר בעבר כי לקוחות קצה מסוכנים מנש"מים.

660. ראו למשל את ישיבת הדירקטוריון מיום 25.2.2021 בה הובהר שוב, מבלי שהדבר גרר שאלות כלשהן, כי התוכנית האסטרטגית של הקבוצה מורכבת בין היתר מהמשך גידול בגיוס לקוחות קצה.

661. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 13.5.2021, המנכ"ל רן קאירי אף הסביר שהעלייה ברווחיות החברה נובעת בעיקר מגידול בהכנסות המימון **ומגידול במרכיב לקוחות הקצה**, המשלמים ריביות גבוהות יותר מנש"מים. אמירה זו לא מתיישבת לכאורה עם הסבריו כי עבודה מול לקוחות קצה מסוכנת פחות, אך גם הפעם לא נשאלו שאלות.

662. חברי הדירקטוריון לא הוטרדו כלל, גם כאשר דווח להם בישיבת הדירקטוריון מיום 5.8.2021, שיחס לקוחות החברה כבר עמד על כ-70% - 30% לטובת לקוחות קצה. כאשר דווח בפני דירקטוריון החברה ביום 17.5.2022 כי הקבוצה הגיעה לתמהיל של 88% לקוחות קצה ו-12% בלבד של נש"מים, נטען בפני הדירקטוריון כי תמהיל זה "**למעשה מקטין את החשיפה**", הכל בניגוד למה שהוצג מלכתחילה וגם ללא הסבר. גם הצגת דברים זו לא הצליחה לחלץ מן הדירקטורים שאלה או תהייה.

663. בחקירתה, שלומית פן התעקשה שכלל לא היה שינוי בתמהיל הלקוחות של הקבוצה וזאת באופן שלא מתיישב עם כל האמור לעיל (ואף לא עם דיווחי החברה, לרבות הדוחות שהיא עצמה אישרה).

664. בתחילה הסבירה כמה בטוחה (להבנתה) העבודה עם נש"מ:

> **"נאמן, רענן קליר: ברור. מה את יודעת להגיד לנו על, את יודעת מה נלך קצת לנושא שאת קודם העלית. היחס בין נשאים או נשמים לפעמים קוראים להם, יש להם כל מיני שמות נקרא להם נשמים זה בסדר?**
>
> **שלומית פן: כן.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אנחנו יודעים על מה מדובר, לבין לקוח קצה. אוקי. מה את יודעת להגיד את קודם התחלת להגיד כבר על התהליך הזה שהחברה עברה.**
>
> **שלומית פן: נכון. אחד הדברים שנאמרו לנו, וכדי לתת מידה נוספת של COMFORT של נוחות להראות שבעצם זה משנה זהירות. זה שמעל ל-60 אחוז, ואני זוכרת משום מה זה נתקע לי בראש.**
>
> **נאמן, רענן קליר: מעל 60 אחוז מה?**
>
> **שלומית פן: מעל ל-60 אחוז ומשום מה זה נתקע לי בראש ב-20 בדוח של 2021ת זה אפילו היה, עמד על 75 אחוז.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אמ הממ.**
>
> **שלומית פן: מלקוחות החברה בתמהיל של לקוחות החברה, אז, אז 75 אחוז הם נשמים. זאת אומרת זה לקוחות שהם לא לקוח הקצה. וזה לקוח שהם בעצמם נותני שירותי אשראי והם בעצמם זאת אומרת שתהליך החתמות או ה-**
>
> **נאמן, רענן קליר: חיתום.**
>
> **שלומית פן: החיתום סליחה. הוא כפול. זאת אומרת גם גיבוי עושים את התהליך.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אמ הממ".**[107]

665. אחר כך התעקשה ששיעור העבודה עם נש"מים לא פחת באופן מהותי:

> **"נאמן, רענן קליר: יש כאן תהליך של שינוי, את רואה? גם חברה מדברת על התהליך.**
>
> **שלומית פן: כן.**
>
> **נאמן, רענן קליר: גידול בהתקשרות הישירה מאפשרת לחברה להציג גידול ברווחים הפיננסים.**
>
> **שלומית פן: אמ הממ.**
>
> **נאמן, רענן קליר: פעילות לקוחות קצה למול נותני שירותים פיננסים יש כאן תהליך מאוד ברור. האם את כדירקטורית, ערה לתהליך הזה שקרה?**

---

[107] פן, פרוטוקול חקירה מיום 22.6.2023, עמ' 40 ש' 12 עד עמ' 41 ש' 10.

שלומית פן: אני... שוב, ערה לעובדה שהייתה—היה טיוב של איכות התיק. זה מה שהוצג לנו.

נאמן, רענן קליר: אז אני שוב אומר את יכולה גם לא לענות לי אם את לא רוצה. אבל זה שאלה מאוד ברורה.

שלומית פן: לא.

עו"ד מאיה צברי: לא. לא לעניין.

נאמן, רענן קליר: לא.

עו"ד מאיה צברי: את ראית—

נאמן, רענן קליר: רגע.

עו"ד מאיה צברי: את הנותנים האלה?

נאמן, רענן קליר: את ערה לזה שהיקף לקוחות הקצה,

שלומית פן: כן?

נאמן, רענן קליר: גדל לאורך הדרך ביחס מול נשמים? או לא?

שלומית פן: לא. לא הראה לי את זה.

נאמן, רענן קליר: זה חדש לך.

שלומית פן: כן.

נאמן, רענן קליר: אוקי אז אם זה ככה אני מבין ממך שבדירקטוריון לא נדון שום דבר שקשור לאיזשהם התאמות שאת צריכה—שהחברה צריכה לעשות לתהליך הזה של הרחבת לקוחות הקצה מול הנשמים.

שלומית פן: תהליך כזה?

נאמן, רענן קליר: כי את לא ערה לזה.

שלומית פן: לא".[108]

666. אין מנוס מלהסיק מכך ששלומית פן היתה מנותקת מעסקי הקבוצה ולמצער רחוקה מלהכיר את עסקי הקבוצה והתנהלותה, גם אם מדובר בפרטים שהוצגו במפורש לדירקטוריון, אותם לפחות אמורה היתה להכיר ואף נכללו בדוחות שהוא אישר ומטבע הדברים הדירקטורים אמורים היו לקראם.

667. **הנושא השלישי** קשור גם הוא לסניף צפון וממחיש גם הוא עד כמה הדירקטורים מנותקים מפעילות הקבוצה, עד כמה הם אדישים לדברים שנאמרים להם במפורש, וממילא עד כמה הם חוטאים לתפקידם לרבות חובתם לפקח ולבקר את התנהלות הקבוצה.

668. סניף צפון הוצג לדירקטורים כמנוע צמיחה שמייצר הכנסות. ראו נא למשל ישיבת דירקטוריון מיום 7.12.2020 וכן ישיבה מיום 27.5.2021.

669. והנה, בישיבת הדירקטוריון מיום 17.5.2022, בה אושרו הדוחות הכספיים של הקבוצה לרבעון הראשון לשנת 2022, לאחר שהוסבר על כך שהקבוצה חווה **צמיחה** ולכן גם יש לראות בתזרים השלילי שלה כמשהו חיובי והוסבר שהנתונים שלה "**מעולים**", דווחו לדירקטורים מספר דיווחים דרמטיים, שלא זכו לכל התייחסות. כך, דוד טל דיווח כי התקבלה החלטה "**להקטין בצורה משמעותית את הפעילות בסניף הצפון**", וזאת **לנוכח <u>רמת השיקים החוזרים</u>, אופן ההתנהלות של <u>גלגול התיק</u>** ורמת הסיכון שהינה גבוהה יותר ביחס למקומות אחרים. יהונתן כהן הצטרף לדבריו של טל והסביר שסניף הצפון דורש תשומות ניהוליות רחבות והרבה יותר גבוהות בנושא של טיפול **בשיקים חוזרים**, גבייה ועוד.

---

[108] פן, פרוטוקול חקירה מיום 22.6.2023, עמ' 50 ש' 15 עד עמ' 51 ש' 20.

670. דברים אלו הם הפוכים לכל מה ששמע הדירקטוריון עד אותו מועד. הם בוודאי מעוררים שלל שאלות והם סותרים את האמור בדוחות שאושרו באותה ישיבה כאמור –

670.1. לפי דברים אלו מנוע הצמיחה של הקבוצה מצוי בבעיה;

670.2. לפי דברים אלו – לפי התיזה של שלומית פן וערן מזור – לראשונה, הדירקטוריון שומע על שיקים חוזרים; ועל "**גלגול התיק**";

671. מתחייב היה אפוא לשאול –

671.1. ממתי ידועה התמונה הזו שמוצגת לדירקטוריון במאי 2022? נזכיר שבאפריל החברה גייסה אגרות חוב בעשרות מיליוני ₪; ונזכיר שהראינו לעיל שהקבוצה סגרה את הברזים לסניף צפון עוד בתחילת 2022;

671.2. מה היא בעצם התמונה? על איזו כמות של שיקים חוזרים מדובר? למה הכוונה "גלגול התיק"?

672. אף לא אחת משאלות אלו נשאלה. גם לא שאלה אחרת. למעשה, לאחר דבריו של דוד טל אודות ההחלטה להקטין משמעותית את פעילות הסניף נכתב כי "לחברי הדירקטוריון לא היו שאלות נוספות". בהמשך הדיון בדירקטוריון, לאחר שטל דיווח גם על שני אירועי ציות ולגביהם נשאלו שאלות, ציינה יפעת אדורם זק ש"**אין ספק שככל שהיקף הפעילות גדל יש להדק את הפיקוח והבקרה**", אמירה כללית ונכונה שהדירקטוריון מעולם לא יישם למרות שחלה צמיחה מהותית בהיקף הפעילות כבר בשנת 2021.

673. את העדר השאלות הסבירה שלומית פן בכך שהדירקטורים היו ב – "**הלם**" משום שבאותה ישיבה קודם לכן, דווח להם על אירוע הירי בסניף כפר סבא ועל התפטרותה של קצינת הציות של הקבוצה, ג'ולי שאמה.

674. אלא שקשה לקבל הסבר זה. אם הדיווח על אירוע הירי והתפטרותה של ג'ולי שאמה נחזו בעיניהם להיות בעלות השפעה ניכרת כל כך, הרי שהדיווח המתואר לעיל, שבא אחריו, אמור היה להיות בעל השפעה ניכרת עוד יותר; ומכל מקום ככל שהדיווח חמור יותר כך נדרשת **פעולה** נחרצת יותר. בוודאי שלא יעלה על הדעת להותיר דיווחים אלו ללא בירור או שאלה ואף להרשות שהדוחות שאושרו באותה ישיבה עוד לפני שהדירקטורים שמעו את החדשות המרעישות יפורסמו לציבור, כך שהציבור יקבל תמונה ורודה בעוד הדירקטורים מצויים ב – "**הלם**".

675. גם המשך הישיבות, שאירעו לאחר שעלו לראשונה בתחילת יוני 2022 החשדות למקרי המעילה, מלמד עד כמה הדירקטורים היו מנותקים מעסקי הקבוצה והמשיכו להיות אדישים.

676. כך בישיבת הדירקטוריון מיום 14.6.2022 תואר כי סניף הצפון התנהל לאורך השנים **כאוטונומיה נפרדת מהחברה**: "...**הייתה לסניף הצפון אוטונומיה יחסית מוחלטת בדרך הניהול**, אם זה בקבלת החלטות, העברת מידע, רמת הזהירות, **הליכי הגבייה והתנהלות מול לקוחות**". בישיבה נוספת (מיום 22.6.2022) תואר שוב כי "**האוטונומיה של סניף הצפון היתה עובדה נתונה**. אייל תיאר בפנינו שהוא עובד על בסיס יכולת גבייה ולא על בסיס מושך, התנהל עצמאית וקיבל הקצאות. לנו לקח לא מעט זמן להבין את המתרחש...". באופן תמוה גם אמירות אלו לא זכו לשאלה או התייחסות של ממש.

677. העובדה שסניף הצפון התנהל כאוטונומיה מוחלטת מלמדת כשלעצמה על היעדר כל פיקוח והשגחה מצד הדירקטוריון, שנראה שכלל לא היה מודע לאופן בו מתנהלת פעילות הקבוצה, ואם ידע על כך לא ברור מדוע הרשה שכך תהיה ההתנהלות.

678. **הנושא הרביעי** קשור בתקופה של המחצית השניה של שנת 2022, ועד למינוי הנאמנים.

679. בתקופה זו, לאחר שנחשף החשש למקרי המעילה, הבנקים סירבו להעניק לקבוצה אשראי והיא לא יכולה היתה הלכה למעשה, להמשיך את פעילותה.

680. למרבה הצער לגבי רובה של תקופה זו לא קיימים פרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון למרות שאלו התקיימו, וכמובן שמדובר בכשל נוסף. שלומית פן הבהירה כי גם טיוטות לא נשלחו לדירקטורים (והיא לא ציינה כי דרשה לקבלם בזמן אמת) [פן, פרוטוקול חקירה מיום 22.6.2023 עמ' 53 ש' 19 עד עמ' 54 ש' 13]. הפרוטוקול האחרון הוא של ישיבה מיום 17.7.2022. לגבי כל שאר הפרוטוקולים נמסר לנאמנים כי מצויים בידי משרד עורכי הדין שליווה את הקבוצה (ארז רוזנבוך - משרד עורכי הדין) רישומים שאינם יכולים לשמש פרוטוקולים וכי כדי להפכם לפרוטוקולים נדרשת עבודה, שלפי שהוצע תבוצע בדיעבד, לאחר כניסת הקבוצה לחדלות פירעון.

681. מכל מקום נראה שבתקופה זו המשיך הדירקטוריון להיות ב – "**הלם**".

682. כך, פורסם דוח אלקלעי, כשלדברי שלומית פן הדירקטוריון לא דן בו, וכאמור לעיל הוא כולל נתונים מהותיים שאינם נכונים.

683. כך, הדירקטוריון אמנם ידע על כך שהקבוצה מתמודדת עם כשלי פירעון רבים ומנסה לקדם הסדרים עם הלקוחות אבל לא השכיל להבין או לדון בכך שכלל לא ניתן להגיע להסדרים מקום שהבנקים לא מוכנים לשחרר שיקים שבידיהם. על רקע זה נוצרה פרקטיקת הקופה האדומה עליה פירטנו לעיל.

684. מעבר לכך איש לא דן בשאלה מדוע בעצם מתרחשים כל אותם כשלי פירעון, כאשר כולם מקבלים את ההסבר על המעילה שכאילו קלקלה בדיעבד את האשראי המצוין שהיה כביכול לקבוצה והפכה אותו באחת לאשראי רע. נשמעו גם הסברים על כך שהלקוחות של הקבוצה אינם מסוגלים להתמודד עם מצב בו הקבוצה הפסיקה להעניק להם אשראי והם "נחנקים" בהעדר חמצן בדמות אשראי נוסף.

685. אלא שהסברים אלו אינם משכנעים, אם באמת היה לקבוצה אשראי מצוין. כשלי הפירעון נובעים מכך שהאשראי היה בעצם, אשראי רע, בלי כל קשר לשאלה האם בוצעו מקרי מעילה ומה היקפם.

686. ואכן, כמתואר לעיל, החברה דיווחה על הגדלת ההפרשה בגין אשראי רע באופן מהותי על סמך האמור בדוח אסיאג, שרשימת המקרים שמופיעה בו מורכבת בעיקר ממקרים בהם הוענק אשראי שאינו תואם את עסקי הלקוח, מבלי שמאן דהוא יודע לקשור את הנושא למעילה כזו או אחרת.

687. זאת ועוד, בהובלת היו"ר ובעל השליטה יהונתן כהן פורסמה הצעת הסדר שתכליתה אינה ברורה (שלומית פן לא ידעה להתייחס אליה לדבריה משום שכחודש וחצי קודם לכן ארע לה אירוע בריאותי שמנע ממנה לתפקד באופן רגיל למשך חודשים).

688. הרושם הברור הוא כי באותה תקופה הקבוצה ניסתה להמשיך ולהתקיים תוך התכחשות נמשכת לאשראי הרע שצברה משך תקופה ארוכה, ללא תכלית כלכלית ובאופן שבוודאי לא היטיב עם נושיה.

689. ככל שידיעת הנאמנים מגעת, בדירקטוריון לא נערך דיון יזום בחדלות פירעון ובפניה יזומה של החברה לבית המשפט לחדלות פירעון, או בהשלכות של סעיף 288 לחוק חדלות פירעון. נראה שבתקופה זו חדלות הפירעון של הקבוצה הלכה והעמיקה, כאשר הקבוצה מוציאה הוצאות ועורכת הסדרים שבגדר חלקם היא מוותרת באופן תמוה על חלק משמעותי מן החוב כלפיה ואף מבצעת וויתורים על סכומי קרן.

690. למשל, בענין **י. אלג'זאווי רכבי יוקרה בע"מ ("אלג'זאווי")**: בתאריכים 18.8.2022 ו-29.9.2022 ערכה גיבוי הסדרי חוב עם חברת אלג'זאווי ("**ההסדר הראשון**" ו-"**ההסדר השני**" בהתאמה). לפי ההסדר הראשון עמד חובה של חברת אלג'זאווי על סך כולל של 1,442,926 ₪ ובמסגרתו ניתן לחברת אלג'זאווי וויתור על סך של 140,000 ₪ (תוך שמירת טענות הצדדים בנוגע לסכום מזומן שהועבר לפי נתוני הישות לחברת אלג'זאווי כשזו מתכחשת שקיבלה סכום זו). ההסדר השני שנערך בין גיבוי לאלג'זאווי עסק בסכום של 2,400,000 ₪ כאשר לצורכי אותו הסדר ויתרה גיבוי על סכום משמעותי בגובה של 500,000 ₪. כאשר שאלו הנאמנים בחקירה מיום 4.1.2023 את יהונתן כהן אשר היה מעורב באותה עת בהסדרים כיצד הסכימה גיבוי לוותר על סכומים כל כך מהותיים בסך כולל של 640,000 ₪, ניתנו לנאמנים תשובות בלתי מספקות שמתעלמות מן הנתונים דלעיל:

> **"עו"ד קליר: אלגזאווי רכבי יוקרה אתה מכיר? אבו נאג'י?**
>
> **מר. כהן: כן**
>
> **עו"ד קליר: אנחנו ראינו שעשו שם תספורת בקרן, אפילו תספורת של ממש. אבל הבנו שהיית מעובר בזה.**
>
> **מר. כהן: כן, ב... במקרה של אלגזאווי, קודם כל הוא טען –כנראה גם כמו אחרים– טען שאייל, אה, אייל ויורם שיקרו עליו**
>
> **עו"ד קליר: אוקי**
>
> **מר. כהן: והרבה ה–חלק מההעברות שהם עשו אליו לא הגיעו אליו בפועל. מאמין ששמעתם תטענות האלה, אני לא מחדש לכם שום דבר. אה...**
>
> **עו"ד קליר: אנחנו כל הזמן טענות, אבל הוא הגיע עם הסכם שבו החברה וויתרה לו על סכום קרן. שזה שונה ממה שאמרת קודם.**
>
> **מר. כהן: אני חושב ש–אני חושב שה–אני חושב שהסכום הכולל שהיה שם זה היה בין שמונה לעשרה מיליון שקל. כל החשיפה אליו ו... אני חושב שהגיעו איתו איזשהו הסדר שמוותרים לו על 200 אלף שקל, אולי קצת יותר, אבל עם תשלום מיידי. הוא נתן לנו להאמין שהוא הולך לעמוד בתשלומים שלו בתקופה הקרובה בהיקפים גדולים, מקווה מאוד שהוא עומד בהם גם, הוא היה נראה לי בן אדם בסדר. וזה היה נראה אל מול ה... תקרא לזה אל מול ה...אה, סכום החוב שלו והתשלומים המיידיים, זה היה נראה שזה שירות סביר לחברה".**[109]

[109] כהן, פרוטוקול חקירה מיום 4.1.2023, עמוד 223 שורות 18-23; ועמוד 208 שורות 1-13.

691. **<u>לסיום</u>**, כאמור, נתייחס לנושאי המשרה בקבוצה. נדגיש בעניין זה כי נושאי המשרה לעניין זה הם לרבות המנכ"ל וגם כל שכבת המנהלים הכפופה לו, והכל כמוגדר בחוק החברות. מדובר בבעלי תפקיד שהדין (לרבות חוק החברות וחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("**חוק ניירות ערך**")) מטיל עליהם חובות נרחבות. הקבוצה נשענה על כך שהם ימלאו כראוי חובות אלו. למרבה הצער וכפי שעולה מן הדברים שפירטנו לעיל בהרחבה, חובות אלו הופרו על ידם, ובאופן בוטה. אחרת, לא היתה קבוצת גיבוי מעמידה אשראי באופן קלוקל ומנהלת פרקטיקת גלגול מזיקה תוך שהיא אוגרת וצוברת אשראי רע. כפי שעולה מן האמור לעיל ההתנהלות הקלוקלת של הקבוצה קיבלה ביטוי בכל צעד ושעל. היא רווית מעשים, פעולות ופרטים. לא ניתן היה לקיימה או להמשיך בה לולא שיתוף פעולה והתעלמות נמשכת ואסורה מצד נושאי המשרה.

VIII <u>הסרת ערבות של אריאל פרדו ללא קבלת אישורים כדין</u>

692. על פי הדיווח המיידי שפרסמה החברה ביום 25.11.2018, במסגרת אישור עסקת יציקת פעילות האשראי החוץ בנקאי לחברה, בעלי השליטה בחברה, אריאל ואביטל פרדו, "**התחייבו להעמיד ערבויות בעלים בהיקף סביר, לטובת הבנקים המממנים, ככל שידרש על מנת להבטיח תיק אשראי שלא יפחת מ-70 מיליון ₪, למשך תקופה של 12 חודשים ממועד ההשלמה**". **עוד נקבע כי "ככל שיהיה ניתן להקטין את הערבויות מבלי שתיק האשראי יפחת מ-70 מיליון ₪ כאמור, הניצעים לא ידרשו לאשר את הקטנת הערבויות כאמור באורגני החברה, ובכפוף להוראות כל דין**".

693. העסקה הושלמה ביום 7.1.2019.

694. בחודש אוקטובר 2019 הוסרה ערבותו האישית של אביטל פרדו, אולם ערבותו של אריאל פרדו נותרה בעינה.[110]

695. לפי הדוח השנתי של החברה לשנת 2020 שפורסם ביום 28.2.2021 בעל השליטה אריאל פרדו היה ערב לחובות גיבוי איתן בע"מ וגיבוי פלוס בע"מ לשלושה בנקים עם מסגרות אשראי כוללות של מעל 140 מיליון ₪ ש"ח ומנוצלות בסך של 125 מיליון ₪.[111]

696. כחודש לאחר מכן, ביום 22.3.2021, קיים דירקטוריון החברה ישיבה (טלפונית) שלפי הפרוטוקול הקצר שלה עסקה ב"**עדכון התניות הפיננסיות של מסגרות האשראי הקיימות של גיבוי איתן בע"מ**" (החברה הבת של החברה) מול שני תאגידים בנקאיים.

697. אלא שהתיאור "**עדכון**" היה בלתי נכון ולמצער בלתי מדויק.

698. כך, במסגרת הישיבה הובהר כי אם יאושר "**העדכון**" המשמעות תהיה שהחברה תידרש לתת לבנקים **ערבות** לחובות גיבוי איתן, ערבות שלא היתה קיימת קודם לכן ובמסגרת זו הערבות של בעל השליטה, אריאל פרדו, לבנקים, תפקע.

699. חרף עניינו האישי הברור של אריאל פרדו, הוא נכח בישיבה (הטלפונית) ואף **הציג את הנושא שעל סדר היום**, ובתוך כך ציין גם ש"**במסגרת עדכון התניות הפיננסיות, החברה תעמיד ערבות לטובת חברת הבת <u>ותוסר הערבות האישית שלי</u>, כבעל השליטה**".

---

[110] ה"ש 23 בעמוד א-28 לדוח השנתי לשנת 2019.
[111] עמוד א-30 עד א-32 לדוח השנתי לשנת 2020.

700. פרדו הוסיף ואמר שלאור עדכון זה, "**החברה <u>תהפוך להיות עצמאית</u> בהתנהלותה מול הבנקים**" וכי "**זהו מהלך <u>חיובי</u> אשר משרת את החברה**".

701. הדירקטור ערן מזור הוסיף גם מצידו שהוא רואה בכך שהחברה נותנת ערבות לבנקים משום שזו פעולה חיובית לחברה (מבלי להתעכב על השאלה כיצד נטילת התחייבות היא דבר חיובי; או לעמוד על הסיכון שבנטילת התחייבות ושחרור בעל השליטה מערבותו).

702. הדירקטוריון אישר את "**העדכון**" שכלל כאמור הענקת ערבות של החברה לחובות גיבוי איתן ושחרור בעל השליטה מערבותו.

703. במילים אחרות, במסגרת ה"עדכון", אישר דירקטוריון החברה כי ערבותו האישית של אריאל פרדו לטובת הבנקים, **תוחלף** בערבות של החברה, באופן שבו פרדו, כבעל השליטה בחברה, לא נותר עוד חשוף לחובות הקבוצה כלפי התאגידים הבנקאיים.

704. באותו היום פרסמה החברה דיווח מיידי בעניין. במסגרת אותו דיווח צוין, שכחלק מעדכון התניות החברה ולהבטחת התחייבויות גיבוי איתן בע"מ כלפי הבנקים, החברה תעמיד ערבות לטובתה. עוד צוין כי "במקביל לכך, מוסרת הערבות האישית של אריאל פרדו, הנמנה על בעלי השליטה בחברה".

705. באותו דיווח הובהר גם כי "**הסרת הערבות האישית של בעל השליטה הינה בהתאם להסכמות שהתקבלו עם בעלי השליטה בחברה במסגרת העסקה להכנסת פעילות חברת הבת לחברה ואשר אושרו על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה**".

706. ואכן, מאותו מועד החברה דיווחה כי אריאל פרדו אינו ערב לחובות הקבוצה. ראו נא עמ' א-32 לדוח השנתי לשנת 2021. כמו כן מצוין כי החברה ערבה במקומו, מכוח ההחלטה, הן לחובות גיבוי איתן כפי שהופיע בהחלטה ובדיווח והן לחובות גיבוי פלוס שאינה נזכרת בהחלטה.

707. בהתנהלות זו נפלו מספר פגמים מהותיים.

708. **<u>ראשית</u>, לא התקבלו האישורים הדרושים להחלפת הערבות**. עסקה שבמסגרתה החברה נותנת ערבות לחובות חברת הבת שלה במקום ערבות אישית קיימת של בעל השליטה בה, היא לכל הדעות עסקה חריגה של חברה ציבורית עם בעל השליטה בה. החלפת הערבות כמובן משרתת את טובתו של בעל השליטה בחברה. על פי סעיף 275(א) לחוק החברות, עסקה כזו טעונה "אישור משולש" של ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית של בעלי מניות החברה. אולם מבין שלושת האישורים הדרושים, התקבל רק אישור דירקטוריון החברה.

709. **שנית, גם אישור הדירקטוריון שניתן, התקבל ללא דיון ומבלי שנשאלו שאלות על ידי הדירקטורים בנושא הסרת הערבות**. עו"ד הדס רבי הנמנית על יועציה המשפטיים החיצוניים של החברה ממשרד ארז רוזנבוך, הסבירה לחברי הדירקטוריון כי לדעת יועציה המשפטיים של החברה, זו אינה נדרשת לאשר את הסרת הערבות של בעל השליטה באופן פרטני, לנוכח ההסכמות בעסקה להכנסת פעילות גיבוי איתן בע"מ לחברה:

> **"לעניין הסרת הערבות של בעל השליטה, אני מזכירה שבמסגרת העסקה להכנסת פעילות חברת הבת לחברה, התחייבו בעלי השליטה להעמיד ערבויות בעלים בהיקף סביר, ככל שיידרש על מנת להבטיח תיק אשראי שלא יפחת מ-70 מיליון ש"ח, <u>למשך תקופה של 12 חודשים ממועד השלמת העסקה</u>. וכן נקבע כי ככל שיהיה ניתן להקטין את הערבויות מבלי**

שתיק האשראי יפחת מ-70 מיליון ש"ח כאמור, לא נדרש לאשר את הקטנת הערבויות באורגני החברה.

במקרה זה חלפו 12 חודשים ממועד השלמת העסקה וכן תיק האשראי לא פוחת מ-70 מיליון ש"ח ולכן אנו סבורים שהחברה אינה נדרשת לאשר את הסרת הערבות של בעל השליטה כאמור באופן פרטני".

710. אלא שעל פני הדברים הסבר זה אינו נכון.

711. התנאי שניתן יהיה להקטין את הערבות אליו התייחסה עו"ד רבי לא איפשר שהחברה תעמיד ערבות במקום בעל השליטה ללא שינתנו לכך האישורים הנדרשים על פי דין. כל שנאמר בו הוא שאם בעל השליטה יכול להשתחרר מן הערבות, מבלי שתיק האשראי של החברה יפגע, הוא רשאי לעשות זאת, **מבלי** לקבל את אישור החברה. לא נאמר בשום אופן שהחברה תהיה רשאית לקחת חלק באותו שחרור ולבצע עסקה שלבעל השליטה יש בה ענין אישי ,כאשר היא לוקחת על עצמה התחייבות שלא היתה לה, הכל בלי שיתקבלו האישורים הנדרשים על פי דין לעסקה כזו. גם לא ניתן לעשות כך.

712. אלא שחברי הדירקטוריון לא תהו על כך, לא ביקשו לעיין בנוסח ההסכמות שהושגו במסגרת העסקה להכנסת פעילות גיבוי איתן לחברה, או להבין את פשרן, ולא ביקשו להבין על מה מבוססת עמדת יועציה המשפטיים של החברה, שעל פניה מציגה עמדה חריגה בגדרה עסקה שלבעל השליטה יש בה ענין אישי לא תאושר באישור משולש. הם גם לא ביקשו חוות דעת בכתב בנושא.

713. לנוכח האמור בפרק זה, החלפת ערבותו של אריאל פרדו בערבות החברה נעשתה בניגוד לדין והיא גם עדות נוספת להפרת החובות של נושאי המשרה של הקבוצה, לרבות של חברי הדירקטוריון, כלפיה.

IX <u>כשלים חמורים בעבודת דלויט, רואה החשבון המבקר</u>

714. רואה החשבון המבקר של הקבוצה בכל התקופה הרלבנטית לדוח זה היתה דלויט, שהיא אחת מפירמות רואי החשבון המובילות בישראל. היא חברה ברשת הפירמות הבינלאומית Deloitte, הנמנית על ארבע פירמות רואי החשבון הגדולות בעולם (המכונות - "The Big Four").

715. דלויט שימשה כרואה החשבון המבקר של הקבוצה בכל התקופה הרלבנטית לדוח זה. במסגרת זאת, דלויט סקרה וביקרה את דוחותיה הכספיים של הקבוצה.

716. נציגי דלויט גם נכחו בישיבות דירקטוריון ובישיבות ועדת הביקורת, והציגו מצגות לקראת אישור הדוחות.

העתק מצגות דלויט בעניין ממצאי הביקורת שערכה ביחס לדוח השנתי לשנת 2020 ו-2021 מצ"ב <u>**כנספח 20**</u>.

717. דלויט צירפה חוות דעת מטעמה לדוחות הכספיים השנתיים של הקבוצה במסגרתן אישרה כי הם משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקבוצה לפי דעתה. זו לשון חוות הדעת מטעמה של דלויט לדוחות הכספיים לשנת 2021:

"ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על-פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה

של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010".

718. כמו כן, דלויט צירפה לדוחות הכספיים הרבעוניים דוחות סקירה, שאישרו גם הם כי המידע ערוך בהתאם לתקן הרלוונטי וכי המידע הכספי המוצג בדוחות ממלא אחר הוראות הגילוי הקבועות בדין. כך למשל, נכתב בדוח הסקירה שצורף לדוח הכספי ליום 31.3.2022 :

"מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970".

719. נדמה שבשלב זה לא יכולה להיות מחלוקת כי למרות האמור בחוות הדעת ובדוחות הסקירה של דלויט הרי שהדוחות הכספיים של הקבוצה לא שיקפו במשך תקופה ארוכה את מצבה הכספי. אכן, גם לפי דוח אסיאג, אשר דלויט הבהירו כי גויס לעבודתו ביוזמתם וכי הם ליוו את עבודתו מקרוב, דוחות הקבוצה דרשו הצגה מחדש באופן מהותי.

720. כמו כן, כמפורט בדוח זה בהרחבה, הנכס העיקרי של הקבוצה, הלא הוא אשראי הלקוחות, תואר בדוחות בהתעלם מכך שחלקו הגדול הורכב מאשראי רע שהלך ונאגר עם השנים, וממילא כל התיאורים לגבי היקף הפיגור לו כפוף תיק האשראי, היקף החובות המסופקים והמח"מ של תיק האשראי, הם כולם מטעים ושגויים באופן מהותי.

721. כפי שיפורט להלן, מבלי שיהיה בכך כדי למצות או להוריד מדלויט נטל כלשהו המוטל על כתפיה לאחר שמסרה את חוות הדעת ואת דוחות הסקירה הנ"ל, הרי שאין מנוס מן המסקנה כי דלויט התרשלה ולא מילאה את תפקידה. לולא היתה חוטאת בכך, לא היתה מוסרת את חוות הדעת ואת דוחות הסקירה.

722. לפני שנפרט נציין כי דלויט לא מסרה לנאמנים חרף דרישתם את ניירות העבודה שלה, ונראה שהדבר מלמד כי מה שימצא בהם יפעל לרעתה. מכל מקום, כדי להגיע למסקנה הנ"ל די באמור להלן ואין צורך בניירות העבודה.

IX.א. <u>לפי הצגת הדברים של דלויט היא לא הכירה במידה הנדרשת, וגם לא במידה הקרובה לנדרשת, את הקבוצה ואת התנהלותה; והתעלמה באופן מופגן מכשלים ברורים הנוגעים להתנהלות הקבוצה; דלויט התחילה לפעול לשם הכרת הקבוצה רק לאחר 30.6.2022</u>

723. בזמן אמת, דלויט הציגה כי היא מכירה את החברה (והקבוצה) היטב. כך למשל, נציג דלויט ציין בישיבת הדירקטוריון שנערכה ביום 25.2.2021 שהם "**מכירים את החברה ויודעים לאן לכוון ואילו בחינות אנו רוצים לחדד והיכן לבצע יותר דגימות**".

724. הכרות של הקבוצה היא גם תנאי בסיסי כדי שדלויט תוכל לבצע את מלאכתה כרואה חשבון מבקר.

725. אלא שלפי הצגת הדברים של דלויט עצמה בחקירתו של רו"ח פלדבוי בידי הנאמנים, דלויט לא הכירה ולו באופן בסיסי את הקבוצה והתנהלותה, לא כל שכן במידה הנדרשת לרואה החשבון המבקר של הקבוצה, ולצורך בקרה וסקירה של הדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים.

726. לפי הצגת הדברים שלה, דלויט לא טרחה לבדוק ולו נושאים בסיסיים כגון תהליך החיתום של הקבוצה, אופן קבלת האישורים הפנימית לשם אישור עסקה בקבוצה, דרך הטיפול של הקבוצה בכשלי פירעון, ועוד.

727. לפי הצגת הדברים של דלויט עצמה היא מעולם לא טרחה לבדוק, ולו מדגמית, כרטסות של לקוחות, או לבקש ניתוחים בסיסיים של היקף השיקים החוזרים או של השיקים שלא נפרעו והוחזרו ללקוח, או אילו מסמכים נדרשים על ידי הקבוצה לשם הענקת האשראי, ולו במסגרת עסקת הניכיון עליה התבססה הקבוצה.

728. אדרבא, גם כאשר, מבלי ששאלה, הזדקרו בפניה של דלויט כשלים ברורים בנוגע לאופן ההתנהלות של הקבוצה, לרבות כי הקבוצה לא פועלת על פי אף נוהל כתוב, כך שהענקת האשראי היא לפי "תורה שבעל פה", בחרה דלויט להתעלם מהם לגמרי.

729. מהצגת הדברים של דלויט עצמה עולה כי הפעם הראשונה שהיא מצאה לנכון לנסות ולהכיר את הקבוצה היתה בשלב המאוחר, לאחר 30.6.2022, שלב פרסום החשדות למעילה. או אז היא נדרשה לכרטסות הלקוחות, לבירור מול גורמים חיצוניים ועוד.

730. להלן יפורטו הדברים בהרחבה.

731. <u>**ראשית**</u>, **דלויט הציגה שלא הכירה, ולו הכרות בסיסית, את "תהליך" החיתום בקבוצה** (והמילה "תהליך מופיעה בגרשיים כי ראינו שלא היה תהליך שכזה, אלא שדלויט לא ידעה זאת משום שלא טרחה לברר דבר בנושא מהותי זה).

732. כך, דלויט הציגה שלא ידעה אפילו **מה הם המסמכים (ולו הבסיסיים) שדורשת הקבוצה כדי לבצע עסקת ניכיון, אותה עסקה עליה מבוססת פעילות הקבוצה כולה או עיקרה (תלוי בתקופה), שעל בסיסה העניקה הקבוצה מיליארדי** ₪.

733. רו"ח פלדבוי אמנם התחיל להשיב שהוא חושב שהחברה דורשת "**הסכם או כל מיני דברים שבאים להבטיח את ה... החזר האשראי**" (למרות שכאמור הסכמים כאלו לא נדרשו) [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 16 ש' 7 עד עמ' 17 ש' 3]. ואולם בהמשך הוא נאלץ להבהיר שהוא בעצם לא יודע דבר בנושא מהותי זה. לא אם הקבוצה דרשה חשבונית בין הלקוח למושך. לא אם הקבוצה דרשה הסכם בין הלקוח למושך. לא אם הקבוצה ראתה לעצמה לבקר בפרויקט שהלקוח בונה עבור המושך או כל כיו"ב:

> **"נאמן, רענן קליר: אני רוצה לדעת אם אתה יודע אם הם בדקו הסכמים כאלה?**
>
> **עו"ד יאנה רבינוביץ': השאלה כאן לא הייתה מה אתה (לא ברור) לגבי זה, השאלה הייתה האם אתה יודע להגיד לי מה החברה עשתה?**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: מה שתיארתי לך זה מה שאני מבין, תיארתי.**
>
> **נאמן, רענן קליר: לא. אבל זה חשוב לי לדעת אם אתה יודע, זאת אומרת אתה לא יודע אם כן או לא לקחו, בדקו הסכם בין הלקוח למושך?**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: ואיי אני לא יודע. בטח לא ברמה... לא יודע להגיד. כזה דבר ברמת ביטחון.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי. אתה יודע להגיד אותו דבר, או לא יודע, יודע או לא יודע להגיד אם הם ביקשו מהלקוח חשבונית שהוא הוציא למושך בגין אותם צ'קים שהוא רוצה לנכות?**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: לא יודע לענות לך.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אתה יודע אם הם בדקו את משהו על העסקה בין הלקוח למושך? נגיד אם הוא אומר, עשיתי פרויקט קיבלתי צ'קים על זה שאני עושה פרויקט בנייה. אם הם ראו לעצמם לבדוק את הפרויקט, נסעו לשם, ראו?**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: לפי מה שתיארו לי.**
>
> **נאמן, רענן קליר: כן?**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: ממה שאני זוכר תיארו לי שעשו... עשו דברים שקשורים באמת מבחינת ה... ההצדקה העסקית למתן האשראי.**
>
> **נאמן, רענן קליר: לא אבל מה הם—**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: אם ביקרו או לא ביקרו אני לא יודע.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי. אוקי.**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: אז אה..."**[112]

734. כך, דלויט הציגה שלא ידעה אם הקבוצה **בודקת עבר פלילי או חדלות פירעון של הלקוח**:

> **"נאמן, רענן קליר: ידוע לך אם החברה הייתה בודקת למשל אם הלקוח שמבקש את האשראי היה לו עבר פלילי?**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: אני חושב שזה חלק מהנוהל, אבל אני... עוד פעם אני לא.. זה לא.**
>
> **נאמן, רענן קליר: רק אם אתה יודע. כמו שיאנה הבהירה אני מבקש לדעת מה אתה יודע על מה שהם עשו לא...**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: אני לא יודע לענות על זה.**
>
> **נאמן, רענן קליר: לא יודע. ועל למשל אם הוא היה תחת הליכי חדלות פירעון אם הם בדקו את זה? אתה יודע אם הם בדקו או לא?**

---

[112] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 20 ש' 23 עד עמ' 21 ש' 23.

נחקר, רן פדלבויט: אה... למיטב ידיעתי את הנושא הזה הם היו בודקים.

נאמן, רענן קליר: של חדלות פירעון?

נחקר, רן פדלבויט: את המצב הפיננסי שלו דרך... דנץ זה.

נאמן, רענן קליר: לא, דרך דנץ אני מבין אבל למשל לבדוק באתר הממונה, בכונס הרשמי אתה לא יודע אם הם בדקו או לא?

נחקר, רן פדלבויט: <u>לא יודע</u>.

נאמן, רענן קליר: אוקי."[113]

735. מדובר בנושאים בסיסיים שלא יעלה על הדעת שרואה חשבון מבקר לא יכיר אותם, שהרי יש להם השלכה מהותית על הקבוצה, עסקיה ודוחותיה הכספיים. מעבר לכך, נזכיר שהדוחות כוללים תיאורים שמתפארים בהליך החיתום הקפדני של הקבוצה, וגם משום כך כמובן שהיה על דלויט לברר מה הוא כולל ולברר שהוא אכן קיים, וקפדני כפי שהוא מתואר. ואם אין זה המצב (וזה לא היה המצב כלל) מובן שהיה עליה להתנגד לכך שכך ייכתב.

736. **<u>שנית</u>, דלויט הציגה שלא הכירה, ולו הכרות בסיסית, את דרך קבלת האישורים בתוך הקבוצה לשם אישור מתן האשראי**, וגם בעניין זה לו היתה טורחת דלויט לברר זאת, היתה למדה מיד שאין כל דרך קבועה כזו, קרי, אין זה ברור מי הוא שבסמכותו לאשר מתן אשראי, בקבוצה שכל עיסוקה במתן אשראי, במיליארדי ₪ בשנה.

"נאמן, רענן קליר: אוקי. ואתה מכיר איזה תהליך או איזה שרשרת אישורים פנימית הייתה בין אותם בעלי זכויות חתימה? בעלי זכויות חתימה זה היה יכול להיות נגיד ולריה שישנה—ישבה בסניף נכון?

נחקר, רן פדלבויט: כן.

נאמן, רענן קליר: בסניף תל אביב? אז אני אומר אתה מכיר איזה תהליך שאמר... ש... שזה צריך איזה אישור? אמרת קודם שעד סכום מסוים זה רק הסוכנים אז התכוונת שדובי וולריה בעצם מוציאים לפועל את העסקה אם זה מתחת לסכום שציינת?

נחקר, רן פדלבויט: כן.

נאמן, רענן קליר: אני מבין.

רו"ח איציק עידן: לא אבל למיטב ידיעתך כולל ההוראה לבנק לשלם? מספיק את השניים האלה?

נחקר, רן פדלבויט: <u>את זה אני לא יודע לענות</u> ... אני יודע שגם ולריה הייתה יחד עם לנה?

נאמן, רענן קליר: אלנה. כן."[114]

737. כל שהציג רו"ח פלדבוי שהוא יודע, הוא שקיים סכום שמעליו נדרש אישור ועדת אשראי, וכי הוא מודע לכך שהסכום הזה לא מעוגן בכתב, ובכלל שהיתה "**הרבה תורה שבעל פה**":

"נאמן, רענן קליר: תוכל להיזכר גם, יש לנו זמן יחד אבל, אותו סכום שאמרת שהוא הקו פרשת המים מתחתיו הסוכן מעליו וועדת האשראי, אתה יודע מהו?

נחקר, רן פדלבויט: אני מקווה שאני לא טועה אבל אני זוכר שזה היה משהו כמו 700, 750 אלף שקל משהו כזה. זה היה...

---

[113] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 23 ש' 5-19.

[114] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 32 ש' 17 עד עמ' 33 ש' 9.

נאמן, רענן קליר: אוקי. ממה שאנחנו ראינו הסכום הזה של 750 נקבע בשלב יחסית מאוחר, זה סכום ש...

נחקר, רן פדלבויט: לפי מה שאני זוכר...

נאמן, רענן קליר: אוקי אתה זוכר אם היה תיעוד לסכום הזה? נגיד בשנת 2020 בשנת 2021, היה תיעוד לסכום שמעליו צריך וועדת אשראי או שיכול להיות שלא?

נחקר, רן פדלבויט: לא, לא זוכר שהיה תיעוד על הסכום. היה סוג של הרבה כנראה תורה שבעל פה. הרבה דברים תועדו בתוך הישות במסגרת הישיבות אשראי אצלנו."[115]

738. אשר לוועדת האשראי, שעמדנו לעיל על הכשלים בקשר אליה, רו"ח פלדבוי הסביר **כי אפילו לא ביקש פעם אחת פרוטוקול שלה** (שאז היה מגלה שאין כזה...):

"נאמן, רענן קליר: דיברת קודם על וועדת האשראי ראית פעם פרוטוקול של וועדת האשראי?

נחקר, רן פדלבויט: אני לא זכור לי.. פרוטוקול. של וועדת אשראי.

נאמן, רענן קליר: ביקשתם לקבל כזה פרוטוקול?

נחקר, רן פדלבויט: עוד—אנחנו פחות ביקשנו את הנושא של וועדת אשראי כי מבחינתי ההחלטה איך לנהל את העסקים של החברה זה עניינה של החברה. אני יותר התמקדתי בפרוטוקול של... הניתוח הלקוחות הבעייתיים מה שנקרא לצורך הפרשה ספציפית ולצורך הפרשה כללית. זה הפרוטוקול שעמדנו על כך וקיבלנו."[116]

739. רו"ח פלדבוי לא ידע למסור פרטים נוספים לגבי ועדת האשראי כמו **מי הם חבריה, מתי היא מתכנסת, וכיצד מיישמים את החלטותיה** [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 37 ש' 20 עד עמ' 38 ש' 21].

740. לגבי אובליגו, רו"ח פלדבוי סבר שהאובליגו נקבע ללקוח (למרות שראינו שאובליגו נקבע, אם נקבע, למושך ולא ללקוח, מה עוד שלא היתה לכך כל נפקות או יישום) [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 38 ש' 22 עד עמ' 39 ש' 6].

741. עוד הסתבר, שרו"ח פלדבוי כן היה ער לכך שיש בקבוצה התנהלות בקבוצות ווטסאפ **אבל הוא לא ראה בכך דבר שדורש תשומת לב או בדיקה**:

"נאמן, רענן קליר: אוקי. אוקי. אתה מכיר את ההתנהלות של החברה של ההנהלה, של העובדים בווטסאפ? אתה מכיר את קבוצות הווטסאפ שהיו בחברה?

נחקר, רן פדלבויט: לא.

נאמן, רענן קליר: לא מכיר דבר כזה?

נחקר, רן פדלבויט: לא מכיר.

...

נחקר, רן פדלבויט: אני מה שאני כן אגיד לך שאני כן פעם שמעתי במסגרת ישיבות ש... שהם דיווחו כאילו לדוח נדמה לי של מבקר פנים או משהו כזה שיש דברים שאמרו אתם לא מתועדים, אז אמרו אנחנו סוגרים

---

[115] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 27 ש' 1-13.

[116] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 37 ש' 9-17.

<u>את הכל... במסגרת... הקבוצת ווטסאפ או משהו כזה, אבל אני לא מכיר את ה..</u>"[117]

742. רו"ח פלדבוי ידע להגיד שהישות לא מאפשרת ליישם הגבלה של אובליגו, אך לא הכיר לדבריו התנהלות עם קובץ אקסל נושם בניסיון להחיל מגבלה זו:

> **"נאמן, רענן קליר: אם אתה יודע אם בישות יש אובלגיו?**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: לא.. לא, לא יודע לענות לך על זה ב...**
>
> **נאמן, רענן קליר: אבל אתה כן יודע, אמרת את זה קודם, זה ככה גם הסבירו לנו שהישות גם אם היו כותבים באובליגו היא לא הייתה חוסמת את העסקה, נכון? זה היית יודע?**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: נכון.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אתה מכיר את הקובץ אקסל שהשתמשו בו לענייני אובליגו?**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: לא זכור לי שאנחנו התעסקנו עם זה."**[118]

743. **<u>שלישית</u>**, דלויט התעלמה התעלמות מופגנת מכך שלקבוצה לא היו נוהלים לעניין חיתום ולעניין אישור עסקאות, ומכך שהמבקר הפנימי ציין כשל זה, **פעם אחר פעם בדוחות שלו ובישיבות שסקרו אותן כמפורט לעיל, דוחות שרו"ח פלדבוי אישר שדלויט קראה** [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 36 ש' 22 עד עמ' 37 ש' 8].

744. מעבר לכך שלא ברור כיצד השלימה דלויט עם הכשלים עליהם הצביע המבקר הפנימי, לא ברור כיצד השלימה עם העובדה שדוחות הקבוצה מתהדרים בכך שלקבוצה יש "נוהלים" ובכלל זה נוהל חיתום ונוהל טיפול בכשלי פירעון, שכלל לא קיימים, כאשר היא יודעת על כך (לענין ידיעתה בדבר כך שלא היה נוהל טיפול בכשלי פירעון ראו נא: רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 85 ש' 7 עד עמ' 86 ש' 2).

745. רו"ח פלדבוי גם אמר כי יש חשיבות בעיניו לקיומו של נוהל [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 12 ש' 6 עד עמ' 13 ש' 5], תשובה תמוהה שכן הקבוצה כלל לא פעלה על פי נוהלים ולא ברור כיצד דלויט השלימו עם מצב זה (וכמפורט להלן רו"ח פלדבוי הוסיף ואמר כי למבקר הפנימי זה יותר חשוב ממנו, תוספת שאפיינה את דבריו של רו"ח פלדבוי, שניכר שביקש להעביר את האחריות בעניינים שונים מדלויט למבקר הפנימי ולהנהלת הקבוצה, אותה היה עליו לבקר).

746. במקום אחר הסביר רו"ח פלדבוי כי נוכח העדר נוהלים, דלויט העמיקו והרחיבו את הביקורת (הסבר תמוה לאור כך שהביקורת, גם אם באמת הורחבה, לא זיהתה את הכשלים הנרחבים והמהותיים בהתנהלות הקבוצה):

> **"נחקר, רן פדלבויט: <u>לכן אנחנו מבחינת רואי החשבון, אה... גם הערנו את זה לחברה. זה רשום את זה בניירות עבודה. יותר חשוב היינו צריכים לתת לזה מענה דרך החוות, כל עבודת הביקורת שלנו. זאת אומרת כל העבודה שלנו הייתה ללא הסתמכות על בקרות</u>.**
>
> **רו"ח איציק עידן: ללא הסתכמות על הבקרות שבחברה?**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: ללא הסתמכות על הבקרות.**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי ו... ל... למה כוונתך? כי אני רוצה בשפה...**

---

[117] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 36 ש' 9-19.

[118] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 39 ש' 22 עד עמ' 40 ש' 6.

נחקר, רן פדלבויט: כן.

נאמן, רענן קליר: לא של רואה חשבון.

נחקר, רן פדלבויט: ב...

נאמן, רענן קליר: של...

נחקר, רן פדלבויט: במילים אחרות, הרחבנו את הנהלים המבסיסים. זאת אומרת כמות הדגימות שהיינו, נדרשנו לעשות, הרבה יותר גדולה. היינו צריכים לקבל נגיד לאתגר דברים אז היינו צריכים לקבל אישורים חיצוניים, מגורמים חיצוניים ישירות אלינו. עשינו סעיפים כמעט, סעיפים מסוימים 100 אחוז מהם. זאת אומרת כל מיני דברים שנדרשנו לעשות כדי להתמודד עם הסוגיה הזאת של החברה".[119]

747. דלויט גם התעלמה משאר הכשלים אשר המבקר הפנימי עמד עליהם, ובין היתר שהקבוצה אינה מתעדת את פעילות ועדת האשראי, שבחלק מתיקי הלקוחות היה חוסר במסמכים, וכי הקבוצה אינה מבצעת חסימות אשראי במערכת הישות ללקוחות שחרגו מהאובליגו שנקבע להם. גם כשלים משמעותיים אלה בבקרה הפנימית של הקבוצה, היו אמורים כשלעצמם, להדליק אצל רואה החשבון "נורות אדומות" ביחס לאפשרות קיומן של תרמיות בקבוצה, אשר יכולות לגרום להצגה מוטעית מהותית בדוחות.

748. דלויט גם התעלמה מכך שהמבקר הפנימי עמד על כך שאין בקבוצה נוהל לשם הענקת אשראי במזומן, למרות שרו"ח פלדבוי אמר שההערה של המבקר הפנימי היא נאותה ובמקום [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 110 ש' 21 עד עמ' 120 ש' 4].

749. **רביעית**, ברור שדלויט **נמנעה מלהתקרב אל הישות**, שלא לדבר על בדיקת **כרטסות לקוח**, עד אשר החליטה לנסות ולהכיר את הקבוצה לאחר יוני 2022. **או אז למדה לראשונה על הקושי של הנהלת הקבוצה בעבודה עם מערכת הישות, ומצאה, הפתעה: הרבה פעולות, בלתי ברורות, בתוך הכרטסות:**

"נאמן, רענן קליר: תראה, מהחקירות שלנו עולה שהישות היא נקרא לזה, ככה לפחות הנהלה חוותה אותה, כמשהו נכה, זאת אומרת שהם היו צריכים לייצר לעצמם כל מיני אקסלים שהם היו עובדים איתם כי הישות לא הייתה נותנת להם ניתוחים. אתה מכיר סיטואציה כזאת?

נחקר, רן פדלבויט: אני יכול להגיד לך שב—אחרי הזה, ביולי או משהו כזה שראינו—ניסו לנתח כל מיני דברים ראינו את הקושי שלהם בהתמודדות הדברים".[120]

ובהמשך:

"נחקר, רן פדלבויט: תראה אני... אני רואה, אתה יודע, בדיעבד, אני רואה הרבה פעולות בתוך הכר—כרטסות שהם לא, הם לא ברורות. הם לא ברורות אבל אין עם מי לבדוק, מה קרה? מה זה? למה זה? יכול להיות שזה עשה עבודה, זה, תשמע זה כאילו כמו שאתה חי באיזה מישהו שלא מסביר לך מה נעשה שם? ואתה יודע מה, זה כזה מתוחכם, שמי שיש לו ... בדבר הזה."[121]

750. **חמישית**, בצד כך נראה שדלויט היתה ערה **ולו לחלק מן הרעות החולות של מערכת הישות לרבות** על השימוש הקיבוצי במשתמש (user) אחד, ולכך שלכל משתמש יש הרשאות גורפות:

"נאמן, רענן קליר: תיכף נדבר על המערכת אבל אתה יודע מה בהקשר של הזה של המערכת. לפי מה שאנחנו מבינים, כדי לייצר יתרת זכות,

---

[119] פרוטוקול חקירתו של רו"ח פלדבוי מיום 11.6.2023, עמוד 10 ש' 10-19.

[120] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 123 ש' 21-15.

[121] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 174 ש' 14-19.

ללקוח. בישות. זה יכול היה לעשות כל אדם. בלי לבקש כל מי שיש לו הרשאה להיכנס לישות בלי לבקש אישור נוסף? בהקלטה לא רואים את ההנהנון אז אתה צריך להגיד אם גם אתה מבין ככה?

נחקר, רן פדלבויט: אני לא הנהנתי. אבל...

נאמן, רענן קליר: לא הנהנת? אוקי.

נחקר, רן פדלבויט: אני חושב שמה שאמרת זה.. אני חושב שזה נכון. זאת אומרת מי שקיבל הרשאה, זאת אומרת אנשים שזוהו שהם מתעסקים עם ה... לקוחות ומתן אשראי קיבלו הרשאה לנושא הזה. לעמוד ב...

נאמן, רענן קליר: רגע אני אחדד שני דברים. 1. או אני אשאל, למה כוונתך "בנושא הזה"? כי ככל שאנחנו מבינים בישות לפחות ככלל זה יהיה נכון לומר שההרשאות שם הם גורפות. אין הגבלות ש...

נחקר, רן פדלבויט: כן אתה צריך לתת הרשאה.

נאמן, רענן קליר: כן.

נחקר, רן פדלבויט: זאת אומרת...

נאמן, רענן קליר: אבל ברגע שיש למישהו הרשאה—

נחקר, רן פדלבויט: אם אתה—

נאמן, רענן קליר: ברגע שיש לי לקו—נקרא לזה, יוזר שקוראים לו דובי 2. אז אני יכול לייצר את יתרת הזכות? נכון?

נחקר, רן פדלבויט: כנראה שאתה צודק.

נאמן, רענן קליר: וברגע שיש לי יוזר דובי 2. אני גם יכול לעשות כעיקרון אולי יש לזה איזה חריגים מינוריים כל מה שכל יוזר אחר יכול לעשות, אין אפשרות להגביל את דובי 2. אתה יודע להגיד? רק אם אתה יודע.

נחקר, רן פדלבויט: אני לא יודע להתייחס ברמה כזאת של ה... בתוך ה-, בתוך המערכת. חשוב להגיד שכמובן באספקטים של תהליכים של החברה, בסוף צריך לראות שגם אם פתחו, שכנגד זה או הוזרם אשראי או צ'קים או... או הדברים נמצאים בבנק. זאת אומרת צריך ל-, ל-... יש את הבקרות על הדבר הזה".[122]

751. ויודגש: הגישה הבלתי מוגבלת שהייתה לכל עובד בחברה למערכת הישות, מהווה כשל מהותי בבקרה הפנימית של הקבוצה, שכן גישה זו אפשרה לכל אחד לבצע מגוון רחב של פעולות (יצירת יתרת זכות, העברה בין כרטסות, קיזוזים, דחיית מועדי פירעון). הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר הפעולות נעשו תוך שימוש קיבוצי באותו משתמש (user). גם עניין זה כשלעצמו היה צריך להדליק נורות אדומות אצל רואה החשבון המבקר, שהיה צריך לתת לכך ביטוי בעבודת הביקורת (בין היתר על דרך הרחבת עבודת הביקורת ועריכת מדגם נרחב של פעולות שבוצעו בישות ועל ידי מי, מי אישר אותן, האם הן תקינות וכו').

752. כל אלו לא נעשו. גם לא קרוב לכך. וזאת, חרף מודעותה של דלויט לכך שמערכת הישות לא יכולה לספק בקרות מונעות:

"נחקר, רן פדלבויט: כן המערכת היא טיפשה זה דרך היוזרים בסופו של דבר זה איך שאתה מנהל אתה אפשר לדבר אתה יודע על כל דבר שאפשר לעשות בישות לא נכון הרי... אבל, בסופו של דבר מי שמתפעל אותה ואיך התהליכים בוצעו וכנראה... חיבור של מספר אנשים. בשיתוף פעולה כנראה עם לקוחות יוצר את הסיטואציה הזאת. אני לא רואה פשוט, אני

---

[122] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 28 ש' 3 עד עמ' 29 ש' 8.

לא חושב שזה קשור דווקא לישות. <u>הישות, מה לעשות? היא לא מערכת שנותנת לך בקרות מונעות זה לא המערכת שתיתן לך בקרות מונעות</u>".[123]

753. רו"ח פלדבוי גם היה ער לכך שהנהלת הקבוצה התקשתה לעבוד עם הישות וכי לכן עבדה עם אקסלים משלה, אך גם נושא זה לא צד את תשומת ליבו או נראה בעיניו כדורש בדיקה או תיקון:

"נחקר, רן פדלבויט: הם אמורים לראות את זה, זה אמור לקפוץ להם, לרן אני יודע שהיו מספר בקרות כאלה על כל מיני דברים שהוא הראה לנו. אני לא זוכר עכשיו את הכל

נאמן, רענן קליר: מה זה (לא ברור) האקסלים שלו אתה מדבר?

נחקר, רן פדלבויט: כן.

נאמן, רענן קליר: איזה, אתה בכל אופן אתה לא יודע איזה אקסלים מדובר?

נחקר, רן פדלבויט: <u>לא אני עכשיו.. לא זוכר. חייב להגיד את כל הזה, אבל היה לו כל מיני (לא ברור) או אינדיקציות של שינויים שכל מיני דברים כאלה שהיו אמורים להתריע אני לא זוכר אם היה סיפור של הושב ללקוח אבל זה נראה לי משהו ש... בניהול החברה היה צריך... כן להתייחס</u>".[124]

754. **<u>שישית</u>**, רו"ח פלדבוי לא ראה חשיבות ולא נכנס לרזולוציה של השאלה מתי תסווג עסקת אשראי כעסקת ניכיון ומתי כעסקת סולו (סולו משמע כאשר השיק אינו של מושך אלא של הלקוח, קרי שמדובר בעסקה שאינה עסקת ניכיון, שכולם, למעט רו"ח פלדבוי, כמפורט להלן, ראו בה ובצדק רב עסקה מסוכנת הרבה יותר) [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 141 ש' 6-11]. העובדה שהעסקה תסווג כעסקת ניכיון גם כאשר אינה כזו בוודאות אם השיק הוא מתאגיד קשור ללקוח, לא הטרידה אותו.

755. **<u>שביעית</u>**, דלויט אף לא הייתה מודעת לפרקטיקות חריגות המתרחשות בחברה כגון העברה בין כרטסות של לקוחות ומתן מקדמה "על החשבון". גם עליהן היא **למדה רק לאחר יוני 2022** (וכל שיש לעשות כדי ללמוד על כך הוא להוציא דוח על מקדמות מן הישות ולשלוף מספר כרטסות ולהבחין בהעברות הרבות). רו"ח פלדבוי הכיר בכך **שזה משהו שצריך לנתח** והוא ניסה לומר שהאחריות לכך היא על החברה, אלא שכמובן שאין ניתוח שכזה בחברה ולמרות שהוא סבור שצריך היה להיות כזה ניתוח הוא מעולם לא ביקש שיערכו אותו או לקבלו:

"נאמן, רענן קליר: <u>אתה מכיר מצב שהיו נותנים, נקרא לזה, מקדמות מתוך מחשבה שמתוך זמן קצר או אחר יקבלו צ'קים או את ה- נקרא לזה את התמורה בגינם?</u>

נחקר, רן פדלבויט: <u>לא כל כך הכרתי את זה</u>. זה דברים שנתקלתי, כנראה זה עוד פעם, למיטב ידיעתי זה כנראה גם לא כזה... תראו בסופו של דבר אנחנו חיים בעולם של מהותיות.

נאמן, רענן קליר: ברור.

נחקר, רן פדלבויט: אני—אני לא זאת אומרת אני דברים שהתבררו לי בדיעבד אחרי זה, שראיתי שהיו מספר מקרים כאלה, אנחנו לא הכרנו אותם. אבל לא ראיתי שזה בסכומים, לפחות מה שאני ראיתי לא ראיתי בסכומים גדולים. ואני לא יודע, לא ראיתי את התמונה הכוללת אבל לא, לא היינו מודעים להזרמה נגיד מקדמית.

נאמן, רענן קליר: אבל מה הכוונה לא ראית את התמונה הכוללת? זאת אומרת ראית מקרים ספציפיים?

---

[123] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 143 ש' 19 עד עמ' 144 ש' 3.

[124] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 102 ש' 15 עד עמ' 103 ש' 2.

נחקר, רן פדלבויט: בדיוק.

נאמן, רענן קליר: זאת הכוונה?

נחקר, רן פדלבויט: נכון.

נאמן, רענן קליר: וגם את זה אתה אומר ראית בדיעבד? זאת אומרת בדיעבד הכוונה אחרי פיצוץ הפרשה, אחרי יוני 22?

נחקר, רן פדלבויט: נכון. אחרי, אחרי יוני 22.

נאמן, רענן קליר: אוקי. מה לגבי הנושא של העברה בין כרטסות לזה היית ער לפני יוני 22?

נחקר, רן פדלבויט: לא, לא הייתי ער לפעולות שנעשו ברמת חלק העסקאות שהתגלו לי. אחרי יוני 22.

נאמן, רענן קליר: לא, אבל ידעת שיש כזאת פרקטיקה של להעביר בין כרטסות לפני יוני 22?

נחקר, רן פדלבויט: לא. לא. לא ידעתי שיש כזו פרקטיקה.

רו"ח איציק עידן: שניתן לעשות את זה בקלות יחסית כאילו? בלי הרשאות? בלי... בלי אישורים?

נאמן, רענן קליר: לא זה אותה פעולה שדיברנו קודם בישות, זאת אומרת אם יש לך הרשאה להקים יתרת זכות, יש לך גם הרשאה לבצע את העברה הזאת.

נחקר, רן פדלבויט: כן. אבל זה בעיניי עוד הפעם, זה משהו ש... בהסתכלות פנימית של ניהול הסיכונים, וניהול התהליכים זה משהו שצריך לנתח.

נאמן, רענן קליר: אמ הממ. צריך לנתח כוונתך שההנהלה הייתה צריכה לנתח את זה?

נחקר, רן פדלבויט: כן. שההנהלה הייתה צריכה לנתח ולקבל הסברים כחלק מהעבודה מול... הצוותים זה הדרך שלה בעצם לבוא ולבקר את הפעולה—את הפעולות שנעשות. הם יושבים על הישות".[125]

756. **שמינית**, דלויט גם לא הכירה שהקבוצה נטלה שיקים לפיקדון. לדברי רו"ח פלדבוי הוא למד גם על כך רק לאחר חודש יוני בשנת 2022, והוא לא ידע להסביר את התופעה למעט שהנהלת הקבוצה הסבירה לו ששיק הפיקדון נלקח מלקוח חדש כ"דמי רצינות", הסבר תמוה שכן באותה העת כבר לא היו לקבוצה לקוחות חדשים [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 157 ש' 6 עד עמ' 159 ש' 8].

757. **תשיעית**, דלויט גם לא הכירה את הפרקטיקה החריגה בגדרה היו ללקוחות יתרות זכות נמשכות אלא למדה (גם) עליה רק לאחר יוני 2022 (וגם על פרקטיקה זו ניתן היה ללמוד באמצעות דוח שקל להפיק מן הישות) [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 156 ש' 5-21].

758. **עשירית**, לפי הצגת הדברים של דלויט נראה שהיא כלל לא הכירה את סניף הצפון, מנוע הצמיחה (כביכול) של הקבוצה. דלויט אמנם תכננה לבקר בסניף במסגרת הביקורת השנתית לשנת 2021, אך הביקור לא יצא לפועל [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 139 ש' 8-16]. גם המתואר לעיל לגבי אופן ההתנהלות מול סניף צפון והליקויים והכשלים הקשורים בכך, נעלם לחלוטין מעיניה של דלויט, באופן תמוה, ובעצם לא כל כך תמוה, הואיל ונראה שדלויט, לפי הדברים שלה, פשוט לא מצאה לנכון לשאול או לברר דבר וחצי דבר, גם לא במקרים שזועקים לכך.

---

[125] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 145 ש' 5 עד עמ' 146 ש' 19.

759. למשל, כאשר דווח, במעמד ישיבת הדירקטוריון שאישרה את הדוחות הכספיים למרץ 2022, על היעלמות של מאות אלפי ₪ במזומן, בסניף צפון, הדבר לא הביא את דלויט לבירור המשך כלשהו, ואפילו לא למחשבה שאולי יש להשהות את אישור אותם הדוחות. כך למשל כאשר הוצג לרו"ח פלדבוי כי לפי שנמסר לנאמנים, כספי המזומן שנעלמו בסניף צפון היו רשומים על משתמש (user) של ולריה גניץ שאינה עובדת בסניף צפון, ניכר היה שהוא כלל לא מודע לנושא ולא בירר לגביו בדל בירור. אדרבא, רו"ח פלדבוי הלל את החברה על כך שהיא עצמה חשפה את הכשל ולא גורם חיצוני [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 14.6.2023, עמ' 108 ש' 22 עד עמ' 111 ש' 6].

760. **<u>מעבר לכל אלו</u>**, ואם רוצים להתרשם ממידת חוסר הרצינות של דלויט, נדמה שדי לקרוא את הדברים הבאים של רו"ח פלדבוי, על כך שבמגזר הערבי יש כנראה **אספקט תרבותי שנותן ערך מיוחד ומידת וודאות גדולה לפירעון של שיק "סולו" שמוסר הלקוח** (שיק שאין מאחוריו כלום), כי הדבר מלמד על "**לקיחת אחריות**". לדבריו, כך הסבירו לו רן קאירי ואולי גם דוד טל, הסבר שכמובן לא מצוי בדוחות הקבוצה ולא נשמע מפי איש מן הנחקרים, שכולם הסבירו אחרת: שיק סולו הוא שיק מסוכן.

"נאמן, רענן קליר: אוקי. מה אתה עושה באותו דוגמא עם צ'ק סולו?

נחקר, רן פדלבויט: <u>לצורך העניין צ'ק סולו, בטח כמו שאמרתי לכם במגזר הזה, זה צ'ק... מאוד—על פניו אני שם בצד את מה שהתברר אולי בדיעבד הוא מאוד חזק, הוא טוב. הפוך זה,</u>

נאמן, רענן קליר: זאת אומרת,

נחקר, רן פדלבויט: זה לקיחת—זה לקיחת אחריות. הוא לא... זאת אומרת,

...

נחקר, רן פדלבויט: כן אני אומר פשוט, הנטייה שלו מה שנקרא המגזר,

נאמן, רענן קליר: כן?

נחקר, רן פדלבויט: שגם אני לא יודע אם זה אספקט תרבותי.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רן פדלבויט: אני לא יודע. אבל... כאילו שהוא לא נותן... צ'ק שלו, או כאילו לקוח—

נאמן, רענן קליר: שהלקוח נותן צ'ק שלו.

נחקר, רן פדלבויט: שלו. זה... הוא לוקח על זה... כאילו זה רמת ביטחון כאילו אתה יודע, הכי... הכי גבוהה.

נאמן, רענן קליר: עם החזה נפוח כמו שאתה עושה עכשיו.

נחקר, רן פדלבויט: אני לא... לא יודע.

נאמן, רענן קליר: לא כי לא רואים את זה בהקלטה אני מנסה לשדר.

נחקר, רן פדלבויט: אני לא...

נאמן, רענן קליר: (לא ברור)

נחקר, רן פדלבויט: (לא ברור) כאילו משהו כזה. אבל זה..

נאמן, רענן קליר: לא, לא, לא. אנחנו מדברים, מותר לדבר על מגזר ערבי.

נחקר, רן פדלבויט: תראה זה גם לא כלומר ב... זה לא יוצא אז כאילו,

נאמן, רענן קליר: לא זה הכל—

נחקר, רן פדלבויט: שלא יישמע שאני חס וחלילה איזה...

נאמן, רענן קליר: לא, לא,

נחקר, רן פדלבויט: אבל זה מה שטוב. שזה כאילו אחד הדברים המשמעותיים שאצלם הדבר הזה זה כאילו לקיחת אחריות זאת אומרת גם אם לצורך העניין מושך לא.. היה בעיות עם המושך, הלקוח. הוא לוקח אחריות על זה. זה ככה הם עובדים כבר שנים.

נאמן, רענן קליר: ובכל הקשור לגיבוי, אני עוד פעם שואל כי אמרת שיש לך ניסיון עם דברים אחרים, מי שהציג את זה, מי בעצם הציג לכם את זה? אייל רוזן? קהירי?

נחקר, רן פדלבויט: אה... תראה, באמת... ב... אני חושב שמי שהציגו לנו את זה בצוות זה... בטח רני קהירי. ואני חושב, קודם גם דודו טל. דרך אגב.[126]

IX.ב. דלויט, שלפי הצגת הדברים שלה, לא ערה לתהליך הקלוקל של הענקת האשראי, ולכך שהוא מזמין אשראי רע, נותנת גושפנקא ולמצער לא הבחינה בכך שהקבוצה מסווה ומסתירה את האשראי הרע באמצעות גלגול

761. באופן תמוה, כאשר נשאל רו"ח פלדבוי לגבי תופעת הגלגול, נראה היה שהוא מבקש לגבות את התופעה שכמפורט לעיל "מרפאת" כל כשל פירעון באמצעות גלגול, דחיה, הזזה או פריסה של השיקים. בתחילת דבריו, הוא הציג שהוא רואה בה חלק משגרת העבודה של חברת אשראי חוץ בנקאית:

"נחקר, רן פדלבויט: אז קודם כל בפרקטיקה אין כזה דבר... לא היה פרטיקה שאנחנו הכרנו בגיבוי של פריסת חובות. לא היה כזה דבר. אנחנו לא הכרנו כזאת פרקטיקה. המשפט פה הוא... באופן כללי פחות מייצג את—את דעתנו המקצועית.

נאמן, רענן קליר: אז תסביר בבקשה, מה? מה?

נחקר, רן פדלבויט: אני מסביר. שפשוט ההחלפת צ'ק בצ'ק, זה חלק מ... מהשגרה של עבודת חברת אשראי חוץ בנקאית. אתה, יש לך לקוח שלצורך העניין צ'ק או—

נאמן, רענן קליר: כן. זה הבנתי.

נחקר, רן פדלבויט: או חוזר או הולך. או הולך או מבקש ממך תשמע אני רוצה להסדיר את זה בדרך אחרת. אז אין בעיה, אז אתה או שאתה מקבל או שאתה לא מקבל. וכו'. זאת אומרת זה משהו שהוא מאוד נפוץ. זה לא—זה לא הסדר פריסה".[127]

762. כאשר נשאל רו"ח פלדבוי אז מתי בעצם הוא רואה חוב ככזה שנכנס לפיגור, הוא היסס מעט, ובכל זאת נותר בדעתו שבמקרה של גלגול, הפיגור חוסל, ונוצרה "עסקה חדשה" שכן נעשה **חיתום מחדש** (אף כי כפי שראינו, בקבוצה לא היה תהליך חיתום מלכתחילה; ובכל הקשור לגלגול, לא נעשה אפילו חיתום למראית עין; די היה בהודעת ווטסאפ כדי לגלגל את השיק):

"נאמן, רענן קליר: מתי אתה רואה חוב כחוב שנכנס לפיגור?

נחקר, רן פדלבויט: מתי אני רואה חוב שנכנס לפיגור?

נאמן, רענן קליר: כן.

נחקר, רן פדלבויט: אתה שואל אותי כרואה החשבון?

נאמן, רענן קליר: כן וודאי.

---

[126] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 34 ש' 15 עד עמ' 35 ש' 22.

[127] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 43 ש' 12 עד עמ' 44 ש' 2.

נחקר, רן פדלבויט: כרואה—קודם כל, באופן כללי אם החברה, כהנהלה, מקבלת צ'ק אחר במקום, במקום הצ'ק הקיים אם זה על ידי מושך אחר או... או אותו מושך. זה לא משהו שמב—אין פיגור.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רן פדלבויט: זה חיתום מחדש, והתאריך.. אתה בודק את זה לפי העסקה החדשה. זה מהלך עסקים רגיל".[128]

763. וגם במקום אחר הקפיד רו"ח פלדבוי לומר כי כל גלגול או החלפה דורשים בחינה מחדש, או כלשונו "הסתכלות ואישור – סוג של אישור מחדש" (שמיותר לציין לא נעשה בקבוצה וממילא רו"ח פלדבוי מעולם לא יכול היה לראות שנעשה):

"נאמן, רענן קליר: תופעה של החלפת הצ'קים.

נחקר, רן פדלבויט: החלפה—החלפה.

נאמן, רענן קליר: אתה רואה בזה מהלך עסקים רגיל. אבל אני, מה שמסבירים כאן זה שחייב היה להיות ניתוח אתה אומר של החברה, מכבד את זה, אני רק אומר שאומר אוקי אז הגלגול, ההחלפה הזאתי היא תקינה או לא? זה, זה מה שאמרת שהחברה צריכה לנתח.

נחקר, רן פדלבויט: כן כי—כי כל פעולה כזאת, של החלפת צ'ק, בצ'ק, מחייבת תהליך של הסתכלות ואישור—סוג של אישור מחדש.

נאמן, רענן קליר: חיתום מחדש. אמרת קודם.

נחקר, רן פדלבויט: כן."[129]

764. ובמקום אחר רו"ח פלדבוי גם הבהיר כי אין פסול בכך שבדוחות הכספיים או האחרים של הקבוצה אין זכר לשיקים החוזרים ולשיקים שלא נפרעו והושבו ללקוח:

"נאמן, רענן קליר: רק על סוגית הצ'קים החוזרים והשאלה שלי היא זו, אני כקורא הדוחות איפה אני למד, על כך שיש צ'קים חוזרים או אני לא למד על זה כלום כי אני לא מצאתי בדוח איזושהי התייחסות לנושא צ'קים חוזרים זה מה שאני אומר.

נחקר, רן פדלבויט: אז בוא, בוא עוד פעם נחזור. המושג צ'ק חוזר מעלה שתי דברים. 1. האם כנגד אותו צ'ק התקבל צ'ק חדש?

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רן פדלבויט: שזה היה חלק ממהלך עסקים רגיל של העסק. שזה מה שאמרתי.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רן פדלבויט: לפעמים אתה יודע, אתה מחליף מושך במושך, סתם עם מה שאתה אפילו הראית לי. שעל פניו זה עוד יותר מחזק כאילו גם עסקה אחרת. כן? אתה עומד מאחורי זה ואתה... זה לצורך העניין יופיע לך, תחת האשראי שנתת. אוקי? לא, אתה לא תראה צ'ק חזר. מבחינתך עשית עסקה. ואני אומר, מהלך עסקים רגיל של העסק..."[130]

---

[128] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 76 ש' 22 עד עמ' 77 ש' 9.

[129] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 81, ש' 14-23.

[130] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 112 ש' 8 עד עמ' 113 ש' 8.

765. גם כאשר נשאל לגבי **שיק סולו**, כזה שניתן על ידי הלקוח עצמו, וממילא אותו לקוח יכול למסור במקום אותו שיק סולו, כאוות נפשו, שיק אחר שלו למועד נדחה, ואז עוד אחד נדחה, כך עד אין קץ, רו"ח פלדבוי לא ראה בכך בעיה, **באופן שקשה שלא להשתומם בפניו** (אם רואה חשבון מבקר של חברת אשראי חוץ בנקאית לא מבין שהחלפת שיק סולו בשיק סולו אחר היא מתכון פשוט להסוואת פיגור, מה יגידו אזובי הקיר?). אדרבא, הוא מצא לנכון לחזור גם בתשובה לשאלה זו, על התיזה המוקשית (לשון המעטה) שבמגזר הערבי שיק סולו הוא בעל חוזקה יתרה, שכן הוא בבחינת "לקיחת אחריות".

"נאמן, רענן קליר: אוקי. מה אתה עושה באותו דוגמא עם צ'ק סולו?

נחקר, רן פדלבויט: לצורך העניין צ'ק סולו, בטח כמו שאמרתי לכם במגזר הזה, זה צ'ק... מאוד—על פניו אני שם בצד את מה שהתברר אולי בדיעבד הוא מאוד חזק, הוא טוב. הפוך זה,

נאמן, רענן קליר: זאת אומרת,

נחקר, רן פדלבויט: זה לקיחת—זה לקיחת אחריות. הוא לא... זאת אומרת,

נאמן, רענן קליר: רגע אבל אם—אם אני נתתי צ'ק סולו לראשון לאפריל. ואני בא לקראת סוף אפריל ואומר אני רוצה לדחות אותו לראשון ליולי, אז בזה אתה אומר, מהלך עסקים רגיל?

נחקר, רן פדלבויט: בהנחה שזה—כן. זה למשל דברים ש... עוד הפעם, בהתנהלות של החברה, זה יכל היה לראות להחליט החלטות לגבי זה. אבל זה לא—איך החברה לוקחת סיכון או מנהלת סיכונים, זה בידיים שלי יותר, החלטות עסקיות".[131]

766. הואיל ורו"ח פלדבוי גם ניסה, כמצוטט לעיל, להותיר את הנושא כולו במגרש של הקבוצה, ניסה הנאמן רו"ח עידן להקשות ולשאול האם לפי התקנים גלגול שכזה, כאשר הלקוח לא פורע את השיק ומבקש לדחותו, לא מצביע על הגדלת סיכון. על כך השיב רו"ח פלדבוי כי אולי ניתן לפרש כך לפי התקן, אך זה לא מתאים לענף בו פועלת הקבוצה. בענף האשראי החוץ בנקאי ככה עובדים. עם גלגול:

"נאמן, רענן קליר: זה כאילו לא במגרש שלך?

רו"ח איציק עידן: אבל לפי התקנים זה לא באמת מצביע על הגדלת הסיכון של אותו אחד?

נחקר, רן פדלבויט: לא זה, תראה, אתה... זה נראה לפי התקן, שהוא יכול לדבר על זה. שיכול היה להיות פרשנות כזו אבל אמיתי, בענף הזה, בתחום הזה זה משהו מאוד מקובל.

רו"ח איציק עידן: אבל באופן כללי התקן אומר שקורה לנו כאלה...

נחקר, רן פדלבויט: כן.

רו"ח איציק עידן: דחיות ודחיות. והגדלת סיכון.

נחקר, רן פדלבויט: תראה...

רו"ח איציק עידן: אתה אומר בפעילות מימון חוץ בנקאית זה מקובל.

נחקר, רן פדלבויט: כן תראה בכל החברות.

רו"ח איציק עידן: לא אני אמרתי—כאילו אני שואל. קודם כל זה יש לי זמן שאלה.

נחקר, רן פדלבויט: אז התשובה היא נכון אבל, השאלה שלך או מה ... אתה צודק. זה, זה בדיוק המצב. זה גם לא המקרה ספציפית לגיבוי. אנחנו מדברים זה, זה הענף.

---

[131] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 77 ש' 10-22.

נאמן, רענן קליר: אבל אני מה שאני לא מבין.

נחקר, רן פדלבויט: אתה רואה את זה גם מהמדיניות החשבונית של כל החברות בענף.

רו"ח איציק עידן: שמה?

נחקר, רן פדלבויט: אין, אין התייחסות—המושג שאתה קורא לזה גלגול, פריסה, ככה עובדים בענף.

רו"ח איציק עידן: לא אני חושב שכן הם נותנים גילוי, חברות אחרת נותנות כן אולי גילוי על הפריסות מסוג כזה, כאילו פריסות מהותיות או פריסות.

נאמן, רענן קליר: מה שקראנו נבדיל כי הוא קורא פריסה להסדר, גלגול, כן? טוב על חברות אחרות נבדוק. אני לא רוצה סתם להגיד.

נחקר, רן פדלבויט: אין בעיה.

נאמן, רענן קליר: אבל... אבל בדוגמא עדיין שנתתי אני...

רו"ח איציק עידן: ככלל בחברות, אני חושב שלא היה—אין צורך לתת גילוי כזה? זה תופעה מאוד שכיחה בחברה?

נחקר, רן פדלבויט: זה תופעות מאוד שכיחות כן זה חלק מהלך עסקים הרגיל של ה... של הפעילות הזאת".[132]

767. ועל מידת הגמישות של דלויט, ניתן ללמוד גם מדבריו של רו"ח פלדבוי כאשר עומת עם כך שהפרקטיקה שהוא מציג לא תואמת את הדיווחים של חברות אחרות בענף, שלכל הפחות מצביעות על פיגור ממועד השיק המקורי. או אז הסביר רו"ח פלדבוי שדווקא הצגת פיגור ממועד השיק המקורי זה מה שיגרום לעיוות. עוד הוא הוסיף שבענף גם מקובל לאחז עיניים, כדי להתגבר על קשיים שנובעים למשל מרגולציה של בנקים. אלו לא מסכימים לקבל שיק דחוי למעבר לששה חודשים. לפיכך, כאשר מסכמים על קבלת שיק לשנה קדימה, מקבלים אותו בהתחלה לששה חודשים. ואז מחליפים אותו בשיק אחר לעוד ששה חודשים. לדבריו הוא "לא מתערב בזה" משום שהוא יודע "שזה החיים" [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 14.6.2023, עמ' 17 ש' 20 עד עמ' 21 ש' 22].

768. ובכל זאת, שאלנו, אם פעם אחר פעם ידחה השיק, איך יהיה פיגור? על כך השיב רו"ח פלדבוי שהוא מצפה **שהקבוצה תנתח את זה ותציף את זה בפניו**, גישה שהפוכה על פניה לגישה החקרנית בה מחויבים רואי חשבון לפעול, ולמעשה היא מנוגדת לפרשנותה הטבעית של המילה בקרה.

"נאמן, רענן קליר: אוקי. אבל בכל אופן אני רוצה לשאול, הרי לכאורה אם אתה את הצ'ק סולו הזה שנתת אותו כדוגמא, אתה קורא לו חזק וכן הלאה, אם כל פעם אני אדחה אותו אז, אז אף פעם לא יהיה פיגור שמבחינה עסקית ייתכן חלילה ש... שלא יודעים לשלם את הצ'ק.

נחקר, רן פדלבויט: אז, אז אני באופן כללי אני אומר, זה בדיוק התהליך שאנחנו כאילו מסתכלים גם על החברה ועל התהליכים שבה החברה באה לעשות ניתוח של הפרשה ספציפית והפרשה כללית. אנחנו כן מצפים שהדברים האלה יצופו ברמת ההנהלה, ויונתחו ויקבלו החלטות האם לצורך העניין פעם הבאה שהוא מביא לי צ'ק סולו אני מקבל או שאני אומר לו פה, אני רוצה עכשיו תפעיל עורך דין פועל לענייני גבייה. ככה החברה צריכה להתנהל".[133]

---

[132] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 77 ש' 23 עד עמ' 79 ש' 8.

[133] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 79 ש' 9-19.

769. תשובתו זו של רו"ח פלדבוי גם מתנפצת אל מול המציאות כפי שהוא עצמו הציג, בגדרה מעולם לא נעשה בקבוצה ניתוח שכזה, הוא לא ביקש ניתוח שכזה וממילא איש לא הציג לו ניתוח כזה:

"נאמן, רענן קליר: אבל אתה אומר, <u>אתה מצפה שהחברה תנתח, ההנהלה, אתה ראית פעם ניתוח כזה?</u>

נחקר, רן פדלבויט: אני יודע שיש... תראה, אני מקבל פרוטוקול של ישיבה. אני לא יושב בישיבות.

נאמן, רענן קליר: אבל עזוב, עזוב רגע ישיבה.

נחקר, רן פדלבויט: אני לא...

נאמן, רענן קליר: אני מדבר, אקסל, שאומר, הנה, <u>כל הצ'קים האלה בשפה שדיברנו כאן עכשיו גולגלו, והנה הניתוח שלנו ההנהלה מדוע אנחנו חושבים שזה טוב או לא טוב</u>, או וואטאבר. יש איזה ניתוח? אני לא ראיתי ניתוח כזה.

נחקר, רן פדלבויט: <u>אני לא ראיתי. אני לא ראיתי ניתוח כזה. אה... זה, זה מה שאמורים לעשות בתהליכי בחינה של</u>... דרך אגב, באופן רבעוני, צריך לשבת על היתרות ולעבור עליהם". [134]

<u>ובמקום אחר</u> –

"נאמן, רענן קליר: אמרת, סליחה לא אמרת. אתה יודע להגיד מה היקף המקרים שבהם לקוחות ביקשו לשלוף את הצ'קים מה-,

נחקר, רן פדלבויט: זה לא בחינה—

נאמן, רענן קליר: מהחשבון?

נחקר, רן פדלבויט: <u>זה לא בחינה שעשיתי</u>". [135]

770. אכן, קשה שלא להשתומם. קבוצה שכל עיסוקה במתן אשראי על בסיס קבלת שיקים, במסגרת עסקאות ניכיון, אך רואה החשבון המבקר לא מבקש לדעת כמה שיקים חוזרים או שיקים שלא נפרעו היו לה בכל רבעון או בכל שנה. יתר על כן, רואה החשבון לא מבחין בקושי שנובע מכך שכל גלגול מחסל את הפיגור כלא היה, שלא רק מייפה את מצבה של הקבוצה לעומת מצבה האמיתי בדוחות, אלא גם גורם לה לאגור צבר גדל והולך של אשראי רע.

771. מעבר לכך, הנושא הקריטי הזה לא זוכה לדיון או להתייחסות באף אחת מן המצגות של רואה החשבון המבקר לדירקטוריון, וגם לא עולה לדיון בדירקטוריון, כאשר לפי שהציגו הדירקטורים, כאמור לעיל, עמדתם הפוכה לזו של רו"ח פלדבוי שמגבה את תופעת הגלגול. הם הציגו את עצמם כמי שהזדעזעו ממנה. רק שהדירקטורים לא הכירו את עמדתו של רו"ח פלדבוי והוא לא זכה להכיר את עמדתם. כמה מצער שהם ישבו יחדיו בישיבות רבות כל כך ודווקא את הנושא ה"פעוט" הזה איש לא טרח להעלות כנושא לשיחה ... (לדברי רו"ח פלדבוי הדיון לא הגיע ל"רזולוציה כזאת") [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 118 ש' 11].

---

[134] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 79 ש' 20 עד עמ' 80 ש' 9.
[135] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 53 ש' 17-21.

772. יתר על כן, קשה שלא להשתומם כיצד רו"ח פלדבוי מרשה לעצמו להשקיף על הגלגול כעסקה חדשה, מבלי להבחין בכך שמדובר בעסקת אשראי עם חייב מועד, שכבר חטא בכשל פירעון, כך שמדובר באשראי בסיכון ומובן שסיכון האשראי עלה באופן מהותי לגביו. ודוק – רו"ח פלדבוי ער היטב לכך שאותה החלפה או גלגול נעשית על רקע כשל פירעון, כאשר הברירה היא נקיטה בהליכי הוצאה לפועל (ואגב כך הוא גם מנדב עצה מהי הדרך האפקטיבית ביותר לדבריו כדי לבצע גביה):

> **"נחקר, רן פדלבויט: דרך אגב, גם, גם, תוך קבלת החלטה שהם מוכנים לקחת תאבון סיכון שונה. כן? כי הוא רוצה, לא יודע, כל מה שקשור ל-**
>
> **נאמן, רענן קליר: וגם החלטה, אגב, גם היא מוכרת לנו היטב מחיי הפרקטיקה. שתשמע, לפתוח תיק הוצאה לפועל וכן הלאה, אני לא בטוח כמה זה יעזור לנו? גם זאת החלטה. אנחנו מכירים את זה ביום יום. אתה אומר אוקי יש לי צ'ק. הוא אומר שהוא ישלם. בוא נראה. עדיף לי מאשר לפתוח תיק הוצאה לפועל ולא יקרה כלום.**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: יש משהו במה שאתה אומר כי בסופו של דבר, אתה יודע איפה זה, זה יגיע בסוף... ל.. לתהליכים כלומר לא, לא, זאת אומרת כל הניסיונות**
>
> **נאמן, רענן קליר: נכון.**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: <u>לתת את הזה בסוף יגיעו לכדי טיפול משפטי, הוצאה לפועל, הפעלת חוקרים שיהיה פה—דרך אגב, אתם יודעים מה הכי משפיע על ה... על החברה הלאה מהמגזר?</u>**
>
> **נאמן, רענן קליר: נו.**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: <u>הכי, הכי זה איסור יציאה מהארץ. אתה עושה, אתה גורם להם איסור יציאה מהארץ כי זה חלק מהתהליך, אתה מקבל פתאום מוכרים לך איזה BMW שהם שמרו לא יודע מה. זה מה שקורה.</u>**
>
> **נאמן, רענן קליר: אוקי".**[136]
>
> **ובהמשך:**
>
> **"נחקר, רן פדלבויט: אני—אני חושב עוד פעם אני... אני לא רוצה כאילו זה ישמע כאילו אני חוזר אבל אני, אני בתפיסה שלנו, כפי שעבדנו עם החברה בעיקרון אם צ'ק הוחלף על ידי צ'ק שהוא צ'ק סולו. <u>והחברה הסכימה לקבל אותו על פניו אנחנו מבינים שאין פה, מה שנקרא גלגול צ'קים יש פה עסקה חדשה. עסקה חדשה שהחברה מוכנה מאלף סיבות החל מזה שכמו שהוא אומר לחסוך הוצאה לפועל היא מאמינה שהיא תצליח לגבות, היא צריכה לתת לו את הזמן אוויר שיסיים את הפרויקט יש, מיליון סיבות של החיים. אבל זה הייתה ההבנה שלנו, זה המסרים גם שקיבלנו מהחברה שזה הפרקטיקה".</u>**[137]

773. מכל מקום, כשהוצג לרו"ח פלדבוי היקף השיקים שהושבו ללקוח, בהיקף של 150 מיליון ₪ ברבעון אחד (!), כפי שעולה מבדיקות הנאמנים, ניכר כי היה מופתע, עד כדי כך, שהוא הסכים להגיד ש - "אולי" הוא היה שואל "קצת" יותר.

> **"רו"ח איציק עידן: תראה, ברבעון הרביעי של 2011. נכון?**
>
> **נחקר, רן פדלבויט: 2021?**
>
> **רו"ח איציק עידן: אה? 2021. סליחה. היו החלפות של כ-150 מיליון. זה נשמע...**
>
> **עו"ד יאנה רבינוביץ': אפשר רק להבין מאיפה הנתון הזה?**

---

[136] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 82 ש' 7 עד עמ' 83 ש' 4.

[137] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 144, ש' 15-23.

נאמן, רענן קליר: מהנתונים שאנחנו בדקנו.

רו"ח איציק עידן: אני מהנתונים שאנחנו ניתחנו. זה נשמע מלא.

נחקר, רן פדלבויט: אנחנו לא, לא הציגו לנו כזה דבר. לא. לא היינו מודעים.

נאמן, רענן קליר: לא אבל זה נתון שאתה אומר, רגע, רגע, 150 מיליון שקל ברבעון אחד,

נחקר, רן פדלבויט: החלפות?

נאמן, רענן קליר: הושבו צ'קים ללקוח.

עו"ד יאנה רבינוביץ': רגע. אני רק רוצה לחדד את השאלה זו שאלה תיאורטית? מה אתה אומר עכשיו? או אם היית יודע בזמן אמת?

רו"ח איציק עידן: לא אם היית יודע—

נאמן, רענן קליר: אני שואל—

עו"ד יאנה רבינוביץ': אלו שתי שאלות שונות לגמרי.

נאמן, רענן קליר: אני נותן לך נתון שאומר שהיו צ'קים של 150 מיליון שקל שהושבו ללקוח, לפי מערכת הישות זכוכית מגדלת אתה מכיר שם את הפונקציה הזאת?

רו"ח איציק עידן: בישות (צוחק)

נאמן, רענן קליר: אתה מכיר או לא? אני שואל באמת.

נחקר, רן פדלבויט: אני.. מכיר קצת. אני לא, תמיד אני יושב ליד מישהו ש...

נאמן, רענן קליר: אין בעיה. אני שואל אותך. אני למדתי להכיר. אבל אני שואל, אתה מכיר את הפונקציה זכוכית מגדלת בישות?

נחקר, רן פדלבויט: מכיר שמשתמשים בה.

נאמן, רענן קליר: אוקי. אז אני אומר לך שאתה מוציא השוואות ללקוח, ואתה תקבל מאסה מאוד מאוד גדולה של צ'קים שהושבו ללקוח באופן ש... אני שואל בדיוק כמו שיאנה נתנה לי שתי אפשרויות אני אשתמש בשנייה, אם היית יודע את זה בזמן אמת, היית אומר, רגע. אני רוצה לבדוק, סתם אני אומר, בואו תראו לי את הכרטסות, לוקח, שולף אקסל אומר אני רוצה לחלק את זה לפי גודל. תביאו לי את ה-4 כרטסות הזה, אני רוצה לראות כמה פעמים כבר השיבו הלקוח את הדבר הזה, אולי זה לא גלגול ראשון אולי שני, אולי שלישי, אולי רביעי אני רוצה להבין מה הולך כאן? היית עושה דבר כזה?

עו"ד יאנה רבינוביץ': היית עושה—אתה שואל היית עושה דבר כזה אם הנתון הזה בפניך—

נחקר, רן פדלבויט: אני... האמת, אני לא... אני לא מודע כל פעם להיקפים שהיו בכל רבעון. כי עוד הפעם אני אומר זה פחות התעסקנו אבל אין ספק שקפיצה כזאת, אם הייתה מונחת בפנינו היינו..

נאמן, רענן קליר: למה אתה אומר קפיצה? אתה יודע כמה היה ברבעון השלישי?

נחקר, רן פדלבויט: לא אבל זה, על פניו ההיקפים שהחברה היא 400 מיליון לקוחות,

רו"ח איציק עידן: זה עסקאות זה לא זה.

נאמן, רענן קליר: לא, לא הוא מדבר על לקוחות.

נחקר, רן פדלבויט: אני אומר—

נאמן, רענן קליר: על תיק אשראי.

נחקר, רן פדלבויט: התיק אשראי הוא בערך 400.

נאמן, רענן קליר: כן, כן, כן, נכון.

נחקר, רן פדלבויט: זה נשמע... נשמע משהו שאם היה באמת מוצג לפנינו אולי היינו שואלים קצת יותר להבין יותר אבל זה מחייב ניתוח חייבים להבין שכזה דבר גם כן נתון הוא גולמי. הושב ללקוח לא יודע אם אתם יודעים זה פח זבל. של כל מיני טעויות, על זה, זה.

רו"ח איציק עידן: כן, כן.

נחקר, רן פדלבויט: זה צריך לנתח זה".[138]

774. ולמה הכוונה שהיה "אולי" בודק "קצת" יותר? ניסינו להציע שבמקרה שכזה, של שיקים חוזרים או מושבים ללקוח בהיקפים גדולים, ראוי היה **שרואה חשבון מבקר היה בודק, ולו באופן מדגמי, את הכרטסות** (בדיקה שנראית לנו מתבקשת ממילא ושהיתה מגלה באחת הן את תופעת הגלגולים והן שלל כשלים נוספים עליהם פירטנו לעיל). תשובתו של רו"ח פלדבוי היתה – שזו שאלה **נכונה מאד** אבל מי שהיה צריך לעשות זאת היא ההנהלה. אולי המבקר הפנימי. אבל לא רואה החשבון...:

"נאמן, רענן קליר: לא, בחובות הפתוחים אתה לא תראה את כל הצ'קים האלה.

נחקר, רן פדלבויט: לא, אבל אם יש צ'ק חוזר הוא לא נתן לי צ'ק...

נאמן, רענן קליר: לא, אם הוא לא נתן לך כן אבל אני מדבר על תופעה אחרת רן, אני מדבר על זה שאתה נותן צ'קים, ב-X כסף יש לך, אתה מכיר את הנתונים. כמה הם פתוחים ובעצם חלק ניכר מהם, רגע לפני שהם נפרעים בא לקוח ואומר תחזיר לי. פרוס לי ל-3 תשלומים שאתה קודם אמרת בזה אתה לא רואה פריסה נקרא לזה פריסה של ...

נחקר, רן פדלבויט: בזמן קצר.

נאמן, רענן קליר: אני אומר בכל אופן, התופעה הזאת אם יש איזה מספר שהוא מאוד מאוד גבוה בכמה זה קרה, אם זה לא היה מלמד אותך אז בהחלט אתה יכול ללכת לכרטסות ולבדוק ולראות אם זה לא איזה גלגול של אוויר חם. זה לא אמיתי כל הדבר הזה.

נחקר, רן פדלבויט: תראה, אתה שואל שאלה שהיא נכונה מבחינת ההנהלה בעיני.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רן פדלבויט: היא מאוד נכונה אפילו מבחינת ההנהלה כי הנהלה צריכה לחיות את הדברים האלה.

נאמן, רענן קליר: אמ הממ.

נחקר, רן פדלבויט: הנהלה זה ב-DAY TO DAY שלה. כי רואה חשבון זה לא.. זה לא משהו שאתה עושה מבחינת ה... העבודה של הרואה חשבון מבחינת התקנים מבחינת ההתסכלות על הסיכון בדבר הזה. כי זה שאלה שאתה אומר, האם אתה רוצה להמשיך עם הלקוח, לא להמשיך עם הלקוח, מה זה אומר? איך אתה מתנהל עם זה? זה אולי עבודה אפילו למבקר פנימי, שיבוא יבחן את מדיניות הנושא של ה... צ'קים החוזרים וכו' אבל זה לא".[139]

ובהמשך:

"נאמן, רענן קליר: זה נכון למשל? עבור ההנהלה לעשות את זה?

נחקר, רן פדלבויט: חד משמעית בעיניי זה דבר שההנהלה צריכה... זה חלק לדעתי מעולם של ניהול הסיכונים שהחברה צריכה לעשות.

---

[138] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 98 ש' 5 עד עמ' 100 ש' 14.

[139] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 66 ש' 3 עד עמ' 67 ש' 3.

נאמן, רענן קליר: ואתה יודע אם היא עשתה דבר כזה?

נחקר, רן פדלבויט: <u>אני לא.. לא יודע להגיד בוודאות</u>. אני יודע שלכאורה, כל הפעולות הם חשופים אליהם.

נאמן, רענן קליר: ברור שהם חשופים.

נחקר, רן פדלבויט: <u>הם אמורים לראות את זה, זה אמור לקפוץ להם, לרן אני יודע שהיו מספר בקרות כאלה על כל מיני דברים שהוא הראה לנו. אני לא זוכר עכשיו את הכל</u>".[140]

775. גם כאשר הוצגה לו הדוגמא דלעיל של גלגול חוזר של שיקים בכרטסת של ראמי מורה, הוא הואיל להסכים, שמשום שמדובר בהחלפת שיק "פעם שניה" (ויש כאלו שלל דוגמאות כמובן), אז זה דורש כבר בדיקה. אלא ששוב, לשיטת רו"ח פלדבוי, בדיקה זו לא הייתה צריכה להיות מבוצעת על ידי רואה החשבון המבקר. הוא שוב טען שאת הבדיקה צריכה לבצע הקבוצה:

"נאמן, רענן קליר: זה צ'קים של בעמוד, אתה תראה אותו זנקל, אבל מה שחשוב לענייננו שבהמשך הכרטסת אתה רואה שהם מחליפים גם את הצ'קים ש, הצ'קים ה... שהחליפו, של עמר, הם, הם גם כן מוחלפים, הפעם בצ'קים של זנקל. זה, ככה אנחנו רואים בכרטסת, לא רק זו אגב, צ'קים שמתחלפים ומתחלפים ומתחלפים. עכשיו יש שאלה, כי אתה אמרת שאצלך החלפת צ'קים זה מהלך עסקים רגיל או פר מקרה, אמרנו, הלקוחות קצה אמרת אולי זה פר מקרה. אז הנה המקרה, ואני שואל, אם, אם הכרטסת הזאת מובאת בפניך בזמן אמת, אם היית אומר לחברה רגע, יש לי על זה שאלה. אני חש לא בנוח מזה שיש כאן הרבה עסקאות, החברה עושה המון עסקאות, אבל כסף לא זורם כאן. השאלה אם היית מעיר כזאת הערה, זה היה מעניין אותך, או היית אומר לא, זה לא מעניין אותי.

רן פלדבוי - נחקר: אה, <u>אני חושב שמבחינת ההנהלה, זה משהו שצריכים להסתכל על זה</u>, כי זה כאילו, אם אני רואה פה את המה שאתה מראה לפני, זה נראה משהו לא של איזה החלפת צ'ק פעם אחת אלא סוג של כבר פעם שניה. אני לא יודע את המקרה, מה היה, מה תואר ומה זה, אבל <u>אני חושב שהחברה צריכה לנתח את זה</u>".[141]

IX.ג. <u>רשלנות נוספת של דלויט בביצוע עבודת הביקורת והסקירה</u>

776. דלויט נהגה ברשלנות גם בהיבטים הבאים.

777. **<u>ראשית</u>, דלויט התרשלה בכך שלא ייחסה משמעות לשינוי במדיניות הקבוצה אשר החליטה להגדיל את שיעור לקוחות הקצה של הקבוצה על חשבון שיעור לקוחותיה שהינם נש"מים**. כאמור, דלויט שימשה כרואה החשבון המבקר של הקבוצה משך תקופה ארוכה. כאמור, תפיסת הקבוצה בראשית דרכה הייתה שתמהיל לקוחות הכולל 70% לקוחות שהינם נש"מים ו-30% לקוחות קצה, הוא תמהיל נכון עבורה בהתחשב בכך שרמת הסיכון הנשקפת מטיפול בלקוחות קצה היא גבוהה יותר. ואולם, כבר במהלך שנת 2020, החלה הקבוצה להגדיל את תיק האשראי של לקוחות הקצה על חשבון הנש"מים ובמהלך שנת 2021 תמהיל לקוחות הקבוצה כבר כלל יותר מ – 70% לקוחות קצה ופחות מ-30% לקוחות שהינם נש"מים. מגמה זו הלכה והעמיקה.

778. רו"ח פלדבוי הכיר בכך שעבודה מול לקוח קצה היא שונה מעבודה מול נש"מ:

"נאמן, רענן קליר: אוקי. אני אשאל. יש לנו גם המשך, אבל, ה... כל מה שדיברנו עכשיו אתה... מכיר איזשהו הבדל בעבודה מול נשם לעומת

---

[140] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 102 ש' 8-17.

[141] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 14.6.2023, עמ' 93 ש' 5-22.

עבודה מול לקוח קצה? לגבי כל הבדיקות שדיברנו, לגבי כל מה שההתנהלות מול הלקוח?

נחקר, רן פדלבויט: אני חושב שבנשם עבודה היא קצת שונה כי נשם בעיקרון... במידה ו... לצורך העניין יש איזושהי בעיה עם המושך או לצורך העניין עם הלקוח אז בעצם חוזרים לנשם והוא מביא צ'ק אחר.

נאמן, רענן קליר: אוקי ולכן?

נחקר, רן פדלבויט: לכן הסיכון היותר הסתכלות על... הנשם עצמו. המיקוד עליו יותר מאשר על ה... רק על הצ'ק זאת אומרת לראות שיש לו מספיק, מקורות להחזיר את זה.

נאמן, רענן קליר: אוקי.

נחקר, רן פדלבויט: שההחזרים—ההחזרים ממנו לא גבוהים וכו'".[142]

779. כמו כן, כמו שתיארנו לעיל הקבוצה ראתה בעבודה מול לקוחות קצה עבודה מסוכנת יותר. המשמעות הברורה של דברים אלו היא שדלויט ידעה שרמת הסיכון הכרוכה בפעילותה של הקבוצה עלתה. על אף האמור, דלויט לא ייחסה משמעות לרמת הסיכון העולה בהיבט של נהלי הביקורת שעליה להחיל, אלא התייחסה (גם) לעניין זה כאל עניין שהנהלת הקבוצה היתה צריכה להציף בפניה, בהתעלם כמובן מכך שתפקידה של דלויט הוא לבקר את הקבוצה ולהכיר אותה.

"נאמן, רענן קליר: כן, אבל מתשובתך, אני רוצה להבין, בסוף מה שאתה אומר לי זה שהיה צריך לבחון לאורך זמן, <u>אבל בזמן הזה לא שיניתם את ההתייחסות</u>, זאת אומרת זה היה עוד השלב של, שאתה אומר 'עוד למדנו את זה, זה היה צריך להשתנות בסוף 21', בסוף אני שואל אם היה הבדל מהותי בביקורת שלכם, לצורך העניין ברבעון השלישי של 21 ששמה כבר יש רוב ללקוחות קצה, גם ברבעון הרביעי כמובן, לעומת נשמים, לעומת שנה אחורה ש... או שנה וחצי אחורה, ששם היה רוב לנשמים.

רן פלדבוי - נחקר: לא, אז אני,

נאמן, רענן קליר: השאלה אם הביקורת היתה שונה,

רן פלדבוי - נחקר: בוא, בוא נחדד. הביקורת לא תשתנה גם, גם אם לעניין מגובה בטחונות או לא. עדיין אתה צריך לבחון את החובות הפתוחים, אתה צריך לבדוק את הסבירות ו(לא מובן)

נאמן, רענן קליר: אבל איך עושים את הביקורת?

רן פלדבוי - נחקר: מה זאת אומרת איך? זה, הנהלים כמובן אתה תפעיל את השיקול דעת שלך, אבל בסוף החברה, הנהלה, מכינה את הדו"חות הכספיים,

נאמן, רענן קליר: אה-המ.

רן פלדבוי - נחקר: אם לקחת סיכונים, היא מתמודדת עם השאלה, <u>אתה שואל אותי שאלה שהחברה צריכה להתמודד</u>. אני כל מה שאני בודק, <u>בסוף יש לי עמוד אחד</u>. <u>חוות דעת</u>. אני בא רק לראות את הסבירות של הדברים איך הם נעשים, ואני עושה את הבדיקות שנגזרות, לראות את הסבירות של הדבר הזה, לעשות, לקבל מסמכים מבסיסים ל... ככל ונדרש. וכולי, <u>זאת אומרת השינוי שאתה מדבר זה שאלה לניהול סיכונים של חברה, זה לא לתקני ביקורת</u>,"[143]

ובהמשך:

"רו"ח איציק עידן: לא, אנחנו מחפשים, אני לפחות מחפש, רענן, את הגידול, את הגילוי בדו"חות הכספיים. האם חל גידול בסיכון,

---

[142] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 25 ש' 18 עד עמ' 26 ש' 9.

[143] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 14.6.2023, עמ' 11 ש' 5 עד עמ' 12 ש' 7.

רן פלדבוי - נחקר: <u>אני חושב שהחברה לא היתה בידיעה שחל גידול בסיכון</u>, ואתם כל הזמן שואלים את זה ... בגלל זה או אחרת.

רו"ח איציק עידן: לא, אבל זה, אבל זה, אבל זה דעה, אבל בסוף,

רן פלדבוי - נחקר: מה זה דעה? אם החברה היתה חושבת שיש גידול בסיכון, היתה צריכה לרשום.

רו"ח איציק עידן: אתה אומר, ברגע שהם היו בדעה שלא חל גידול בסיכון, אז לא צריכים בכלל לתת גילוי, לא צריך לתת גילוי, לא צריך לציין, (מדברים יחד, לא ניתן לשמוע)"[144]

780. **<u>שנית</u>, גם כאשר כבר ביקשה דלויט לקבל מסמכים (שמא במסגרת הרחבת הביקורת עליה דיבר רו"ח פלדבוי), היא לא בחנה אותם ולו בחינה בסיסית וממילא התרשלה.**

781. כאמור, ניירות העבודה של דלויט לא נמסרו על ידה, ולנאמנים היא העבירה רק מסמכים גולמיים שהיו בידיה. בנסיבות אלו נתאר להלן רק דוגמאות ספורות של מסמכים שהועברו וברור שלא נבחנו בחינה בסיסית, בבחינת מקרים שזועקים לשמיים.

782. כך למשל, דלויט העבירה לנאמנים מסמך "המחאת זכות" שהיה בידיה ואותו היא הייתה אמורה לבדוק. המסמך עסק בהמחאת זכות כביכול מאת סוללה בר הנדסה בע"מ המופנה למועצה המקומית עין מאהל ("**עין מאהל**"), בגדרו מעבירה סוללה בר לקבוצת גיבוי את כל זכויותיה (כפי שהיא הציגה שיש לה) מול עין מאהל, בסכום מהותי של 4,500,000 ₪ כביכול. אלא שמסמך זה **לא חתום על ידי החייבת (הדמיונית?) קרי המועצה המקומית עין מאהל** (שבפני הנאמנים **מתכחשת לכך** שהיא חייבת ללקוח סוללה בר סכום כלשהו ולכך שהיא בכלל מכירה אותה ושאי פעם קיבלה שירות כלשהו ממנה).

העתק "המחאת זכות" זו כפי שהועברה על ידי דלויט מצ"ב **<u>כנספח 21</u>**.

783. נשאלת השאלה – **מה בדקה דלויט בנוגע להמחאת זכות זו**? איזו "**ביקורת**" ביצעה? אם כאשר מועבר לדלויט מסמך **חסר על פניו** כאות לכך שבוצעה עסקה ראויה, במיליוני ₪, והיא לא מזהה זאת, **מה ערך הביקורת שלה**? הרי מובן שעל דלויט היה לבקש מסמך חתום על ידי החייב הנטען, מועצה מקומית עין מאהל, כגון הסכם בינה לבין הלקוח, ולא להסתפק במסמך חתום על ידי הלקוח. כמו כן היה עליה לברר מול המועצה שזו אכן חייבת ללקוח / חתמה על ההסכם המדובר בייחוד כאשר מדובר בסכום כה גבוה בעסקה בודדת.

784. מענין לציין שרו"ח פלדבוי זכר שדלויט קיבלה מסמך זה בביקורת ורצה להמחיש באמצעות כך את היסודיות שלה. ואמנם כשנשאל, הוא סבר שהמסמך שיש בידיו הוא בין הרשות לבין הלקוח (הסכם ביניהם), אלא שהמסמך שדלויט העבירה לנאמנים אינו מסמך שכזה:

"נאמן, רענן קליר: ברור. אוקי. למשל בשלב מסוים, אנחנו רואים יש עסקאות של המחאות זכות אתה מכיר את ה... את ה... דרך עבודה הזאת? את האשראי שניתן בגין המחאות זכות?

נחקר, רן פדלבויט: כן.

נאמן, רענן קליר: <u>אז, בגין המחאות זכות אתה יודע להגיד מה בדקו? למשל אם הרשות הייתה צריכה לשלם ללקוח, זה הזכות שהוא היה ממחה לגיבוי. היו בודקים את ההסכם מול—של הלקוח מול הרשות?</u>

נחקר, רן פדלבויט: תראה זה אני יכול להגיד לך..

---

[144] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 14.6.2023, עמ' 16 ש' 4-13.

רו"ח איציק עידן: לא רשות ניירות ערך.

נחקר, רן פדלבויט: כן.

נאמן, רענן קליר: הרשות המשלמת. כן? הם עשו בדרך כלל המחאות זכות מרשויות.

נחקר, רן פדלבויט: כן אני... זוכר היו איזה 3 חברות בולטות היה סוללה בע"מ משהו. היה...

נאמן, רענן קליר: אתה צודק. סוללה בע"מ.

נחקר, רן פדלבויט: היה...

נאמן, רענן קליר: אמניר.

נחקר, רן פדלבויט: אמניר ועוד אחד. לא יודע.

נאמן, רענן קליר: אוקי נמצא גם את השלישי.

נחקר, רן פדלבויט: <u>זוכר, זוכר את הזה. אנחנו למשל אני זוכר בביקורת ביקשנו הסכם, כאילו בדגימה שלנו וקיבלנו. זאת אומרת,</u>

נאמן, רענן קליר: <u>מה קיבלתם?</u>

<u>נחקר, רן פדלבויט: את ההסכם.</u>

<u>נאמן, רענן קליר: הסכם בין מי למי?</u>

<u>נחקר, רן פדלבויט: למיטב זיכרוני בין הרשות ל... ללקוח.</u>[145]

785. כך למשל, דלויט העבירה צילומי שיקים שנמסרו לה, שניכר מהם שהמצלם לא החזיק בשיק המקורי (בשולי הצילום יש שוליים שמלמדים על כך שלא מדובר בשיק מקורי). נראה שדלויט לא הבחינו בכך. רו"ח פלדבוי לא ידע להתייחס לכך [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 14.6.2023, עמ' 5 ש' 14 עד עמ' 6 ש' 2].

העתק אותם צילומים כפי שנמצאו בידי דלויט מצ"ב **<u>כנספח 22</u>**.

786. כך למשל, מתברר שדלויט הסתפקה במסמכי שעבודים שונים שעלו בדגימה שנשלחה אליה על ידי החברה ולא בחנה האם רישום שעבוד על רכב למשל, בוצע גם ברשם המשכונות וגם במשרד הרישוי; האם שעבוד קרקע נרשם גם ברשם המשכונות וגם בפנקסי מרשם המקרקעין [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 14.6.2023, עמ' 6 ש' 3 עד עמ' 7 ש' 6].

העתק דוגמה למסמכי השעבוד שבהם הסתפקה דלויט מצ"ב **<u>כנספח 23</u>**.

787. הליקויים שנפלו בדגימות המסמכים שהגיעו לידי דלויט היו צריכים להוביל את דלויט למסקנה שהמסמכים אינם מהימנים או אינם מספקים כלל וכלל, וממילא מלמדים כי קבוצת גיבוי לא פועלת כראוי, ולפיכך, לכל הפחות, להעמקת הביקורת המבוצעת על ידה.

788. **<u>שלישית</u>, דלויט לא ביקשה לבחון ולא בחנה, ולו באופן מדגמי, כרטסות של לקוחות הקבוצה**. מצופה היה מדלויט, בוודאי לאור הליקויים בבקרה הפנימית של הקבוצה, שחייבו גם לשיטתה הרחבת נהלי הביקורת, שלכל הפחות היא תבחן באופן מדגמי כרטסות של כמה מלקוחות החברה הגדולים ביותר.

789. בדיקה מדגמית שכזו של כרטסת הלקוח הגדול ביותר של הקבוצה, רמי מורה, הייתה מלמדת את דלויט על שלל פרקטיקות פסולות שלפי הצגת הדברים שלה לא ידעה מהן.

---

[145] רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 11.6.2023, עמ' 22 ש' 1 עד עמ' 23 ש' 1.

790. כבר ראינו שמהכרטסת של מורה ניתן ללמוד בנקל על תופעת הגלגול. יתר על כן בחינת הכרטסת תלמד שבמרץ 2022 הועמד, בבת אחת, סך של 10 מיליון ₪ (!), כנגד שיקים סולו, נתון שבוודאי צריך להעלות שאלות. רו"ח פלדבוי ניסה בחקירתו להיתמם ולטעון שייתכן שמדובר במהלך עסקים רגיל, ומן הצד השני לטעון כי בכל מקרה **באחריות החברה** להסב את תשומת ליבו של רואה החשבון המבקר לעסקאות חריגות לשיטתה [רו"ח פלדבוי, פרוטוקול חקירה מיום 14.6.2023, עמ' 90 ש' 9 עד עמ' 91 ש' 13].

791. חרף דבריו של יו"ר הדירקטוריון באותה עת, אריאל פרדו, לפיהם רואה החשבון המבקר מבצע "בדיקה מאוד מקיפה" בנושא ההפרשות שמבצעת החברה, מתברר כי דלויט כלל לא בחנה נתון רלוונטי ומהותי לעניין זה.

IX.ד. <u>דלויט התרשלה, הפרה את חובותיה על פי הדין, הפסיקה ותקני החשבונאות והביקורת</u>

792. לעיל תיארנו כיצד דלויט התרשלה בתפקידה כרואה חשבון מבקר של הקבוצה, בין היתר בכך שלא הכירה במידה הנדרשת את הקבוצה ואת התנהלותה, התעלמה באופן מופגן מכשלים ברורים הנוגעים להתנהלות הקבוצה ואף נתנה גושפנקא, ולמצער לא הבחינה בכך, שהקבוצה מסווה ומסתירה את האשראי הרע באמצעות גלגול שיקים.

793. דלויט, כמי ששימשה כרואה החשבון המבקר של הקבוצה וכמי שהייתה אמונה על עריכת ביקורת וסקירת הדוחות הכספיים שלה, נושאת **בחובת זהירות** כלפי הקבוצה ומשקיעיה. מן האמור לעיל ברור שדלויט הפרה את חובת הזהירות שלה, לא נהגה כרואה חשבון סביר, אלא פעלה באופן המנוגד לדין ולפסיקה, לתקנים חשבונאיים, לתקני ביקורת רלוונטיים ולעמדת רשות ניירות ערך.

794. כפי שציין בית המשפט העליון בעניין **בטר פלייס**,[146] "תפקידו של רואה חשבון מבקר של חברה, כמו גם תפקידו של הדירקטורים, הוא להיות גורם מפקח ומבקר כלפי נושאי המשרה והאורגנים בחברה".

795. יפים לעניין זה גם דברי בית המשפט העליון בעניין **פינקוביץ**:[147]

> **"...<u>תפקידו של רואה חשבון מבקר של חברה, כמו גם תפקידם של הדירקטורים, הוא להיות גורם מפקח ומבקר כלפי נושאי המשרה והאורגנים בחברה</u>. העובדה כי אדם נושא בתפקיד פיקוחי או ביקורתי משך שנים רבות, וכי במהלך תקופת כהונתו לא התגלו אי-סדרים או פעולות אסורות על-ידי מי מנושאי המשרה בתאגיד, אינה מצדיקה, לכשעצמה, התעלמות מסימני אזהרה ברורים (כמו למשל השינוי המתואר בהשקעות בחברה הבת בין השנים 1998 ל-1999) או ירידה בסטנדרטים הפיקוחיים או הביקורתיים הנדרשים..."**

796. הפסיקה מטילה על רואה החשבון אחריות רחבה לבצע את תפקידו ולבדוק את מצב החברה ואת המידע המוצג בדוחות הכספיים שלה, גם כאשר ברור כי הוא מקבל מידע מאת אחרים. יפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בעניין **אלמונים**:[148]

> **"קשה להסכים לדעה כי רואי-חשבון אינם חייבים לבחון ולבדוק היטב כל פרט וכל אינפורמציה, ולחקור כל חשד ממשי בטרם יאשרו שהמאזן מראה**

---

[146] ע"א 7829/18 **בטר פלייס ישראל נ' אגסי** (פורסם בנבו, 8.2.2022).
[147] ע"א 4024/13 **תקווה - כפר להכשרה מקצועית בגבעות זייד בע"מ נ' פינקוביץ** (פורסם בנבו, 20.11.2017).
[148] ע"פ 709/78 **מדינת ישראל נ' אלמונים**, פ"ד לד(3) 673, 680 (1980).

בצורה נכונה ומדויקת את מצבו העסקי של הגוף המבוקר. אם כי נכון שבביצוע תפקידם רשאים רואי-חשבון לפעול על סמך ידיעות וביאורים הנאמנים עליהם, אפילו יתגלה אחר כך שהיו כוזבים, אך כל זאת בתנאי שהשתמשו בזהירות ובחריצות ראויים כדי לבחון ולאמת את מהימנותם, ואם נותר ספק בנכונות הדברים, או שלא נחקרו באופן יסודי סימנים המעוררים חשד, לא יוכלו לחוות דעה חיובית על הדו"חות הכספיים ועל המאזן מבלי שיעירו הערות או שירשמו הסתייגות".

וכן בעניין **יפת**:[149]

"אין לצמצם את תפקיד רואה-החשבון למי שבודק מכאנית אסמכתאות ועושה חשבונות אריתמטיים. אין להתייחס אליו כאל מחבר ומחסר פרופסיונלי. תפקידו המרכזי לוודא שאין נעשות טעויות אם אלה נובעות מחשבון, או ממעשים או מחדלים כלשהם, או גם כמובן ממעשי כזב. כדי לבצע את תפקידו זה עליו לגשת למלאכה עם מחשבה חקרנית, לאו דווקא חשדנית, אם ייתקל בשאלה משפטית תוך ביצוע הביקורת אזי חייב הוא לחקור אותה ולהיכנס לנבכיה ואם יש צורך אף לפסול את הפעולה'[...]"

797. דלויט לא נהגה כרואה חשבון סביר וברמת המקצועיות הנדרשת מרואה חשבון סביר, לא מילאה את תפקידה כגורם מפקח ומבקר, לא נהגה בזהירות הראויה כדי לבחון ולאמת את המידע שהובא בפניה, לא שאלה שאלות מתבקשות ולא ניגשה למלאכתה עם מחשבה חקרנית.

798. בכלל זה, דלויט לא בדקה או לא בדקה כראוי את הדרוש בדיקה, ולא סקרה או לא סקרה כראוי את הדרוש סקירה לפי כל דין, נוהג, כלל ותקן, לרבות התקנים החשבונאיים הרלוונטיים (כגון IFRS9) ותקני הביקורת, כגון תקן 240 בדבר "אחריות המבקר לשקול אפשרות קיומה של תרמית במסגרת ביקורת של דוחות כספיים" ("**תקן 240**") ותקן 315 בדבר "הבנה של הגוף המבוקר וסביבתו והערכת הסיכונים המתייחסים להצגה מוטעית מהותית" ("**תקן 315**"). לעניין זה יודגש כי "תרמית" בתקנים אלו אינה רק מקרה של גזל או פעולה בזדון, אלא כל פעולה או התנהגות שתביא לכך שהדוחות הכספיים של הקבוצה לא ישקפו נאמנה את מצבה הכספי. בענייננו, ההתנהלות כולה טבולה היתה בתרמית שהרי הקבוצה אגרה אשראי רע שהלך ותפח ודוחותיה הכספיים הציגו תמונה הפוכה בכל היבט שהוא.

---

[149] ע"פ 2910/94 **ארנסט יפת נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ) (1996) 6-445 ,353 (2).